المكتبة - الجامعة الأردنية

הארץ

VOL. 54 / 16,068 / MAY 26, 1972 / י"ג סיון תשל"ב / יום ו' / שנה נ"ד / אג'.

תקרית במוסקבה עם הסופר מיצ'נר על רקע הבעיה היהודית

מוסקבה, 25 (ע"צ). תשובתו של סופר סובייטי לשאלה ש' הוצגה לו בקשר עם מצב היהודים בבריה"מ המועצות על ידי הסופר האמריקאי ג'יימס מיצ'נר גרמה לתקרית במסיבת עתונאים שערכה קבוצת סופרים סובייטיים.

מר מיצ'נר רגז על התשובה ועזב את המסיבה.

היה זה בעקבות דברים ש' השמיע העורך הראשי של ליטרטורניה גזאטה, אלכסנדר צ'אקובסקי, ששלל את עצם קיום הבעיה היהודית בבריה"מ. הוא הסתמך על יצירה סטירית „עגל הזהב", פרי עטם של אילף ופטרוב, שראתה אור ב-1935 בבריה"מ המועצות. כאשר ציטט צ'אקובסקי יצירה זו, הפסיק אותו מיצ'נר וצעק „זו בושה, אתה שם ללעג בעיה רצינית". לאחר מכן עזב את האולם.

14 סופרים ואמנים סובייטים השתתפו במסיבת העתונאים ש' נושאה המרכזי היה חופש הביטוי הספרותי והאמנותי בברית המועצות.

איזהאן אודאלצוב, איש סוכנות הידיעות הסובייטית נובוסטי ש' ארגנה את מסיבת העתונאים, הגיב על דברי מיצ'נר באמרו שהסופר האמריקאי „היסטרי".

בגלל יהודי

התקרית אירעה בעקבות הצהרתו של צ'אקובסקי שלא קיימת קהילה יהודית עולמית. צ'אקובסקי, יהודי, אמר כי מוטב שהעתונאים האמריקאים יעסקו באנטישמיות בארה"ב וימנעו מהיהודים הסובייטיים.

לאחר מכן דיבר צ'אקובסקי על חילול בתי-כנסת ובתי-עלמין יהודיים בארה"ב ואפלייתם לרעה של היהודים באוניברסיטאות.

הוא ציטט מ„עגל הזהב" דו-שיח בין כתב יהודי אמריקאי לעתונאי סובייטי, המתנהל בצורה הבאה:

היהודי: „הקיימת בעיה יהודית בבריה"מ ?"

הרוסי: „לא קיימת".

היהודי: „הרי נמצאים יהודים בבריה"מ ?"

הרוסי: „כן קיימים כאלה".

היהודי: „אם קיימים יהודים כן הדין שתהיה גם בעיה יהודית".

העתונאים הסובייטיים שנכחו באולם קיבלו ציטטה זו בתשואות כפיים ובצחוק רועם.

איליה אולף ויבגני פטרוב שכתבו את הסטירה הקלאסית הם יהודים.

ג'יימס מיצ'נר

אלפי עובדי משרדי הממשלה בתל-אביב פותחים ביום א' בהשבתות לאות הזדהות עם חבריהם בביהמ"ש העובדים בתוקף צווים

מאת אמנון ברזילי, סופר „הארץ"

...עובדי משרדי הממשלה בתל-אביב יפתחו החל מיום ראשון בהשבתות ובאסיפות הסברה לאות הזדהות עם עובדי בתי-המשפט בתל-אביב הנאלצים לעבוד בתוקף צווי בית-הדין לעבודה. עובדי בתי-המשפט בירושלים ממשיכים בשביתתם זה היום השני להזדהות עם עמיתיהם בתל-אביב. יתכן כי עובדי בתי-המשפט במקומות אחרים ילכו בעקבותיהם. עובדי בתי-המשפט בתל-אביב, שחזרו אתמול ב-10.30 בבוקר לעבודתם, לא יופיעו כנראה הבוקר לעבודה ויתייצבו בבית הדין לעבודה בעניין הוצאת צווי המניעה נגדם.

אסיפות הסברה

שביתת עובדי בתי המשפט התפשטה אתמול לכל הארץ. התקיימו שביתות הזדהות בירושלים, בנצרת ובערי השדה. בכמה מקומות חזרו העובדים לעבודה לאחר שקיימו אסיפות הסברה. בחיפה ובבאר-שבע לא התקיימו שביתות או אסיפות.

בגלל השביתות חלו שיבושים בבתי-המשפט ומשפטים רבים נדחו.

21 ועדי עובדים ממשרדי הממשלה בתל-אביב התכנסו אתמול בהיכל המשפט בתל-אביב והחליטו על הקמת ועד מתאם לפעולה משותפת של עובדי המדינה. הכינוס נערך בתגובה על הוצאת הצווים נגד עובדי בתי-המשפט. הוחלט כי הועד ה-

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

ומפידו עיכב פעולה

...רפת שקלה ...ביה לישראל החזיר בן-נתן

מאת א. באייר, סופר „הארץ" בצרפת

...25 (ביוחד ל„הארץ"). — ...ת צרפת שקלה באהרונה ל... את במשלה ישראל שתחזיר ...שגריר אשר בן נתן ממקום ...ו בפאריס, אך הנשיא פומפידו עיכב כל פעולה בנושא זה — ...שגריר בערבי רם-דרג בפא... המקיים קשרי ידידות הן עם ...והן עם ישראל.

...שבה הדיפלומטית בפאריס רבו ...ריות על תוצאות הכרזותיו ה... האחרונות של מר בן נתן ...ממשלה הצרפתית.

...בכבר הזר מר בן נתן בפעם

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

טבח בבורונדי

עדי ראיה: מחסלים את בני העם הוטו

בריסל, 25 (ע"צ) — הטבח בבורונדי, שבמהלכו מצאו את מותם עשרות אלפים אזרחים, נמשך — מוסרים אנשים שחזרו לאירופה. על כך מעידים גם כמה עתונאים שביקרו במדינה.

כמה מסיונרים אמרו כי הצבא מנהל בבורונדי מדיניות שיטתית של חיסול וסידור נגד בני העם הוטו, המהווה כ-80% מהאוכלוסיה.

„ראיתי במו עיני מאות אנשים ש' הוכנסו בכוח לשלוש מכוניות ולאחר מכן נהרגו במכות של „הנוער המהפכני" — אמר הכומר פרנסואה פיראר. הוא ציין כי לא הגישו כל עזרה לקרבנות, המתינו עד שהגוססים מתו ולאחר מכן קברו אותם.

השליח המיוחד של הרדיו הצרפתי מוסר על תוכנית לחיסול שיטתי של בני העם הוטו.

איש זה מוסר על אומדן, לפיו נהרגו כבר בין 50 עד 100 אלף אנשים, שנפלו קרבן לרצח עם. מעשי הרצח עדיין נמשכים.

התפתחות המצב בבורונדי מדאיגה ביותר את הממשלה הבלגית שהטילה על שגרירה בבוג'מבורה לפנות אל ראש המדינה, קולונל מיקומברו, ול-הביע לפניו את דאגתה של הממשלה הבלגית ואת תקוותה שהסדר והשלום יחזרו על כנם. בבורונדי עדיין חיים כ-2500 בלגים. מדינה זו, שהיתה תחת שלטון בלגי, זכתה לעצמאות ב-1962.

חבר סינאט דמוקראטי:

הצי האמריקאי חזק מהסובייטי

ואשינגטון 25 (ע"ר יופ"י) — הסינטור ויליאם פרוקסמאייר, מהמפלגה הדמוקרטית חבר ועדת ההקצבות של הסינאט, האשים היום את משרד ההגנה האמריקאי בהצגה מסולפת של הצי הסובייטי כאיום ישיר על בטחונה של ארה"ב, וטען כי כוחות הצי האמריקאי עולים בהרבה בכוחם על כוחו של הצי הסובייטי.

הסינטור ערך מחקר וגילה כי לארה"ב 4 ספינות-שטח מונעות בכוח גרעיני והיא בונה 7 נוספות בעוד שלבריה"מ אין אף אחת מסוג זה. לארה"ב 14 נושאות מטוסים עם 95 מטוסים על כל אחת ולבריה"מ אף אחת. לארה"ב שתי ספינות להלחמה נגד צוללות ולסובייטים אין אף אחת. לארה"ב 7 נושאות מסוקים והיא בונה 5 נוספות, בעוד שלסובייטים שתי ספינות קטנות המסוגלות לשאת מסוקים. לארה"ב 65 משחתות ולסובייטים רק 40.

גב' מאיר: אין לפתור את בעיות הפער על חשבון העליה

גב' גולדה מאיר בטכס הענקת חמישה פרסי יצירה לסופרים מטעם קרן ראש הממשלה בבית הסופר בתל-אביב.

ראש הממשלה קראה לסופרים ולמחנכים לחולל מהפכה בהלך המחשבות של הנוער, הבא לביטוי בדברי סטודנטים ושמיניסטים, הטוענים כי „אינם מתנגדים לעליה, אבל בתנאי שלא תהיה על חשבונם".

בדברה על בעיית הפער החברתי-הסוציאלי, הטעימה הגב' מאיר כי אין לפתור בעיות אלה על חשבון העליה, אלא יש למנוע את הפער בין הציבור של הפער ובין המעמד בכך שלא תעלה רמת החיים של אלה שהם מעל לקו העוני. „כיום, כאשר מצליחים לרומם משהו למטה, עולות מיד גם כל הקומות" — אמרה.

הפרסים, בסך 12 אלף ל"י כל אחד, הוענקו לסופרים דוד כנעני, דן פגיס, אורי אורלב, א. ב. יהושע ואסתר ראב.

ליל שימורים

(ע). „היו משטרים שהרסו את גופם של היהודים, אך את רוחם לא יכלו לשבור וזאת מוכיחים גם היום יהודים בסוריה וברוסיה" — אמרה אמש ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר ב„ליל שימורים" שנערך באור-יהודה בהשתתפות קהל אלפים.

על „ליל השימורים" הכריזו אגודת הסטודנטים, מרכז ההסברה והמועצה המקומית אור-יהודה. הוא התקיים תחת כיפת השמים, ברחבת האגודה לזכר עולי הגרדום, ונמשך להמשך עד אור הבוקר.

...ביבה הרעב ליד הכותל ...עדית למאבק טראגי וקשה ה... ...נגדו באכזריות שאין לה ... — אמרה אמש ראש הממשלה

...פי העבודה ...קימה מטה ...קליטת עליה

מאת סופר „הארץ" לעניני מפלגות

...ההפתחה כחולה בעלית ...ב הובעה אתמול על ידי מזכירות ...פלגת העבודה, שהתכנסה לדיון בנושאי העליה והקליטה ...והתהפות ראש הממשלה הגב' ...מאיר.

...יהוד הוחלט להטיל על הלשכה ...וכירות המפלגה להקים מטה ...בעל יכולת ביצוע, תוך פניה ...בשלה לספר את הטיפול בעו...אים להם גם להעסוקה וחינוך. ...קליטה מר נתן פלד מסר כי ...ה נערך עתה דיון על הקמת ...טרים ביהודה, שבשיתוף עם ...הסוכנות העסוק בהכנת תכנ...הכנו תעולים חדשים לאזורי ...וקיבוצים.

הושמעה ביקורת קשה על ...ועל ההסתדרות שאינן ער...צנן קליטת העולים. במיוחד ...הנואמים על הבירוקרטיה ...העליה והקליטה, הגורמת ...עויות של העולים במשרדים

...ה ידיעה בעמוד אחרון)

משפחה זו הגיעה מברית המועצות והגיעה השבוע לישראל. בצילום: בני משפחת פלפק שמהשישה. האב (שני משמאל) ולדימיר עצור בבית כלא סובייטי, והבן אלכסנדר (ראשון משמאל) נכלא מימים אלה עקב בקשה לארגן הפגנה. מימין: הבן הצעיר ליאוניד והאם מריה.

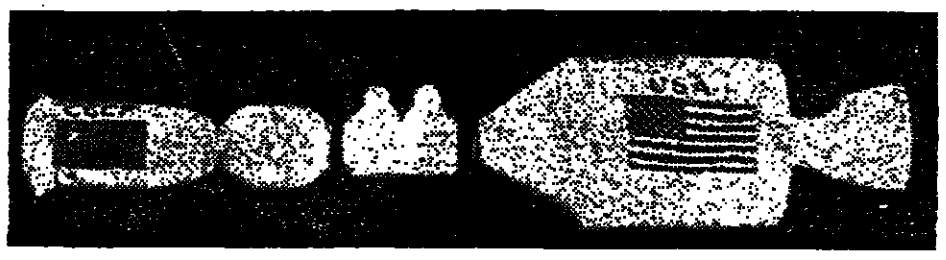

סוכנות החלל האמריקאית פירסמה ציור משער של הצמדות בחלל בין חללית אמריקאית מדגם אפולו (מימין) וחללית סובייטית מדגם סויוז — מבצע שיערך לפי המתוכנן ב-1975.

כוחות האנוי תוקפים את קונטום והואה

סייגון 25 (ע"ר ע"צ א. פ. ר יופ"י) — כוחות צפון וייטנאם פתחו במתקפה עזה ביותר בנסיון לכבוש את קונטום, עיר המפתח ברמה המרכזית בדרום וייטנאם, וכבשו כמה שכונות.

להתקפה קדמה אש תותחים ומרגמות עזה, בה השתמשו כוחות הוייטקונג גם בתותחים דרום וייטנאמיים, שלקחו שלל בקרבות ליד פלייקו הנמצאת כ-30 ק"מ דרומית מקונטום. נמסר כי בעיר מתנהלים קרבות רחוב מבית לבית, אם כי המגינים מחזיקים מעמד.

אותה שעה תקפו כוחות הוייטקונג גם את קו ההגנה של כוחות הדרום על הואה אך נהדפו. נאמר כי צבאן בכבשן להואה הצליחו לחצות את הנהר לפתות בשלוש נקודות.

כוחות צפון וייטנאם לא הצליחו להבקיע את קו ההגנה החיצוני של הואה לנוכח הפשיטה שערכו אתמול גדודים דרום וייטנאמיים לשטח המוחזק על ידי הוייטקונג כדי להקל את הלחץ על העיר הנצורה. אלף הנחתים הדרומיים מנסים עתה לפלס דרך חזרה לקוי הדרום.

פשיטות אויר

שעה שעל הקרקע גוברים הקרבות, מסר פיקוד הצבא האמריקאי על פשיטות אויר מוגברות בתחום צפון וייטנאם. באמצעות טילים מונחים הרסו המטוסים האמריקאים שמונה גשרים, שתי תחנות כוח ושני מסלולי המראה ...ראת ניזוקו או נהרסו. רדיו האנוי האשים את ארה"ב כי כמוסה ותקפו

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

הסכם למניעת עימות ימי נחתם במוסקבה

עתון מצרי: שאלת המזה"ת תדון בפגישות ולא במסגרת המו"מ

מוסקבה, 25 (אי. פי. יו. פי. ע"צ וע"ר). הפיסגה של הנשיא ניכסון עם מנהיגי בריה"מ התנהלו היום בצלצלתיים בשיחות הסחר, אולם הגיבה הסכם חמישי שהוכן מראש — חוזה למניעת עימותים מסוכנים בים הפתוח בין אניות המלחמה של ארה"ב ובריה"מ, העוקבות לעתים קרובות אלו אחר אלו. החוזה מקיף גם את התחום האווירי שמעל הים הפתוח.

פגישה שביעית

ניכסון קיים את פגישתו השביעית עם ראשי הקרמלין ושוחח עמם שעתיים על סוגיות כלכליות מורכבות, שייתכן כי לא תבואנה על פתרונן במהלך הפיסגה הנוכחית.

בערב יצאו נשיא ארה"ב ורעייתו לתיאטרון בולשוי לחזות בבאלט אגם הברבורים, בלווית ראש הממשלה א. קוסיגין והנשיא ניקולאי פודגורני.

הנציגים בשיחות עדיין מתכוננים לחתום ביום ו' (היום) על הסכם דו-שלבי להגבלת מירוץ החימוש הגרעיני על-ידי צמצום מאגרי הנשק האיסטרטגי. אמנם כמה מקורות הטילו ספק באפשרות זו, אבל הדגישו כי הסכם ההיסטורי של החתימה ייערך לפני שהנשיא ניכסון יצא ממוסקבה ביום ב'.

עניני סחר

בעניני סחר שוחח מר ניכסון עם ראש הממשלה קוסיגין והנשיא פודגורני בנוכחות מומחי כלכלה של שתי המדינות. האווירה בשיחה תוארה כענינית וקונסטרוקטיבית.

יום ה' היה היום הנועד להכרזה על הסכמי הסחר, אולם חילוקי הדעות עדיין לא יושבו. הסובייטים מעוניינים בעיסקת חיטים בהיקף מיליונים רבים של דולארים, וכן באשראי אמריקאי להתרחבות תעשייתית כדי לענות על הביקוש הגואה למוצרי צריכה בבריה"מ.

נציגי ארה"ב תבעו הסדר החוב הסובייטי מתקופת ההכר והשאל לפני כל חתימת עיסקות כלכליות.

כשעה לפני שנחתם ההסכם למניעת עימותים ימיים ב-5 אחה"צ סיימו הנשיא ניכסון ומנהיגי בריה"מ את סיבוב השיחות היומי שבו נדונו סוגיות ארוכות טווח הנוגעות בחלוקת בין שתי המעצמות באסיה ובאירופה. כן דנו הצדדים בהגבלת הנשק האיסטרטגי.

מהלסינקי נמסר היום כי ראשי המשלחות הסובייטית והאמריקאית בשיחות להגבלת הנשק האיסטרטגי

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

רעיית נשיא ארה"ב הגב' פט ניכסון, ביקרה אתמול בחברת רעייתו של ליאוניד ברז'נייב בבית אופנה עילית במוסקבה.
(צילום רדיו של אי.פי.)

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

התעצמות בצבא ירדן

רבת עמון, 25 (ע"ר) — כוחות צבא ירדן חזקים עתה מאי-פעם — אמר מאיור גנרל אבו נואר, העומד בראש המחלקה להדרכה מוראלית.

בדברו על חיל השריון הירדני, ציין גנרל נואר כי הבריגדה המשוריינת ה-40 סבלה אבידות כבדות במלחמת ששת הימים ובידיה נשארו רק 8 טנקים, וגם הבריגדה המשוריינת ה-60 יחידות ארטילריה איבדו חלק ניכר מציודן. אף על פי כן, חיל השריון הירדני „חזק עתה פי שניים מאשר לפני מלחמת יוני 1967".

בהמשך דבריו הצביע הגנרל על העובדה שבידי חיל השריון הירדני נמצאים עתה טנקים מדגם מ-160, הנחשבים ליעילים ביותר מהטנקים הקיימים בעולם.

לחיל התותחנים, נאמר בהודעה כי כוחו גדול פי שלושה והוא יעיל בהרבה מאשר היה לפני מלחמת ששת הימים.

גם חיל הרגלים מצוייד עתה ברובים אוטומטיים מ-16 — ציין הגנרל הירדני.

אשר לחיל האויר — הוא בעל עוצמה פי שניים מאשר לפני מלחמת יוני. חיל האויר גם זכה לאימונים טובים יותר מאשר בעבר.

מלך ירדן (במרכז), ראש ממשלתו אחמד לאוזי (מימין), ומפקד צבא ירדן המרשאל אל מג'אלי (משמאל), צפו אתמול בתמרוני צבא לרגל יום הצבא הירדני.

אשמים בבריחת המחבל

הוטלו עונשים על 5 סוהרים

(ע). חמשת הסוהרים, שנמצאו מתרשלים בעת בריחת המחבל מחמד שאהודה עמרן, שנמלט מהכלא לפני כשבועיים, הועמדו באמצע השבוע בפני בית דין משמעתי פנימי של נציבות בתי הסוהר ונידונו לקנסות ועונשים משמעתיים אחרים.

הקצין התורן, שנמצא אחראי בכך שבספירה שגרתית שנערכה ב-3 אחה"צ, כשלוש שעות לאחר בריחת המחבל, לא הרגיש בהעדרו ורק בספירה השניה של 6 בערב התברר שהאיש נעלם, נידון להפחתת שלוש שנות ותק מתחשיב שכרו, דבר המתבטא (לדברי סוהרים), בהפסד של קרוב ל-3000 לירות.

סוהרים אחרים נידונו להורדה בדרגה ולעונשים משמעתיים אחרים.

מסתבר שעל הימלטו של המחבל נודע רק בשעות הערב של יום הבריחה.

מזג האויר

מעונן חלקית. השקיף לשבת: דומה.

ירושלים 13 עד 23, תל-אביב 18 עד 25, באר-שבע 20 עד 28, אילת 21 עד 35.

* ועדת הכספים של הכנסת מביעה צערה
* דיון סוער וחריף ערכו צעירי המערך
* „שר המשפטים מביא נזק לממשלה בעצותיו"

...ספירא: החלטת ועדת ויתקון ...בעניין שכר הטירחה — סופית

מאת מתי גולן, סופר פרלמנטרי של „הארץ"

...כספים של הכנסת החליטה ...הביע את צערה על גובה ...זה שנקבע לעורכי-הדין ...לפני ועדת ויתקון. בהחד... עד כי הועדה סבורה ...צבור שרותים משפטיים, ...על-ידי עורכי דין לחברות ...ציבוריות ומוסדות משקיים, וכן מפעלים המקבלים ...ממשלתית, חורגת ...סבירה בחיי המשק ...ישראל האין לשאת זאת.

...נתבעת בהחלטה לקמים אלה בבהה. כן תובעה ...ממשלה ולמסדרה ציבור ...יים ובהקדם את הקריטריונים כאלה במגמה לקצם ולהתאימם להכנסות סבירות במשק.

שר המשפטים מסביר

שר המשפטים, שהופיע בפני הועדה, הסביר את מדיניות הממשלה בקביעת שכר טרחה לפרקליטים. לבני עובדים שנאשמו בעבירות הקשורות במילוי תפקידם שלא מתוך זדון ושאין עמן קלון, אמר כי יש לשלם להם מקופת המדינה הוצאות להגנה מבלי להתחשב בתוצאות המשפט אם לחיוב ואם לזיכוי. דרגת ההשתתפות נמוכה יותר במקרה של חיוב וגבוהה יותר במקרה של זיכוי. מנכ"ל משרד המשפטים קובע את גובה שכר הטרחה.

שני מקרים בולטים

בשנים האחרונות היו שני מקרים בולטים של תשלומי הוצאות סניגור

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

י. ש. שפירא

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אלטמן־ברבי: לא היה לי כל קשר עם הבעיה היהודית

הפושע טוען בראיון כי לא היה לו כל קשר עם „הבעיה היהודית" מס־ גות אלה בוחות של ידי ההיסטוריון

מודה כי ציווה להמית צרפתיה וגם גרמני מאס.אס

סאו פאולו, 25, (עי״ר וצי״צ) — ב־ ראיון שפירסם היום העתון אסטאדו, מודה קלאוס אלטמן־ברבי כי ציווה להמית אשה צרפתיה וגרמני כשכיהן כמפקד האס. אס. בצרפת בתקופת מלחמת העולם השניה.

במאמר שלישי בסדרת מאמרים, המבוססים על ראיונות מוקלטים, אר־ מר מי שוכה לכינוי „התליין הנאצי מליון" כי בתפקידו הראשי בזמן ה־ מלחמה היה מפקד כוחות האס. אס. בעיר זו.

עוד אומר אלטמן כי הוטל עליו התפקיד להסל את תנועת ההתנגדות הצרפתית הן מנקודת ראות צבאית והן מנקודת הראות המדינית.

הוא מכחיש שעמד בראש הגסטפו בליון, אך מודה כי האס. אס. פעל כמעט ללא יוצא מהכלל מהמטה ה־ ראשי של הגסטפו בשטחים הכבושים.

העתון מצטט את דברי אלטמן־ ברבי, שציין כי ארגן כוח המורכב מ־120 אנשים ובהם אנשי הגסטפו ו־ משתפי פעולה צרפתים. באמצעות צוות זה התקשר עם מלשינים, שכמה מהם הצטרפו לאחר מכן לאס. אס.

הפושע הנאצי הודה כי הורה לי־ הרוג אשה שהובילה כמה מאנשיו, שעמם נמנה אף הוא, למארב. גופ־ תה נזרקה לנהר רון. עוד הודה אלט־ מן־ברבי כי הוציא להורג בתליה גר־ מני חבר האס. אס. שעסק בשוד, הקיפה ואונס.

אלטמן־ברבי — צילום ארכיון

כחות ההתנגדות הצרפתית, דאק ד־ לארי. ההיסטוריון מציין כי ב־16 ב־ יולי 1944 הוציא הגסטפו להורג 52 בני ערובה, מהם ניתן לזהות רק 32, 12 מאלה היו יהודים והם נצצרו רק בגלל היותם יהודים" — אומר דלארי.

סוכנות הידיעות הצרפתית מציינת כי הממשלה הצרפתית ממשיכה לד־ רוש מממשלת בוליביה הסגרתו של הפושע הנאצי.

בורמן בלבוש כומר

לימה, 25, (עי״צ) — צילום של מר־ טין בורמן, סגנו של אדולף היטלר, בלבוש של כומר ניגלה על ידי מש־ טרת פרו בביתו של פרידריך שוונד, שהיה בעבר אחד מראשי הס. ס. ה־ נאצי — כוסר העתון לה פרס. שוונד נעצר לפני יותר מחודש וסבורים כי יואשם בסחר בלתי־חוקי במטבע זר.

י. ש. שפירא: החלטת ועדת ויתקון

(סוף מעמוד 1)

ריה בסכומי כסף ניכרים. המקרה ה־ ראשון היה של השופט לשעבר מר אליעזר מלחי, שבחר לו את סניגו־ ריו ושמשפטו נתקיים ב־1966/67. המקרה השני — משפטו של רוזן, שהואשם בהצתת מסגד אל־אקצה. את סניגוריו של רוהן מינה בית־ המשפט.

מר מלחי הבע בשביל הוצ־ אות הסניגוריה 117 אלף ל״י. שר המשפטים אישר לו ב־1969 78 אלף ל״י.

איך מחשבים

מר יצחק טוניק, סניגורו הראשי של רוהן, הגיש רשימה של הוצאו־ תיו וימי העבודה שלו ושל עוזריו. נקבעו לו ולעוזריו 40 אלף ל״י. החי־ שוב: 600 לירות ליום למר טוניק ולעוזריו לכל יום של הכנה ושל הופעה. 600 לירות ליום נקבעו לפי התקרה שהיתה מקובלת ונקבעה ל־ אחר יוני 1969 בעקב החלטת הממ־ שלה הנ״ל — 350 ל״י לעו״ד הראשי פלוס 250 ל״י לעוזרו בשביל יום עבודה של חמש וחצי שעות הסבוסס על עבודתו הרגילה של בית־המש־ פט המתחילה ב־8.30 בבוקר ומס־ תיימת ב־2 אחה״צ.

שר המשפטים סיפר כי כשציין אתמול בדיחה שהוכן בשבילו לגבי משפט רוהן הוא מצא שבסך הכל היו למר טוניק 23 ימי הופעה — 14 ימי הופעה נורמליים ו־7 ימים מוא־ רכים שנחשבו ל־9 ימים. כנגד זה היו לו 40 ימי הכנה. מספר ימי ההכנה היה כמעט כפול ממספר ימי ההופעה.

התקרה החדשה

השר הוסיף כי בסוף דצמבר 1971 החליט מנכ״ל משרד המשפטים, ב־ אישור היועץ המשפטי לממשלה, לק־ בוע תקרה של 700 ל״י ליום למק־ רים שבהם ההגנה מתנהלת על־ידי סניגור ראשי ועוזרים (425 ל״י ל־ עו״ד ראשי ו־275 ל״י לעורכי־הדין העוזרים על־ידו). יום הופעה של עורך־דין הוא הימצאות אפקטיבית בבית־המשפט חמש וחצי שעות. אם הוא נדרש ליותר מזה — יום ההו־ פעה מתארך בהתאם.

השר מתריע ומגן

מר שפירא אמר כי התקרות האלה של 600 ל״י ושל 700 ל״י הן נמוכות יותר מסכומים המשתלמים לעורכי דין המופיעים כסניגורים במשפטים מסובכים. מר שפירא הדגיש את ההוצאות הרבות שיש לעורך־הדין.

השר סיפר כי לפני שועדת ויתקון התכנסה לדון בהוצאות וזימנה את הצדדים הנוגעים בדבר על־ידי עור־ כי הדין שלהם ואת היועץ המשפטי לממשלה, מינה היועץ המשפטי את מר צבי טרלו, מנכ״ל משרד המש־ פטים, לייצג אותו לפני הועדה ב־ ענין זה. לפני שהלך מר טרלו ל־ ועדה הוא שאל את היועץ המשפטי לממשלה בנוכחות השר שפירא כי־ צד עליו לייצג את עמדתו של היועץ המשפטי. התשובה שניתנה לו על־ ידי היועץ המשפטי — על דעתי — היתה שהדרך הטובה ביותר היא להביא לפני הועדה את שיטת קביעת שכר הטרחה לעובדי המדינה הנא־ שמים בפלילים, כפי שהיא נהוגה, וכך עשה.

יום ארוך

השר עבר לפירוט חישוב שכר ה־ טרחה שנקבע: כל אחד משלושת עורכי הדין — מר סלומון, מר שימ־ רון ומר כספי — הופיעו לפני הוע־ דה בלחיית עוזרים, וכן העסיקו עו־ זרים נוספים כדי לסייע להם ולעו־ זריהם בעבודת ההכנה. לכל אחת משלוש הקבוצות של עורכי הדין האלה נקבע שכר הטרחה על בסיס של 700 ל״י ליום הופעה או ליום הכנה. הודות לפניה הופיעו עורכי הדין, האריכה את שעות העבודה הארוכות ליום וחצי, כך שהשכר

בגין ימי הופעה עבר לבסיס של 1050 ל״י ליום הופעה ארוך לכל קבוצת עורכי הדין.

הועדה קיבלה חישוב מפורט ממר שימרון שכל שעת הופעה היתה לו שעה ושליש הצעה עבודת הכ־ נה. הועדה קיבלה את דבריו של מר שימרון לגבי קבוצתו, אולם סברה שביחס לקבוצות היה סלומון וכספי היתה עבודת ההכנה יותר גדולה, היינו שעה וחצי עבודת הכנה כנגד כל שעת הופעה. בסופו של דבר קבעה הועדה לגבי קבוצת מר שימ־ רון כ־90 ימי הופעה והכנה ארו־ כים. לקבוצת מר סלומון נקבעו כ־ 120 ימי הופעה והכנה ארוכים, ול־ קבוצת מר כספי — כ־130 ימי הו־ פעה והכנה ארוכים.

כליל שלבים

השר אמר כי יתכן שועדת הכספים צריכה לתת את דעתה על סכומי שכר הטרחה המתקבלים על־ידי בע־ לי מקצועות חופשיים הנוהגים את שרותם בקביעות או מפעם לפעם ושכרם משתלם מקופת המדינה או מקופות ציבוריות אחרות. אוצר ה־ מדינה, חברות ממשלתיות, מוסדות נתמכים וחברות ציבוריות אחרות, מהווים ביחד מערכת של כלים שלו־ בים, והשילוב גדל מדי ואפקטיבי מדי ואסור להתעלם ממנו.

אין לצפות כעורך־דין נדרש — אמר השר — שיקבל בעד משפט שהוא מנהל שבועות וחודשים פחות מאשר היה מקבל בחברה ממשלתית או ציבורית בעד כתיבת חוזה או תשקיף להוצאות ניירות ערך, או בעד הופעה במשפט מסחרי.

השפעה מרובה נודעת לדעת השר גם לשכר הטרחה שקוב־ עים בתי־המשפט למפרקים ו־ לכונסי נכסים.

בדיקה ומחשבה

מר שפירא אמר כי הוא מקווה שהענין לא יטחנו בדיבור רם וב־ כותרות בעתונים, ואפילו לא בהמ־ פת מוסר, כי אם במעשים שתקדם להם בדיקה יסודית ומחשבה מעמי־ קה.

בהתיחסו לדבריו של מוכ״ל ההסתדרות מר יצחק בן־אהרון כי רק עשירים הולכים לעורכי־ דין כאלה, אמר השר כי גם מפא״י וגם ההסתדרות נזקקו בעבר לשרותיו של מר סלומון.

דברים קשים בועדה

בעקבות הסברי השר התקיים ב־ ועדת דיון שבמהלכו הושמעו דב־ רים קשים בהרבה מנוסח ההחלטה שנתקבלה.

יו״ר הועדה ח״כ ישראל קרגמן (מערך) אמר שהבעיה אינה מצטמ־ צמת לסכום של כחצי מיליון ל״י שישולם לעורכי הדין, אלא נוגעת ליכולת החברה הישראלית לשאת תשלומים גבוהים כאלה מקופת ה־ מדינה. לדעתו, החברות הממשלת־ יות והציבוריות קובעות שיעורים גבוהים שאין לשאתם ושאינם עומ־ דים בכל פרופורציה לרווחיות סבי־ רה בארץ.

המצב הקיים, הוסיף מר קרגמן, גורם לפערים הרבה מעבר לאלה הנוצרים על ידי ידע מקצועי ואק־ דמאי וגורם לזעם הציבור. על ה־ ממשלה איפוא לשים קץ למצב זה — אמר.

דמורליזציה

ח״כ י. בן מאיר (מפד״ל) תמך בדברי יו״ר הועדה בציינו שמצב הדברים היום גורם לדמורליזציה. הד״ר בן מאיר הביע פליאה על אלה שהחליטו על שיעורי התשלום לפרקליטים. אמנם אין המשק הצי־ בורי יכול להתחרות במשק הפרטי, אבל אין לקבוע שני סטנדרדים ב־ משק הציבורי. הדובר הביע להביע מורת רוח על ההחלטה של ועדת החקירה, לבדוק את האפשרות לדיון חדש בשיעורי התשלום, וכן לקיים דיון דחוף בועדת הכספים במכלול בעיות התשלומים על ידי גופים ציבוריים עבור יעוץ משפטי ושי־ רותי ראיית חשבונות.

ח״כ י. בדר (גח״ל) היאר את הבעיה של מתן הזכות לכל אחד לבחור לעצמו סניגור לפי ראות עי־ ניו, ומצד אחר של תשלום סכומים הכרוכים בכך. המצב, לדעת ד״ר בדר, טעון תיקון ויש להתהיל עם חברות ממשלתיות.

מזועזע משוויון הנפש

ח״כ יצחק גולן (ל״ע) אמר ש־ הודעת דוקא מהעובדה שרבים קיב־ לו את ההחלטה בדבר תשלום שכר הטרחה בשוויון נפש. לדעתו הדבר מעיד על הדרדרות הקיימת לא רק במקצוע המשפטים, משום שהתלילם שבא מהמשק הציבורי יש לו הכלכה חשובה במיוחד לאור משקל המשק הציבורי במשק הלאומי. עם הנחת הצעת חוק החברות על שולחן ה־ כנסת, אמר ח״כ יצחק גולן, תהיה הזדמנות לתקן את הענין.

הועדה שגתה פעמיים

ח״כ עדי אמוראי (מערך) אמר, שועדת ויתקון שגתה פעמיים בהח־

יחסה לטורמות הקיימות בחברה ה־ ישראלית — פעם אחת במסקנותיה כשהסבה שהנורמות המוסריות ה־ קיימות בישראל הן בדרגה כה ירוד־ דה עד כדי מתן הכשר לכל מכצאה. בא הציבור והוכיח שאין אלה ה־ נורמות. פעם שניה נפלה נורמות קיימות, לצערנו, בתחום התשלומים לעורכי הדין ותרגמה אותן למתן דמי טרחה מבלי לעשות נסיון ל־ שנותן.

עסק בכל עסק

מר אמוראי הביע פליאה על עור־ כי הדין המעורבים, שלא הכירו ב־ שליחותם הציבורית. בהופעתם ב־ ועדת ויתקון וראו בכך עסק ככל עסק. הללו, אמר, אינם נמנים עם עורכי דין שהיו עלולים להתמוסס כהנוק בגין הזמן שהקדישו לתפ־ קידם בועדה.

פליאה על מתנדב

ח״כ אברהם מלמד (מפד״ל) ציין שאם כי לא היתה חריגה מסטנדר־ דים של שכר טרחה המקובלים על עורכי דין, הרי אין להשלים עם הסטנדרדים הקיימים. הוא תבע מ־ הממשלה, המהווה לקוח גדול של שרותים משפטיים, לקבוע תעריפים מתאימים לשירותים אלה ובכך ל־ השפיע על הסטנדרדים הקיימים ב־ משק. מר מלמד אמר שיש להתפלא על כך שאחד הפרקליטים שהודיע כי הוא מתנדב להופיע בועדה, יקבל תשלום כיתר הפרקליטים.

בסיום הדיון נפלה הצעתו של ד״ר בן מאיר לאחר שהובהר כי אין כל בסיס חוקי לקרוא לועדת ויתֿ־ קון לשקול מחדש את גובה שכר הטרחה.

שר המשפטים הודיע כי לפי סעיף 27 להוק ועדת חקירה, החלטת ועדת ויתקון בענין זה היא סופית „ואין לאף אחד הסמכות להכניס בה שי־ נוי כלשהוי".

הצעות המשמרת הצעירה

הצעה שלשכת מפלגת העבודה תביע את הסתייגותה מהחלטת ועדת ויתקון הועלתה אתמול בישיבת ה־ לשכה על ידי מר יחיאל לקס, מרכז המשמרת הצעירה במפלגה.

לאחר דיון קצר סוכם כי הדיון יימשך במסגרת הסיעה בכנסת, מ־ אחר שהיא כבר החלה לדון בנושא.

הצעת ירוחם משל

כן נתקבלה הצעה, שהועלתה על ידי מר ירוחם משל, לבצע את ריכוז העבודה המשפטית ושל רואי־חשבון של הממשלה בידי מספר מצומצם של עורכי־דין ורואי חשבון.

נודע כי ההצעה לקיים דיון בלש־ כה על פרשת שכר הטרחה לפרק־ ליטי פרשת נתיבי נפט הועלתה בעקבות דיון סוער והריף שנערך אחה״צ בישיבת ההנהלה של החוג לשילוב (הדור הצעיר), שבעקבותיו נתקבלו הוחלטות חריפות בנושא זה. בין היתר הוחלט לקרוא לממשלה להסתייג מהחלטות ועדת ויתקון ה־ מבטאת ניתוק גמור ממציאות ה־ עבודה והתכנסה בישראל", ולבדוק את חלקו של משרד המשפטים ב־ הנחיות שניתנו על ידו לחברי הועדה „המשקפות יחס בזבוני בכספי צי־ בור וזלזול ברגשותיו".

הוחלט לפנות לפרקליטים בבקשה לגלות אחריות ציבורית ולהסתפק בשכר נמוך והגון.

נזקי שר המשפטים

נמסר כי בדיון שנערך הקפו ה־ דוברים בחריפות את שר המשפטים מר שפירא על התבטאויות שלו בנושא זה. הדוברים ציינו כי „זוהי הפעם השלישית או רביעית שהוא מביא נזק לממשלה ולמפלגה" וראש הממשלה. לדוגמא ציינו את דבריו שיש לראות במסקנות ועדת ויתקון „החלטות סופיות". עוד נאמר כי מר שפירא „מנתק מן הציבור ואין לו הכרה על העבעה בקרב הציבור".

צרפת שקלה

(סוף מעמוד 1)

השלישית בפומבי על נכונות כי ביגוד לדברי אישי במשלה בצר־ פת כי חל שיפור באוירה ביחסי צרפת ישראל, לא השתנתה עמדת צרפת כלפי ישראל.

דיפלומטים מקצועיים סבורים שאין זה מעניינים לבקר בפומבי את ה־ ממשלה שהם מאמנים במדינתה.

הפקידים בפאריס מזועזעים

כבה פקידים במשרד החוץ הצר־ פתי אמרו כי הם מזועזעים מגישתו של מר בן נתן, הם עתניים כי יש לבקש את ממשלת ישראל להחזירו. אולם הנשיא פומפידו הטיל עד בה ויטו על רעיון זה כדי לבנות הקרית נוספת עם ישראל. ידוע כי דעתו של פומפידו אינה נוחה מ־ צעדים מסויימים של משרד החוץ הצרפתי; כגון הצבעת צרפת נגד ישראל בועדה לזכויות האדם ב־ או״ם. פומפידו אמר לאישיות יהו־ דית צרפתית שהוא עצמו היה מצביע נגד ההחלטה של אותה ועדה.

מחאה בארה״ב

רפאל רוטשטיין סופר „הארץ" ב־ ניו־יורק מוסר: קבוצה ארגונים יהודים בבלאומים הגישה מחאה נמרצת לרופאה הכללית הסוציא־ ליה של האו״ם על קבלת החלטה בועדה לזכויות האדם המאשימה את ישראל בהפרת אמנת ז׳נבה בשטחים המוחזקים.

כוחות האו״ם

(סוף מעמוד 1)

בכוונה והחלה איזור כבורים בקרבה בבל האיפוגג. בהתקפות נהרגו הצפ־ צבו אורחים רבים — נאמר בשדור.

סוכנות החדשות סין החדשה מסרה היום בידיעה מהאנוי כי ההתקפה ה־ אויר האמריקאית לא ירגרעו את ה־ יצאים הפיכים ההעברת בשלחים נוספים לנמלי צפון וייטנאם.

הצהרה זו הושמעה לרגל ביקור של סגן שר החבורה הצפון וייטנא־ מי בבית החולים בו מאושפזים ה־ וייטנאמים הנעים לנפצעו בהתקפות ה־ מטוסים האמריקאים ב־7 וב־8 ב־ מאי.

הרוגים ופצועים בדליקה גדולה בנמל ג׳קרטה

ג׳קרטה, 25 (עי״ר וצי״צ). לפחות 27 אנשים נהרגו ו־27 אניות ונידות נהרסו בדליקה שפרצה בנמל ג׳קר־ טה. הדליקה, שהתחוללה קרוב ל־ חמש שעות אתמול, גרמה נזק ה־ נאמד בכ־500 אלף ל״י. חוששים כמספר ההרוגים גבוה מכאה. אנשים רבים עדיין נעדרים.

לא ידוע כמה נוספים היו ב־7 האוניות שעלו בלהבות בנמל. ה־ שריפה פרצה ליד מגוף חברת הנפט האינדונזית „פרטאמינה" והתפשטה במהירות ברחובי הנמל.

אנית משא נורבגית ואניה נוספת של הברה „פרטאמינה" הרימו עוגן בבהלה והצליחו להתחמק מהנמל לפני שהשריפה הגיעה אליהן — על כך מסר דובר הנמל.

אלפי עובדי משרדי הממשלה בתל־אביב

(סוף מעמוד 1)

כתאם יפעל בקרב העובדים בכל ה־ ארץ כדי להשבית החל מיום ראשון את העבודה ולקיים אסיפות הסברה לאות הזדהות עם מאבקם של עוב־ די בתי־המשפט. הועדים ייצגו את משרדי הממשלה בהם והחברה, אוצר, תקשורת, שיכון.

גילוי דעת

ועד העובדים של בתי המשפט ב־ תל־אביב פרסם אתמול גילוי דעה בו הוא מאשים את הנהלת בתי־ המשפט כאחראית לשביתות. נאמר בגילוי הדעת כי על כל הסכם שנת־ תם עד כה עם ההנהלה נאלצו ה־ עובדים לצאת למאבק כדי לממש את סעיפי ההסכם. הסכסוך הנוכחי פרץ בגלל סחבת בהוצאת מסקנות ועדה מיוחדת שהיתה אמורה לקבוע הגד־ רות מחודשות לתפקידי העובדים.

תביעה להגדרות תפקידים

התביעה להגדרות התפקידים מ־ חדש באה בעקבות הטלת עבודות נוספות על העובדים בלי שינתן להם פיצוי כספי. העובדים בבתי־המשפט מועסקים בתפקידים אדמיניסטרטי־ ביים — פקידי ריכוז והצאה לפו־ על, פקידי עזר, מזכירי בתי־המשפ־ טים ומזכירי שופטים. העובדים בדר־ גים בדירוג האחיד והמשכורת ה־ ממוצעת היא 650 ל״י לחודש ברוטו.

בגלל המחסור בכוח אדם כמלאים מזכירי בתי־המשפט גם תפקידים של מזכירי שופטים והאחרים מנה־ לים גם מדורים. עבודה זו לא מק־ נה להם תוספת שכר, אף כי היא מטילה עליהם עומס נוסף. מזכיר בית־משפט נמצא בדרגות בין 23— 26 נקודות, המשכורת בשכר של עד 800 ל״י בחודש. שליש מעובדי בתי־המשפט הם פקידי־עזר הנמ־ צאים בדרגות 14—22 נקודות, וה־ משכורות כשכורת ברוטו של 450— 550 ל״י בחודש.

מפלגתי קידום קצרים

הקמת הועדה לקביעת הגדרות ה־ תפקידים הוקמה בגלל מצב זה. ה־ עובדים טענו כי כסלולי הקידום קצ־ רים ואין אפשרות לעובדים להת־ קדם בדרגותיהם. לגבי מרבית ה־ עובדים נפסק הקידום בדרגה ב־ צבוע 30 נקודות, המוגעת משכורת של 800 ל״י ברוטו בחודש.

סגן מנהל בתי־המשפט השופט אריה הנר אמר כי בעיית השביתה האיגוד בתל־אביב ידועה. לכן התח־ לנו על הכנת הצעה הבוחנת מחד־ שה הגדרת הדרגים בשביתה זו. הוא הוסיף כי יש להיענות בעבודת הן מהבצעות עתה. אך לא בגלאות את הבעיות העובדים בתל־אביב כפי ש־ קוד בתחילה ולכן נוצר משביתות.

אמר לשביתה שפרצה בבתי־המשפ־ טים בירושלים, אמר השופט הנר כי התחילה להתפשט בטענת נג־ דם הדיון רק כאשר הסביר כי אין בכוונת הפקידים להזיק לעבודה.

עניין יישוב השכבון

שני הודעות של עובדי בתי ה־ משפט בתל־אביב הוגשו לפגישה עם יו״ר ההולקה לאיגוד מקצועי, מר א. אברהמוביץ, שהעיקך היום ב־12 בצהריים, בה יעבה מכין נוסף ל־ ישוב הסכסוך העבודה. בפגישה יש־ תתפו גם נציגי ההסתדרות עובדי המדינה ומשבצה ביצלי פ״א.

מימצא ארכיאולוגי ניגלה ברצועה

(צ). שרידים מהמאה ה־13 לפנה״ס, ניתגלו דרומית מדיר אל־ באלה. קבוצת ארכיאולוגים בראשות ד״ר טרודה דותן, מהאוניבר־ סיטה בירושלים, עוסקת כשבועיים בחשיפת המימצא, הכולל ארון מתים. הארון הוא מסיפוס אנטרופואיד, עשוי ככלי חרס בצורת גוף אדם, כמו של התנוסים המצריים. בקירבת הארון נמצאו כלי הרס, הרוסים, שני כדים וכלים אחרים. לאחר פתיחת הארון אפשר יהיה לקבוע במדויק את התקופה, אולם מדובר כנראה בתקופה הכנענית המאוחרת. הועל־ תה הסערה שבמקום היה ישוב מלפני פלישת הפלשתים לאזור. סברה אחרת: היה כאן ישוב מצרי קדום, או שהיה זה מקום קבורה של אישיות חשובה ששהתה באי־ זור.

לבנון: סיור ישראלי חדר לשטחנו

מרכז הארים, 25, (עי״ר) — לבנון ההאגנה שסיור ישראלי, שכלל שלו־ שה וחולכים נכנס ביום א׳ לעומק של 700 מטר לטריטוריה לבנונית וערך חיפושים במכתויות ואצל אנ־ שים באיזור לפני שנסוג כעבור 5—4 דקות.

על התלונה מסר ראש מטה מש־ קיפי האו״ם באיזור גנרל אנסיו סיל־ אסבואו. התלונה לא אושרה על ידי משקיפי האו״ם באיזור.

המשקיפים אישרו עם זאת כמה תלונות לבנוניות, שבהן נאמר כי מטוסי סילון ישראלים טסו מעל שטה לבנוני ב־22 במאי.

רומא, 25 (צי״ר). ועדה פרלמנט־ רית איטלקית הודתה היום כי על אף המחקר האינטנסיבי שניהלה 9 שנים היא לא הצליחה לגלות את מקורותיה של המאפיה בסיציליה.

שמות הזוכים
בהגרלת הפרסים
של חידון הסמלים
ראה היום במוסף
בעמוד 40

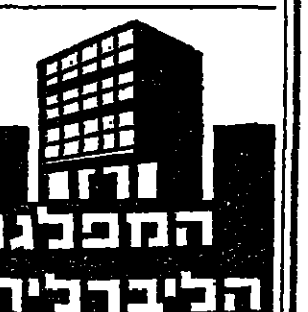

פעולות
ראה עמ׳ 26

בעקבות דרישה סובייטית

סאדאת פועל נגד ראשי התנועה הימנית

הטיל מעצר בית על חבריו לשעבר

* * *

מנהל יחסים טובים עם גנרל נגיב

מאת עודד זראי, סופר „הארץ"

בריה״מ דרשה מהנשיא סאדאת להנחית מהלומה על ראשי התנועה הימנית האנטי־סובייטית במצרים והזהירה כי פעילותם מהווה „סכנה ליחסים בין קהיר למוסקבה".

דרישה זו הושמעה על־ידי ראשי הקרמלין בשיחותיהם האחרונות עם סאדאת במוסקבה בסוף החודש ש־ עבר. סאדאת נענה לדרישה זו גם בשל חששו האישי מפעילותם של אותם מנהיגים, שחלק מהם היה ב־ עבר חבר במועצת ההפיכה המצרית.

סוכנות הידיעות הצרפתית מסרה מקהיר, כי סאדאת הטיל מעצר בית על חלק ממנהיגי התנועה הימנית האנטי־סובייטית, ובהם עבד אל־לטיף אל־בגדאדי, שהורחק מצבירת ה־ שלטון לפני קום האיחוד עם סוריה, כמאל אל־דין חוסיין, שעזב את מקומו בהפיכה ב־1964 בשל התנגדותו להמשך מלחמת תימן, וחסן איברהים, שנטש את מועצת ה־ הפיכה בשנותיה הראשונות והעדיף לנהל חיים שקטים באלכסנדריה.

מגעים חשאיים

מקורות בבירות ציינו כי סאדאת נהג עד לחודשים האחרונים מגעים חשאיים עם חלק ממנהיגים אלה ושרה הבנה בינו לבינם. בגדאדי הופיע בפעם הראשונה בפומבי לצידו של סאדאת בחגיגות לפני שבעה חודשים. כן מנהל סאדאת יחסים טובים עם הגנרל מוחמד נגיב, שהיה יו״ר מועצת ההפיכה המצרית. סאדאת ביטל את מעצר הבית שהטיל

עליו נאצר בזמנו ואף הורה לסלק את השומרים מסביב לביתו. נגיב אינו עוסק היום בענינים מדיניים ונוהג לבלות את מרבית זמנו בבי־ תו. לעתים הוא נראה מטייל בכיכר סלימאן באשה.

הכלל של נאצר

נאצר קבע כלל לפיו אין לעצור את חברי מועצת ההפיכה באופן פיזי, כנהוג בהפיכות הצבאיות ב־ עולם הערבי. בזמנו סוכם כי חבר מועצת ההפיכה שאינו מסכים למדי־ ניות הרוב עליו להתפטר. מניחים כי סאדאת לא ירצה להפר כלל זה והוא יסתפק בהטלת מעצר בית על מנהיגי התנועה הימנית ששימשו במועצת ההפיכה, אם כי נמסר כי הסובייטים דרשו ממנו להשליכם ל־ בתי־הסוהר.

אבן: ארה״ב לא תקריב את ישראל

(צ). „איני שותף לחששות שב־ שיחות ניכסון במוסקבה עשויה אר־ ה״ב להקריב את ישראל תמורת הסי דר בווייטנאם" — אמר אמש שר־ החוץ אבא אבן בהופעתו בקיבוץ עין חרוד (איחוד).

שר החוץ ציין שבמגעים שהיו לו עם ויליאם רוג׳רס לפני נסיעתו של ניכסון למוסקבה, חזר רוג׳רס והגדיר את עמדתה של ממשלת ארה״ב הגר־ רסת כי יש לשלול את המוצע של הכרעה־חיצונית באיזור, וכן באזו־ ריה להסדר מוטלת אך ורק על ה־ מדינות שבאיזור.

אירים פועלים להשגת הפסקת־אש

בלפסט, 25. (יופ״י) — „רוד שלום" של אורחים הוקם היום ב־ לונדונדרי והחל בפעולה למען הפס־ קת־אש. קריאה להפסקה מעשי־האי־ בה הושמעה כבר על ידי קבוצת נשים בצפון אירלנד. בבלפסט יצאו מת־ נדבים להחובות העיר ואספו חתימות על עצומה הקוראת להסכמת שלום. מארגני הפעולה אמרו שהתוצאה מ־ עודדות ביותר מעל לכל הציפיות.

תגובות מעורבות בפאריס על הופעת בת־שבע

מאת א. מאיירי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 25 (מיוחד ל„הארץ"). עתו־ני פאריס פירסמו תגובות מעורבות על הופעתה של להקת בת־שבע. פראנס סואר רב התפוצה כתב בבימה ביקורתית על ההופעה, ואילו פיגארו וקומבה הגיבו בדרך כלל בחיוב.

פראנס סואר כותב כי הלהקה זקו־ קה לכוריאוגרפים טובים, ומציין אכ־ זבה כמסיימת מהלהקה, אחרי המוני־ טין שיצאו לה ב־1971. לדעתו נובע הדבר מבחירת החומר למופע הרא־ שון, שמקצתו בינוני. קומבה כותב כי איכותה של הלהקה מקנה לה מקום בין הלהקות הטובות בעולם.

פיגארו סבור כי האמנים של לה־ קת בת־שבע מבצעים את היצירות בשלימה ובמשמעת המעוררים כבוד. „קצת יותר פנטסיה", כותב העתון, „היתה מצדרת כמעט הערצה".

לונדון, 25 (צי״צ). ההסכם הסופי של חוזה ארבע המעצמות בענין ברלין, שנחתם בראשי תיבות ב־3 בספטמבר 1971, ייחתם בברלין ב־3 ביוני — הודיע היום דובר משרד החוץ הבריטי. המסמך ייחתם על־ידי ארה״ב, בריה״מ, צרפת ובריטניה.

נכשלה הפגישה בין רבין ויו״ר ועד עובדי משרד החוץ

מאת סופר „הארץ" בירושלים

הפגישה בין שגריר ישראל ב־ וואשינגטון מר יצחק רבין לבין יו״ר ועד עובדי משרד החוץ שנתקיימה אמש נכשלה מבלי שהצדדים הצליחו להגיע להבנה על נוסח ההודעה ה־ משותפת שעמדו לפרסם אתמול. נו־ דע כי יו״ר הועד דרש ממר רבין לפרסם הודעה עם דברי הערכה ל־ כשרם של עובדי משרד החוץ. מר רבין סרב לכך והודיע כי יסכים לפרסם רק כי לא התכוון לפגוע ב־ עובדי משרד החוץ בדברים שאמר בראיון שהתפרסם במוסף „הארץ".

ועד העובדים של משרד החוץ יתכנס כנראה ביום א׳ כדי להח־ ליט על צעדים נוספים בענין זה.

ראשי מש׳ התחבורה יצאו לכנסים בארה״ב

(ע). משלחת משרד התחבורה ב־ ראשות סגן שר התחבורה מר גד יעקבי, יצאה אתמול בבוקר ב־ מטוס אל על לועידה בין־לאומית לתחבורה בניו־יורק, וכן להצגה בין־לאומית של תחבורה יבשתית, אוירית וימית, שתיפתח ביום ו׳ בכלל התעופה דאלאס בוושינגטון — טרנספו 72.

חברה תעשיתית מחפשת
בנין מתאים לאחסנה
בגודל של 500 עד 1000 מ״ר.
בהצעות נא לפנות להברה „קולאספה" בע״מ
תל־אביב, בנין כגדל שלום, קומה 22, טלפון 54397 או —
עפולה, ת. ד. 80. טלפון: 23751.

למכירה דירות פאר
ברמת־הדר
4, 5 חדרים
* הסקה מרכזית
* ניקוז אשפה מרכזי
* שירותים כפולים
„סנפיר" השקעות בע״מ
רח׳ נורדאו 27, קומה ב׳, טלפון 664859 חיפה.

הנשיא ניכסון עושה מחווה של אדיבות כלפי ראש ממשלת בריה״מ אלכסיי קוסיגין בהיכנסם שלושם לאולם הקרמלין לחתימת ההסכם הסובייטי־האמריקאי בעניני החלל. מאחוריהם נראים ליאוניד ברז׳נייב וניקולאי פודגורני.
(צילום רדיו של אי.פי.)

הסכמים בסיטונות

מאת דורית זבדים

חתימתו של התוזה לצימצום ה־ נשק האיסטרטגי, שיועד להיות גולת הכותרת של פיסגת מוסקבה, כוונה לקראת סוף ביקורו של הנשיא ניכ־ סון בבריה״מ, אלא שמדי יום מת־ בשר העולם על הסכמים חדשים בין בריה״מ לארה״ב.

מה משמעותם של ההסכמים ה־ נחתמים כמעט בסיטונות? הכנתם הושלמה לפני הפיסגה. הצדדים קבעו את חתימתם לתקופת ביקורו של ניכסון במטרה להמחיש את ריבוי התחומים המגוונים בהם יתכן שיתוף פורה בין מעצמות־העל.

✱ ההסכם לפעולה משותפת ל־ מניעת זיהום הסביבה מעיד שגם במזרח אירופה ערים לבעיות שה־ מודעות להן גברה מאד באחרונה בארה״ב ובאירופה. דומה כי זה הסכם שהכל יברכו עליו.

✱ ההסכם על מחקר רפואי מ־ שותף של מחלות לב וסרטן גם הוא בעל ענין אנושי. אותים מבחירי הרופאים והחוקרים בעולם יושבים בארה״ב ובבריה״מ. אפשר שליכוד מאמציהם אמנם יסיע להם לגבור על מחלות ממאירות שטרם מצאו להן תרופה.

✱ צילו של הספוטניק כבר אינו מטיל בעתה על האמריקאים. ארה״ב ובריה״מ עברו את השלב בו ניסו להיות ראשונות בכל מחיר במחקר החלל. קרוב לודאי שהצדדים מוכ־ נים לשיתוף גם בשל התוצאות ה־ עצומות בהן כרוכים מבצעי החלל, ההופכים מסובכים ומסובכים יותר. פרסיו של הסכם לשיתוף פעולה ב־ חלל (הכולל שיגור חללית סובייטית־ אמריקאית ב־1975) טרם הוב־ הרו ולפיכך אין לדעת כיצד יעברו בימצאים מדעיים בין ארה״ב ל־ בריה״מ ובאיזו מידה. קשה לדעת מה תהיה תגובתה של הקהיליה ה־ מדעית להסכם, לפי שהיא רגילה לדאוג לבלעדיות של הגלוהיות.

✱ ההסכם למניעת הקריות בים הפתוח הוא המעצבי המעיד מהתמק־ מים שנחתמו. בשנים האחרונות הגד־ ילו הסובייטים ליצור משקל נגד לנוכחות הימית האמריקאית כמעט בכל מקום. איסטרטגים מערביים הצביעו לא פעם על האפשרות — מרוחקה ודמיונית ככל שתראה — שמלחמה גרעינית עלולה לפרוץ ב־ של תקרית ימית: התקרבות יתרה של ספינה אחת לאחרת, איתבנה, איום־ים. כיכחי צי אמריקאים וסו־ בייטים רבי החסים אחדים בהכבים ההספיליים על ההסכם ויש להניח סבקריב יכבד לתקוף.

✱ כצפוי שהיה אי כנור יתבם

הסכם למניעת

(סוף כעמוד 1)

לא באו למוסקבה

(סאלי״ט) לא הביאו למוסקבה ב־ ביגוד לציפיה. הם אמרו לנשיא פולקסון כי אינם ידועים מתי יצאו למוסקבה כדי להצטרף למנהיגיהם בשיחות הפיסגה. סבורים כי נוהגו בקהדת שביים יהבו ואלה מכבבות את התיפת ההסכם במוסקבה.

הפגודה שהסכמים שהוכיבו ב־ דקדקה לקראת הציבור הבינ׳ ה־ תחילה בפיסגת מוסקבה אינם אלא חלק זעיר מתבינת הפיסגה הכללית הבלבה ביום ד׳ בערב, כאשר הנ־ שיא ניכסון מצא פנאי לבנות ל־ האצ״ה לפעודה השיחה עם בהוג ה־ מפלגה לאוגד ברז׳נייב והנמסכו 5 שעות.

ההסכמים על שאלות מרבות מ־ ראל כהקלבים לפי לית המכים מ־ נקבע. בבעיה קבוה יהבי כבלההה היינבאם וצבעה הכהות והזורי ב־ אירופה לא יפתוח כבההבר כאן, אף כי שני הצדדים יבה׳ להציג התקדמות לקראת פתרון.

הנשיא ניכסון ביטל הבוקר את ביקורו הבוכבן בפאלאבכראה, עיר תעשייתית הידה בקרבת מוסקבה, כדי שתהיה לו נותה להתוועץ עם הבכי מדלניות.

ביפבין ההשבר כבוהיות

קהיר, 25 (יופ״י). הנשיא ניכ־ סון אינו מתנגד לבהון את הבכבד בבהלת בשיחותיו עם המנהיגים ה־ סובייטים בלי להתנבא מראש בדבר תוצאות בבכשא זה — תהדר הבר המבלבה האמריקאית הבלות את הנשיא ניכסון בבסכי במוסקבה ב־ אוני ביפוי של הענין הקהידי אל בבתהירה בברה הבייבית. האיש הבכים כי בבדה ההבחה היהין ב־ מבבדב הפגיבה לא במסגרת ה־ כ״ם הבניך בביסבה.

העתון ביהב, כי אינו בקור גילה לי שהנשיא ניכסון הצייג להקפיא את הסכסוך במזה״ת, כלומר לשמור על המצב על „לא מלחמה ולא שלום".

חוטפי המטוס הדרום אפריקאי שיחררו בני הערובה

אנשי נמל התעופה חתכו את הצמיגים

יוהנסבורג, 25 (עי״ר, עי״צ ויופ״י). שני חוטפי המטוס הדרום אפריקאי מדגם בואינג 727, שאילצו אתמול את הטייס לנחות בבלנטייר שב־ מאלאווי, שיחררו את כל בני הערו־ בה, פרט לטייס ושלושה נוספים. גם אלה הצליחו כפי שנמסר להמלט מן המטוס. החוטפים מנהלים מו״מ עם שלטונות מאלאווי ונודע שהם דורשים 5 מיליון דולר כופר ומתן מעבר חופשי לסומליה או לקפריסין. סבורים כי החוטפים הם לבנונים. החוטפים, המצויידים בחומר נפץ, לא יוכלו להמריא מאחר שאנשי נמל התעופה חתכו את הצמיגים. כוחות צבא ומשטרה מקיפים את שדה התעופה צילקה של בירת מאלאווי. כל הטיסות בוטלו.

שני החוטפים נשארו בודדים ב־ מטוס. פקיד שעלה על סיפון המטוס כביכול כדי לנהל מו״מ, הסיח את דעתם וכך הצליחו תשעה בני ה־ ערובה — חמישה נוסעים וארבעה אנשי צוות — להימלט דרך פתח המטוס שנשאר פתוח. עתה נותרו החוטפים עייפים ורצוצים ללא מזון ומים. מצפים כי עוד הלילה ייעשה מבצע הכבוד לסלק אותם מהמטוס.

בלנטייר, מאלאווי, 25 (עי״ר). שלי־ טונות דרום אפריקה הסמיכו היום את שלטונות מאלאווי לפוצץ את מטוס בואינג 727 יחד עם החוטפים שעל סיפונו אם הדבר יהיה נחוץ — מסרה היום הנהלת השידור של נמל התעופה המאלאווי כי נחת המטוס החטוף.

סנטיאגו, צ׳ילי 25 (אי. פי.). מטוס של חברת התעופה הצ׳ילאנית (בו־ אינג 727) נאלץ היום לנחות נחיתת חירום בנ׳מאיקה לאחר התפוצצות שנגרמה בעקבות מעשה חבלה. המ־ טוס היה בדרכו מסנטיאגו לניו־ יורק.

סכנה מכחישה

בריסל 25 (עי״ר) — חברת התעופה הבלגית סבנה הכחישה היום האשמות שפורסמו בקהיר לפיהן הרג טייס המטוס החטוף של החברה את אחד החוטפים בנמל התעופה בלוד. ההא־ שמות פורסמו בעתון אל־אהראם.

בריסל, 26 (עסס״א). חברת התעו־ פה סבנה קידמה בברכה את ההצ־ עות שהעלו טייסי החברה שהם יש־ תתפו אישית בבדיקות הבטחוניות של נוסעי החברה ומזוודותיהם — מסר דובר התחבורה הבלגי פראן דל־ מיס.

יהודי בריטי מומחה לשמירת הנוף יוצא נגד כיעור ירושלים

לונדון, 25 (עסס״א). יהיה גדול הלחץ בכל שיהיה על הישראלים לקדם את האינטרסים של התיירות ושל העסקים, הם חייבים לדעת שהם פוגעים בעצמם כאשר הם מרשים ואף מעודדים ספקולנטים זרים ל־ כער את העיר האהובה ביותר ב־ עולם, ירושלים — כותב היום ב־ מכתב לטיימס הלונדוני מר לסלי גינצבורג, היועץ היהודי של חברה בריטית העוסקת ביעוץ סביבת יד־ פיה של אנגליה. מר גינצבורג הוא מומחה לתכנון. במכתבו קורא מר גינצבורג לאמץ את ידיהם של אר־ הם מתכננים ירושלמיים ופעילי ה־ חברה לארץ ישראל יפה, המתאמ־ צים לשמור על אופיה של העיר כהכל בכל העולם מוקירים אותה.

זכו בפיס

בסך 150,000.— ל״י זכו המספרים: 1257755; 536522. בסך 50,000.— ל״י זכה המספר: 167955.

בסך 12,500.— ל״י זכו המספרים: 552549; 379984.

בסך 6,250.— ל״י זכו המספרים: 062657; 258985; 323571; 744300.

בסך 600.— ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־04208; 07094; 21199; 31564; 40824; 41009; 67445; 77317; 91388; 95001.

בסך 250.— ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־06988; 07593; 08501; 13106; 22251; 23598; 24065; 28361; 34113; 37818; 50565; 55409; 56318; 58275; 61409; 61805; 63643; 63854; 64517; 64540; 67183; 70588; 72387; 73732; 77069.

בסך 100.— ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־2543; 3533; 4192; 5353; 6642; 8198; 9195.

בסך 50.— ל״י זכו כל הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־0387; 0567; 0600; 0886; 0931; 1159; 1403; 1561; 2131; 2205; 2363; 2414; 2540; 2602; 2648; 3015; 3377; 3350; 3350; 3450; 3488; 3592; 4101; 4124; 4369; 4792; 4967; 5337; 5785; 5790; 6205; 6286; 6479; 8047; 8064; 8089; 8110; 8397; 9389; 9419.

בסך 4.— ל״י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 8.

בסך 1,250.— ל״י זכו הכרטיסים הבאים: 0403366; 050926; 072457; 085062; 134203; 145705; 149243; 151018; 188875; 313732; 311674; 319963; 330273; 347527; 597349; 691389; 712233; 721777; 744148; 758805; 791922.

אישיות סובייטית לעתונאים אמריקאים:

התקרית בקובנו—מעשה חוליגני

מוסקבה, 25, (עי״ר וצי״צ) — נציג סובייטי בכיר הטיל היום על „קבו־ צה קטנה של חוליגנים" את האחריות למהומות שפרצו בשבוע שעבר ב־ עיר קובנו שבליטא, לאחר שצעיר שם קץ לחייו בהעלותו את עצמו ב־ אש. מנהל סוכנות הידיעות נובוסטי טען כי לפרשה אין כל קשר עם עניינים מדיניים.

מנהל נובוסטי איואן אודלטוב, ש־ ענה על שאלות במסיבת עתונאים המלווים את הנשיא ניכסון, הוסיף כי אלה שהתנהגותם היתה גרועה ב־ יותר בזמן המהומות נעצרו.

בידיעות שהגיעו למוסקבה צוי־ יין כי המהומות בקובנו נמשכו יומיים ובמהלכן נהרג שוטר. לדברי אודאלטוב ניסתה קבוצה קטנה של חוליגנים „לנצל את ה־ מות של הצעיר שההאבד כדי ל־ את החוק ואת הסדר".

פרופ׳ יהודי ברגה האושם בעבירה פליליך

לונדון 25 (עסס״א) — המדו יהודי פרופ׳ הרמאן בארנובר שהואשם ביום ב׳ שעבר ברצימת נת דרכים שכתוצאה נהרגה מקורות יהודים בבריה״מ מוסר הפרופ׳ מעולם לא היה בקרבת התקרית וגם המכונית שלו לא קרבה אל המקום.

מקורות כסרו כי לביתו הגיע אנשים, שהאשימו אותו בגרי־ תאונה ובמות הילדה. הוא נע החוק בכלא יומיים ואחר כך נוהג בלהיר־גיל לגבי מקר תאונות קטלניות.

פקידים של המשטרה החשאי הירו כי אין להם כל חלק וכי אין הם עוסקים בתאונו כים.

למען גיפלמן

בואנוס איירס, 25 (עסס״א) גון ניצולי השואה בארגנטינ אמריקה הדרומית שיגר אתמ רק לניכסון ולפודגורני בב בבקשה להתערב מטעמים ה ריים למען וולף יוסיפוביץ ג מקישינב — ניצול השואה, שבקיץ שעבר הג״ש בקשה ל לבני משפחתו בישראל. כר שהיה סגן מנהל תחנת השיר קישינב, פוטר כמשרתו נ הגשת הבקשה. בתו, אילנה, בן האוניברסיטה וארוסה: הולשין כלוא במחנה עבודה רק נאמר כי גב׳ גיסלמן חולו

שפיגלר יוצא היום ללונדון

מרדכי שפיגלר, קפטן נבחרת יש־ ראל וכדורגלן מכבי נתניה, עומד לטוס הבוקר ללונדון כדי לקיים מג־ עים בענין הצטרפותו כשחקן חובב לקבוצת ווסטהאם.

שפיגלר החליט אמש כי פיחה גלויה עם מנהל ווסטהאם רוני גרינ־ וד, עדיפה על ניהול מגעים באורח טלפוני. הוא מסר אמש לסופר „ה־ ארץ" כי יפגש היום עם מנהל ווסט־ האם וינסה לברר עמו את אפשרויות הצטרפותו לקבוצה הלונדונית בעו־ נה הבאה. שפיגלר מבקש גם להשת־ תלם כמאמן במשך שנה במועדון ווסטהאם.

שפיגלר עומד לשוב מלונדון ביום ב׳.

אהובתנו
סידוניה אבישר ז״ל
אלמנת האלוף איתן אבישר ז״ל
א י נ נ ה
ההלויה תצא היום, יום ו׳, י״ג סיון תשל״ב (26.5.1972)
בשעה 13.00 מבית ההלויות העירוני רח׳ דפנה 5 תל־אב
לבית העלמין בקרית שאול
אוטובוס יועמד לרשות המלווים
בתה וחתנה: רות וסטפן ל
נכדיה: גורי ואורי לרון
והמשפחה בארץ ובחו״ל
בא להמנע מבקורי תנחומים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו
פייגה פני ליהמן ע״ה
אלמנת הח״ה חיים ליהמן ז״ל
(לייפציג, המבורג, סטוקהולם, ניו־יורק)
המתאבלים:
בניה: גבריאל ומנשה (מנפר
השבעה: בבית מוסקוביץ, רחוב קרן היסוד 25, ירושלים

בכאב עמוק אנו מבכים את פטירת
אשתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה
רוזה אופטובסקי ז״ל
הלויה תצא היום, יום שישי, י״ג סיון תשל״ב, 26
בשעה 12.00 בצהרים בביתה רח׳ כ״ט בנובמבר 4 תל־
לבית העלמין האזורי בת־ים חולון
המתאבלים מרה:
בעלה: שמעון אופטובסקי
בנותיה: מינה נאור וב״ב
אילנה זקס וב״ב
אחיה: יעקב סקובסקי וב
אחיותיה: מינה טודר, ארה״ב
חנה שינקינד וב
ומשפחתה בארץ ובחו״ל
התחבורה תעמוד לרשות המלוים

ביגון רב אנו מודיעים כי אבי וחותני
מהנדס שמואל רוזין
(מלנינגראד)
מותיקי חיפה
איננו עוד
ההלויה תצא מבית חולים בילינסון, פתח־תקוה, היום,
שישי, י״ג סיון תשל״ב (26.5.72) בשעה 10.00 בבוקר
בית העלמין חוף הכרמל בחיפה
ידידים ומוקירי זכרו של המנוח בחיפה יתאספו ליד ה
הראשי בשעה 11.30
השבעה בבית הבת, רח׳ הקונגרס 14, הרצליה
בתו: אלה
חתנו: ד״ר צבי ליבו

אנחנו משתתפים באבלו של חברנו
אהרן זבידה
במות עליו
אמו ז״ל
בית הספר תיכון „דאר־באלי" חיפה
ההנהלה, המורים והעובדים

לגבי ברוק והמשפחה
משתתפים בצערך במות אמך
אלישבע ז״ל
חברי מושב לכי

למהנדס יעקבי אברהם ומשפחתו
אתכם באבלכם על מות יקירתכם
מרים בתיה בראון ז״ל
„אשטרום"
ההנהלה והעובדים

הארץ

י"ג בסיון תשל"ב
26 במאי 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח'. הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

...שלים: רח' החבצלת 2 ... 224245-6, ת. ד. 273 ...ה: רחוב נורדוי 20 ...ון 6—661166, ת. ד. 5259

...י"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א

העורך: גרשום שוקן. האחראי: מיעון שאמס.

...המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAAREETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 6233

מבט לשנות ה־80

...ר הביטחון איננו עתידן הובב, ואם עסק בהרצאתו, בטקס ...ת הארים במכון וייצמן, בצה"ל של שנות ה־80 — עסק בנורמא ...יב המציאות. דגם הצבא שבכמותו רוצה מר דיין, משופע מדע ...לוגיה: הציוד המתוחכם העתיד להקנות לכוח הלוחם את ...תו מצריך תהליכי פיתוח וייצור בטווח של 10 שנים. מכאן, ...א של שנות ה־80 מצריך קבלת החלטות כבר עכשיו.

...ך בתקציבים עתיד הווה, ולגבי ההווה שבו מתקבלות החלטות ...עות את צורת העתיד, הטמיע שר הבטחון הדרכה קודרת למדי. ...סוך הערבי־ישראלי נתון בקיפאון; דיין איננו רואה סימן של ...ן לא מלא, לא חלקי ואפילו לא זמני. ההחלטות הצריכות להתקבל ...ן, על פי הערכת מצב זה, בהכרח יפנו חלקים גדולים של ...אבים הלאומיים להכנת צה"ל להתמודדות עתידה ודאית.

...דמה כי זו כסרתו העיקרית של דיין שעה שהוא חוזר ומשנן ...עובדת חוסר ההתקדמות לקראת יישוב הסיכסוך בינינו והערבים: ...דיק את המבוך הנביאה בעול הבטחוני כול סימני ליאות ואי־ ...בחלקים של הציבור. דיין צודק בכך רק את הבוטל על מי ...פקד קודם כל על היסוד הצבאי של בטחון המדינה. אך יש ...ם לסברה, כי בכל כה"הארץ תקופת הרגיעה, ייפגע כוח השכנוע ...ביהוד והזהירות.

מעשים מיידיים

...שר השיכון מר זאב שרף הבטיח כי בעוד שלוש שנים ...לירידה במחירי הדירות כאשר שיטת הבנייה המתועשת תתיצ... קצב אספקת הדירות. ספק אם התחזית זאת הרגיעה את הסטו־ ...ים בתל־אביב שעל שאלתם ענה שלשום, או את כל מחפשי־ ...ר בשוק הניצבים מול מחירים אסטרונומיים ההולכים ומאמירים. ...ם הרחיק מר שרף את עדותו לשנת 1975, אך אפשר להיזכר ...בטחה אחרת שלו, שניתנה לפני כשנה, שלפיה יוזלו הדירות תוך ...ר החדשים.

גם הכיסה הגואלת שהוזה מר שרף מעוררת ספקות. תיעוש ...ה, בחלקו הנוגע לבנייה הטרומית, הנחיל בינתיים רק אכזבות. ...יה מתועשת כסיסמה הוא דבר מפורסם ובלתי מוגדר. יש לדרוש ...השיכון מעשים מיידיים כדי להחיש את תהליך הבנייה ואת ...קת הדירות. לכך דרושים דברים שהם בתחום יכולתו כבר עתה, ...רק ב־1975: אין כל סיבה שלא להסיר כיד את האבק הבירוק־ ...י ברישוי הבנייה; אין כל מניעה להסל את כל המחסומים המפ־ ...ם ליבוא חופשי של אביזרים וחומרי בנייה; יש להקדיש מאמצים ...ל הבנייה עצמה, ויש לתת רשות לייבא עובדים במקצועות ...יין החסרים.

אלה הם דברים היכולים, לפי הערכת מומחים, להגדיל במידה ...רה את מספר הדירות שבנייתן מסתיימת כל שנה, ואין צורך ...ות שנים כדי לבצעם. אם היתה הממשלה נוהגת כך באופן ...ף ומיידי, היתה יכולה תקופת החזון של שר השיכון להתקצר ...זה רבה.

שיפור ההסעה לחיילים

...החל מהיום יפעיל צה"ל, בימי שישי וראשון, אוטובוסים להסעת ...ב היוצאים לחופשה והשבים למחנותיהם. ההסעה תיעשה ב־5 ...קווים בצירים הראשיים מבאר־שבע בדרום עד ראש פינה ...ן. סידור זה נועד להקל על החיילים המצטופפים בתחנות ...נפים המבזבזים זמן יקר מחופשתם על המתנה לרכב שיאספם. ...זמה נעשתה בעבר, אך במקום האוטובוסים הועמדו אז למען ...לים משאיות צבאיות. נסיון זה נכשל כיוון שהחיילים העדיפו ...: את מזלם בתחנות הטרמפים בהמתנה למכונית פרטית, במקום ...ע במשאית איטית ובלתי נוחה. מאותה סיבה מעדיפים חיילים לא ...טרמפים על נסיעה חינם ברכבת ישראל בקווים לבאר־שבע או ...שליב. השימוש באוטובוסים, שיישכרו לצורך זה מחברות התחבורה ...דיות, יש בו משום שיפור תנאי ההסעה. יש להניח כי הדבר ...לצמצם את הצפיפות בתחנות הטרמפים בשני הימים הקריטיים ...רבה תגובת החיילים בכבישים.

אולם שיפור תנאי ההסעה לחיילים לא יחסל את תופעת הטרמ־ ...ים בכבישינו — אלפי חיילים המנסים להגיע לבתיהם ולמקו־ ...בידור בחופשות הקצרות שלאחר־תפקיד, או בחופשות ארוכות ...שלא בימי שישי וראשון. כן לא יפתור הסידור החדש את בעייתם ...חיילים המבקשים לנסוע בקווים בהם לא יפעל שרות האוטובו־ ...חדש. בעיית הסעתם של אלה יכולה להיפתר באמצעות סידור ...וכולל עם אגד. סידור זה לא הושג עד כה כיוון שמערכת ...ון לא הגיעה לעמק השווה עם הנהלת אגד לגבי גובה הסכום ...לשלם לחברה בשל הסעת חיילים.

...עד אז אין על חיילים אלא לסמוך במידה רבה על רצונם הטוב ...בעלי מכוניות פרטיות שיאספו בנדיבות את הטרמפיסטים־ ...ים בצידי הדרכים.

60 שנה לפראבדה

החודש חגגו בבריה"מ את מלאת 60 שנים ל„פראבדה". העתון ...דפס היום ב־9.6 מיליון עותקים, ב־16 ערים מרחבי בריה"מ ...ת ובעונה אחת. עתונו של לנין, אמר ניקולאי פודגורני, הוא ...בב מדריך לעתונות הסובייטית כולה.

תפקיד העתון הוא להפיץ את החלטות המפלגה הקומוניסטית ...הסובייטית וללחום את מלחמתה.

עורכו הראשי של „פראבדה", ב. זיאמנין, הגיע בימים אלה ...ביקור בשטוקהולם. עתונאי שוודיה מקווים, אם יתאפשר הדבר, ...קבל הסברים מפי עורך ה„פראבדה" על השיקולים שלו בהעדפת ...ר לפרסום.

ידוע כי במערכת „פראבדה" מתקבלים מדי יום 3000—3500 ...מכתבים קוראים, אולם רק 2—3 מהם זוכים לפרסום. השאלה ...הדיית בבריה"מ התקפות על הציונות וישראל היו בשנה ה־ ...אחרונה נושא קבוע במכתבי קוראים שזכו לפרסום ב„פראבדה".

מאזן ההבנה

מוסקבה בין שאיפה לדינאמיות ושמירת הסטאטוס קוו

מאת פולס

לפני כיובל שנים האמינו המדינאים, כי כאשר ישבו מנצחים ומנוצחים ליד שולחן אחד בוועידה בינלאומית, יפתרו את בעיות העולם. על יסוד אמונה זו נקראו הוועידות של קאן ושל גנואה (1922) והוזמנו לגנואה גם נציגי ברית המועצות, שנחשבה עד אז לעומדת מחוץ למשפחת העמים, בערך כמו הסינים לפני ביקורו של הנשיא ניכסון בפקינג וקבלתם לאו"ם. בעית השילומים שהיתה חייבת גרמניה לשלם למדינות ההסכמה לפי חוזה השלום, לא נפתרה בגנואה וההכנות הוועידה הבינלאומית נגלתה כבלתי־יעילה גם בתחום הדיונים על פירוק הזיוון.

לפני כמעט יובל שנים, כלומר בימי מלחמת־העולם השניה, נתכנסו לוועידות בינלאומיות מנהיגי הקואליציה הגדולה שנלחמה במדינות ה„ציר" (גרמניה, איטליה ויפאן). האחרונה בהן נערכה בפוטסדאם והקואליציה עם ברית המועצות, שניבעו בה סדקים עוד לפני תום המלחמה, התמוטטה לחלוטין. המוסד הבינלאומי החדש — האומות המאוחדות — לא הצליח למנוע את המלחמה הקרה וקצרה ידו לשים קץ אף לאחת מהמלחמות „המקומיות" שפרצו לאחר מכן (למשל, אולי, מלחמת האזרחים שבקונגו). אם היה סיכוי להגיע לידי הפגת המתיחות בין שני הגדולים, היה זה רק בצורת מכשיר דיפלומטי חדש והוא „ועידת פיסגה".

שורת הפגישות הנערכות בימים אלה במוסקבה בין נשיא ארה"ב ומזכיר המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות איננה הוועידה הראשונה בסוג הזה, אבל היא אולי הראשונה המבטיחה להוליד תוצאה של ממש. מובן מאד להפליג לים הפתוח של ניחושים; אבל יתכן, כי האופטימיות הזהירה לגבי תוצאות הפגישה הנוכחית לא תתגלה כבלתי־יסוד.

קשה ביותר לערוך מאזן הכוח שבין ארצות הברית וברית המועצות: לו קל היה הדבר, כן הסתם לא היו השיחות על הגבלת החימוש האסטרטגי (סאליט) נמשכות כבר זה שנים אחדות. גם בתחום זה קשה להגיע לידי אותה קואנטיפיקציה של עוצמה צבאית אשר בלעדיה אין להגיע להידברות על עקרון ההגבלה ועל שיעור יישומו. הרי שם מדובר בשפע של נתונים כמותיים, בעוד שישנם תחומים בהם כמעט מן הנמנע להעריך כוח ועוצמה; קיימים גורמים פסיכולוגיים שביחס אליהם רב המרחב להערכות נוגדות. הכוח הגרעיני של בריטניה ושל צרפת אמנם נתון להערכה כמותית, אך מה בדבר נכונותן של ממשלות לונדון ופאריס להפעיל כוחות אלה במקרה של מלחמה בין הסובייטים לארה"ב, בהתחשב בדעת הקהל שבארצותיהן?

ברם, ניהולת שאלה הספיקו להגיע לידי שלב מתקדם התוכנית הכבמ אמריקאי־סובייטי כהנהגה, כי על אף הכל ניתן להתגבר על הקשיים הנ"ל. עדיין יהיה מקום להנוה כי זכה יותר ומי הפסיד יותר בהסכם זה. המשמיהים בוואשינגטון, במוסקבה ובבירות אחרות יספיקו לחשב לפי מהצדדים כמשר התחזון האסטרטגי. אך לאמיכה מותר להניח, כי קיים, בצורה גסה, איזון בין שתי המעצמות־העל. הסיבה הפבקה ביותר לכך שאפשר היה להגיע לידי הסכם ראשוני נפרצה בזה שהסובייטים לא איגם רואים את עצמם נחותי עוצמה לעוצמת ארה"ב; כוואשינגטון הסליקה כופית עם איבדן העדיפות הגרעינית שהיתה לה, ברגע הלך, על ברית המועצות והיא כיום מעוניינת למנוע סילוהל נוסף של מאזן הכוח הגרעיני לטובת הסובייטים; ושתי המעצמות־העל אינן חוששות משום דבר יותר מאשר מפיכות מוויין ביתן לבין עצמן.

כה שלא היה אפשרי בימי אייזנהאואר וקנדי, אפשר בימי ניכסון; דבר שחרושצ'וב קרוב לוודאי נבצר היה כמנו לאשר, יכול ברז'נייב לאשר. אין גורעים מכבודם האישי של המנהיגים אם אומרים כי בבחינה אובייקטיבית בשל הזמן.

ההסכם מציכות גרעיני בין שתי מעצמות־העל מוריד כל בעיה אחרת לדרגות נבוכה יותר על הסיבות. לא בכדי פנה נשיא ארה"ב לרגש הסולידאריות לבין בעלי המדכוש הגרעיני החזק ביותר. ואשר לסין — יש מקום לסבור, כי יכולתה הגרעינית היתה בין הגורמים המכריעים שהביאו את מר ניכסון לחפש יחסים תקינים עם פקינג.

ביחס לסין אין עדיין מקום לדבר על „מאזן הפחד", אך הדעה נותנת, כי במוקדם או במאוחר יתעורר הצורך החוקי להפך הידברות במהדורה נוספת של סאליט, שתביא גם את סין לתוך המעגל של הסכמי הגבלה. לסינים לא תארך הדרך, אך אם יתבשו את עצמם בתחום ובדיגנים באופן כביר מפני מהלומת־פתע גרעינית מצד הרוסים, אפשר לצפות כי יהיו מוכנים להידברות גם הם, כמו הסובייטים עתה.

על אף זאת רחוקים אנו עדיין מעידן השלום הכללי. אירוניה היא כי מלחמת וייטנאם גברה מחדש, אך כה רב הכבין לפתור את הבעיה המכרעת שיש מקום להמתנן בהתחית שלא ארה"ב ולא בריה"מ יציו לפרוץ את ועידת הפיסגה כמכה הילוקי־דעות ביחס לדרום־מזרח אסיה. ברגע זה היתכן הסלמה בוייטנאם — מתקפה רבתי מצד הצפוניים, המפצצות מאסיביות והסגר ימי מצד האמריקאים — כשום שהידברות בין הגדולים במוסקבה על הרחקת הסכנה שבעימות גרעיני בינהם צריכה לשמש מטרה עילאית. הרוסים מניחים, כנראה, כי בכוחו של דבר לא יפסידו כזה וכי ימי המשטר בסייגון ספורים בין כה וכה. אין זה מן הנמנע, כי גם ההנהגה האמריקאית כבר השלימה בלבה פנימה על החלפת המשטר ההוא ובלבד שהכוחות האמריקאים לא ייאלצו לפנות את בסיסיהם בבושת פנים. אך כשמצוקה של ועידת מוסקבה לגבי וייטנאם היא — כך לפחות נראה הדבר בשעה זו — שהמלחמה שם תסוג כאירוע בעל חשיבות מקומית או לכל היותר אזורית, אך בהחלט לא גלובאלית. ואם ציפיות הסובייטים יתבדו ולכל הכל תוסיף וייטנאם להיות מחוד לקה — קשה להעלות על הדעת, כי מוסקבה תבטל בשל כך את ההידברות עם ארצות הברית.

✶

השאלה הבסיסית ביותר היא: כלום חדלה ברית המועצות להיות גורם דינאמי השואף לחתור תחת אשיות הסדר העולמי כפי שהוא קיים כיום? אין לזלזל בהצהרות והוהרות הנשגות מצד המנהיגים הסובייטים שהם תומכים בלוחמות השיחרור של עמי העולם השלישי. אין לבטל את הדיבור האנטי־אימפריאליסטי שלהם כדיבור בן הספה ולחוץ. אסור להעלים עין מן הדינאמיות אשר הסובייטים מגלים בשנים האחרונות בזירה התיכון, בים התיכון ובאוקיאנוס ההודי. אפשר לטעון, כי הם מעוניינים בסטאטוס קוו בכל האזורים בהם הוא ממילא פועל לטובתם, כמו באירופה התיכונה; ההסכם על ברלין המערבית אכן אומר ויתור על מגמות העיקר שהובלטה על ידי חרושצ'וב בשנים 1958—1961, אך ההו מחיר נבוך תמורת מה שממשלת בריכבית המערבית העניקה לבריה"מ בחוזים של מוסקבה ושל ורשה שאושררו עתה בבונדסטאג. באזורים אחרים עוסקת ברית המועצות בביצור עמדה ובהרחבתה — ומי כמונו יכול להעיד על כך!

אפשר לגלות כבה וכבה סימנים, כי הסובייטים מעוניינים שלא להפר את הסטאטוס־קוו באופן נמרץ. אפילו באיזור שלנו יש מקום לשאול אם הפעילו את מלוא כוחם כדי להשיג את המטרות הרצויות להם ביותר. לו למשל רצו באמת ובכל מאודם בפתיחתה של תעלת סואץ — כלום במשך חמש שנים נבצר מהם לעשות לכם הזכה כשרה זו יותר כשעשו? בניה שהחשש ממפלה מצרית חדשה ומעימות צבאי עם ארה"ב הרתיע אותם מלהסתבך במבצעים צבאיים כאן — כלום הפעילו את מלוא כוחם בלחץ דיפלומטי על ארה"ב לשם פתיחת התעלה?

יש מקום להגיע למסקנה, כי המדיניות הסובייטית נזהרת בשנים האחרונות מכל סיכון שנראה לה מוגזם. בהפעלת לחץ על־ידי סיוע צבאי הרחיקה לכת, אך בשום מקום לא עברה את הגבול. התנגדות נמרצת של גורמים מקומיים, כמו של ישראל נגד מצרים בימי מלחמת ההתשה, והוסר הדאות ביחס לתגובה אמריקאית (שלא היה צורך לחשוש ממנה במקרה הפלישה לצ'כוסלובקיה) הספיקו כדי להקהות את חוד החרב של דינאמיות הסובייטית. אפשר, כי הזיפה התורת של יזמות באותם אזורים בהם הקרמלין מעוניין לשנות את הסטאטוס קוו, כבר שיכנעה את מנהיגי הקרמלין שעליה לנקוט בעמדה שמרנית יותר; בכל מקום — הערובה הטובה ביותר להמשך השיכבוע הזה נעוצה בחישול כוחם של הגורמים שאינם גורסים מהפכה.

סרט המתח של השבוע: הפרקליטים

על מי־מנוחות

ראוי שהתבונה תנחה את הרוצים לשנות את הדברים

מאת א. שווייצר

בפרוס השנה ה־25 של מדינת ישראל מתנהלים ענייניה העיקריים בצורה מניחה את הדעת. צמיחה כלכלית מהירה, רזרבות מטבע בקירבת מיליארד דולר, עליה מבריה"מ־המועצות, בטחון איתן... מה עוד יכול הלב לבקש? בהשוואה לעובדות־יסוד אלה מתגמדות הבעיות שמעוררות האינפלציה, התסיסה החברתית, מאבקיהם הפנימיים של הפוליטיקאים ומלחמות בני ניב ובני פרידמן במהדורה ישראלית של שנות ה־70.

המגיע לנו? אין זו שאלה המבקשת תשובה על דרך של שיפוט מוסרי, לא בצורת הן מצלצלת, ולא בצורת תוכחה על ישורון שהשמין ובעט. השאלה מכוונת ליחס שבין מאמץ ושכר, אגב הערכת פעולתם של היסודות החיצוניים שסייעו להצלחה של ישראל, חמש שנים בלבד אחרי מבחן קיומה הקשה ביותר מאז מלחמת הקוממיות.

✶

לא יכול להיות ספק, שאכן עשתה ישראל מאמץ מופלא בחמש שנים אלה. המאמץ התבטא בגבורות להקריב אנשים וכסף, בחיפוש אחר צורות המקטינות את חיכוכי הכיבוש למינימום, ביצירתם ובמיצויים של מקורות מיכון ורכש שלא היו כמותם בהיסטוריה של הבית השלישי. ואם נרצה לשאול מדוע לא הוכתרו מאמצים דומים שעשתה למשל מצרים, בהצלחה דומה. הרי התשובה לכך היא שפתחנו במירוץ המאמצים מנקודת זינוק טובה יותר. בתחרות עוצמות המתנהלת בעידן הנוכחי, מניבות תשומות דומות בישראל ובארצות ערב תפוקה עדיפה לישראל.

עובדה זו, המקנה לישראל יתרון בסכסוכה האיזורי, היא גם היסוד לתמיכה שלה זכתה גם מיהודי התפוצות וגם מממשלת ארצות־הברית. שכן הסיוע שקבלה ישראל — ובזה נבדל הסיוע הנוכחי מקודמיו — אינו הומניטרי, להוציא את השפעת הקשות במאי 1967. פרס לשעה הגדולה של הסולידריות היהודית עם אחד משבטי ישראל הנתון בצל הכימדה, היה הסיוע שקיבלנו בבחינת הימור־עסקי במובן הרחב. ההצלחה היא שהיקנתה את הזכות לקבל תמיכה, והתמיכה היא שאיפשרה השגת הצלחות נוספות.

הואיל ולא נראה עתה באופק סימן לשינוי מהותי ביסודות מצבה הנוכחי של ישראל, אין גם סיבה להחשש מפני שינוי בתוצאות. כל עוד תהיה ישראל חזקה ואיתנה, תזכה לתמיכה שתאפשר לה להיות כזו ואין לפי שעה מירשם שיבטיח הצלחות טובות יותר, לא בתחום הצבאי, לא ביחסינו עם העולם הסובב, ולא בכל הנוגע לתחום הפנימי.

✶

דברים אלה צריכים להיאמר בהדגשה מיוחדת לגבי מכלול הנושאים הפנימיים, שהיו באחרונה מוקד לביקורת. אין אפשרות מעשית לחתור להשגת כה הרבה עדיפויות בלי לגרום לאינפלציה — ועד כה לא נמצאה הנוסחה הבורה על יישוב לא־אינפלציוני של תחרות העדיפויות. במציאות, להבדיל מספרי לימוד והרצאות אוניברסיטאיות, אפשר רק לכחוק ביד גסה ולא להאם משקלה בצורת מאזניים של בית־מרקחת.

אין דבר קל יותר מאשר להתריע מפשיטת הרגל של אוניברסיטת תל־אביב, להצביע על הבזבוז שנגרם לה, ולתבוע צעדים דראקוניים להבראת המצב ולמניעת הישנות ההתמוטטות הכספית. אך אילו נהגה הנהלת האוניברסיטה אחרת (הכוונה להתנהגות אחרת באופן מהותי), לא היו לומדים בה כיום 14 אלף סטודנטים, כשליש מכל הלומדים בישראל. אין קצב התפתחות — בכמות ובאיכות — כמו זה של אוניברסיטת תל־אביב בלי הסתבכות וסיכון כספי — ומי שלא רוצה באלה, צריך לוותר על מה שתל־אביב מציעה היום לסטודנט.

זה סימן ההיכר של חברה מבוגרת ומיושבת בדעתה, שלצד הזקיקות, שהיא כנראה קלות משכרים דמוקראטיים, יש הבנה בסיסית ליחס שבין קח ותן. מי שרוצה למשל בהרבה חינוך גבוה ורוצה אותו מהר, יכול להשיג את מבוקשו, אך עליו לשלם את המחיר שדורשים הספקים. ההבדל המהותי בין ישראל לארצות הסובבות הוא אולי בזה, שבישראל אפשר בעד כסף לקבל את הכל, בעוד שבמצרים, בירדן או בסוריה, אפילו לא תמורת כסף רב. הדברים אמורים בזיונן, בפיתוח תעשייתי, בקליטת עליה וכיוצא באלה. וכשמדובר במאמץ ברזמני אין מקום להלונה כי המחיר גבוה מדי.

✶

ראיית הנולד מצריכה לעתים יותר אומץ לב מחוכמה: כך גם ראיית עתידה הרחוק יותר של ישראל. כך למשל לא נדרשת תבונה יתירה כדי לחזות מראש שהתנופה הנוכחית של הפיתוח הכלכלי והחברתי, תדעך כמו שיתעייפו ואנשים מתבונת של המאמץ הבטחוני. עם הרפיון בפנים מוכרח לבוא גם הרפיון מבחוץ: כאשר ישראל אינה מתמודדת עם אויבים גדולים תהיה עורונו של יהדות התפוצות ושל ממשלות ידידותיות קטנה יותר מקהיא עכשיו. ודרושה מידה של אומץ־לב כדי להישיר מבט אל בעיותיו של עידן הקונסולידציה.

כבר היו דברים מעולם: היו כבר תקופות רפיון במתח החיצון, היתה כבר האטה בצמיחה ובגיוון הכלכלי, היו שנים של אי־עליה. ומי שמביט אחורה לפרקי זמן אלה, יתקשה למצוא בהם זוהר, אפילו זוהר של הפרס. ואולי בשל כך לא כדאי למהר יותר על המידה עם המעשים שנועדו להביא לנורמליזציה, בין בעניינים חוץ ובין בנושאים פנימיים. שכן, כאמור, לא רק היקפן וחומרתן של הבעיות תיפתח; יפתחו גם המשאבים, היכולת והצרכים, שנדכל לבייס לפתרונן.

המסקנה מכאן איננה שצריך לדבוק בסטטוס־קוו ויהי מה. הלקח האמיתי הוא, שלא צריך להתבשם מן השינוי באשר הוא שינוי. כי בעבר הקרוב וההווה, ככל שרבו בהם ליקויים ובעיות, החזור קדימה עניינית העיקריים של ישראל; בעוד שבעתיד השלו הנכסף עלולים להתגלות ליקויים ובעיות לא פחות מציקים, ואולי בליווי פחות קידום בנושאים הראשיים. אין זו איפוא קריאה לעצירת הזמן, אלא משאלה, שהתבונה השוקלת (להבדיל מהרגשה נמאס) תנחה את הרוצים לשנות את פני הדברים.

פסטיוואל שכר־הטירחה

שוב התגלה ניתוק המימסד מתחושות הציבור הרחב

מאת יואל מרקוס

כשאדם מקבל שכר טירחה של 2650 ל"י ליום מכספי משלם המסים, קל לעשות תעריף של פירזות. למשל, כששריר סלומון נכנס לאולם ואמר לאנו: „בוקר טוב, רבותי", הרי יתכן ששלוש מלים אלה בלבד עלו לנו 8.40 ל"י. כששריר כספי אמר: „אני מבקש מהעד להוזר שנית על השאלה" והעד חזר שנית על תשובתו רק מפני שמר כספי לא שמע היטב — הרי תרגיל זה כל־בל עלה לנו 30 לירות. החישוב הוא פשוט: בממוצע דיבר כל עורך דין כאלף מלים ביום (את עיקר הדיבורים עשו העדים שקיבלו שכר טירחה שבושה להזכיר). פירושו של דבר שכל מלה עלתה לנו 2.60 ל"י. כל גירוד באוזן חצי לירה. כל הפסקה זה חמש לירות. ומוטב ולא נחשוב כמה עלתה למשל חקירה חוזרת של עד!

על זה נאמר שהצדק לא רק נעשה ולא רק נראה, כפי שאומר הפתגם, אלא גם מרגש שנעשה. בעצם אזרחי המדינה חייבים תודה לחוש האחריות של השופט ויתקון על מאמציו לקצר את החקירה וביחוד על החלטתו הנחושה להחניק באיבה את „הפרשה הבאזאמיתי" שהתגלתה ממש בסוף הישיבה. לוא מוצתה פרשה זו עד תום, היתה עולה למשלם המיסים עוד מיליון לירות לפחות. יותר מכל הבזבוזים באבו־רודס ומכל הפרשי הפיזוות של תרומת משרד הבטחון!

אך תשאלו, תשאלו את עורך דין סלומון. אני בטוח שאין איש מאוכזב ממנו. כי הרי פסקו לו רק כמחצית משכר הטירחה שדרש. מי שאומר שבשכר טירחה של יום אחד שהוחלט לשלם לו אפשר להחזיק במשך חדש ארבעה זוחרים, או את נשיא המדינה, או את ראש הממשלה, אינו יודע מה הוא שח. איך אפשר להשוות את עורך דין סלומון לסתם שכיר. יוצא זה אפילו נשיא המדינה. הוא עורך דין גדול מאוד כשם שמשרד כספי הוא משרד גדול. שני משרדים אלה נבנים לאותה אליטה או לאותה קבוצה — אומרים שהיא קטנה מאוד וסגורה מאוד — של עורכי דין גדולים במדינה שעושים הרבה, הרבה מאוד כסף.

יש בקבוצה זו כאלה שמקבלים, למשל, מאה אלף ל"י בעד רישום חברה. הרבה הלפים־הלפים הגדרות כל זוות אצבע, בזכות קירבתם המיוחדת למשרבי השלטון. יש בקבוצה זו כאלה שחיים יפה כפי שמספרים, גם מחברות ממשלתיות ועירוניות ומוסדים וקשרים טובים עם הממשלה. מה יתפוץ, שם רישום, מה יקצב קליינטים צריים כלפי הממשלה — לכל אלה כתהבר יש הצרופים מרקיעי שחקים. וכפי שאומרת

השופט אלפרד ויתקון

גולדה בבניין אחר, יש לקחת שיום אחר עוד יסופר על היקף קשריהם ועסקיהם של עורכי דין אלה ועל חלקו של משלם המסים בפינקסה של קבוצה אליטה זו.

אך עסקיהם הפרטיים של עורכי דין אלה אינם שייכים כלל לשאלה: לפי אילו קריטריונים משלמת ממשלת ישראל לעורכי דין ומופיעים בשרותה?

האם נקבע התעריף לפי עשרו של המופיע? אם כך הרי הדעה היתה נותנת שלתעשיין עשיר מופלג כקליר ישלמו פי עשרה יותר מאשר לאלוף זורע שהוא סתם חבר קיבוץ.

האם נקבע התעריף לפי גודל העבירה שהצדדים היו מעורבים בה? אם כך מדוע סניגור מטעם המדינה שמגן על רוצח מקבל רק 50 ל"י ליום וסניגור מטעם הצבא המגן על חבלן מקבל 100 ל"י ליום, ואילו מייצגם של ניב ופרידמן 2650 ל"י ליום? האם אפשר לומר שפרידמן או ניב היו, להבדיל, בסכנה גדולה יותר מאותו איש שנאשם ברצח והיה צפוי עקב כך למאסר עולם?

תאמר שאין זה יפה להשוות מעורבים בוועדת חקירה לפושעים מליליים רגילים, ואז אולי נקבע התעריף על פי פושעים בלתי רגילים? לבטל כבית אל אקצה? אך מתברר שסניגורו קיבל רק 700 ל"י ליום — משכורת חודשית של דוור אחד בלבד?

האמר שהתעריף נקבע על פי קריטריונים של שכר טירחה בסכסוכים אזרחיים? גם זה לא! שם מקבל עורך הדין אחוז מסויים מהתביעה. הרי במקרה שלפנינו לא נקבע שכר הטירחה כאחוז מהחבלות בתביעה נפש או כאחוז מהמחיר העיסקה בין מדבר לקונסינגל. בכלל לאן נגיע אם הממשלה תשלם לעורכי דין אחוזים מהיקף השחיתות?

תאמר שכובד האחריות שנתבעה מעורכי הדין בוועדת ויתקון היתה כה גדולה שהגיע להם שכר כפי שמקבל דני קיי בפאראמונט? אם זה הקריטריון, נשאלת השאלה מדוע לא קיבלו גם השופטים שכר דומה אלא נקבע להם שכר טירחה של מאה לירות ליום? כלום ניתן להבין מכך ששופט בוועדת חקירה הוא פחות מעורך דין? פי 26 פחות ממנו?

כמובן שאיש אינו חושב שהשופטים לא היו חשובים בעיני הממשלה. אלא שהיא פסקה להם שכר סביר לא לפי מה שהם לא הרוויחו בזמן שאיבדו באולם ועדת החקירה, אלא לפי מה שהיא יכולה לשלם. זכותם של זורע וקליר היה לסרב לכהן בוועדה. איש לא עמד עליהם באקדח שלוף.

אלא מאי? היו זורע וקליר היו בוועדה זו נציגי ציבור ואין לי ספק שראו בזה שליחות ציבורית ולא מקור לעשיית כסף. ומן הדין שגם עורכי דין המופיעים בוועדה כזאת יראו בהופעתם שליחות שיש בצידה פרסומת גדולה ואולי תהילה, אך לעומת זה שכר ממשלתי צנוע. אני משוכנע שגם אילו שילמה הממשלה לעורכי הדין 50 או 100 ל"י ליום — כפי שהיא משלמת למגינים מטעמה על נאשמים בעבירות פליליות כבדות — היו נמצאים מספיק עורכי דין, ואפילו עורכי דין מפורסמים, שהיו מרבנים להופיע בוועדת ויתקון.

✶

כאמור, אינני חושב שהכעס צריך לצאת על עורכי הדין. הרי מדובר כאן בעורכי דין מפונקים הרגילים לשכר טירחה גדול מזה שנפסק להם אולי אפילו תמורת פחות עמל. מי שהיה צריך לגלות כאן את החוש המידה הדרוש היא הוועדה ויתקון והממשלה.

„הציבור", אמר ויתקון, „צריך לדעת שפסטיוואלים עולים ביוקר". אם ד"ר ויתקון באמת סבור שהיה כאן פסטיוואל חבל שלא השב למסור את ארגון המופע לאמרגן. יש אמרגנים המתמחים בארגון פסטיוואלים באיצטדיון רמת־גן. הם יכלו למכור כרטיסים לקהל ולצרף לחקירה הופעות של יהורם גאון ויולי הקוק, ואני בטוח שהפרשה היתה מסתיימת בהכנסות יפות לאוצר. אולי אפשר היה אפילו לחקור בצורה זו גם את הפרשה הבאוטומית.

ביטוי אומלל? יותר מזה. כבמהלך כל החקירה גם בסיומה בטא ד"ר ויתקון עקיב בחוסר החוש הציבורי שלו. ומשפט זה הוא „פינאלה" הרמוני לגישת הרוב בוועדה. אך לא יהיה זה צודק להאשים הפעם רק את ד"ר ויתקון. הרי היה זה בעצם משרד המשפטים שהמליץ על שכר טירחה ברמה שכר יעקב שמשון שפירא היה רגיל לה בוודאי בימי הפרקטיקה הפרטית שלו, כשנמנה לאותה קבוצת עורכי־דין מפונקים.

פסטיוואל שכר הטירחה מעיד שוב שהאנשים שם למעלה איבדו באיזה שהו מקום את הקשר לרגישותיהם ותחושותיהם של האנשים פה למטה, בתוך הציבור הרחב.

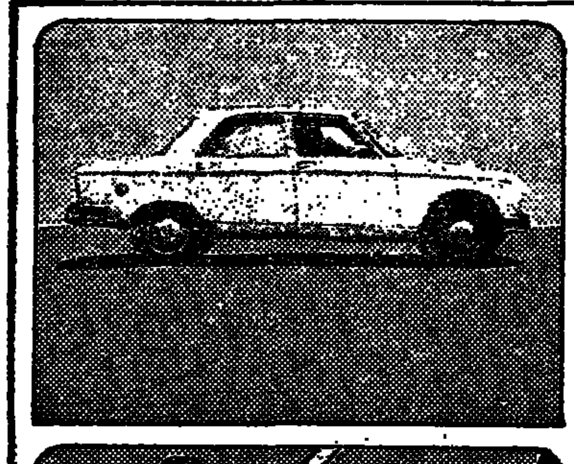

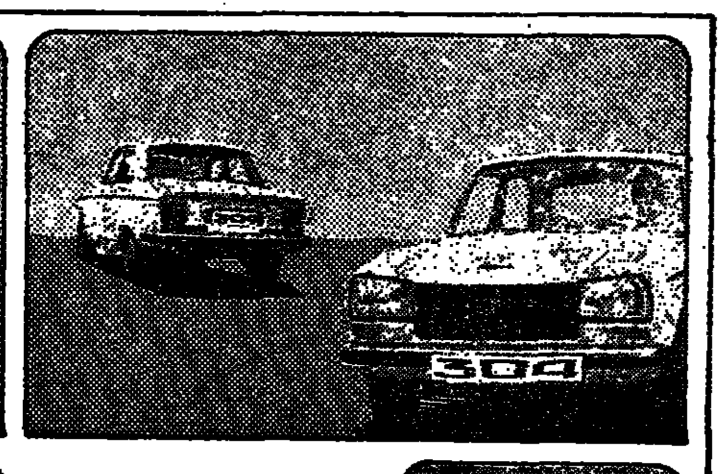

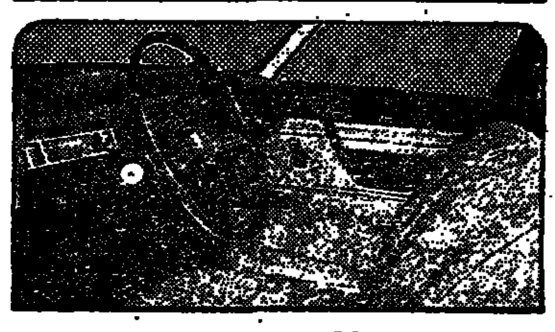

**לא
רק
יפה**

פיג'ו 304 מצטיינת לא רק ביופיה החיצוני ובגימור האלגנטי שלה. זוהי מכונית נוחה וחסכונית ה"יושבת" על הכביש בצורה איתנה (מיתלה נפרד לכל אחד מהגלגלים); בעלת הנעה קדמית ומנוע בעל עצמה של 70 SAE; מעצורי דיסק לגלגלים הקדמיים ומגבירי כח לבלימה; מצמד דיאפרגמי בהמעלה הידראולית קלה ונוחה; הילוכים סינכרוניים והגה קל ומדוייק; רדיוס סיבוב של 5 מטר לנוחות תימרון וניצול מירבי של שטח החנייה, וכן תא מטען גדול ומרווח במיוחד.

לבחירתך: דגמי נוסעים, ספורט, קופה וסטיישן מהודר.

PEUGEOT

פיג'ו הארי שבחבורה

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע"מ, תל־אביב, רח' שונצינו 16, טל. 6—33214.

סוכנויות: ירושלים: מוסך גסנר, אזור התעשיה, טל. 2—523221; חיפה: אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 523363, רכב הצפון בע"מ, שדרות הכרמל 8, טל. 520877; נצרת: עטאף סעד, רח' פאולוס השישי, טל. 55436; שכם: עומר כליפה, רח' פייסל, טל. 1894; באר־שבע: מוסך אכספרס, אזור התעשיה, טל. 3292.

הממשלה עייפה מנושאי פנים

עדיין לא הוחמצה ההזדמנות לשנות את סדר העדיפויות

מאת דן מרגלית

...זמן רב שהממשלה אינה מ... ...ת תפקידה כגוף מבצע ב... ...מדיני. מליאת הממשלה דו... ...דת הצוות הבטחון של הכב... ...שומעת דיווחים סלקטיביים ...המסבטי ומקבלת מידע שאינו ...שרי הממשלה הזכות להציר ...לות שכבר גובשו במועדון ...המבוכבם בו משתתפים רק ...מפלגת העבודה. הכניסה ל... ...זה נחסמה לא מכבר גם ...י מהמפלגה הגדולה.

...ה זו השלכות מרחיקות לכת. ...יתה בממשלה התמודדות בין ... לבין „יונים". התמודדות זו ... בדרך כלל תוך קבלת הש... ...ת של התקיפים. אך בכל ה... ...היה צורך בויתורים הדדיים ...שיג את „ההסכמה הכללית" ...האגפים הממשלתיים.

...הופר נוהג ההתמודדות. ב...

...המסבה נותר רק שר מחוץ ...בא אבן, שבעבר שאב חלק ...מתכונת שרים במליאת ה... ...כשפחתה השפעת מליאת ה... ...אשר הפכה לגוף מייעץ, נפ... ...ל הצורך בהתמודדות פנימית ...ם המחייבים ויתורים הדדיים. ...יג את „ההסכמה הכללית" ...האגפים הממשלתיים. ...הופר נוהג ההתמודדות. ב...

קבוצת המסבה נותר רק שר מחוץ אחד, אבא אבן, שבעבר שאב חלק מכוחו מתמיכת שרים במליאת הממשלה. כשפחתה השפעת מליאת הממשלה, אשר הפכה לגוף מייעץ, נפל מאליו הצורך בהתמודדות פנימית ובויכוחים המחייבים ויתורים הדדיים.

דיון מזורז

מצב זה צריך להותיר, לכאורה, לממשלה זמן רב לדיונים רציניים בתחום הפנימי. מצד אחד שמר „הקאבינט הפנימי" לעצמו את כל הענינים המדיניים והבטחוניים, ומצד אחר בעיות פנימיות החלו ממלאות תפקיד גדול בתודעת הציבור. אפשר היה, איפוא, ליצוק תוכן חדש לעבודת מליאת הממשלה.

אירועי השבועות האחרונים אינם מצביעים על מגמה כזאת. רמת דיוני הממשלה בענינים פנימיים חייבת לעורר דאגה בציבור. זה כמה שבועות ממתינים על שולחן הממשלה נושאים חשובים, שיכולה להיות להם השפעה ניכרת על עיצוב החיים בארץ לשנים רבות. כשהם באים לכלל דיון — ניכר כי שרים ממהרים להסירם מסדר היום. ריח של עייפות ושעמום עולה מחדר הישיבות של הממשלה.

אחת הדוגמאות הבולטות נקשרת בהצעתו של שר התחבורה שמעון פרס. הוא ביקש לדון בתכנית ארוכת־הטווח למלחמה בתאונות־הדרכים ובהצעתו להקים בתל אביב רכבת תחתית.

שני הנושאים חשובים. הם בעלי השלכות כלכליות, חברתיות, התנהגותיות, אקולוגיות. יומיים לפני הדיון בממשלה על תכנית התאונות הדרכים הקדישה הטלוויזיה זמן רב לשיחה עם סגן שר התחבורה גד יעקובי, שהסביר בפירוט את בעיותיה והצעותיה של התכנית. אך מה שמעניין את הציבור לא כל כך מעניין את הממשלה. איש משריה לא בא מוכן לדיון. נשמעו כמה הערות שיגרתיות הנשמעות בכל דיון ככה „אוי", או „אבוי", או „השקעות עצומות" ו„מאין ניקח את הכסף"? יתכן שגם השר פרס עצמו עייף מהנושא. הוא לא עמד בתוקף על דיון מעמיק ולא גילה סימן קל של התנגדות לסיום מהיר של הענין. הממשלה יצאה ידי חובתה באמירת כמה מלים שיגרתיות ובהקמת ועדת מומחים אשר תתחיל מבראשית. „כלומר תבדוק מחדש מה שנבדק בחלקו על ידי קבוצת מומחים קודמת.

שבוע לאחר מכן בא שר השיכון זאב שרף לספר לממשלה שנכשל בהטלת פיקוח על מחירי הדירות. איש לא תבע ממנו הסבר. איש לא דרש ממנו להסיק מסקנות כלשהן. לשר עצמו היו השגות בדבר הצורך ב„התאמת התקנות" כדי לאפשר את ייעול הפיקוח על המחירים. איש בממשלה אינו מאמין שיש סיכוי לפיקוח. אך איש מהשרים אינו רוצה להשקיע מאמץ מחשבה ומעשה בכוח. לכן הוחלט „לקבור" את העניין בוועדת השרים לכלכלה.

מגמה זו נתגלתה באותה ישיבה בדיון על נושא שהסעיר בעבר את הרוחות. שר התיירות משה קול מציע להתיר מכירת קרקעות המדינה למשתכנים. גולדה מאיר ונתן פלד מתנגדים.

מברק משגריר — ומצב הכנרת

מה עושה הממשלה? היא מקיימת דיון ואינה מחליטה דבר. אפילו לא להעביר את העניין לוועדת שרים, אפילו לא לקבוע תאריך להמשך הדיון, אפילו לא להטיל על מומחה כל שהוא להעמיד פנים שהוא מכין הצעות או בודק אותן. בהמטין השוקד את ירושלים במאי מגיעה שעת הצהרים והדיון גווע מעצמו.

בעבר היתה לכך הצדקה. קראו לכך „טאטוא הבעיות הפנימיות אל מתחת לשטיח". העדיפות בדיונים ניתנה למלחמת ההתשה ולמתח הבטחוני־מדיני. כמה אישים בהנו לטעון כי הם מתגעגעים ליום בו תוכל הממשלה להתפנות לעסוק בעניינים פנימיים. זה כמה חדשים שהממשלה פנויה לכך הן מפני שפחת המתח, הן מפני ש„המסבה" ממלא תפקיד מתרחב בתחום המדיני. מצב זה מאפשר לממשלה זמן לעסוק בעניינים פנימיים חשובים. אך מסדר יומה נפקדים נושאים אלה שעתה הזמן לדון בהם; כשאלות העוני, הבערות, האקולוגיה. (כמה מעוררי רחמים נראים חלק מהשרים כשהם צריכים לקרוא דו"ח על גורל הכנרת במקום לעיין במברק משגריר ישראלי באמריקה. אך מה חשבו רבבות הישראלים שחנו בחג השבועות לאורך חופי האגם וזכרו בגעגועים שהמים הירקרקים־אפורים היו כחולים בעבר הקרוב?).

מאז הפסקת האש התמיצה הממשלה זמן רב בו יכלה לעסוק בנושאים אלה. קשה לדעת כמה זמן תוסיף ישראל להיות משוחררת ממתח יומי מתמיד בתחום הבטחוני־מדיני. יש הסבורים כי עד לבחירות בארצות הברית בנובמבר 1972, ואולי עד לבחירות בישראל בסוף 1973, לא תתחדש האש. יוצא שעדיין לא הוחמצה ההזדמנות לשנות את סדר העדיפויות של הממשלה ולשנות את התייחסות רוב השרים לנושאים הפנימיים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

פיסגה כעניין פרטי

כללי המשחק המחייבים בלעדית את ארה"ב וברה"מ

מאת **אליהו סלפטר**

ויטנאם, המזרח התיכון, בטחון אי־רופה ונושאים בין־לאומיים אחרים כלולים בסדר יומו של הנשיא ניכ־סון במוסקבה. אך ועידת פיסגה בין נשיא ארה"ב לראשי בריה"מ היא, קודם כל עניין פרטי של מעצמות־העל.

מתוך כך נובעים שלושה דברים:

✶ כללי המשחק ביניהן שונים.

✶ עניינים דו־צדדיים הם העיקר.

✶ בעיות בין־לאומיות נידונות בעיקר בהשלכותיהן על יחסי מעצ־מות־העל.

קיום הפיסגה שעה שארה"ב מסי־לה הסגר ימי ועורכת הפצצות ללא־תקדים על צפון־ויטנאם כדי למנוע אספקה סובייטית לכוחות האנוי — הוא הביטוי הבולט ביותר לשוני של כללי המשחק בין שתי מדי־נות או מעצמות לעומת הכללים בין שתי מעצמות־העל. מדינה שמסוגלת להשמיד בנשק גרעיני לא רק את יריבתה אלא את כל כדור הארץ, אינה יכולה להרשות לעצמה להרחיק לכת בצעדים הפגעניים בנושאים ש־אינם נוגעים במישרין לעצם קיומה, תהיה חשיבותם אשר תהיה.

כללים מיוחדים אלה מחייבים להע־ניק את כל סממני הכבוד וההערכה לצד השני, למרות מירב התקפות וההשמצות שנהגו להטיח עליו שופ־רות התעמולה: מה יגידו אחרים על האינטימיות בין השניים הוא פחות חשוב לכל אחד מהם מאשר איך ישפיעו הדברים על הצד שכנגד.

הצורך שמוסקבה תנהג במתינות בתגובתה להסגר ולהפצצות האמריק־איות בעת ביקור ניכסון, מעניק ל־נשיא ארה"ב יתרון פסיכולוגי לא מבוטל.

✶

כל צד ניגש לפיסגה מתוך ידיעה ברורה מה הוא רוצה ויכול להשיג מהצד שכנגד. במקרה זה, המשוואה ברורה: ארה"ב רוצה מבריה"מ וי־תורים מדיניים, בריה"מ רוצה מאר־ה"ב ויתורים כלכליים. ניכסון דורש שהקרמלין ירסן את חדירתו לתחום האינטרסים החיוניים של אמריקה — ומוכן תמורת זה להענות לדרישות הסובייטיות לידע, ציוד והון לפיתוחה של בריה"מ.

שתי שאלות מרכזיות חייבות להד־איג את האמריקאים בעיסקה הנ"ל:

✶ במה שונה הדבר, ביסודו, מ־מתן כופר ע"י מדינה עשירה, אך פחות מוכנה למלחמה, למדינה פר־מיטיבית אך תוקפנית ודינאמית יו־תר? האם אין כאן חזרה על נס־יונן של אימפריות ותיקות, משותתות — ומפונקות — לקנות את שלומן ע"י הקצאת חלק מעושרן לברבארים המתדפקים על שערי חומותיהן?

התשובה היא, דומני, שמשמעות הדבר טמונה לא בעצם תשלום לבר־בארים — אלא בתנאי התשלום. כלו־מר: אם העיסקה מבטאת עליונות של המשלם או המקבל? אימפריות אדירות נתנו בעבר שלמונים לשב־טים שמחוץ לגבולותיהן כדי להבטיח שלום שליטיהן ותחריהן; זה היה יותר זול ויותר כדאי מאשר לצאת למלחמה נגד השבטים האלה או לקיים חילות מצב בשטחם.

הנחה מסוג זה יפה שבעתיים כא־שר המדובר לא בשבט כלשהו אלא במעצמה השניה בכוחה בעולם. ב־מלים אחרות: אם אמריקה תקבל מבריה"מ ויתורים פוליטיים־אסטרט־גיים ניכרים תמורת ההון, המידע ה־טכנולוגי והציוד המתוחכם ואם ה־סדרים יבטיחו מה שנקרא „שיטור עצמי", אין העיסקה מבטאת תש־לום כופר ע"י החלש לחזק אלא להפך. או, לפחות, עיסקה כדאית בין צדדים שווים.

להבטחת „שיטור עצמי" נודעת כאן חשיבות מיוחדת, כי קיימת סכנה שאחרי שארה"ב תספק את הציוד המידע ותשקיע את ההון — תחזור בריה"מ לסורה ותחדש את חתירתה נגד האינטרסים החיוניים של ארה"ב. אפשרות כזאת ודאי אינה נעלמת מעיני מר ניכסון ויועציו ויש להני־ח שיבקשו לקבוע סייגים ובטחונות שישמשו ערובה מתמדת לקיום התח־ייבויות של הסובייטים.

אך מעבר לנוהלים, כללים וסידו־רים מפורטים ומוסכמים, יסייעו ל„שיטור עצמי" של כל עיסקה מסוג זה נתוני הגודל היחסי. למשל, אם תספק ארה"ב לבריה"מ ציוד לפיתוח שדות נפט או גאז בסיביר ותמורת ההשקעה תקבל נפט או גאז סובייטי, יהיה האינטרס הרוסי בהמשך ה־עיסקה גדול מהאינטרס האמריקאי: לארה"ב כלכלה יותר מפותחת וה־השקעה והיבוא של כמה מאות מיל־יונים דולרים תהווה אחוז קטן ב־הרבה של התל"ג האמריקאי מאשר של התל"ג הסובייטי.

✶ השאלה השניה המתבקשת מ־עיסקה כזאת, האם אין האמריקאים, בעצם, מספקים בכך את הידע לפי־תוח תשתית טכנולוגית וכלכלית סוב־ייטית אשר תאפשר למתחריהם להי־שיג אותם בכושר צבאי. במלים אח־רות, האם האמריקאים אינם מחזקים את היד שמחר תנסה לחנקם?

הבטחון נגד אפשרות כזאת, במידה זו ויותר, מונח בעובדה שגם החב־רה הסובייטית אינה סטאטית. מוס־קבה מעונינת במחשבים, מפעלי מכוניות וצינורות נפט לא רק כדי לחזק את הפוטנציאל הצבאי שלה, אלא — ואולי בעיקר — כדי לספק את הדרישה הגוברת והולכת של ה־אוכלוסיה הסובייטית לרמת חיים גבוהה יותר.

משטר טוטאליטארי מסוגל לדכא דרישה ציבורית הרבה יותר טוב ו־מהר מאשר משטר דמוקראטי; אך מאופיה של עליה ברמת החיים ש־התאבון גדל עם האכילה, שהעלית הדרישה לקידום הטכנולוגי דורשת יותר סחורות — ויותר חרויות, וכי עליה ברמת החיים חותרת תחת יסו־דות האפשרויותיהם של מכשירי ה־דיכוי המשטרתי. מה שמתרחש ב־בריה"מ מאז מות סטאלין, הוא ראיה ברורה לתהליך חברתי זה.

פירוש הדבר שאמריקה יכולה לק־וות כי בריה"מ דשנה יותר תהיה פחות מוכנה להסתבך בהרפתקאות ו־בעימותים צבאיים.

וכמובן מותר להניח שבארה"ב עצ־מה לא יפסק המחקר המדעי והפיתוח הצבאי גם אחרי הפיסגה — כלומר שגם אמריקה תמשיך להתחזק, ולא רק בריה"מ.

✶

בעיות בין־לאומיות שאינן נוגעות במישרין לבטחונן וקיומן של מעצ־מות־העל עשויות לעלות בפיסגה מ־שני אספקטים:

ראשית, כל אחת מהמעצמות רוצה, קודם כל, להבטיח שסיכסוכים בין לקוחותיהן המקומיים לא יגררו אותן עצמן לעימות צבאי. מן המוסכמות למעשה שאם מעצמת־על אחת מר־גישה כי בסיכסוך מקומי יש לה אינ־טרס עליון, מעצמת־העל האחרת אי־נה מציבה לה אתגר בלתי נסבל אלא מסלימה למעשה עם צעדיה. כך קרה בעת הפלישה הסובייטית לצ'כוסלו־בקיה וכך קורה עתה בעת ההסגר וההפצצות האמריקאיות על צפון־ויטנאם.

מה שדרוש לשתי מעצמות־העל הוא שיפור בשיטות האיתות כדי למ־נוע, מתוך אי־הבנה, הסלמת מעו־רבות מעבר ליכולתן לסגת ללא אב־דן יוקרה בלתי נסבל. יש להניח ש־שאלה זאת תעמוד גם במרכז השי־חות במוסקבה על המזרח התיכון.

עצם נכונותה של מוסקבה לקבל על עצמה את כללי המשחק הגלובאלי בין מעצמות־העל תובחן ע"י התנה־גותה בסכסוכים המקומיים בהם מעו־רבות ארה"ב, מצד זה, ובריה"מ, מצד אחר.

שנית, כללים אלה אומרים, בין הי־שאר, שכל צד יכול לחזק את בעלת בריתו המקומית, אך לא יכול להתערב לטובתה במישרין. וכל צד מספק לבת בריתו את הציוד הצבאי כש־עומדת בפניו דילמה: המלחמה ה־מקומית משמשת הזדמנות טובה לב־חון באופן מעשי את הנשק החדיש ביותר — אך היא יכולה לגלות לצד שכנגד לא רק את מגרעותיו אלא גם את חולשותיו של נשק כזה.

האינטרס המשותף לנו ולארה"ב בהקשר זה, הוא שניכסון בא למוס־קבה כאשר בוייטנאם הלקוח הסובייטי חזק יותר ובמזרח התיכון הלקוח ה־אמריקאי חזק יותר. וניכסון יושב אל שולחן הדיונים כאשר מתרבים הסי־מנים שאמריקה מצאה תשובה לטילי סאם הסוגים, שהופעלו בוייטנאם ו־מוצבים במצרים — והמהווים אחד מ־עמודי התווך של הגנה האנטי־אווי־רית על ברית־המועצות עצמה.

רשימות אפשריות בפנקס של ניכסון

מצפים שתיווצר מסגרת שתאפשר להקהות היריבות

מאת **ברנארד גוורצמן**
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ואשינגטון

אף שמשבר ויטנאם העיב על ה־אווירה ערב הפיסגה, הדגישו במשך השבוע פקידים סובייטים ואמרי־קאים כאחד, שפרשת ויטנאם לא תמנע מן הנשיא ניכסון וממנהיגים סובייטים השגת הסכם לגבי מספר מרשים של בעיות מפתח. והכרה טו־בה יותר איש את דעת רעהו ביחס לבעיות שאין להן פתרון.

מובן שהפסגה לא תגשר על הפער האידאולוגי המפריד בין שתי מעצ־מות־העל. כן לא תשים קץ לגושים הצבאיים היריבים, או להמשך התח־רות בין ברית־המועצות לארצות־הברית על השפעה בפינות רחוקות של כדור הארץ. אך מצפים שהתוצ־אות הכלליות של הפסגה יצרו מס־גרת שתאפשר להקהות קצת את חריפותה של תחרות זו, ושתביא לכך שהתירה להסכמים נוספים תהיה מו־שכת יותר מהמשך המתיחות והחש־דנות.

ניכסון לקח עמו למוסקבה ספר המפרט את מה שידוע בעגה הדיפ־לומטית כ„נקודות לשיחה" — ריש־מה מפורטת של נושאים שמצפים כי יעלו בשעת שיחותיו עם ליאוניד ברז'נייב, אלכסיי קוסיגין וניקולאי פודגורני. ספר זה, המכיל את הגישה האמריקאית לכל בעיות הפסגה, מסווג בדרגת סודיות גבוהה. הדב־רים הבאים הם איפוא רק ניחוש מיוסד על שיקולים לגבי כמה מן „הנקודות לשיחה" שיועלו בשעת הביקור, ולגבי הצורה בה עשויים לפתור את הבעיות:

אירופה: אף כי אירופה שק־טה, וחופשיה יחסית מן המתיחות בין מזרח למערב, מוסיפה היא להיות בפסגה נושא בעל עדיפות גבוהה. מובטחת התקדמות לגבי בעיות ה־קשורות באירופה תודות למשרה ש־הושגה לאחרונה בבון והמבטיחה את אישרור חוזה בון־מוסקבה מ־1970, המשמש ציר להסכמים אחרים. יחזנו בפיסגה על מועד בו יחתמו ארבעת הגדולים על הסכם ברלין שהושג ב־סתיו אשתקד, ושעוכב עד לאישרור החוזה הגרמני.

לאחר שהארבעה יסמכו את ידם על הסכם ברלין הצריך לחסל ה־בעיה בין מזרח למערב לגבי העיר המחולקת ישבו ארצות הברית וא־רצות נאט"ו אחרות עם ברית־המוע־צות ומדינות אחרות של הגוש המז־רחי כדי לדון בעריכתה, בשנה ה־באה, של ועידה על בטחון ושיתוף פעולה אירופיים. הרוסים מציעים מ־זמן את הועידה כדרך לשיפורו של שיתוף הפעולה באירופה.

ללא ספק יסכים ניכסון להודעה התומכת בועידה, אך הוא ידגיש לפני המנהיגים הסובייטיים, שלדעת ארה"ב צריכה ועידה זו לעשות יותר מאשר לקיים את הסטטוס־קוו באירו־פה. ואשינגטון מאמינה שעל הועי־דה גם לעשות צעדים לצמצום מחד־סומים של המלחמה הקרה — ש־עדיין קיימים באירופה — בפני זרם חופשי של רעיונות ובני־אדם.

כן אפשר לצפות שניכסון וברז'נייב ידונו באפשרות של צמצומים הדדיים ומאוזנים בכוחות באירופה, אף כי אין חושבים על פעולה רש־מית בנידון זה בפיסגה. אמנם, דוג־לים שני הצדדים, באופן עקרוני, ברעיון זה, אין הם מגלים רצון להיז־חפז למשא ומתן עליו, כי הם חוש־שים שמשא־ומתן כזה עלול לשבש את המאזן האסטרטגי הנוכחי באי־רופה.

אסיה: מובן שוייטנאם תע־סיק מאד את ניכסון וברז'נייב: ההס־גר האמריקאי על נמלי צפון ויטנ־אם עורר כמה בעיות חמורות לגבי המנהיגים הסובייטיים; אך החלטתם להמשיך בהכנות לפסגה העידה, יותר מכל מלים שנאמרו, שהם לא יניחו לוייטנאם להפריע להשגת התקדמות בשיחות עם ארצות־הברית על בעיות שבין מזרח למערב.

אלא שאפשר לצפות כי ברז'נייב יחזור וידגיש את הדאגה הסובייטית נוכח הסלמת הקרבות בוייטנאם, ויפ־ציר בניכסון כי יחזיר את ארצות־הברית לשיחות פאריס, תוך תקוה שאפשר יהיה להשיג הסדר בדרך של משא־ומתן. ניכסון כנראה יחזור על הבעת אמונתו שהרוסים יכולים ל־עשות יותר משעשו כדי ללחוץ על האנוי שתגלה התאפקות ותגלה גי־שת קח־ותן אמתית במשא־ומתן שלה עם ואשינגטון.

המנהיגים הסובייטים יהיו מעונינים מאד בכל דבר שניכסון יהיה מוכן לגלות על ביקורו בסקינג בפברו־אר; אך בגלל רגישותה של הבעיה הסינית לגבי בריה"מ יתכן שלא ידו־נו בסין, באופן רציני. אפשר שמר ניכסון יבחר לחזור על התחייבותו, שהשמיע לעתים קרובות, כי לא ינצל את היריבות הסינית־סובייטית. ובזה יבקש להרגיע את ברית־המועצות כי אינו מעונין בעיסקה עם פקינג על חשבונה של מוסקבה. מתוך התחש־בות בסין, הדוחה את הרעיון לועי־דה עולמית על פירוק החימוש כעו־את, יימנע מר ניכסון מלהיצמד ל־קבלת תכניות סובייטיות לועידה כזו.

המזרח התיכון: יש לניכסון ולברז'נייב ענין ישיר בהסדר למשב־בר המזרח־התיכון, ומצפים ששני הצדדים ידונו באריכות־מה בסיכסוך הערבי־ישראלי. ניכסון היה רוצה באיזו התחייבות רוסיה להגביל את זרם הנשק לאזור, אך לא מסתבר שיזכה בתמיכה סובייטית כלשהי ב־רעיון זה, כיוון שמוסקבה כנראה מאמינה שהאמצעי העיקרי בו תוכל להשפיע על מצרים, הוא אספקה נמ־שכת של ציוד מלחמתי.

מצד אחר כנראה לא יצליחו המנ־היגים הסובייטיים להשיג את הסכמת ניכסון להודעה שתקרא לישראל ל־קבל, לפני כל משא־ומתן, את העק־רון של נסיגה מוחלטת מכל השטחים המוחזקים. יתכן שבסופו של דבר יסכימו שני הצדדים על נוסח שיחזור על המיכה בהחלטת מועצת הבט־חון.

אין ספק שבוויכוח על המזרח התי־כון יביע ניכסון מחדש את דאגתו לאחריות המעצמות הגדולות לשימוש של מדינות „גרורות" בציוד צבאי. הוא רגז על פלישתה בדצמבר אש־תקד של הודו למזרח פקיסטאן ועל סירוב מוסקבה למנוע התקפה זו; כן היה סבור שהקרמלין לא עשה די לעיכוב הפלישה הצפון־וייטנאמית ל־דרום־וייטנאם. אלא שמוסקבה כבר את יעצה למצרים שלא לפתוח ב־התקפה על ישראל.

הגבלת החימוש האסטר־טגי: יותר מכל היזכר פסגת 1972 בזכות גילוי ההסכם הרוסי־אמריקאי על הגבלת הנשק האסטרטגי. אם לא יתחולו תקלות ברגע האחרון נראה ש־כבר סיכמו שני הצדדים פחות או יותר את השלב הראשון של המשא־ומתן שהתחיל בנובמבר 1969. מ־לבד פרטי ההסכם חשובה עצם ההס־כמה, מפני שמשתמע ממנה כי אר־צות־הברית וברית־המועצות נטשו מאמציהן להבטיח לעצמן יתרונות חד־צדדיים במירוץ החימוש. הן מס־כימות עתה באופן עקרוני על מה שכינה ברז'נייב „בטחון שווה" לכל הצדדים.

בשלב־ההסכמה הראשון, כנראה יודיעו שתי המעצמות על החלטה להגביל כל אחת מהן לקצת פחות מ־200 טילים אנטי־בליסטיים להגנת כל אחת מבירותיהן, או לבסיס אחד או — שניים של טילי ההתקפה. לזהה זה תתלווה הסכמה כלשהי, שתהיה פחות מחוזה הדורש את אישורו של הסנאט: אותה הסכמה תגביל את מספרם של הטילים הבליסטיים הבין־יבשתיים המוצבים על הקרקע או ב־צוללות, ותעמיד אותם על מספר ה־טילים שכבר מוצבים או שנמצאים בשלבי בניה. שני הצדדים יתחייבו לא להגדיל את מספר משגרי הטי־לים, אך הם יוכלו להחליף ולשכלל את הציוד הנמצא עתה ברשותם.

בשיחותיהם הפרטיות, קרוב לודאי שידגישו ניכסון וברז'נייב את שאי־פתם להגיע להסכם שני, המצמצם את המספר הכולל של כלי הנשק שלהם. אלא שעל השלב השני יהיה קשה הרבה יותר להגיע להסכם, כי־וון שצמצום החימוש מחייב מידה של אמון שעדיין אינה קיימת ביח־סים בין מוסקבה לואשינגטון.

ההודעה המשותפת הסופית תבליט את הסכם סאלט, ותאשר את רצון שני הצדדים להשתמש במשאביהם העצומים למאמצי שלום במקום למא־מצים צבאיים.

תקריות בים: שתי הממשלות גם יודיעו במוסקבה את פרטיו הסו־פיים של הסכם, המיועד למנוע הת־נגשויות או תקריות של כלי שייט, השייכים לשתי המעצמות בלב ים. בתקופות של מתיחות — ואפילו ב־תקופות שקטות — גילו כלי שייט סובייטיים ואמריקאיים נטיה להת־קרב, בעוקבם זה אחרי זה, עד כדי התנגשויות, וכמעט־התנגשויות. פקי־דים אמריקאים מאמינים, שהסכם זה חשוב מבחינה סמלית, כיוון ש־הוא הראשון עליו נשאו ונתנו השל־טונות הצבאיים של שתי הארצות מאז היו בעלות ברית במלחמת־העו־לם השניה.

בעיות כלכליות: ארצות־ה־ברית וברית־המועצות הן שתי ה־מעצמות הכלכליות הגדולות בעולם, אך המגעים המסחריים ביניהן הם מינימליים; הסחר ביניהן מגיע ב־ממוצע רק ל־200 מיליון דולר לשנה. בחודשים האחרונים נערכו שיחות אינטנסיביות, במטרה להגביר את הסחר עד שהיקפו יגיע למיליארד או שני מיליארדים דולר לשנה. קו־סיגין, איש הכלכלה הבכיר ביותר של בריה"מ, ידגיש בפני ניכסון את שאיפתה החזקה של ארצו לקשר כלכלי הדוק יותר עם ארצות־הברית.

בשעת הפסגה יימשכו השיחות על הסכם סחר מקיף בין רוסיה לאר־צות־הברית, על הצבת מטרות למס־חר לשנים הבאות ועל ביטול הג־בלות שנקבעו על־ידי כל צד לגבי הסחורות והשרותים של הצד האחר.

לגבי שאלות ספציפיות, ידיעו שתי המעצמות פרטים על הסכם של סחר ימי. הסכם זה יאפשר לאניות סובייטיות רבות יותר לעגון בנמלי ארצות־הברית, ולהיפך. נוסף על כך יימצא סידור לפיו יתנהל רובו של הסחר בין שתי הארצות בכלי שייט הנושאים דגל סובייטי או אמריקאי.

יתכן שתושג התקדמות לגבי הת־פשרה על חוב ההחכר־והשאל, שחיי־בת ברית המועצות לארצות הברית מאז מלחמת העולם השניה. בשעת ההתחשבנות האחרונה עדיין היה הפ־רש של 500 מיליון דולר בין הרשום אצל שני הצדדים לגבי גובה החוב.

הסכם הסחר הסובייטי־אמריקאי יקבע מן הסתם יחס שווה לרוסים במכסים — מה שמכונה יחס של מדינה מועדפת ביותר — ויאפשר לברית המועצות לקבל אשראי בעי־דוד ממשלת ארצות הברית. במסגרת עיסקה התבילה המסחרית עשויה ברית המועצות — שגבורה עתה אי־מר להגביר את תפוקת הבשר שלה — להסכים לעיסקה ל־10 שנים ל־קניית מספוא אמריקאי.

אחת ממטרותיה העיקריות של מוסקבה הוא יבוא טכנולוגיה אמרי־קאית משוכללת, בעיקר בתחום ה־מחשבים. כתמורה לכך מנסים הרו־סים לעניין חברות אמריקאיות בפי־תוח משאבי־מינרלים סובייטיים בסי־ביר. בגלל משבר האנרגיה בארצות הברית דנו כמה חברות אמריקאיות לגז טבעי ולנפט, בעיסקות עם מוס־קבה.

שיתוף פעולה מדעי: שני ה־צדדים מגלים ענין בתכניות משות־פות נוספות ברפואה ובתחומים אח־רים. בראשית השנה חתמו ברית ה־מועצות וארצות הברית על הסכם להקמת ועדות משותפות למלחמה ב־מחלות לב, בסרטן ובבעיות ברי־אות הקשורות בסביבה. מצפים שב־ועידת הפיסגה הזו יודיעו על גיבוש נסיון משותף נוסף, למאבק בבעיות הסביבה באופן כללי. איש אינו מצ־פה שיהיו למאמצים משותפים אלה השפעות מהותיות כלשהן לטווח ה־קצר במלחמה נגד מכות עולמיות אלה. אך סמליות העובדה ששתי המעצמות הגרעיניות הגדולות בעו־לם ישתפו פעולה למען האנושות, תסייע להרגעתם של אנשים רבים.

נראה שבעת שיחות מוסקבה גם יתן הנשיא ניכסון גושפנקא סופית להסכם בין סוכנויות החלל של שתי הארצות. לפי הסכם זה תיקבע כמט־רה משימת חלל משותפת ב־1975 — אף זה הסכם בעל השפעה סמלית חשובה. בינתיים כבר התחבו ארצות הברית וברית המועצות על חידוש לשנתיים של החוזה ביניהן לחילופי תרבות, מדע וטכנולוגיה.

חרויות האזרח: אף כי אין ב־שיחות מוסקבה סדר יום רשמי, נתן הנשיא ניכסון הבטחות פרטיות ל־קבוצות יהודים בארה"ב שבשעת דיו־ניו עם המנהיגים הסובייטיים יעלה באורח פרטי את נושא היהדות ה־סובייטית. יש בברית המועצות כ־שלושה מיליונים יהודים, שכ־80,000 מהם ביקשו רשות לעלות לישראל. בשנה האחרונה נתנו הרוסים, כמחווה לדעת הקהל העולמית, היתרי יציאה לכדי 2500 יהודים לחודש, אך ה־משטרה גם אחזה באמצעים קשים נגד פעילי עליה.

באופן רשמי אין מוסקבה מכירה בבעיה זו, משום שלפי טענתה אין בברית המועצות אפליה נגד יהודים. ניכסון כנראה ידרוש אי־אלו הבט־חות, שליהודים הרוצים לצאת תינ־תן אפשרות לכך. הוא יוכל להטע־ים שיש לבעיה השפעה אמוציונא־לית על דעת הקהל בארצות הברית — שהיא גורם לא מבוטל ביחס ל־שיפור היחסים בין ברית המועצות לארצות הברית.

לא מסתבר שניכסון יעלה ב־שעת שיחותיו את בעייתם של המתנ־גדים הפוליטיים למשטר בתוך ברית המועצות. הסבר הממשל האמריקאי לכך הוא, ששיפור היחסים בין ברית המועצות לאמריקה מביא בלאו הכי, ובהדרגה, למגע רב יותר עם ה־מערב, על ידי חילופים רבים יותר ותיירים רבים יותר. פקידים סוביי־טיים עשויים להתאונן על שארצות הברית מוסיפה לממן את תחנות ה־שידור „רדיו ליברטי" (רדיו חרות) ואת השידורים ברוסית של „קול אמ־ריקה", שבהם משודר חומר שמוס־קבה אינה יכולה להשלים עמו.

הכבשה המיותרת

מאזן הקטל בנוף השקט

מאת **אורי קיסרי**

כשאמרתי לחברי, כי אני כותב על הקטל בדרכים, הגיב בגיחוך, ומשך בכתפיו: „שוב? כנראה זו היא אידיאה פיקס אצלך!"

רחמתי עליו, שכן אני הייתי סבור כי האידיאה פיקס היא אצל רוצחי הכבישים.

צר לי מאד, אך אני איני מצליח להשתחרר מן המבוך של הקטל הסיטוני הזה. פשוט איני מבין כי־צד החברה, הציבור, האוכלוסיה, כל המלים היפות הללו המבטאות את הקולקטיב שלנו על כל צורו־תיו, כיצד עוברים לסדר היום לגבי כמות נרצחת זו, כאילו זה הדין וזה הגורל. יש ואני אומר לעצמי, כי אילו עמדנו חלילה בדין של הפ־רצות וכל הנפגעים מתאונות הכביש היו נפגעים מפצצות האויר, כי אז היה בכל זאת משהו מקומם אותנו

אחד ממראות הקטל הסיטוני

נגד עצמנו, נגד שווין הנפש והד־אדישות שלנו.

בינתיים דואגת לנו האינפורמציה ובשקט אולימפי וסטאטיסטי, ללא פובליציסטיקה של התקוממות נרג־שת, כמציאה לנו את החומר לצורך מה שיש להורות על המצבה, או מה שיש לרשום על לוח מיטת ה־פצוע. הנה לדוגמא מאזן טרי: מ־דובר בקיבוץ. ליתר דיוק במשק של קיבוץ. אחד מחברי המשק נהג ב־משאית. טרמפיסטית, הניצבת על צד הדרך, מאותתת. נהג המשאית נע־צר. הוא נדיב ומוכן להיטיב עם הטרמפיסטית. טוב־לב יש לו, אבל כח דמיון אין לו והוא אינו מנחש ואינו נזהר מן הבאות. שכן מאחורי המשאית נעה מכונית. ומה חשב נהג המשאית, כי מבלעדיו כבר אין מכוניות אחרות ונוספות על הכביש? קיצורו של דבר: התנגשות. הקציר: הוד מרום (איך קוטלים ילד בשם כה יפה וציורי?) בן 3 ואילו אביו ואמו וכן עוד בת ועוד בן — בקי־צור משפחה שלמה — פצועים קשה. וכל זה לא בכבישים הגדולים, על אם הדרך, אלא במבואות הקיבוץ, במבואות המשק. נשאלת שאלה: כלום שיחקה המשפחה במחבואים עם המות?

אותה שעה נפצעו במקום אחר תשעה אנשים, מהם שניים קשה. מאזן זה נתקיים בסך הכל של ... בע תאונות דרכים, שאירעו ב... הנגב. כנראה אין מנוס! אך ... שיש לישראל מרפאות ובתי ... ורופאים ואחיות רחמניות — ה... נמשכת. בעצם, האלימות, ש... איימים עלינו בהשתלטותה, ... נשתלטה. האמנם חייבת אלימ... התבטא באקדחים דוקא וב... גרב? אפשר להיות אלים ג... כדי טיול ואויר צח!

כך נגדעות, או נפצעות ... רות, כשפחות שלמות. כל ... תורם את חלקו. אילת תרמ... צעיר, באר־שבע תרמה כמה ... וכן גם נקודות אחרות במפ... ראל, כל אלה תרומות טריו...

אך הנה התרחש גם משה... משהו שאינו רק ממית ומכוי... משהו גם... מבדר; אם אפשר לומר, משהו המכניס רוח א... תוך מסע הקרבנות הזה. זה... בכביש המוביל מבאר שבע ... רועה צאן שקט (רועי הצא... סים מיסודם) מוביל בנחת ... דיו למחוז חפצם. מספרם ... תריסרים. היו אלה כבשים, ... שערן מתולתל, פרוה רכה ... מאז קיימים עדרים רועים ... הכבשה לאדם שמזגו טוב ... בליטורגיה הכנסייתית „שה ... הוא כינוי של ישו הנוצרי. ... כביש ערד—באר־שבע לא מי... תו יום, לא ישו ולא האל. זה השתולל כאן אוטובוס ... לפנים, כשכבר שוטטו בארץ העדרים, לא ידענו אוטובוסי... קרונות, עגלות, רתומות לסוס... משוטטות בדרכים, בשבילי התחול. וכשהיה רועה־עדרין בעגלה רתומה, היו שני הצדדי... אומרת רכב הסוסים מזה והחי... לים מזה, עושים מאמץ משו... שתהא הדרך קולטת גם את... וגם את הסוסים הרתומים, ב... גע בצאן, אף לא בסוסים. פעולה כזה היה מצריך עשיי... זהירות ושלווה, ובסופו של ... הרפתקאות, האורחות הבהמים לשלוחתם ולנפשות הקיימות אין לשכוח, כי אחרי ככלו גם אנו „כבני צאן". ואפי... פעם בפעם אנו שוחטים כב... מטגנים את בשרה הטעי... גם בהיותה בצלחת אותנו ... הנה אותו אוטובוס גס, על ... ונהגו, תחת לנהוג בשקט וב... כאשר עשו בימים עברו עג... קרונות, הוא פורץ ופולש ל... צעדה של הכבשים, דורס א... הרוצח מבכה 32 ראשים.

עכשיו תאמרו לי: וכי ... כבר על מה לקונן ואת מי ל... תאר לעצמך, כי נכנסת ל... סיגון ערבית והגישו לך בש... כאשר אהבת. אך יורשה לי... כי לא מדובר כאן בבשר מט... בבשר מן החי. ושליטי הכבי... נו משתוללים באותו כביש ... אנשים וכבשים, אלה ואלה, על פניו בדרכם אל ההפקר... הרצח. שכן לפי השקפת ... לפיה נדחסות הכבשים כדי במיטב השיטה הקולקטיבית, גם הכבשה האחת, היחידה, היא... אלא שמות הכבשה: מות האדם. שכן הכל מיותר. מה שמיותר הרי זה, כנרא... החיים אשר באפנו.

הפיחות: תשעה ירחי לידה

עלית מחירים והרעה במאזן התשלומים

מאת **שמשון ארליך**

תשעה ירחי הפיחות נסתיימו ה־שבוע וכבר ניתן להעריך את הרך הנולד. מי שבוחן את הפיחות גם ל־לא מיקרוסקופ מוצא שהתיקרות ש־הוא הביא עמו אמנם מרובה אך ה־תמורה על ההתיקרויות אלו בצורת שיפור השבועות היבוא והיצוא של ישראל לא רק שלא התממש אלא להיפך — המצב אף הורע. היבוא גדל בקצב מואץ ואילו היצוא ב־קצב מאט. הגירעון בסחר החוץ לא רק שלא, בחודשים הראשונים של השנה הוא אף עלה מעל וצפוי.

אלה הם ההליכים הנובעים ישי־רות מכוח הקניה המרובה הזורם בשוקי הארץ. ואילו כוח קניה זה נובע בחלק נכבד מכך שלארץ מגי־עים יותר דולרים מאשר היבואנים, הנוסעים הישראלים לחו"ל, ושאר רוכשי מטבע מוכנים לקנותו. מאות מיליוני הדולרים הנשארים בידי בנק ישראל נקנים על ידו מכספים היוצאים ישירות מבית הדפוס. לי־רות אלו מתגלגלות בשווקים, מגבי־רות לשוק הלירות המגרשים, ומע־לות בכל מקום את המחירים. אם לפני שנה היתה הממשלה המדפי־סה העיקרית של הלירות כדי לממן את גירעונותיה התקציביים הרי ש־עתה מיועדת ההדפסה בעיקר למי־מון התוספת ליתרות.

✶

אם שומעים את הצהרות ראשי ה־משק על הסכנה הגדולה שבעלית אמצעי תשלום, עיקר הכוונה היא ללירות אלה. איש לא יעיז להכחיש את הקשר בין הדפסת תופעה זו לבין הפיחות.

1126 מיליון לירות הודפסו בבנק ישראל בינואר־פברואר השנה כ־תמורה ל־243 מיליון דולר שנוספו ליתרות בבנק ישראל בחודשים אלה. מתוך 783 מיליון ל"י תוספת אשר־אי שנתנו הבנקים בחודשים אלה נבעו 200 מיליון ל"י מהפרשי פי־חות ועתה יש להוסיף הפרשי פי־חות של מיליארדים שנזקפו לזכות בעלי הפקדונות הצמודים למארק ד־לדולר שהשפעתם תורגש כאשר אי פעם יחליטו בעליהם להמירם ללירות.

מתוך 1124 מיליון ל"י שבנק יש־ראל נאלץ להדפיס תמורת 240 מיל־יון דולר תוספת ליתרות, באו 225 מיליון ל"י בגלל התוספת של 20% למחיר הדולר במסגרת הפיחות. אי־לם יש להניח, כי חלק מהדולרים לא היה בא אילולא הקוניונקטורה האינפלציונית שבעקבות הפיחות, שהגדילה את יבוא ההון והעברות אישיות לשיאים ללא תקדים. עד כאן התרומה הישירה של הפיחות ה־נובעת מעידוד העברות הון שהמשק התקשה לעכלן גם בשער שלפני ה־פיחות; אולם ישנן תרומות נוספות בתחום האינפלציה.

✶

איש עוד לא עשה את הניתוח של עליית המחירים שלאחר הפיחות. לכאורה, היו המחירים צריכים לע־לות על־פי גירסתו של שר האוצר ב־5%. בינתיים כבר עלו המחירים במשך 9 החודשים בכ־13%. נכון ש־חלק מעליית המחירים אין לה קשר לפיחות, אך רבים מפקפקים בכה־נותו של המדד כמשקף נאמנה את כל עליות המחירים. לכאורה היו דוקא עליות המחירים חייבות לפעול לצימצום ההכנסות הריאליות וה־הוצאה הממשית. זה גם היה ההסבר לצורך בפיחות באותה עת. אם ה־מחירים עולים, אין האדם יכול לק־נות בהכנסתו מה שקנה קודם לכן. הוא מפחית את כמות הסחורות וה־שירותים שהוא קונה. הסחורות ו־גורמי הייצור שהוא „שיחרר" מק־טינים את היבוא ומגדילים את פו־טנציאל הייצוא.

אלא, מי שטען זאת דיבר על סק־טור הצרכנים המשתכרים בעלי הכ־נסות בלירות. הוא שכח, כי כל תוספת המחירים עוברת לבעלי ה־מטבע הזר. מי שקנה ביוקר שילם יותר למי שמכר את הדולרים. הכנסות בלירות החליפו „ידיים". ה־כמות הכללית של ההכנסות נשארת במקומה—לאחד היה פחות לשני היה יותר.

גם במצב שכל הדולרים הנכנסים למדינה היו נקנים בחזרה לצרכי יבוא, נסיעה לחו"ל וכדומה, ולא היו מגדילים את היתרות, עדיין לא היה פיחות מביא בהכרח לצימצום הצריכה וההוצאה הארצות, אלא אם ניתן שמעבירי המטבע חוסכים יותר מתוספת הכנסותיהם מאשר חסכו קודם לכן רוכשי המטבע, דבר שעדיין לא הוכח.

✶

כוח הקניה המרובה שזורם לידי בעלי המטבע הזר ודרכם לכל מי שמסוגל להעלות את המחירים, הוא מרובה מדי יחסית לתוספת הסחו־רות השירותים שהמשק מסוגל ל־העמיד לרשותו. הדבר דומה למגרש כדורגל של 1000 מקומות שמוכרים בו 1500 כרטיסים. הממשלה תיאלץ לספוג שווה ערך של „500 כרטיסים" אם אינה רוצה בהמשך המהומה ה־משקית המתבטאת בעליות מחירים, בריחה מהכסף, עליה ביבוא, תבי־עות שכר וחוזר חלילה. היא תיאלץ על כן שוב לגבות מסים והיטלים בדרך זו או אחרת.

הממשלה נתנה ללא צורך תוספת של מיליארדי לירות לסקטור בעלי המטבע הזר על חשבון הצרכנים וכדי להפחית מהלחץ האינפלציוני היא תיאלץ לספוג מהציבור כוח־קניה, כלומר להוריד את רמת ה־חיים. הצרכנים יפגעו על כן שלוש פעמים: פעם כיוון שעלה מחיר ה־יבוא בגלל ההתיקרות הרשמית של הדולרים; פעם שניה כיוון שעו־דפי הדולרים יצרו אינפלציה ש־העלתה את ערך כספם פעם נוספת; ופעם שלישית כיוון שלעצירת התה־ליך האינפלציוני יפחיתו להם עוד פעם מהכנסתם המוקטנת בלאו הכי.

לסיכום: בעיצומה של זרימת עו־דפי דולרים שהומרו ללירות וגרמו לאינפלציה הוליכה הממשלה לפני 9 חודשים בהידה לעלות נוספת את מחירו של הדולר. כתוצאה מכך זרמו לכאן עוד יותר דולרים שהפכו לעוד יותר לירות המתגלגלות בשווקים, אוכלות סחורות יבוא ויצוא ומעלות מחירים, גם מפני שגדל מספר ה־דולרים וגם מפני שעלה המחיר של כל דולר.

העלאת מחירי סחורות היבוא לא ספגה אותה שעה כח־קניה, אלא העבירה אותו מסקטור בעלי־ההכנ־סות בלירות לסקטור מעבירי המטבע. ההרעה ברמת החיים של רוב הצי־בור, המלוות בתביעות שכר וב־תסיסה סוציאלית, נובעת בחלקה מ־חלוקה המחודשת של ההכנסה ב־עקבות הפיחות.

כסף ישראלי זורם מהמטבעה ומהדפוס

ערביי ישראל מתכחשים לזיקתם הלאומית

מאת **ג'לאל אבו־טעמה**

כותב המאמר הוא כמפעילי ה־דור הצעיר בציבור הערבי ול־שעבר ראש המועצה של בקה אל־גרבייה.

במגעיה של החברה הערבית עם הרחוב היהודי בישראל הולך וגובר בשנים האחרונות התהליך של ניכור והתכחשות לזהות העצמית והלאומית. ומן הראוי שהגורמים הממשלתיים ו־הציבוריים יתנו את דעתם באורח יסודי לבלימתו של התהליך המערער את ההומוגניות של המיעוט הערבי בישראל.

סטודנטים ערביים המחפשים דיור בערים נאלצים לא אחת להציג את עצמם בשמות יהודיים. אנשים לא מעטים אינם מגלים נכונות להשכיר חדרים או דירות לערבים, הן מתוך אי־אמון והן מתוך נימוקים אחרים. בעיית הדיור של הסטודנטים איננה היחידה בבנין הבעיות. אחת הבעיות היא זו של התלמיד המסיים את לי־מודיו בתיכון בכפרו, בו החברה ה־שמרנית המסורתית לא הקנתה לו כל הכנה מוקדמת ונאותה לדו־קיום עם הרחוב היהודי, והותירה אותו נבוך ואובד עצות, לגבי מגעיו ב־עתיד עם הרחוב היהודי באוניברסי־טות, בשעות הלימודים, ואחריהן.

הסטודנטים הערביים, בניגוד ליהו־דים, לא שרתו בצה"ל ולא שאבו בו נסיון חיים ואינם מגובשים ובש־לים באופים ובאישיותם. במקום לג־לות יוזמות ליצירת קשרים על בסיס חברתי שיביאו ליתר הכרה הדדית, לגישור על פני פערים ולליבון בע־יות, מעדיפים רבים להתבדל ושוהים במסגרות מצומצמות של חברים וידי־דים מבני־עמם. מסגרות מצומצמות אלה מהוות, או עשויות להוות, מוקד לביטויי מרירות ואכזבה ולהוליך ל־תיסכול.

הסטודנטים, כשאר חוגי המשכילים הערביים, רואים בנושאים פוליטיים עניין של יוקרה לאומית, כמודרגה ראשונה: אם הם משתתפים במפ־גשים משותפים, כל מעייניהם נתו־נים לנושאים פוליטיים. מרביתם אי־נם נכונים להסירם ממחשבותיהם ה־יומיומיות גם בעת שהותם באוני־ברסיטה. אם יקיימו מפגשים משות־פים שלא על רקע פוליטי תהיה ה־הרגשה כאילו מעלו בלאומיותם.

לעומת תופעת הבדלנות מצויים סטודנטים המתכחשים לאורח חייהם ולהליכותיהם הערביות. הדבר מת־בטא בשימוש בשמות היהודיים וב־קשרים עם צעירות יהודיות, אשר ל־עתים נוכחות להכיר את האמת רק לאחר תקופה ארוכה.

הסטודנט הערבי — שניתן לקוות, כי יתרום את חלקו להציג באור ה־נכון את ערביי ישראל על בעיותיהם המגוונות ועל ההישגים והתמורות להם זכו במרוצת השנים, אינו תורם את חלקו באורח מציאותי ונבון ש־יזכה להבנת הסטודנט היהודי. ולכן, עד מהרה מוצא הוא את עצמו מנודה ובלתי רצוי. במקום להיות מציאותי ולהביא בכך, ולוא בעקיפין, סיוע לבני עמו, ולשאת בגאווה את הזהות הלאומית, מעדיף הוא להיות קיצוני. אחרים מסתירים את לאומיותם לצורך אינטרסים אישיים ובכך תורמים ב־כיוון הלא רצוי של הידלדלות הזיקה לעצם.

בצד הסטודנטים, מועסקים מידי יום ביומו אלפי פועלים ערביים צעירים בערים הגדולות בישראל ב־מלאכה, בבנין ובשירותים. רבים מ־הם לנים בימות השבוע בישובים בהם הם מועסקים ושבים לכפריהם בסוף השבוע. ביניהם לא מעטים שנפלטו מספסל הלימודים בטרם סיי־מו את לימודיהם היסודיים. שפע ה־אפשרויות לבזבוז הכספים בשעות שלאחר העבודה מהווה גורם מפתה לצעירים רבים.

רבים מאלה העובדים בעיר מס־תירים את שמותיהם האמיתיים ומש־תמשים בשמות יהודיים. מקרים לא מעטים מההתכרויות עם צעירות יהו־דיות מסתיימים בנישואין, היוצרים בעיות לא מעטות וטרגדיות שפצע־הן לא במהרה מגלידים. ראוי לציין שמספר לא מבוטל מהצעירות ה־יהודיות הנישאות לערבים הינן בנות שהידרדרו מבחינה מוסרית. אגב: בחורים ערבים לא מעטים משתמשים אף במקומות עבודתם בשמות יהו־דיים, כאשר חוששים הם לבטחונם האישי שמא יאונה להם רע מצד המועסיקיהם היהודים.

בבתי־הספר הערביים לא מלמ־דים כיום בשיעורי ההיסטוריה על ה־תנועה הלאומית הערבית באורח אוב־יקטיבי בצד שלומים הרבה על הציונות. תלמידים רבים חשים, כי אינם יכולים להיות גאים בלאומיו־תם בשל ידיעותיהם הדלות והדבר מעורר בקרבם מחשבות נוגות.

אין ספק שהידלדלותה של הזיקה למורשת הלאומית הערבית בקרב ער־ביי ישראל מושפעת מחלקי האוכ־לוסיה הערבית הבאה במגע עם ה־אוכלוסיה היהודית.

אם לא תיעשה פעולת בלימה מ־תוכננת ועניינית בכיוון זה, צפויה לערביי ישראל סכנת התבוללות שתביא לטרגדיות מרובות ולקרעים במשפחות הן בעם היהודי והן בעם הערבי.

פעולות לתיקון המצב

לדעתי יש לפעול לתיקון המצב במישורים הבאים:

✶ ללמד בבתי־הספר היסודיים והתיכוניים, בצורה אובייקטיבית, את ההיסטוריה הרחבה של התנועה הלאומית הערבית ולהוסיף לכך פר־קים מהפולקלור הערבי העשיר וה־מגוון.

✶ על משרד החינוך והתרבות ליזום ולערוך כינות משותפות „מאו־חות", לצרכי מפגשים בין תלמידי בתי־הספר היסודיים והתיכוניים ב־ישובים היהודיים ובכפרים הערביים. מפגשים אלה — שיכללו שיעורים משותפים, עד כמה שניתן, אירוח בבתים, קייטנות, טיולים וכד — יביאו להכרה יסודית ועניינית ויטעו בקרב בני שני העמים ניצנים ראשונים של דו־קיום הבנה, יחד עם זאת יסלקו מחיצות מיותרות שבגיל מאוחר קשה להסירן.

✶ על משרד החינוך והתרבות לפעול בכל האמצעים למניעת הפ־סקת הלימודים של תלמידים בטרם הגיעם לגיל 15, במסגרת חוק חינוך חובה. אחוז התלמידים הערביים ה־עוזבים את לימודיהם גדול בהרבה מהאחוז האפסי בישובים היהודיים. בחורים צעירים אלה היוצאים לעבו־דה בערים הגדולות החל מגיל 12, אינם עומדים בפני פיתויי העיר ה־גדולה וסופם שחלק נכבד מהם יתד־רדר לפשע.

✶ על תנועת הנוער ההסתדרותית לבנות מועדונים, להשקיע כספים ו־ליצור פעילות ענפה, שתכלול פעי־לות משותפות בין שני העמים. כיום הפעילות של ההסתדרות ותנועות ה־נוער דלה ביותר ומועדונים רבים נעולים.

✶ בחקלאות עברו חקלאים רבים לגידולי יצוא כתות־שדה, סלרי, פר־חים ועוד. גידולים אלה מכפילים את הרווחים יחסית לענף הירקות ודורשים ידיים נוספות. עידוד גידולים אלה יאפשר העסקת עובדים נוספים ויסייע אף הוא במעט למניעת הצורך לצאת לעבודה בערים הגדולות.

תמורה מלאה לכספך

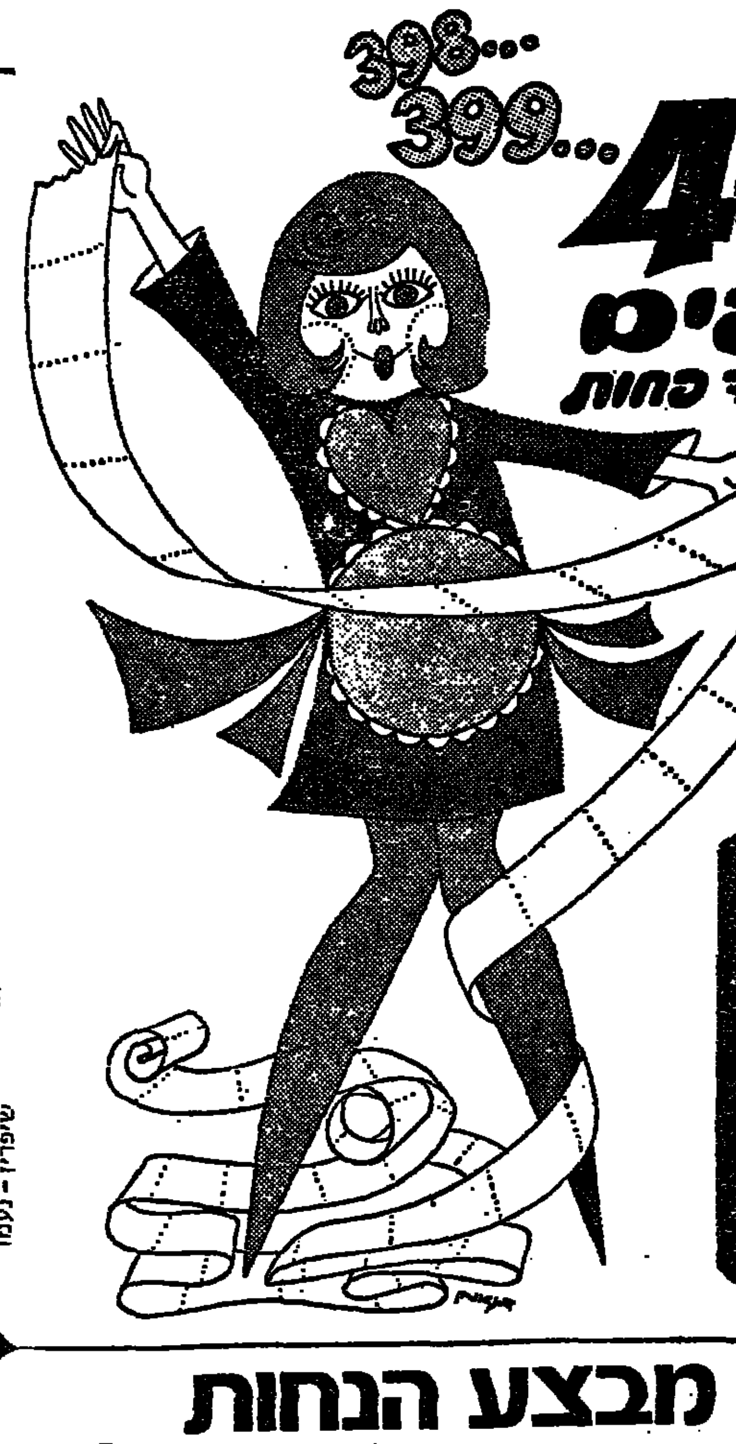

שיפרין – נענו

החודש מבצע הנחות
בחנויות לשרות עצמי ובחנויות המכלת

IRIS
שימי לב לשם ולסמל
חוגלה בע"מ, ת.ד. 20181, טל. 252104, ת"א.

בקרו בבזור מוצרי הנייר של חוגלה בתערוכת 'אדם ומעונו' שביריד המזרח

הבחירות בארה"ב: סיכום ביניים

מועמד הדמוקרטים ייקבע למעשה בידי ג'ורג' וואלאס

מאת ראסל ווארן האו
מיוחד ל„הארץ"

וואשינגטון
ארה"הברית עסקה כשלושת רב־ עי דרך במערכה הבחירות המוקד־ מות, לקראת בינוי המועמדים ה־ נבחרים ביומי למירוץ לבית־הלבן. ברור שהמועמד הריפובליקני יהיה ריצ'ארד ניכסון אבל המועמד הדמו־ קרטי עדיין לא נקבע.

הבחירות המוקדמות הן מופר אפ־ רי כוחו. והיה היה מספרן קטן — 23. אם לא ייערכו שינויים עד 1976 קרוב לוודאי שעד אז יגדל מספר המקומות בהן ייערכו בחירות מוקדמות ל־51 — אחת לכל מדינה ואחת לטריטוריה הפדרלית של וואשינגטון.

הנימוק להצדקת הבחירות המוק־ דמות, הוא שמספר קטן, שאין ידו משגת לערוך מסע בחירות כל־ארצי, יכול להבטיח לעצמו הזכיה על־ידי ניצחון במערכה אחת או שתיים של הבחירות המוקדמות. חצי־הניצחון ש־ השיג ב־1964 הסנאטור לשעבר יוג'ין מקארתי בבחירת ניו־האמפשייר ה־ מוקדמות, חולל את הגל אשר הביע את הנשיא ג'ונסון שלא להציג כוחיש את מועמדותו. הנימוקים נגד עריכתן של 51 (או יותר) מערכות בחירות מוק־ דמות הם, כי הללו הן בזבזניות, (ב־ כסף ובזמן) ובמעטיו.

יש מדינות רשאים להצביע רק הרשומים רשמיים בבחירות המוקד־ מות הדמוקרטיות ורק רפובליקאים רשומים בבחירות המוקדמות הרפו־ בליקאיות. בשורה מדינות אחרות רשאי כל בוחר להצביע — והרפובליקאים עשויים להצביע בעד ג'ורג' וואלאס, כדי לזרוע מבוכה בשורות הדמוקר־ טים. בכמה בחירות מוקדמות קובע הצירים את התוצאות את כמספר הצבעים ל־ כל מועמד המפלגה שיצביעו בעד מועמד מסויים או אחר בוועידה. בבחירות אחרות קשורים רק חלק מהצירים בהתחייבות מעין זו ובאח־ רות אין גם ציר אחד הקשור בה.

המחייבים עריכת ארבע־חמש בחירות מוקדמות „אזוריות" בלבד, ובהן מתקיימים מערכה בחירות מוק־ דמות כל־ארצית אחת ויחידה. עק־ רונית, אין ספק בכך שהבחירות ה־ מוקדמות הן דרך דמוקרטית למינוי מועמדים לנשיאות יותר מאשר שי־ טת המפלגתיות הסגורות.

מה הדבר הקובע מי יבצה בבחי־ רות המוקדמות? השיפור הראשון בפוליטיקה האמריקאית הוא זה: ב־ מובנו „עשירי" פירושו במקרים רבים „ימני" או אפילו „שמאלני", ואילו עני, כתולי פירושו בדרך כלל שמרני, ימני ומכל מקום רפובליקאי.

בארצות אחרות כך גם בארה"ב גורלות שתי המפלגות להתפלגם מן הדיוקן שלהן; דמוקרטים כהאגף ה־ שמאלי לעולם לא יצביעו בעד הר־ פובליקאים, ורפובליקאים מהאגף ה־ ימני לא יצביעו בעד הדמוקרטים, ו־ המפלגות השלישיות הסורות השו־ נות. בארה"ב, כבארצות אחרות, ישנם מנצחים בקרבה הבחירות המוקדמות. פירוש הדבר שהמועמדים עשויים להשיג על־ידי המהרה את עמדות הביניים לכיוון שמרנות המפלגה של פועלים שמרניים או ליברליים להשלים עם מעט רפור־ מות סוציאליות ועם השקפה יותר בין־ לאומית.

הבחירות השנה משתתפים למעשה גם הרשמיים של אמריקה — מו־ סקבה, פאקינג והאנוי. אומרים כי ניכסון היה נשיא רפובליקאי ימני כדי להפקיר את טאיוואן ולי־ טוב בפאקינג כנגד בשתת, משום שהתנגדות היחידה לכך היתה צפו־ יה מהימין הרפובליקאי. האופוזיציה הדמוקרטית (הדמוקרטים) תתמוך בדו־ רך הנשיא. צעדים אלה יחד עם הרוב בגופ־ מדינות היה ליברלי כביק קנדי כדי להס־ כים בשיחות גרעיניות עם הרוסים ב־ מוסקבה, שכן קנדי יכול היה

להרשות לעצמו להנהג לכך בלי להר־ תקל בהתנגדות כלבד זו של השמאל הדמוקרטי. רוב המפלגה האופוזיציה (הרפובליקאים) תמך בצעדיו.

על פי קו הגיון זה, אותן מעצ־ מות קומוניסטיות השואפות להפשי־ רת יחסים עם ארה"ב צריכות „להצ־ ביע בעד ניכסון", בכך שיעניקו לו הזדמנות להשיג הישגים בהסכמים בשיחות סאל"ט, יהכנו מבחני השי־ פלות והיובא באלה. הזיכונים מער־ דים איפוא, כי פאקינג, ובעיקר מוסקבה שואפות להפשרת־יחסים עם המערב, ועל כן הן מעוניינות בבחירתו מחדש של ניכסון לבית הלבן, אף כי דומה שהאנוי מעוני־ נת בג'ורג' מקגאוורן ובתנועה חדשה בנוסח „הגבול החדש", ב־ ארה"ב. צפון־וייטנאם מנסה להשפ־ פיל את ניכסון, חרף המאמצים ש־ ערך לצנן את המלחמה בהודו־סין. ניכסון הגיב על כך בתקיפות, ומו־ סקבה צמצמה את תגובותיה על צע־ די־התקיפות אלה בנזיפה מילולית. השאלה היא במה יצהדו האנוי, פא־ קינג ומוסקבה — בנובמבר.

אם נניח כי בנובמבר יהיה ה־ נשיא ניכסון צפוי להתנגדות קומו־ ניסטית חמורה, ועל כן יגברו סי־ כויי הדמוקרטים בבחירות לבית ה־ לבן, מי יהיה המועמד הדמוקרטי?

אם לא יחולו הפתעות בשבועות הבאים, יגיעו מקגאוורן והאמפרי לועידת הדמוקרטים כשמאחוריהם תמיכה ניכרת בין הצירים, ואחרי־ הם, במקום שלישי יעמוד נשיאה הנגועי של אלבאמה ג'ורג' וואלאס שזכה בתוספת אהדה עקב ההתנק־ שות בחייו. יש להניח כי השואף למועמדות, אדמונד מאסקי, יסכים

להעביר את תמיכתם על צירוו לדי־ האמפרי במטרה למנוע למועמדות מהפרת סגן הנשיא. מתחרים קטנים רבים המקורבים לצמרת המפלגה ינהגו גם הם כך. המתחרה הבכירה שירלי צ'ישולם, ואולי מתחרים נו־ ספים, יעבירו את תומכיהם לצד מק־גאוורן.

מסתבר כיצד ההתנקשות, שאף וואלאס לכהונת סגן הנשיא. נראה היה כי כאשר לא יזכה בה — ו־ סיכוייו להכות בה הוא הנד אפ־ סיים — יראה עלבון בכך, והואיל והפעם היתה הצלחתו הכל־ארצית גדולה מבעבר. ההנחה היתה כי וואל־ לאס יורד לבחירות כמוע־ מד דלישיכוים של מפלגה שלי־ שית, ויסב נזק הן לניכסון הן לד־ מוקרטים עבירה.

צעד מעין זה עלול היה להגדיר את האמפרי ואת מק־גאוורן ללא צירים במספר שיספיק להבטיח להם את המינוי הדמוקרטי, והמפלגה היתה שוקלת פניה לאדוארד קנדי הפופולארי.

ההתפתחות האפשרית

ההתפתחות זו עשויה אפשרית. יה־ כן כי וואלאס יתהוד ברצינות ל־ מינוי במירוץ - לתפקיד הנשיא. פראנקלין ד. רוזוולט זכה 4 פעמים בנשיאות מצל כנשיא־גלגלים. אבל יש להניח כי וואלאס יודע שלא זו בלבד שלא ייבחר לנשיא לעולם, אלא שאפילו לסגן־נשיא המרותק ל־ עגלת נכים לא תהיה — בעידן של סכנות גרעיניות — דריסת רגל ב־ בית הלבן.

אם יסכים וואלאס להעביר את צירוו בוועידה להאמפרי, המורת

דבריו כבה הגלל ואולי אפילו יותר דים בבצע — יעניק הדבר להאמ־ פרי הרב קולות בוועידה.

המבצע כפתם הדמוקרטים ייק־ בע איפוא, למעשה, בידי ג'ורג' וואלאס — על פי הדרך בה ילך אחרי שלא יצליח לכהול את מינוי המועמדות לסגן־הנשיא, ואת הבי־ טה במירוץ לבית הלבן, בנובמבר, תקבע במידה רבה התהלוכות כל קטבם־הזדקנות הקונסרבטיבית וצפון וייטנאם. כבר הכללה ואמריק־ את שפרי גם הוא להישאר מדם טבריה.

הצלחתו של וואלאס בבחירות ה־ מוקדמות בצפון נבנה בחלקה מה־ שאלה המעניק לקה הכבצעים שם, כה דעתם על כך שהם כשלמים דמי סבל — בכספי המיסים שלהם — להבטן „בהלבנים" מובהלים, וה־ כל יודעים שהוא כהמשך לפיכן אותו דעגית כאירוהאנר שבה לציין שגבשים אותם מבטלים הנדוד ל־ מקומותיהם מהמדינה הדרומית, לרבות מדיבנו הוא, הצטרפו בפסק בין ההוה מנוס ש־רוב המדינה הדרומית אינן מקבלות עליהן את חובות „הפפד".

בניו־יורק העיר — שהוא קרבן מובהק למיגלה הדרומי כמו זה ש־ גיהל וואלאס — באו 70% ממקרי הכהה כנמצא מדינות בדרום, כולל אלאבאמה.

עם זאת, יתקשה מק־גאוורן או האמפרי לבטל סביה זו של מעליכים ההמגרים כלל לגנה בו את וואלאס, שכן ישתבע כבך שהוהדוירם (מד הבב הובם ניצבים מאחורי מק־ גאוורן או האמפרי) כהופם בעיה, וכי „הרזוק" כבלתי רצויים בידי המזכל וואלאס הבריר־למפלגה.

מחאתו של מדען הודי

התאבד כדי להתריע על שחיתות במכוני מחקר

מאת ק. סרינ־וואסאן,
סופר „הארץ" בהודו

ניו־דלהי
בעולם כולו מתאבדים מדענים בגלל כשלון, כי המוכנים עלקם מתעלמים מתרומתם כשהמדובר ב־ הודעה על הישג מדעי גדול. אך ב־ הודו הבלטה בעיה זו על־ידי הת־ אבדותו ביומים אלה של ד"ר ויגוד שאה, מדען במכון ההודי לחקר ה־ חקלאות.

ד"ר שאה היה מומחה לחקר הזר־ עים, שעשה עבודה ראויה לציון ב־ אמריקה. כשפנתה ממשלת הודו אל מדעניה לשוב לארצם הוא נענה לקריאה — שלא כהרבה חוקרים הו־ דים אחרים, שנשארו בנכר. לאחר שחזר להודו הוא סייע שם בפיתוח זני־זרעים מורכבים חדשים, שלא רק שתנובתם לדונם גבוהה, אלא שגם גרעיניהם מתוקים וגדולים יותר.

אולם את עבודתו זו עשה ד"ר שאה כאיש השני בתפקיד. הראשון היה ד"ר מ. סואמינתן, מנהל המכון לחקר החקלאות. הלה זקף לזכותו, בשם המכון, כל מה שעושה עובד של המכון, בעוד שאת בעל ההישג עצמו הוא מציג כעוזר בעלמא. אף על פי כן לא היה שום כרון בנבכון מוחה על כך, לולא הגיעה שם הפרו־ טקציה עד לב שמים.

ד"ר סואמינתן עשה עול משווע לעובדי המדענים במכון לחקר ה־ חקלאות. כשהיתה מתפנה משרה בכירה, היתה הכת השלטת במכון מתייעצת בינה לבין עצמה ובוחרת במישהו נאמן לה במקום באדם ה־ ראוי למשרה בזכות הוותק שלו או הישגיו המדעיים. מחאות חוזרות ו־ נשנות, ואף איומים, לא הועילו.

סבלנותו של ד"ר שאה פקעה ע־ כה הצורה בה סירב ד"ר סואמינתן למנות לצוד מדענים צעירים מוכ־ שרים שימשיכו בעבודה, הוא הרגיש שאין הוא יכול לפעול כמדען במצ־ בים אלה והתאבד בתלייה. אך קודם לכן הוא רשם כמה הערות, המודעות עתה את האנשים האשמים במכון — והענין הגיע לפרלמנט.

ד"ר סואמינתן הוא חתנו של אדם ששימש כמיניסטר האוצר, והיי־ תה זו אחת הסיבות שבגללן עלה בה מהר. מיניסטר החנוך ק. סוברא־ מאניאם רצה בביצועיסט שעה ש־ יבול המזון היה בשפל המדרגה, ובחר בסואמינתן, הרעהן שאפתני ושותן, שהיה מסוגל לפלוט הריסור תשובות לכל שאלה שתוצג לו. מ־ עתה לא היה גבול למה שיכול היה להגיע אליו.

ד"ר סואמינתן לא רצה להגביל את פעולותיו למכון לחקר החקלאות, כי שאפתנותו דחפה אותו לתפוס את מעמדו של המנהל הכללי של המועצה ההודית למחקר חקלאי — תוך דחיקת חמישה אנשים אחרים שעמדו לפניו בתור. חמישה אלה או שהועברו לתפקיד אחר או שהודחו, אחד מהם מת מהתקף לב, והכך נה־ שה ד"ר סואמינתן למנהל הכללי של המוסד העליון בשטח העוסק ב־ מחקר חקלאי.

ברוח שחברי פרלמנט הרשים את השערורייה לפני שתיערך חקירה יסו־ דית על־ידי ועדה פרלמנטרית. ד"ר סואמינתן, בהגנה כהדבר, ניסה ל־ הטריר, כי את האשמתו של ד"ר שאה המבנת. למחרת, ביום בו נש־ רפה גופת שאה, הוא הזמין עיתונאים לסיור במטע אפרסקים שהוכשר ל־ הבשלה מוקדמת של הפרי. אך כשי־ באו פקידיו למועדון העיתונות, היו העיתונאים מלאי זעם וגירשו אותם. אחד העיתונאים תפס פקיד בגרונו ושאג: „כלום אין לכם כל חוש של בושה, עוד המדען שנקפח מוטל לפ־ ניכם ולכם המבולים יש התעזות ל־ ארגן סיורי עיתונאים"

ההמצאה היא שהובאש ריחו של המחקר המדעי המבוצע על־ידי מוס־ דות ממשלתיים. כחוקים באנד ב־ עיתוני שרוצות של כתבות במחקר (לפיסיקה, כימיה, בטאולוגיה, נפט, פלדה, השקאה, קירמיקה, מדע אפ־ טי והנדסה). הוא צצה את כבגי שובכה בהוסר ההוחמה של הבירוח המרשות בתוחם המחקר וא־ההגב־ תם של הקונגרסים הגדולים לייסד קרנות מחקר. מכון מיוחד למדע גר־ עיני היה הוא פיקחו היציר של באות, והוא היה כסוד המחקר ההודי שעבודתו נשאה פרי הילולים.

ד"ר ק. ג. ראמאן, המדען בעל פרס נובל, תמיד ניהל את מחקרו באמצ־ עי של, בתקציב דגעם ביותר, וס־ רב בעקביות לקבל מענקים ממשל־ תיים. כשבחור תלמידו ד"ר ק. ק־ שנאן לעמוד בראש המעבדה הפי־ זית לפיסיקה, הגדיר ד"ר ראמאן ב־ עוקצנות „היתה בינדוקט מדעי מצויין". אך ד"ר קרישנאן מת כ־ איש מאוכזב.

פרופ' אוליבגם, המוסיקאי הבכי־ רי הבודע, טבעוקר בעבודה, רשם בספר זאנרותיו: „העבודה זו היא מ־ צויינת. יש לה בניינים צנועים, חזית מגונות, כעקה כבהנה לממ־ רנות, אולמות מרווחים. מה שם רד־ ציגני — ד"ר קרישנאן הבין את האירוניה שבתגובה זו.

איש אינו מצפה שכתוצאה מהת־ אבדות ד"ר שאה יישופר המחקר ה־ מדעי בהודו עד לבלי הכר. שום דבר הקשור בממשלה לא ישתפר שיפור מעליה. בכל זאת עשוי מותו של ד"ר שאה להביא לשינוי קטן.

ספר גרמני התומך ב„מהפכה הערבית"

„קדאפי יורשו האמיתי של נאצר"

מאת רוברט וואלטש

להגרה
לפני שבועיים קראתי בעתון אנ־ גלי, כי העתונאי המצרי הסבין הייכל המבקר עיתוני האבאן של עבדול נאצר, הילל בעתון אל אהרם את נשיא לוב בגלל האיסיות הרוכאנית ביוקר בעולם הערבי על יעמנו ו־ דיכה אותו לנאצר עצמו. סאדאת הוא לא רווה נחת בדיבור זה, אולם הפיכה דיונה בבאות גם בספר גרמני פרו־ערבי. היא כופיעה שהי פעמים בספר „המזרח החדש" כאת האנגט הגלק עם הוספה על השנים האח־ רונות כאת קירט אולאריך*). היות ההולק העיקרי שנכתב בידי כר האנגלי בהיים ב־1966, הוזכר ה־ בהיק ביוהד בנמצא בעידכון על מר אולאריך, שהוא גם יוהר שמאלני קיצוני מאשר שותפו.

קדאפי הוא כבן 30 ומייצג את הדור החדש. נאצר היה בן 34 כש־ אירגן את ההפיכה במצרים ב־1952.

בעמדתם החד־צדדית מקלקלים ה־ מחברים את טיעונם, בו יש גם קצת אמת פה ושם. כי הגאולה מנסה עד להיות קצת אובייקטיבי בהערכת הסיכסוך הישראלי־ערבי, אם כי גם הוא מדריך את הערבים, אך בשביל כר אולאריך ישראל אינה אלא ראש גשר של האימפריאליזם האמריקאי, המעוניין להחזיק אותה בתור מובלעת זרה בשטח הערבי. מלחמת 1967 פור־ צה משום שנאצר נפל בפח התעבור־ לה הישראלית ובריטניה שלו נתן לה את העילה המבוקשת להתקפה, ואחר־כך „מעצמות המערב לא רק שלא הרשו ללוב להדוף את ההתקפה הישראלית בצד המצרים, אלא הפי־ בידו לרשות הישראלים את שדות התעופה בוואלוס ובאל־אדם".

זוהי גם הסיבה מדוע קם, קדאפי, ועתה עזר להקמת הפדראציה הערבית כיסודו של סאדאת, בה שמים שני הגרמנים את תקוותם.

בעיניהם פדראציה זו, שהיתה צרי־ כה לכלול את סודאן (ואילו כניסה

מועמר קדאפי בחברת הנשיא נאצר

סוריה נעשתה בטעות), היא הכוח המרכזי הפוטנציאלי לעתיד העולם הערבי כולו. רק חבל שלא רק ב־ סודאן אלא גם בלוב ובמצרים ישנן עוד מגמות אנטי־קומוניסטיות וחש־ דנות כלפי רוסיה. המחברים מקווים, כי מצב זה ישתפר ואז הגיע המהפ־ כה הערבית, שאותה אין לעצור, ל־ ביטויה האמיתי.

מוסקבה מוכנה להסכים גם לדרך אסית אל הסוציאליזם, בלי לדרוש תפקיד מכריע לקומוניסטים מקומיים; ואת המדינה היהודית אין הרוסים רוצים להרוס, הם מסכימים לקיומה בגבולותיה הקודמים.

ספר זה הוא אופייני לזרם בדעת הציבור המערבי ההולך ומתחזק ב־ יחוד בין הנוער, אם־כי, ד"ר אולאריך מתבאה כי בגרמניה המערבית הוא בודד כביכול, משום שכל אינפור־ מאציה שם נובעת מתעמולה יש־ ראלית או מידידי ישראל.

אגב, נפוליון היה בן 29 כשנשא את נאומו המפורסם ליד הפיראמידות ב־ 1796. קדאפי כבר רואה את עצמו כנפוליון אפריקאי; אמנם ההמחשות שלה הם פני הזהב.

המחברים שרויים במצב לא נוח כשהם המכים בכל תוקף ה־ בה בסוציאליזם הערבי. אמנם ה־ סיסמה „סוציאליזם ערבי" משמשת כפין כסף הכבבה על כושע עבים, אולם המחברים כהיפים מוסר לער־ בים בלי הרף ובאציצם בהם לזוז ע־ הר שאלה. העיקר אצלם היא האיבה לארצות הברית. רק אמריקה והמע־ צמות המערביות של אהבול, ברי־ טניה וצרפת, הן אימפריאליסטיות. לפי גירסה זו, ואילו רוסיה הסובייטית עושה הכל, רק מנימוקים אידיאליס־ טיים. משום כך מגנה המחבר ערבים שלעצמם מחורים אחרי המערב ו־ תהיים שמא הדמוקראטיה המערבית בכל זאת עדיפה על הקומוניזם.

יש גם הרבה אמת בדברי המחב־ רים, אולם תמיד רק חצי האמת. קל מאד להשמיץ את הארצות הדמוקרא־ טיות „המערביות" שאצלם יש ויכוח חופשי ועתונות חופשית, הלהוטה ל־ סנסציה ואינה מהססת לגלות את ה־ צדדים החשוכים בחברה ובממשלה, הכל יודעים כי יש די צדדים חל־ שים כאלה. יש גם אופוזיציה פנימית חזקה, מה שאינו אפשרי בשיטה מו־ נוליטאית.

כר הקגלם כדבר בלעג על „ה־ פראבייטים" (העבדים) של ארצות הברית באירופה, על חברי נאט"ו, אולם מתעלם לגמרי מגורל חברי הסובייטים חברי ברית ורשה. כל מסתכל אובייקטיבי יודע שלא הכל אידיאלי בנאטו, אולם לפחות הנ־ הבס חופשי, ואילו הקואליציה של ברית הוארשה נוצרה באונס, על־ידי שיעבוד ארצות אירופה המזרחית ב־ כוח צבאי, בלי להתחשב בדעת ה־ עמים. לא מצאתי בספר זכר למאב־ קים שבצר לפראג ב־21 באוגוסט 1968; בוודאי צעד כזה הוא לגברי בסוד בעיני קואים כשני הגרמנים האלה. אם לגנות את ארצות הברית, הלקיה בוודאי בצדק, כפי שנעשה בספר זה, וכפי שנעשה גם בפירס־ מים פרו־ערביים רבים, אז יאה לפחות להוסיף כי — לפי הפתגם האירוני של היינריך היינה — „שני־ הם מסריחים", ושניהם פועלים מתוך אינטרסים גלובאליים, כפי שקרה תמיד בפוליטיקה העולמית ובהתגו־ דות בין המעצמות הראשיות.

בגידת האנגלים

לפי גירסת המחברים קיים עד היום האימפריאליזם המערבי בצורה התי־ כון הוא הקובע את היחס של מדינות המערב אל הנציונאליזם הצעיר ה־ מקומי, הם מגבשים תמונה מסולפת לגמרי של יחס זה, מדגישים רק את הצד השלילי, מתעלמים מהעובדה כי המדינות הערביות החדשות חייבות למערב לא רק את ההשקפה הלאו־ מית, את התקדמותם הטכנולוגית, את המודרניזציה של דרך החיים ושל המינהל הציבורי, אלא גם את עצ־ מאותן. התעמולה הנרגשת השמאלנית שואפת לטבע כל זה בים הסיסמאות המתהכביות תוך הטוה המבוססת של הקריאה מצעקות שישנן תמיד בשפע ביחסים בין עמים סמוכים, וביחוד בין חזקים וחלשים.

יש למחברים הבנה האהדה לעוב־ דה, כי בפרוץ מלחמת־העולם השניה נטו הערבים לצד הגרמנים (ב־1941 חשבו רבים, לא רק הערבים, כי היט־ לר ינצח, והעדיפו להיות בצד ה־ חזק!). את המרד (של ראשיד עלי) בעיראק ב־1941 יכלו האנגלים לדכא „רק משום שצבאות היטלר לא יכלו להגיע עד לפרת". אף רמז אין ב־ חיבורם של שני הגרמנים ה„מתקד־ מים" לשיטות היטלר, לחוזה השלום בברסט־ליטובסק ב־1918, גם לא ל־ חלוקת פולין בין היטלר לסטאלין, או לביטול העצמאות של ליטה ו־ לטביה וכו'. כל זה אינו מתאים ל־ תיאוריה של אימפריאליזם מערבי בלעדי. כמובן יש הרבה דיבור על הבגידה האנגלית בערבים „כשהצליח הלורד רוטשילד לפתות את האנגלים שיסכימו לכינון מדינה יהודית לאו־ מית בתור סכר להגנה על תעלת סואץ" (ע' 28).

*) Hans Henle : Der neue Nahe Osten, Durchgesehen und ergänzt von Curt Ullerich. Suhrkamp Taschenbuch Frankfurt a. m. 1972. 526 pp. DM. 5.—

החיים בהאנוי המופצצת

שלווה ואווירת חוסר־מציאותיות בבירת צפון וייטנאם

מאת אנתוני לואיס,
מ„ניו־יורק טיימס"
מיוחד ל„הארץ"

האנוי
אווירה של חוסר־מציאותיות גור־ פסקת שורות בהאנוי. גנן מקפץ בגדר החיה של המעון הקיסרי ה־ עתיק, אורח זר עומד בחוץ, כהתפעל מצביה הנפלאים של העיר הצוקב אחרי הצפורים; והמה מתחילים לי־ רות התותחים הנגד־אויריים.

כל אחד יוכל להבחין כי עיר זו נתונה במלחמה: המקלטים בכל מ־ קום, המדים, התותחים — הכל מעיד על כך. אף על פי כן, מוסיפה לע־ מוד בעינה שלווה טרופית מוזרה. נערה עוברת על אופניים, כשהיא מאזנת זה כנגד זה, סלים של תרד התלויים על שני קצותיו של מוט־ חזרן. עברתי בציר ברחוב ושמעתי את צליליו המוקלטים של „אגם הבר־ בורים" בוקעים מאחד החלונות. נת־ ברר שזהו חלון במעונו של ראש העיריה.

לא זו בלבד שתעקע נראה מו־ זר לגבי ארץ הנמצאת „במלח־ מה" במעט ברציפות זה 27 שנה: בלתי־מציאותי גם שאנשים אלה יכולים להילחם זה שבע שנים במעצמה החזקה בעולם. הם קט־ ני־קומה, לעתים קרובות בעלי עצמות עדינות ואצבעות ארוכות ו־ דקות. בני־מערב המתגוררים במלון תונג־נהאט נראים גסים לעומתם. הנשים מצטיינות ביופיין — והן מסו־ יגות. לסיפורים על נערות־בארים בסייגון אין הד כאן ואין להבחין כאן אף במבט המזמין להתקרבות.

בגלל מזג האוויר החם והלח מת־ חילות שעות העבודה מוקדם. הן עשויות להימשך מ־6.30 עד 11.00 לפני הצהרים, ושוב אחרי הפסקת־ צהרים ממושכת, מ־2.30 עד 6.30 אחר־הצהרים. מזגני אוויר אין כאן, חוץ כאשר פה ושם בשעות השגר־ רירות. אך על תקרות מסתובבים מאווררים גדולים, הצעירים דוחפים מריצות עם גושי קרח גדולים ש־ אותם בוקעים לקופסות לצינון מש־ קים.

לא חסר מזון

בשעות הבוקר המוקדמות יש כמה תופעות בחזות הקשורות באכילה. לכתב אחד הוצעו בבוקר אחד ב־8, בשעת ראיון, בזה אחר זה, בירה, קפה, תה, סוכריות, עוגיות ובננה. בננות מגושות כמעט בכל ארוחה,

מבנה הרוס ומשאית פגועה מהפצצות ארה"ב בהאנוי

כנראה מפני שהן מצויות בשפע. אין הדבר כן בפירות אחרים, אולם יר־ קות יש בכמויות רבות בשווקים וב־ פינות־רחובות.

נראה שעד כה לא נפגעה אספקת המזון באופן רציני לא על־ידי ההס־ גר על נמלי צפון־וייטנאם ולא על־ ידי ההפצצות האמריקאיות המוגב־ רות. עדיין מגישים דגים וסרטנים, וכן בשר־בקר מצויין.

המבקשים משקים מערביים עלו־ לים להתקשות במציאותם. בחנויות ובבית המלון אפשר להשיג וודקה סובייטית, יין ושמפאניה אך לא ויסקי או ג'ין. הווייטנאמים עצמם שותים רק לעתים רחוקות משקה חריף יו־ תר מבירה.

לדברי פקידים עליהן מקבלים התוש־ בים הקצבת אורז סטנדרטית של 15 ק"ג לחודש. אחד הפקידים אמר שהדבר מעיד על כמה עוד מסגלה הארץ להשיג את התנובה — בזמן השלטון הצרפתי לפני כ־20 שנה, היתה המנה המוקצבת כ־9 ק"ג בל־ בד.

היה זה טבעי — אם להשתמש ב־ לשון ההיגה — לא התייחסו הווייט־ נאמים באווה עוין לאורחים מן ה־ מערב אחרי כל שנה המלחמה וה־ הפצצות. אולם קומץ הדיפלומטים והעתונאים המערביים כאן אינם נת־ קלים בשום איבה אישית ואף לא בחוסר ידידותיות. כל אחד מאתנו יכול לשוטט בעיר ללא מדריכים או פיקוח. בית המלון מספק בחדר רדיו לגלים קצרים שאפשר לשמוע בו את „קול אמריקה". רק פעם אחת עיכבו אותי מלהשתמש במצלמה — בתח־ נת הרכבת הראשית — וזאת, כפי שהוסבר, מפני ש„ניכסון אומר ש־ יפציץ אותה".

בעת קניות מופתעים אלה המצ־ פים למשק סוציאליסטי כמו למשל זה של ברית המועצות. חנויות פר־ טיות רבות מוסיפות לפעול ויש חנויות שבהן המקינה היא רק שני הפת.

החלטתי לקנות שתי חולצות. את רוב החולצות כאן תופרים לפי מידה בחנויות קטנות שבחלקן האחורי עובדות נשים במכונות תפירה. אחרי דיון ארוך למדי בחרתי אריג כותנה כחול, ולקחו את מידותי. שלוש שעות אחרי זה היו החולצות מוכנות: אחת כחולה ואחת צהובה — לשם גיוון, כפי שהסביר בעל החנות.

בהר הכרמל בחיפה
דירת פאר
חדשה
3 חדרים.
הכנה לחימום. נוף מרהיב
פרטים: טלפון 81919 (04)
החל משעה 14.00.

הידעת כי
בסטודנט באחת המוסדות
להשכלה גבוהה אתה זכאי
להנחה ניכרת מדמי המנוי
שלך.
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

צמוד-צמיד
השקעה שהיא גם ביטוח-
ביטוח שהוא גם השקעה

כך אז כך „צמוד־צמיד" היא תוכנית אחרת. תוכנית שונה מתוכניות ביטוח־חיים שידעת עד כה. תוכנית בלעדית של מעוז חברה לביטוח בע"מ.

התוכנית החדשה של מעוז מאפשרת לך להבטיח את עתידך מבלי להשקיע סכומים גדולים. מחצית השקעתך (החל מ־50 ל"י לחודש) תהיה בביטוח חיים נושא רווחי הצמדה. בכך תהנה, אתה ומשפחתך, מהגנה כלכלית מלאה מיד עם התשלום הראשון. המחצית השניה תושקע ב„צמיד" — קרן אגרות חוב צמודות בנאמנות של בנק לאומי לישראל. בדרך זו מובטחת לך השקעה נושאת רווחים נאים.

„צמוד־צמיד" הוא מה שאנחנו קוראים השקעה שהיא גם ביטוח חיים וביטוח חיים שהוא גם השקעה.

פרטים נוספים והסברים מדוייקים תוכל לקבל אצל כל אחד מסוכני מעוז, בסניפי בנק לאומי לישראל ובסניפי בנק אגוד לישראל.

מעוז
חברה לביטוח בע"מ
מעוז למשפחה

תל־אביב: לילנבלום 36. טל. 522266/7 חיפה: דרך העצמאות 55. טל. 59634/5/6/7
באר שבע: דרך השיחים. בית רסקו. טל. 2183

לכ'
מעוז חברה לביטוח בע"מ
רח' לילנבלום 36
תל־אביב

נא לשלוח אלי (ללא כל התחייבות מצידי) את סוכן "צמוד־צמיד" לשם קבלת פרטים והסברים נוספים על התוכנית החדשה.

שם: ________ כתובת: ________
טל.: ________ התאריך והשעה הנוחים לי: ________

גזור ושלח

בינג־ליניאל כרמל

ברשותנו בתל־אביב!
✶ חנות במרכז העיר
✶ 13 חדרים במרכז העיר
✶ 3 כלי רכב
✶ כח עבודה
מעוניינים בהצעות עסק רציניות
(אפשרי שותפות)
ההצעות נא לכתוב ת.ד. 2614, ת"א

לשכת השרות
לעיבוד נתונים
עברה למשכנה החדש:
רחוב דרויאנוב 5, תל־אביב
(ליד חניון הכיכר)
טלפון 24 81 15

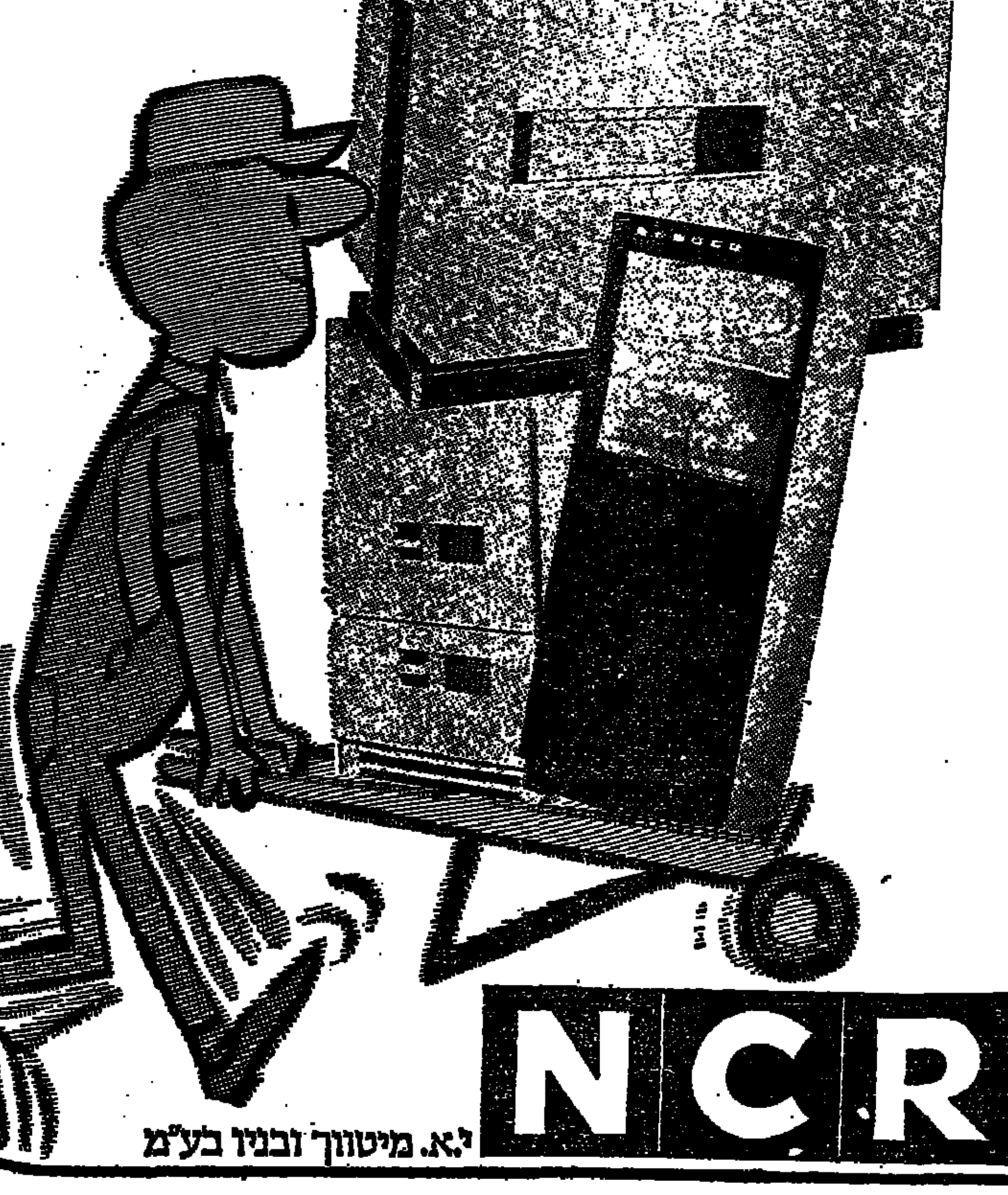

NCR
י.א. מיטווך ובנו בע"מ

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

„ירדניה" חברה לבטוח מעניקה פרס על גלוי אזרחות טובה

בשקט ובצנעה ללא רעש ופרסומים מיוחדים החליטה חברת "ירדניה" להעניק שי צנוע לנהג המונית שמילוביץ צבי על גילוי אזרחות טובה.

באוירה חגיגית, במשרדי הסניף החיפני ברחוב הבנקים 3, בנוכחות, ה"ה: מר שמואל לבנון, יו"ר מועצת המנהלים של החברה, מר יוסף זויטה, מנהל הסניף החיפני וסוכן הבטוח סנדו דוד העניק מר ש. לבנון פרס כספי למר שמילוביץ צבי על גילוי ערנות, רגשי אחריות ואזרחות טובים.

יו"ר מועצת המנהלים מר ש. לבנון מוסר את הפרס

מר לבנון הסביר, כי מר שמילוביץ, המשמש כנהג בחב' המוניות "המוניטקס" בחיפה, נסע בשעת לילה מאוחרת בנסיעה מיוחדת והבחין לפתע בעשן דק (עדיין) המיתמר מחלונות אחד המבנים. ללא היסוס ביקש את סליחת נוסעיו וחש להזעיק את המשטרה ומכבי־האש אשר הצליחו לכבות את השריפה בעודה באיבה. ע"י כך מנע מר שמילוביץ נזקים כבדים ואולי אפילו קרבנות בנפש.

"גילוי שימת לב של אזרחים ועירנות מתאימה יכולים לא פעם למנוע נזקים חמורים. במקרה זה החליטה הנהלת חברת ירדניה להעניק פרס כספי צנוע לנהג המונית ולתת לו הרגשה כי לנו איכפת. נכון כי המקום היה מבוטח בחברתנו אולם לדעתנו טוב יעשו כל הגורמים באם יוכיחו במקרים כאלה לאותם האזרחים המגלים ערנות, אם על־ידי מכתב תודה ואם על ידי שי צנוע, כי מעריכים את מעשיהם", הסביר מר שמואל לבנון.

משה אחי יוסף

(מ.)

מלחמות הנורבגים

דעת־הקהל מתנגדת להצטרפות לשוק המשותף * דאגה מפני הנוכחות הסובייטית בצפון.

מאת **אליהו זהבי**
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן

עד לשבוע השלישי של ספטמבר 1972, בו יוכרע במשאלי־עם אם יצטרפו דנמרק ונורווגיה לשוק המשותף, יהווה נושא זה נקודת מוקד של החיים הפוליטיים בסקנדינביה. החלטת דנמרק ונורווגיה, לחיוב או לשלילה, יש לה השלכות ישירות על שוודיה ופינלנד במישור הפולי־טי והכלכלי. חוגי השמאל מגלים התנגדות סוערת להצטרפות ל„שוק". בעידודה של בריה"מ, אשר העלתה את הנושא לדרגת חשיבות עליונה ביחסיה עם דנמארק ונורווגיה, אין חולף יום ללא הפגנה. תכופות „מתל־בש" נושא ההתנגדות לשוק על הפג־נות נגד מלחמת וייטנאם. בטכסים דומה פועלים חוגי הפלשתינאים, המצרפים את דגלם לכל הפגנה ב־ענין וייטנאם.

מהי דעת הקהל? משאלי „גלופ" מעידים על מבוכה רבה. המשאל ה־אחרון שפורסם בשבוע השני של מאי 1972 באוסלו, מגלה תמיכה של 40% בעד הצטרפות ל„שוק", התנ־גדות של 38% אחוז, היתר — נבוכים, בגלל שאלת השוק נפלה ממשלת פר בורטון בנורווגיה, מא־חר שהקואליציה הימנית התפלגה בשאלה זו, ובראש המדינה עומדת היום ממשלת מיעוט סוציאליסטית התומכת רשמית בצרוף נורווגיה ל־שוק.

בנורווגיה קיים גם נימוק כלכלי למתנגדים להצטרפות ל„שוק" — החקלאים והדייגים לצרוף זה הע־לול לפגוע בפרנסתם. בדנמארק ה־התנגדות כולה מנימוקים פוליטיים.

פעילותם הרעשנית של המתנגדים לצרוף בדנמארק, עשויה להטעות את הצופה מהאטיבי. כך לפחות ס־בור מיניסטר החוץ של דנמארק, מר ק.ב. אנדרסן. שאלתי אותו אם אין לחשוש כי במקרה שדנמארק תוח־ליט לא להצטרף ל„שוק", יגרור הדבר לחצים לפרישה דנמרק מ„נאט־ו". מצד אותם חוגים המתנגדים לשוק. המיניסטר השיב, כי הוא ב־טוח ביציבותו של הרוב השקט ב־אוכלוסיה הדנית רוב זה יכריע בעד צרוף דנמרק לשוק וממילא בעד ה־שארות דניה בברית „נאטו".

אך בסיסמאות של המתנגדים ל־שוק, תחרות ומופיעה הסיסמא: אמ־רו לא לשוק ולנאטו".

מיניסטר ההגנה של נאט"ו ברא־שותו מזכיר הברית, מר לונץ, הת־כנסו השבוע לפגישה בת יומים ב־קופנהאגן. ודאי אחד מנושאי פגי־שה זו היתה הביקורת החמורה ב־דוית של נאט"ו על אזלת־היד שמ־גלה דנמארק בתרומתה הצבאית ל־נאט"ו.

האיום הסובייטי

נושא אחר, לא פחות בחשיבותו, הוא הידיעות על התעצמות בלתי־רגילה של הסובייטים באזור צפון נורווגיה, הכולל הן את ים הקרח הצפוני, ואת הים הצפוני. בכל מקרה של מלחמה, תהיה סקנ־דינביה מנוטרלת הודות ליכולתה ה־ימית של בריה"מ להטיל מצור סר־טאלי על גוש ארצות זה.

הכל בטוחים כי חמש דקות לפני מלחמה, יהיו הסובייטים במצודת המלט באלסינור, השומרת על מיצר הים בכניסה לים הבלטי. ציון קל במפה יגלה את חשיבותו המכרעת של הים הבלטי להגנת ברית המו־עצות. ים זה תחדר אל בסנה הרכה של בריה"מ, ומסכן הן את לנינגראד הן את הבירה הסובייטית.

דנמארק השולטת להלכה על המי־צרים בכניסה לים הבלטי, נכנעה כניעה מוחלטת לתביעה הסובייטית, כי ספינות מלחמה של ארה"ב לא יורשו להדור לים זה.

אף כי בחוגי ממשלת דנמארק מכ־חישים קיום הסכם ג'נטלמני בין דנמארק לארה"ב, בו התחייבה אר־ה"ב לא להכניס ספינות מלחמה ל־ים הבלטי, עובדא היא כי מאז רא־שית 1971, לא ידוע על שום מקרה בו נראה הדגל הימי של ארה"ב בים זה.

עוצמתה הימית של ברית וארשה, הן בים הבלטי, הן בים הצפוני נעש־תה עובדה שקיבלה את אישורה הפומבי בנאומים של ראשי נאט"ו. האחרון שהתריע מפני סכנה זו, היה הגנרל הבריטי סאר ואלטר ואקר, מפקד נאט"ו בצפון אירופה.

הצבעה בספטמבר בדנמארק ו־נורווגיה בשאלת צירוף שתי ארצות אלו לשוק, תהיה הצבעה גורלית לעתידן הפוליטי־העצמאי. ניתוקן מן ה„שוק", יוליך כמסקנה הגיונית את רפוף קשריהן עם ברית נאט"ו. לא יתכן לקיים כלכלה המנותקת מיתר ארצות מערב אירופה ולשמור על ברית צבאית עמהן.

בחוגים פוליטיים בסקנדינביה אין אוהבים לשמוע את המינוח: „פינ־לנדיזציה". כלומר מדיניות חוץ ה־כפולת להסכמה מראש של מוסקבה. כשם שהיטלר היה זקוק לסקנדי־נביה בקו הגנה קדמי על היבשת האירופית, כך זקוקה כיום בריה"מ כי בארצות אלו ישלטו ממשלות או־הדות.

החיים היהודים במזרח־אירופה

העשור הבא יכריע לגבי יהדות בריה"מ

מאת **רפאל רוטשטיין**
סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק

הקהילות היהודיות של פולין, צ'כוסלובקיה ובולגריה הן בשלבי קיומן האחרונים כיחידות מאורגנות. יהודי יוגוסלויה מגלים חיות רבה קצת יותר, וקהילות רומניה והונ־גריה הן באופן יחסי גדולות ופעי־לות. אולם אף ברומניה ובהונגריה לא יוכלו לדבר, בעוד שנים אחדות, על עתיד לחיים יהודיים.

מסקנות אלה כלולות במחקר על יהודי מזרח אירופה שהושלם לא מכבר, על־ידי החוקר היהודי־אמרי־קאי ד"ר צבי גיטלמן, פרופסור־עו־זר למדעי המדינה באוניברסיטת מי־שיגאן. באשר ליהדות הסובייטית ס־בור הוא כי העשור הבא עשוי להיות מכריע: אפשר שלא אף מספרם הרב יותר יהיה גורל היהודים הסובייטיים בגורל אחיהם במקומות אחרים של מזרח־אירופה; אך הם עשויים גם להתעורר ליצירה ודינמיות חדשים... התוצאה לא תיקבע רק על ידי כו־חות היסטוריים אלא גם על ידי הת־לסותיהם ופעולותיהם של בני־אדם — בתוך ברית המועצות ומחוצה לה.

אחריות יהודי המערב

גיטלמן אומר כי מבחינת רציפותו של העם היהודי והתרבות היהודית, ברור למרבה הצער שהתרומה הגדו־לה ביותר שתוכל לתרום יהדות מז־רח אירופה, היא הגירה. אך מבחינת יהודים אלה עצמם, כפרטים שלא ת־מיד יכולים ורוצים להגר, יש לתת להם סיכוי לחיות חיים יהודיים, אף כי יתכן שהם יהיו האחרונים שיחיו חיים כאלה.

ביחס ליהודים הסובייטיים מסעים גיטלמן שאף כי על הממשלה וה־מפלגה הסובייטית נופלת האחריות לתיקון העוול הנעשה להם, נושאים באותה מידה באחריות היהודים ש־מחוץ לרוסיה שעליהם להזכיר ל־מוסקבה בלי הרף את התחייבויותיה, ויחד עם זה להדגיש בפני היהודים הסובייטיים את השתייכותם לעם ה־יהודי. כיון שכרגע אין היהודים הסובייטיים חופשיים לפעול למען עצמם, או אף להתבטא בצורה יהו־דית, יצטרכו יהודים אחרים לפעול למענם עד שיהודי ברית המועצות יחזרו לפעילות בעם ישראל.

לגבי ארצות אחרות במזרח אירו־פה סיכם גיטלמן את המצב כדל־קמן:

פולין: בעקבות טיהור סיטוני של יהודים מתפקידים רשמיים, באה ב־1968/69 הגירה המונית שצמצמה את האוכלוסיה היהודית מכ־16,000 ל־8,000, בגלל מספרה הקטן של ה־אוכלוסיה היהודית, מבנה־הגיל ה־ביתר שלה, והמערך הפוליטי, אין עתיד לחיים יהודיים מאורגנים בפו־לין. לאותם היהודים המעוניינים בשמירת יהדותם בצורה כלשהי, ה־פתרון היחיד הוא הגירה.

מרחב פעולה יחסי ליהודי רומניה

צ'כוסלובקיה: מספר היהודים בה כ־10,000, ואין להם המשאבים ה־פנימיים שיאפשרו פריחה בתרבות ובדת היהודית. נישואי־התערובת ו־ביים, ההתבוללות הזקה, והסיכויים ליהדות ארץ זו אינם ורודים. נראה שהפעולות הדתיות והתרבותיות יי־משכו זמן רב יותר בסלובקיה מאשר בצ'כיה.

רומניה: יש בה כ־100,000 יהו־דים, הציבור היהודי הגדול והפעיל ביותר במזרח אירופה. ברומניה נהוג צרוף של לאומנות ואוטוריטריות, הגורם לעתים קרובות לקשיים ל־יהודים, במיוחד בארץ בעלת מסורת אנטישמית חזקה. אף על פי כן, ול־מרות טיהור מבהינים „יהודיים" כמו אנה פאוקר, נמנעה המנהיגות ה־רומנית משימוש פוליטי באנטישי־מיות. לחיים הדתיים והתרבותיים ה־יהודיים ניתן באופן יחסי מרחב פעו־לה רב, ומחורים סמליים כבחירת הרב הראשי לפרלמנט מדגישים את הלגיטימיות של חיים יהודיים מ־אורגנים.

בזמנים שונים הותרה עליה ניכרת לישראל, והיחסים המסחריים בינה לרומניה מפותחים יפה. נראה שיש ברומניה אחוז גבוה יותר מאשר ב־שאר הארצות הקומוניסטיות של נו־ער יהודי השוקד ברצינות לשמור על זהותו היהודית ולמלאה תוכן דתי ותרבותי.

הונגריה: סבורים שאחוז גבוה מאד מ־75,000 יהודיה הוא מעל לגיל 50. עדיין יש סימנים רבים לחיים יהודיים — לתפילות בציבור בבית הכנסת דוהאני בבודפשט באים ב־שבתות כמה מאות, ובימים נוראים כמה אלפים. עדיין קיימים סימינר לרבנים (שאמנם אומרים עליו כי יש בו תלמיד אחד בלבד) ובית ספר תיכון יהודי.

קהילה רשמית ומאורגנת יפה דו־אגת לעניינים יהודיים, אך כיוון ש־רובם הגדול של היהודים קשישים, קלושים הסיכויים לחיים יהודיים מ־אורגנים. בנושאים כמו המדיניות כ־לפי ישראל ועליית היהודים ההונ־גרים, אפשר לצפות שהונגריה תנ־הג לפי דוגמת מוסקבה.

השפעת גורמים מן החוץ

בולגריה ויוגוסלוויה: בכל אחת מהן פחות מ־10,000 יהודים. כרפו־בליקות היוגוסלוויות סלובניה וקרו־אטיה לא קיימים למעשה חיים דתיים של יהודים. אך בבלגראד, המרכז של יהודי יוגוסלויה, יש פעילות חבר־תית ותרבותית ניכרת. חופש־נסיעה יחסי מאפשר ליהודי יוגוסלויה ל־בקר בישראל, ומדי שנה בא מיגוס־לויה זרם דק של נוער יהודי כדי לעבוד בקיץ בקיבוצים בישראל.

היהדות הבולגרית, שנצטמצמה על ידי עליה גדולה לישראל, משולבת יפה מבחינה פוליטית. הקהילה ה־רשמית מפרסמת עתון יהודי, בבול־גרית, ומקיימת בנין מרשים במרכז סופיה. אך החיים הדתיים מחלשים והולכים. את המסורת ממשיכים רק כמה יהודים ספרדים זקנים, אם כי עדיין קיים מחקר יהודי מסויים. אין יסוד לצפות להתעוררות לאומית או דתית ביהדות הבולגרית.

גיטלמן סבור שלפחות ארבעה גור־מים שמחוץ למזרח־אירופה ישפיעו על יהודי מזרח אירופה: ישראל ו־סכסוך המזרח התיכון; היחסים בין מזרח למערב; הותיקאן ומסורת ד־תיים בין־לאומיים אחרים; משלבות קומוניסטיות ותנועות רדיקליות.

הספד לאימהות

הרגעים הראשונים של האימהות

מאת **אלאן פאק**
מיוחד ל„הארץ" מ„ניו־יורק טיימס"

העתונאית אלאן פאק היא מח־ברת „מלכודת התינוק".

האימהות נמצאת בנסיגה. מתחילים להופיע סימנים קטנים להפרת קדו־שתה. במילס קולג' שבקליפורניה, מכריזה בוגרת הקולג': „הדבר הטוב ביותר שאוכל לעשות למען האנושות הוא שלא להביא ילדים לעולם". באולם המנותח לגברות בנמל התעו־פה לה־גווארדיה זוכה אשה מטופלת בשלושה תינוקות, לשמוע הרצאה על התפוצצות האוכלוסיה. רופא־נשים בוואשינגטון נוהג לשאול כל נבדקת שהוסתה שלה נמצאה במחזור אחד: „האם את רוצה להפסיק את ההריון?" ובמערב־התיכון של ארצות־הברית מאמין אפידמיולוג ש־בימינו ההריון הוא מצב פאתולוגי ולא מצב בריאותי.

אני עצמי שייכת לתנועה זו. בעלי ואני איננו רוצים בילדים. עייפנו מהסיסמאות המנומסות, מהאמצעים הרופפים והמאוחרים שיזמו הארגו־נים של „תכנון המשפחה" ו„גידול אפס של האוכלוסיה". הילודה ה־מתוכננת היא כפי שאומרים „אקט של אהבה", אבל אי־הילודה המתוכ־ננת היא אקט של אהבה פי כמה, כיוון שהיא מגוננת על נפשות רבות יותר העשויות להיוולד מפני עתיד בלהי בטוח.

האם „די בשני ילדים" היא בשורה שתעצור את גידול האוכלוסיה באר־צות־הברית? לא בקרוב — אלא אם כן שורר מצב שבו הורים מתים זמן קצר לאחר שהעמידו ולדות. מלבד מקרה זה נכפלת האוכלוסיה בקבוצת הגיל של 18 עד 35 שנים; ככל ש־הילדים גדלים זקוקים הם לבתי־ספר, מבוניות ושיכון, ועל כן הזהסורים בעים. ונמאס לנו להיות קרבן ההו־פורים. בעבר היו סיבות טובות ד־בדוקות להעמדת ולדות. לא היה מנוס מכך. דבר אחר לא היה לצ־שותו. בעבר היה קיום האדם תלוי בפוריותו. את הבגרות ציינה פעם התשוקה לחלוק עם ילדיך את ערכיך ושמחותיך בחיים.

אבל דברים אלה שוב אינם קיי־מים. כיום עומדת לפניך ברירת ה־מגיפה העיקור; לנשים קיים עולם חיצון; המשך קיומנו תלוי עתה ב־יכולתנו להדל מלהרוס את כלכלתנו בריבוי האוכלוסין; ההורות נראית בעינינו כניגודה הגמור של הבגרות.

במקרים רבים הנישואים מתפו־רדים תחת לחצי ההורות; פעמים רבות מדי מביאה הילודה להתפוררות האהבה, לאבדן־החופש ולהפקת אי־דאלים לטובת שיקולים כלכליים.

אדרבא, נסו לשקול את האידיא־לים כנגד 23,800 הדולרים הנדרשים כמינימום לגידול ילד עד גיל שמונה עשרה. ראו נא כיצד רדיקאל נעשה ליבראל (וליבראל נעשה שמרן) אח־רי שמתברר לו המחיר הגבוה שתובע החינוך בבית־הספר הפרטי.

הסופר ר.ה. גארדנר הציג פעם שאלה נוקבת. „כמה חלומות של גב־רים צעירים הוקרבו למען הצורך ב־הדרים נפרדים לילדיהם ולמען החי־נוך בקולג' המסויים שבחרו בו? תהיה מישהו מוכן למנותם?

גם האידיאלים של האשה ומעור־בותה בחיים הרחבים יותר של הקהי־לה עלולים להיפגע. זמנה אינו פנוי לעסוק בבעיות הכלליות. יודעת היא שבחוץ קיים עולם נרחב יותר, אולם חייבת היא ללמוד אלפבית ולהשגיח על קבוצות ילדים. כשרונותיהן ומרצן של נשים רבות מדי בארה"ב מש־תוקים במידה רבה בתובותיה ובשג־רותיה של האימהות.

אמנם שיעור הילודה שלנו מצטמ־צם, אך המניין הממשי שלנו מתרבה ללא הסף: אחת לשש שניות — בממוצע — נולד אמריקאי חדש. אין ספק שהגיע הזמן לשנות כל זאת. גבולות חדשים כבר נסו מארצנו. כל־כלתנו זקוקה עתה לפחות נפשות ולא ליותר נפשות.

הנצחיות הוא בתוך החיים עצמם, ולא בצאצאים הנגנטיים; ההורות אי־נה תנאי הכרחי לעוצמה או לחיים.

טעות היא לחשוב שכולנו חייבים להיות הורים. אדרבא, בהתחשב ב־קשיים המורכבים הכרוכים במשימת ההורות ובצורך הדחוף לצמצם עוד יותר את שיעור הילודה, יהיה זה נבון שבעתיים לראות את ההורות כמקצוע — ואת העירירות כתקן.

כי יחליט אילו זוגות מוסמכים ב־אמת להורות? (הבה נקווה שלא יקימו ועדות). בחברה חופשית צרי־כה הברירה להימצא בידי הפרט.

ההידלדלות המבהילה של משא־בינו הכלכליים והסביבתיים הוכחה היטב. אם רצוננו להבטיח את המשך קיומנו, חייבת אי־הילודה להיעשות אופציה ממשית שהחברה מקבלת אר־תה, מכבדת אותה ואפילו מעודדת אותה.

עבר זמנו של יום האם.

הידעת כי
עובדי המדינה
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי באמצעות בנק "יהב"
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

משרד הבריאות
הודעה לציבור
שימוש בתכשירים מכילים הקסאכלורופן

משרד הבריאות בדק מחדש את המצב בארץ בנוגע לתכשירים המכילים הקסאכלורופן:

1) תומר חיטוי זה ממלא תפקיד חשוב בבתי חולים והוצאת הדיך לתוסדות הבריאות לגבי שימוש העובר לנוגעים בדבר.
2) יהיה מותר לייצר ולשווק תמרוקים המכילים 0.75% ומד בכלל הקסאכלורופן.
3) כל תכשיר המכיל ריכוז העולה מעל לאחוז זה מוגדר כתרופה, וככל תרופה יש להשתמש בו לפי הוראות הרופא.
4) אסרנו את הייצור השווק של תמרוקים ששמושם עלול לגרום לסכנה בלתי רצויה של הקסאכלורופן בגוף האדם. כגון: משחות שיניים, מי־פה, תרסיסים להגיינה אישית וכד'. איסור זה יכנס לתוקף ביום 1.8.72.

נושא זה נמצא בהערכה קבועה ונודיע לציבור באם יחול שינוי כלשהוא.

שופל - עבודות עפר ובנין בע"מ
קומפרסורים – סלומון לוי
תל־אביב רחוב חשמונאים 60
מודיעים על החלפת מספר הטלפון
מספר הטלפון החדש
289111

אורט ישראל
שד' דוד המלך 39, ת"א, טל. 269165
מכרז מס' 209
לאספקת
כלי עבודה אישיים לתלמידים
במגמות: אלקטרוניקה
חשמל
מכונות
מכונאות
טלפון

1. מתבקשות בזה הצעות מחיר לאספקת כלים אישיים לתלמידים לבתי־ספר אורט בחולון, ברחובות ויד סינגאלובסקי, תל־אביב.
2. תנאי המכרז והרשימות הכלים אפשר לקבל במשרדנו — במד־כירות, חדר 222.
3. אורט אינו מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא וכן רשאי להזמין חלק מהפריטים, הכל לפי ראות עיניו ולמציע לא תהיה כל התנגדות לכך.
4. על המציע לצרף להצעתו ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך הצעתו.
5. על המציע להעביר דוגמאות הכלים המוצעים לבתי הספר הנ"ל.
6. הצעות המוגשות על גבי הטפסים המיוחדים, יש להכניס להנך מעטפות המכרז, לסגרן ולהעבירן למזכירות משרדנו, חדר מס' 222, לא יאוחר מיום 9.6.72 שעה 12.00.

הודעה לצבור בדבר
סיווג בטיחותי
של אניות נוסעים

בהתאם לצו שנחתם ע"י שר התחבורה ב־26.2.68 — צו התקנה על מבריכים הורותים (סיוח בטיחותי של אניות נוסעים), תשכ"ח־1968 (פורסם בקובץ התקנות מס' 2195, מיום 14.3.68) — סווגו את אניות הנוסעים ששמן בעורש להלן והמקריית שיה של הספנות נוסעים בישראל, ברירה בבטחוני בהתאם לרמת הבטיחות של כל אניה ואניה.

לפי הצו הנ"ל קיימות 5 דרגות בטיחות והן: „אא", „א", „ב", „ג", „ד", כשהדרגה הגבוהה ביותר היא „אא" והנמוכה ביותר היא „ד".

הסיווג בדרגות הבטיחות השונות נקבע ע"פ התאמתה של כל אניה ואניה לדרישות של האמנות הבינלאומיות לבטיחות החיים בים. אם יחול שינוי בדרוג הבטיחותי של אניה כלשהיא, תפורסם על־כך הודעה מיוחדת.

שנת בניה	דירוג בטיחותי	שם האניה
1964	אא	1. דן
1952	ג	2. ממפיה
1951	ג	3. אגוריה
1951	ג	4. סמסון
1955	ב	5. איזמיר
1948	ג	6. אפולוניה
1930	ג	7. פגאסוס
1954	ב	8. קווין אנה מריה
1951	ב	9. אולימפיה
1964	אא	10. נילי
1950	ג	11. איסקנדרון
1930	ג	12. הרמס

תשומת לב הציבור מופנית לכך כי ע"פ הוראות הצו הנ"ל הוטלה חובה על כל המוכר כרטיס נסיעה לנסיעה מישראל באניה נוסעים למסור לאדם המעוניין ברכישת הכרטיס, לפני מכירה הכרטיס בכתב ובמסמך נפרד, את הפרטים הבאים: שם האניה, שנה בנייתה, דרגת הבטיחות שנתנה לאניה בהתאם לצו הנ"ל.

ר/ח יוחנן כהן
מנהל אגף הספנות והנמלים

„דן"
אגודה שיתופית לתחבורה צבורית בע"מ
מכרז
לבנית מוסך לאוטובוסים
מוזמנות בזה הצעות קבלנים לבנית מוסך אזורי.
כולל: בנוי המבנה, עבודות חשמל, אינסטלציה אויר, מים וביוב.
מפרטים והבניה ימסרו למעונינים במשרדי „דן" בבית הדר־דפנה, שדרות שאול המלך 39/41 תל־אביב, קומה 7, חדר 708, תמורת 100 ל"י שלא יוחזרו.
הצעות במעטפות סגורות יש להפקיד בכתובת הנ"ל, קומה 9 חדר 906 עד ליום 21.6.72 שעה 13.00.
על המציע לצרף פקדון בשיעור 10% מגובה הצעתו בשיק בנקאי או בערבות מתאימה.
אין האגודה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או הצעה כלשהיא.

בנק ישראל
מודיע:
ביום ראשון 28.5.72
תונפק סדרה חדשה - רפ"ו
של מילווה פיתוח מסוג „ברירה"

* **סכום ההוצאה** — של הסדרה החדשה — 10 מיליון ל"י. האיגרות הן בשווי נקוב החל מ־100 ל"י.
* **הפדיון והריבית** — הפדיון יחול בתום 5 שנים. התמורה תשולם לפי הגבוה מבין שני החישובים:
  א) הקרן והריבית צמודות למדד
  שיעור הריבית — 4.84%, על־פי חישוב של ריבית דריבית, דהיינו 26.66 ל"י. לסכום זה יתווספו הפרשי הצמדה על הקרן ועל הריבית. מדד הבסיס יהיה 132.3 נקודות.
  ב) הקרן והריבית — לא צמודות למדד
  שיעור הריבית 10.76%, על־פי חישוב של ריבית דריבית דהיינו 66.66 ל"י.

בכל מקרה מובטחים לפחות 50 ל"י נטו לכל 100 ל"י

* **המס מוגבל** — מס הכנסה על הריבית לא יעלה על 25%. הפרשי ההצמדה על הקרן פטורים ממס*
* **רכישה** — איגרות מילווה פיתוח של מדינת ישראל ניתן לרכוש בכל המוסדות הבנקאיים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך. הרכישה במועד ההנפקה משוחררת מתשלום עמלה.
* **קבלת תעודות** — ניתן יהיה לקבל את התעודות — תוך חודש ימים ממועד ההנפקה.
* **רשום בבורסה** — הסדרה החדשה תירשם ותיסחר בבורסה לניי־רות ערך. כלומר, ניתן — במקרה הצורך — לממש את תמורת האיגרות בכל עת, אף לפני מועד הפדיון הסופי.

* על־פי סעיף 97(א)(3) לפקודת מס־הכנסה.

מילווה פיתוח של מדינת ישראל

בענין: חוק המקרקעין התשכ"ט — 1969.
ובענין: תקנה 63 לתקנות המקרקעין (ניהול ורישום) תש"ל — 1970.
ובענין: המקרקעין הידועים כחלקה 3 בגוש 6129.

הודעה

להוי ידוע כי גב' לאה דביר, יורשתו של המנוח אלכסנדר פולק ז"ל, הגישה בקשה לרשם המקרקעין בלשכת רישום המקרקעין בתל־אביב לפדות ולהסיר מעל חלקה 3 בגוש 6529 את המשכנתאות הרשומות ב־פנקסי המקרקעין לטובת ה"ה גד מכנס ואשה שרמן. כמו כן הפקידה המבקשת בקופת לשכת רישום המקרקעין בתל־אביב את סכום המשכנתאות הנ"ל והריבית עליהם.

לפיכך מוזמנים בזה בעלי המש־כנתאות הנ"ל או הבאים מכוחם או במקומם לבוא תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו ולקבל את סכומי המשכנתאות והריבית עליהם ולהת־חזר על שכר הפטר המשכנתא בתוך המועד האמור שאם לא כן יפקיע המפקח על המקרקעין את המשכנתאות הנ"ל.

רשם המקרקעין

ההווה והעבר של ד"ר זיגפריד מוזס

מבקר המדינה לשעבר בן ה־85 עודנו ממלא תפקידים ציבוריים חשובים

חראי של מבקר המדינה הראשון, הוא זכה להערכה כללית, אך גם א־מר די. ביקש לשחררו מהתפקיד כדי שיוכל לזכות לפחות בקצת שי־בה טובה בחיק המשפחה. היו ש־דיברו על לבו (מהקואליציה שהמפ־לגה הליברלית־העצמאית, שהוא ח־בר בה, נמנית עליה, והאופוזיציה) כי ימשיך „עוד קצת" בתפקיד מב־קר המדינה בנימוק שהוא האיש הנ־כון במקום הנכון. אולם מוזס גרס, כדבריו, את האימרה „מוטב לפרוש בזמן מאשר באיחור־יותר כדי שלא

ד"ר זיגפריד מוזס כיום

יווצר מצב בו יגידו הבריות: עד מתי זה".

ובכל זאת, עד היום ממלא ד"ר מוזס כמה תפקידים ציבוריים השו־בים בהם נשיא המכון על שם ליאו בק בירושלים (שלו מרכזים גם בלונ־דון ובניו־יורק) האוסף ומפרסם פרקי ההיסטוריה של יהודי גרמניה במאה והמישים השנים האחרונות עם מפת פרסומים עקיפה על ספרי עיון הד־קומנטציה, שנהגו, עבודות מחקר, ביוגרפיות ואוטוביאוגרפיות הכת־ארות את ההיסטוריה המפוארה הה־טראגית של יהדות גרמני שבין תקו־פת האמנציפציה עד לתקופת השואה.

ד"ר מוזס גם נמנה עם הדירק־טוריון של בנק לאומי ופעיל במער־כות ארגון עולי מרכז אירופה ובארץ. הוא גם פעיל במועצת מפעל „אתאר" ובמועצת המוסד ואן־ליר.

כמעט יום־יום הוא בא אל מכון ליאו בק כדי לעבוד עם שעה־שעת־ים בעזרת מזכירתו גב' אנליה גול־דברג המלווה אותו בתפקיד זה 18 שנה ועזרת לו גם במילוי תפקידים ציבוריים אחרים. לעתים מבקר ד"ר מוזס בתל־אביב, ביחוד בקשר לתפ־קידו בבנק הלאומי, ואף נוהג לע־רוך טיולי־נופש לא רחוקים. בשנה שעברה ביקר עם רעייתו בחוץ לארץ. השנה? — אם המצב יאפשר זאת, יסעו שוב. מצב בריאותי בדרך כלל שפיר.

הד"ר מוזס ביקר כמה פעמים בגר־מניה. בקשר לכך יש להזכיר את המערכה העתונאית והציבורית שני־הל הד"ר מוזס בשעתו באומץ ובכוח שכנוע רב למען קשירת קשרים דיפ־לומאטיים עם גרמניה המערבית בני־מוק ש„הרואים בכינון יחסים דיפלו־מאטיים צעד חיובי אינם רואים בכך אקט של סליחה אלא אינטרס של מדי־נת ישראל, כשלכל פרט או קבוצת אנשים תהיה הזכות המלאה לקבוע יחסם כלפי גרמניה כאוות נפשם וכ־הכרתם. אם ובאיזו מידה רוצה הוא לבוא ביחסים עם גרמניה עם הגרמ־נים או להימנע מכל מגע עמם". כן קבע ד"ר מוזס שהדבר נוגע לבעיות מיוחדות הנוגעות בעיקר ליהודים ש־עלו מגרמניה לישראל כולל המסכיות ופיצוח פרשת הפיצויים מגרמניה ל־נפגעי השלטון הנאצי. לעומת זה ציין ברורות כי „לשגריר גרמניה אצלנו צריך להיות ברור כי בניגוד לארצות אחרות אין בישראל גרמנים תושבי חוץ־לארץ אלא עולים שנעקרו בכל ישראליים — עולי גרמניה לשעבר".

בהירות מחשבתית

בהיותו נשיא ההסתדרות הציו־נית וסגן נשיא נציגות יהודי גרמניה בתקופה הנאצית, התווה ד"ר מוזס קו הנחיה שעליית יהודי גרמניה בדרכם לישראל אינה רק בריחה מהגיהנום הנאצי להצלת הגוף וככל האפשר גם הרכוש, אלא גם ובעיקר: שי־בת בני ישראל אל ארץ־ישראל כאל מולדתם החדשה לצמיחה, ולא רק עד גמר המלחמה ועד השכרת הנא־צים. מכאן שמוזס ראה בשלילה את שובם של בקצת ביהו־דים עולי גרמניה הזרה לגרמניה במטרה להתיישב בה מחדש, יתר על כן: „כמו שיש מולדת אחת, כן יש דרכון אחד והוא הישראלי ל־לא הוספת דרכון גרמני". בשעתו שמעתי מפי שגרירה הראשון של גרמניה בישראל ד"ר פאולס דברי ה־ערכה רבים על גישתו של ד"ר זיג־פריד מוזס. כן זכה להערכה בקרב יהודים יוצאי גרמניה המפוזרים בח־בלי העולם ומוסדותיהם בתוכו בו

ד"ר זיגפריד מוזס לפני כ־40 שנה

להנהגת ארגון־הגג העולמי של יהו־די גרמניה. ד"ר מוזס אינו „נואם מקצועי" אך איכותו מרשימה. שיחו גמול אמצעים דמאגוגיים ודבריו מצ־טיינים „בבהירות מחשבתית".

ההקשות העיקריות בחייו: עבו־דתו הציונית רבת התנופה והיש־גים בגרמניה כשעד ב־1911 נבחר בצהוד צעיר, ציר לקונגרס ה־ציוני ומאז היה ציר ב־9 קונ־גרסים; תקופת עבודתו המקצועית במפעליו הכלכליים של מר זלמן שו־קן ז"ל שמרכזם היה בצוויקאו. עם מר שוקן קשרו אותו גם קשרי ידי־דות ושיתוף ציוני; תקופת ההתמוד־דות עם השלטון הנאצי בימים הם כמי שעמד בראש ההסתדרות הציונית וחבר הנהגה של נציגות יהודי גר־מניה שבראשה עמד אז ליאו בק ז"ל, מול תבנית החיסול של יהדות זו על ידי היטלר.

תפקיד מבקר המדינה הראשון של מדינת ישראל היהה בשבילו גולת הכותרת בארץ (כאן ביקר זמנית ב־1927 וב־1934) אך לא בכך החל את עבודתו הציבורית הכלכלית בישראל. תחילה הסתפק בתל־אביב ופעל כאן כרואה־חשבון מוסמך ויועץ בעניני כלכלה, מסים ופיצויים מגרמניה, ב־פרסמי מאמרים רבים על נושאים אלה. למדריך רב ערך נחשב ספ־רו „פקודת מס הכנסה ארץ ישראלי" שהמהדורה הראשונה שלו הופיעה ב־1942 והמהדורה השניה ב־1946. ס־פר זה היה בין סוללי הדרך לפירוש חוק מס הכנסה במדינת ישראל.

הד"ר מוזס היה פעיל מאד בהת־אחדות עולי גרמניה ואחר כך במפ־לגת „עליה חדשה" ובמפלגה הפרוג־רסיבית שיורשתה הרוחנית עתה היא המפלגה הליברלית העצמאית, אם כי האחרונה מרכזת יוצאי גלויות שו־נות ולא רק של עולי גרמניה או מרכז־אירופה. משמונה ד"ר מוזס ע־ל ידי נשיא המדינה ב־1949 מבקר המדינה הראשון, פרש, בהתאם לחוק, מכל פעילות כמפלגתית ועסקית ונשאר „חבר סתם" אצל הפרוגרסיבים ולא־חר מכן הליברלים העצמאיים.

חיי משפחה

בדירתו ראיתי תמונות רבות, כו־לל תמונת אלברט איינשטיין שצייר הרמן סטרוק, קלסתר־מסכה מפניו של הייבריך היינה, העתק ממקור שהיה שייך לזלמן שוקן ז"ל. והתמונות שצוירו על ידי אשתו. פרחים מקשטים את חדר־האורחים כשבהם מטפלת ביד נאמנה ותוך א־הבה רבה לצומו גב' מרגרטה מוזס לבית אורטל, אותה נשא ד"ר זיג־פריד מוזס לאשה ב־1921. אף היא היתה קשורה לתנועה הציונית. „הו־דות להכרתה הציונית הבינה לרוחי וסלחה לי על ההעדרות הרבה מה־בית בעת מילוי תפקידים ציוניים וציבוריים שונים שבשליחות יהדות גרמניה" — מציין הד"ר מוזס.

הגב' מוזס היא מוזיקאית מחונ־נת ומנגנת בפסנתר. היא גם ציירת ומחברה רומאנים ש־ראו־אור וזכו להצלחה, בהם הרו־מאן „הצליל המוסתר" שהופיע בשנו־ת השלושים (בשפה הגרמנית) ב־תל־אביב. לאחרונה כתבה רומאן חדש בשם „הנאל" על רקע הגוי של יהודי גרמניה עם סיום המתרחש ב־ארץ־ישראל.

שני בנים להם: אחד: אלי בן ה־49, הפעיל בספנות — ענף אותו למד ובו התמחה גם ב־חוץ לארץ. הוא נחשב מומחה בתח־ום זה. נשוי וגר בהרצליה. השני, רפאל בן 48, נשוי, פסיכיאטר ופסי־כואנליטיקאי, המכהן היום פרופ־סור באוניברסיטה העברית.

יש לנו הרבה נחת הן מהבנים הן מהנכדים — אומרים ד"ר מוזס ורעייתו. להם גם קבוצת ידידים, בהם כמה מקורבים מאד. מש־ביקרתי לפני זמן מה בבית פנחס רוזן בירושלים פגשתי שם את ד"ר ז. מוזס ורוזן אמר לי: אנו ידידים בלב ובנפש כבר למעלה מ־60 שנה. ד"ר מוזס נוהג לקום בשעה מוק־דמת אבל לעבוד הוא מתחיל בערך בשעה 10. עד אז הוא עוקב אחר המתרחש במדינה מתוך העתונות וה־רדיו. אחר כך, הוא מבקר ועובד במכון בק שברחוב בוסתנאי, „תוסף תנומה" בשעת אחר הצהרים, מר־בה לקרוא וגם נוהג לכתוב. הוא יודע גרמנית, עברית, אנגלית. אין ולא היה לו תחביב.

לא מזמן צירף ד"ר מוזס את חתימתו למברק של פרופסורים ר' אבשי רוח אל ראש הממשלה בשאלת מדיניותה של ישראל לגבי אפשרו־יות הסדר והשלום באזורנו. הוא כתב על כך גם מכתב לגב' מאיר כדי להסביר מדוע חתם על המברק.

על שאלתי „כיצד רואה מבקר המדינה הראשון את הביקורת במו־סד הממלכתי־הציבורי כיום, השיב כי יש לו רושם שחלה בה התקד־מות רבה אך עדיין יש לעשות הר־בה כדי שהיא תשיג את מלוא תכ־ליתה ותבטיח שהגורמים המבו־קרים יוציאו ממנה את המסקנות ה־מעשיות והתיקוניות המתאימות. כמו־כן — הוסיף ד"ר מוזס — שלכל מ־בקר יש סגנון משלו ודרך גישה משלו, אך בכללה מתכוונת הביקורת לעקור את השלילה והליקויים על מ־הותם וצורותיהם השונות כדי להר־חיקם מהמציאות ולו גם בהדרגה. השרותים הממלכתיים והצבוריים ה־מבוקרים למדו — לדברי ד"ר מוזס — לא רק להבין את עצם החשיבות שבקיום הביקורת, אלא גם להסיק ממנה מסקנות מחייבות למען הסרת הנגעים ובכך מורגשת יותר ויותר השפעתו החיובית של משרד מבקר המדינה.

היכן הם היום

מאת שמעון סאמט

...להם המעריצים את עירם ...כי היא בשרה מהווה לא ...כל הבא בשעריה אלא אף ...הדירה ועל היושבים בהן. דירת ...זיגפריד מוזס שברחוב כולכו 9 ...על כך. האווירה הרגועה. הפ־ ...הבית העבותים הישנים המזכירים ...ת־לבגורים רחוקה ההוד רחוק של ...ים וניכת הדיבור השקטה וההו־ ...ת מבקרים שלוה על אורח מהל־ ...הרגיל לרכק. הבית בתוך גי־ ...עירה המטופחת ביד נאמנה. ...ם עלותו ב־1937 מגרמניה לאר־ ...ישראל גרנו תחילה זמן מה ...תל־אביב אולם בעברנו אחר כך ...שלים ההלנו להרגיש מה טעמה ...הודה של עיר־בחירה זו" — אמר ...ד"ר זיגפריד מוזס כי שהיה מב־ ...המדינה הראשון של ישראל. ...ר מוזס היה ממנהיגיה של יה־ ...גרמניה תאכן הציונות כמעט ...שיה הקמתה של ההנהגה הציו־ ...המאורגנת, שהגורל הטיל ...לפיא, בתקופה השחורה של ...בון הנאצי — בשנים 1933—1937 ...ד ראש ההנהגה הציונית בגר־ ...הוא היה מראשיה של נציגות ...גרמניה שבאותה התקופה ...ביסודי המאבק על ה־ ...כיהודים ולעליה לארץ־ ...ל. הד"ר מוזס ופנחס רו־ ...נבנו עם אותה חבורה של ...יגות יהודי גרמניה אשר גם לאר־ ...עליהם לארץ הכשיכו להדריך ...היג את יוצאי גרמניה בישראל, ...בנות ובמכירות.

התפקידיו כיום

85 ביום ד"ר מוזס. בהגיעו ל־ ...עדיין נשא 12 וחצי שנה — ...התפקיד הממלכתי הכבוד והא־

לקראת הנהגתו של סיוע משפטי ממלכתי

המגמעת הצפויה: הסחבת בהליכים

מאת ד"ר אמנון רפאל

בגלל סבר הטירחה שנקבע לפרק־ליטים שהופיעו בפני ועדת ויהקון עורר סערה. אך מעבר לסערה קיימת השאלה העקרונית של צורת הסיוע המשפטי הניתן על ידי המדינה.

חקיקתו של חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב—1972, אשר נתקבל לפני זמן מה בכנסת, מאפיין את הדאגה ההו־לכת וגוברת בחברה המודרנית למתן שירות משפטי נאות למעוטי היכו־לת. מכוח החוק מוסמך שר המשפ־טים להקים במקומות שונים בארץ, לשכות משפטיות שיתנו „שרות מש־פטי, לרבות ההוצאות הכרוכות בו..." למי שידו אינה משגת לשאת בהוצ־אות.

הואיל ומטרת החוק לספק שירות משפטי לנזקקים בלבד, לא יינתן סיוע משפטי אלא לאדם שהוכיח לראש לשכת הסיוע, לפי מבחנים שיקבע שר המשפטים בהתייעצות עם שר ה־סעד, שאין ידו משגת לשאת בהוצ־אות השירות. סביר להניח כי בעיק־רו של דבר יופעל החוק לנתמכי־סעד.

ככל שחייה של חברה נעשים די־נאמיים יותר, גוברת תלותו של ה־יחיד בהסדרים החוקתיים מיוחדים. הסדרים אלה מלווים בחקיקה סבוכה שנעשית פחות ופחות מובנת דווקא לאלה אשר על שלומם, בריאו־תם ואושרם באים הם לשמור. לכן גובר הביקוש לשירות ויעוץ משפטי.

כיום כמעט אין עיסקה או בקשה לרשות מנהלית, שאינה מצריכה יעוץ של עורך דין. ולא רק בעיסקות גדו־לות כהקמתן ומיזוגן של חברות, רישום פטנטים וסימני מסחר מדובר כאן. אלא במכירת דירה, עמידה על זכויות מבוטח בביטוח הלאומי, מילוי דו"ח שנתי למס הכנסה, עריכת צוו־אה פשוטה, ישוב סכסוך בין בעל בית לדייר, תביעת נזיקין בגין תאו־נת אשר נקה מועט, בקשה לרשיון בניה ועוד.

החשש מפני הביורוקרטיה

בחלקה נובעת פרנסתם של עורכי־דין מהחשש של הנזקקים מפני מגע עם הביורוקרטיה. דוגמא מאלפת ל־תופעה זו נמצאת כיום בבתי הדין לעבודה אשר הוקמו כדי להקל על העובדים למצות את זכויותיהם. אף על פי כן, מלאים בתי דין אלה ב־עורכי דין המייצגים עובדים בתבי־עותיהם כנגד מעבידיהם. הפשטות בהליכי הדיון ואי ההקפדה הפורמלית על כל תג, נאלצו לסגת מפני ריבוי התחיקה החדשה בשטח הרגיש של דיני עבודה. שאלה גדולה היא אם נוכח הדינאמיקה המשפטית של חב־רתנו, יוכל חוק הסיוע המשפטי ל־סייע לנזקקים לסיוע משפטי תיגם. הנסיון להקים לשכות לסיוע משפטי אינו חדש ונוסה זה שנים בארצות הברית. אולם שם, שלא כבישראל, יצאה היוזמה מלשכות עורכי הדין ובתי הספר למשפטים, הרואים ב־מלאכה משימה חברתית בעלת חשי־בות עליונה ששכרה בהישגית.

יתרון השיטה האמריקאית נעוץ בעובדה כי היא מגבירה את האמי־נות שבין הנזקק לשירות. הנזקק אי־נו עומד בפני הממסד על מנגנונו, אלא בפני אלה הנמצאים מחוץ ל־שלהותיה. נותן השירות משוחרר מ־כבלי המנגנון הממשלתי וחופשי לפ־עול בכל דרך הנראית לו, ל־שם מימוש זכויות לקוחו הנזקק.

נדמה לי כי בישראל נעמוד בפני קושי האמינות והתסכול הביורוקרטי. במדה בה ידמו ההליכים לאלה שב־נציבות תלונות הציבור. אשר מפאת העדר כח־אדם והצורך לשמור על נוהלים קבועים. לא תמיד מצליחה לעמוד במשימות שיעד לה המחוקק. מנסיוני יכול אני להעיד כי תלונה המוגשות בימים אלה בטיפולה של הנציבות זוכה לטיפול כה איטי ומ־סורבל, עד שספק אם תשיג את מט־רתה למרות הערה ברורה של החוק על ידי אחד הגופים המנהלים הח־שובים במדינה.

זאת ועוד: בצידם של מעוטי־יכולת קיימת שכבה רחבה של אזרחים אשר פרנסתם מספיקה לכדי מחייתם ולהוצאותיהם ה־יום־יומיות, אך לא להוצאות בלתי רגילות כגון שכר טרחת עורכי־דין. כדוגמא לאלה ישמשו דיירים מוגנים הנקלעים לעתים ל־סכסוכים עם בעלי בתיהם, עובדים בתחתית סולם השכר המוצאים עצ־מם בסכסוך עם מעבידיהם, נישומים עצמאים בעלי הכנסה נמוכה אשר פקיד השומה חולק על דוחותיהם, אלה הפונים לרשות בבקשה להעניק להם היתר זה או אחר, הצרכנים ה־מוצאים עצמם משלמים מחירים מופ־קעים.

לא לעתים קרובות שומעים אנו שבני שכבה זו עומדים על זכויותי־הם החוקיות, כנראה מפאת המחסור באמצעים. שכבה זו לא תצא נש־כרת מן החוק החדש.

תוכנית הביטוח

הגברת האמינות בשירותי המשפט לנזקק, שחרורו מכבלי הביורוקרטיה והפיכתו לשירות שיקיף שכבות רח־בות יותר, מחייבים לדעתי גישה חד־שה לנושא הסיוע המשפטי לנזקקים. נראה לי כי יש מקום להנהיג ביטוח ממלכתי לשם סיוע משפטי לנזקקים שיאפשר למבוטח לבחור עורך דין לשם טיפול בעניינו. המוסד המבטח ידרוש מעורך הדין להעניק את ה־שירות המשפטי בהתאם לתעריף ה־מינימלי שהנהיגה לשכת עורכי הדין. בכך יבוטל הצורך להקים מנגנון משפטי חדש ובלעדי לנזקקים לשירות משפטי.

להצלחת תכנית ביטוח ממלכתי יש להנהיג מספר הסדרים: על הביטוח להיות ביטוח חובה, כדוגמת הבי־טוח הלאומי ותשלומיו חייבים להיות פרוגרסיביים. ומועברים על דרך הני־כוי במקור. דוגמת תשלומי מס הכ־נסה ודמי הביטוח הלאומי. יש להג־ביל את הנושאים המשפטיים אשר יכוסו על ידי ביטוח ממלכתי כזה. אין להעלות על הדעת כי יותן באמ־צעות השרות יעוץ ושירות משפטי בעניינים עיסקיים. יש להגביל את השרות לתביעות מסדר גודל מסוים אשר עניינן בתביעות שבין בעל בית לדייר, לעניני המעמד האישי, לנוש־אים הקשורים בדיני עבודה, לרכישת דירה למגורים, לפניות לר־שויות מנהליות וכדומה.

יש להגביל את הסכום המסוים ש־המוסד המבטח ישלם לכל מבוטח בגין כל שנת ביטוח, אך יחד עם זה לאפשר צבירת חלק מהסכום ש־לא נוצל על ידי המבוטח לכסוי הו־צאות אפשריות בשנים שיבואו. ול־בסוף, יש להוסיף את סכום ההוצ־אות בו יעמוד המוסד המבטח ל־הכנסתו השנתית של המבוטח, אגב מתן אפשרות ניכוי דמי הביטוח מ־הכנסתו השוטפת. בדרך זו נגדיל את חלקו של המבוטח בכל הוצאה שבה יעמוד המוסד המבטח ונמנע את ני־צול הביטוח לרע על ידי בעלי אמ־צעים. אמנם ניצול זה לא נוכל למ־נוע לגמרי, אך זהו המחיר שהחברה המודרנית משלמת כדי לאפשר לשכ־בות רחבות שירות חיוני.

ביטוח ממלכתי לסיוע משפטי נר־אה לי כהמשך טבעי למכלול הזכו־יות שהחברה המודרנית מעניקה ל־חבריה: ביטוח בריאות. ביטוח סו־ציאלי ביטוח מפני אבטלה וביטוח מפני נזקי טבע.

שגרירות גרמניה

ערבי סרטים

נתן החכם

בירושלים: ביום שני 29 במאי 1972
בשעה 8.00 בערב
בבית אגרון, רח' הלל

בנהריה: ביום שלישי 30 במאי 1972
בשעה 6.00 בערב
בקולנוע „גליל"

כרטיסים ללא תשלום אצל שפיינברג ובקופת הקולנוע

הכניסה חפשית

Deutsche Botschaft
Kulturzentrum

ד"ר אליזבט מאייר

Dr. ELIZABETH MEIER

תרצה על:
השתקפות הרייך השלישי בספרות שלאחר המלחמה

בירושלים:
בבית הלל —
אולם מס' 16
רח' בלפור 4
ביום שלישי
30 במאי 1972
בשעה 20.30

בתל־אביב:
במרכז התרבות
ככר מלכי ישראל 19
ביום רביעי
31 במאי 1972
בשעה 20.30

ההרצאות והויכוחים בשפה הגרמנית

הכניסה חפשית

אקדמון

בית ההוצאה של הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית
ת"ד 41 ירושלים

הופיעו ונמצאים למכירה

- „מושגים בסיסיים בהסתברות וסטטיסטיקה"
  מאת: י. ל. הודגס — א. ל. להמן
- „מספר מודלים מתמטיים בביולוגיה"
  מאת: תרול, מורטימר, ריבמן, באום
  אוסף של 95 דוגמאות לשימוש במתמטיקה לנושאים ביולוגיים. כמו־כן נמצאים למכירה:
- „דרכים וצדי דרכים בספרות"
  מאת: פרופ' ש. הלקין
  המאמרים והרשימות שפרסם המחבר במשך שנים רבות, בהגות, בספרות ובבקורת, מכונסים לראשונה בשלושה כרכים.
- „ההתפתחות הכלכלית של ישראל"
  מאת: קלינוב/מלול — הלוי
- „על היש המושלם"
  מאת: פפיטה האזרחי

הופיעו

בהוצאת משרד הדתות
אלבום של מקומות קדושים יהודיים

אלבום הכותל־המערבי

עברית ואנגלית
מהדורה שלישית
המכירה בחנויות ספרים
המצה ראשית:
משרד המבחן —
הוצאה לאור
תל־אביב, הקריה רח' ג'

הופיע
שלמה וינר
רק 5 שעות ספורות
שירים
עקד

חוג לימודים־תיכוניים בירושלים
בשיטת בית ספר פתוח.

הכנה לבחינות בגרות. קבוצה מצומצמת.

הוראה בשיטה חדישה והנהלת פסיכולוג־חינוכי.
מספר מקומות גם בתנאי פניסיה.

לפרטים ולקביעת פגישה, ת.ד. 6816 ירושלים
(נא לציין מספר טלפון אם ישנו)

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים
מודיעה על
הרצאת אורח (בצרפתית)
פרופסור ז'ק רוברט
פרופסור למשפטים באוניברסיטת פריס
על הנושא
„השיטה הצרפתית להגנת זכויות האזרח"
שתתקיים ביום שלישי, י"ז בסיון תשל"ב (30.5.72)
בשעה 6.15 אחה"צ באולם 310, בפקולטה למשפטים,
הר־הצופים.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה

מודיעה

על פתיחת רישום

למגמת „הילד החריג" בחוג למדעי החינוך

לקראת התואר הראשון לשנת הלימודים תשל"ג
שיתקיים בין התאריכים 30.5.72—6.6.72

על המועמדים להיות בעלי נסיון של שנתיים בעבודה חינוכית. המועמדים יוזמנו לראיון עם ועדת הקבלה. מספר המקומות מוגבל.

טופסי רישום ניתן לקבל אישית במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.

שעות הקבלה: בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

המגמה לכלכלה

ההרשמה לסמסטר א' של שנת הלימודים תשל"ג
ללימודי תואר ראשון (B. Sc.)

בכלכלה וניהול

תסתיים ב־2.6.72

הלימודים מתנהלים לפי שיטת הצבירה. לפי שיטה זו יכולים סטודנטים מצטיינים לקצר את משך לימודיהם. בעלי תעודות בגרות של בתי ספר תיכוניים במגמה הריאלית והביולוגית עם ציון ממוצע 7 ומעלה פטורים מבחינות המיון.
טפסי הרשמה ניתן להשיג במזכירות האקדמית, בנין אולמן, קרית הטכניון. דפי הסבר על תכנית הלימודים אפשר לקבל במזכירות הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול קרית הטכניון, או טל. 225111 שלוחה 546.

אוניברסיטת חיפה

המכון מיזמן להרצאת אורח (בשפה הצרפתית) של
פרופ' סידני בראון
מאוניברסיטת ניו־יורק
על הנושא:
הסבר „הקיר" מאת ז'אן פול סארטר מנקודת מבט של הפסיכואנליזה
ההרצאה תתקיים באוניברסיטה, ביום ב' 29.5.72, בשעה 17.00, בחדר 157.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה מקצועית

מודיע

על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. **למגמות ותת המגמות**

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון.
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה וניהול	

משך הלמודים:
א. למודי יום הנדסאות — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאות — ארבע שנים.
ג. למודי צבורה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום מכנאות — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב מכנאות — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.

2. **לכתות קדם הנדסאות**
כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:

בחיפה:	(למודי יום וערב) מרכז ביה"ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קוים 45, 36, 7 אחרי הצהרים 668439 כל יום בשעות 08.00—13.00 ובימים א' ב' ה' בשעות 16.00—18.00.
במדרשת רופין:	למודי יום בלבד טלפון כפר יונה 053/98383.
בעמק הירדן:	1. למודי אחה"צ (מכונות והכנה). 2. למודי בוקר אלקטרוניקה כולל פנימית, מועצה איזורית, עמק הירדן, צמח. טלפון 50421.
באילת:	(למודי ערב בלבד מכונות והכנה) מתנ"ס א. באום, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 2121/2.
בנצרת:	(למודי יום וערב בניה ומכונות והכנה ערב) מתנ"ס סרג'י רח' 10/316 טלפון 54831.
בצפת:	מר כבודי. ביה"ס עמל ע"ש בלאושילד, טלפון 30284.
בתל־חי:	מר ת. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.
בעמק יזרעאל:	(למודי ערב) מר י. להב, המועצה האזורית יזרעאל, אוהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון 7—065/22956.

אוניברסיטת חיפה — **משרד החינוך והתרבות**
לימודי חוץ — היחידה להכשרת מורים לבתי־ס
המחלקה להשתלמויות — על־יסודיים וההשתלמותם

קורסים והשתלמויות למורים בבתי ספר על־יסודיים

מגרת הקיץ תשל"ב

א. למורים המוסמכים
1. ביולוגיה — הכנה ל־BSCS — 25 ביוני עד 6 ביולי
2. ביולוגיה ימית — 9 עד 18 ביולי
3. מדעי החברה — 2 עד 11 ביולי
4. ספרות עברית — 2 עד 11 ביולי
5. מקרא — 2 עד 11 ביולי
6. גיאוגרפיה — 2 עד 11 ביולי
7. מחנכי כיתות — 9 עד 19 ביולי
8. לשון עברית — 12 עד 19 ביולי
9. ההסטוריה עתיקה (יון) — סיור לימודי בחו"ל
10. ההסטוריה חדשה (איטליה — תקופת הרנסנס) — 17 ביולי עד 5 באוגוסט
11. ערבית — למורים ערביים בבתי־ספר ערביים — 16 ביולי עד 16 באוגוסט
12. אנגלית — למורים המלמדים בחטיבת הביניים — 6 באוגוסט עד 11 באוגוסט
13. אנגלית — למורים המלמדים בחטיבה העליונה — 13 באוגוסט עד 19 באוגוסט

ב. למורים הבלתי־מוסמכים — (קורסי הכנה לקראת בחינות השלמה לרשיון הוראה קבוע).
1. פסיכולוגיה של גיל הנעורים
2. תורת החינוך
3. תורת ההוראה
— 2 עד 27 ביולי
4. מקצועות עבריים למורים אקדמאים עולים חדשים — 2 עד 27 ביולי

פרטים והרשמה: המחלקה להשתלמות, אוניברסיטת חיפה, טל. 254411. תכנית מפורטת תשלח לכל דורש.

משרד העבודה — **הסתדרות הפקידים** — **הפקיד**

המרכז להכשרה ולהשתלמות מקצועית, בניהול ובמינהל

חיפה

מודיע על פתיחת הקורסים

הנהלת חשבונות

פנ 1—2 (משלב) — 28.5.72 — פנ 3 — 8.6.72

פרטים והרשמה במזכירות בית הפקיד, רח' מאיר 44, חיפה, טלפון 524103, בין השעות 0800—1930

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

מכרז רכישה לביגוד 24/72־תא

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן ה„סוכנות") מזמינה בזאת הצעות לאספקת פריטי ביגוד כמפורט:

מכרז מס' 24/72־תא

1. 500 תריסר גרבי סטרץ' לגברים.
2. 350 תריסר גרבי סטרץ' לגברות.
3. 1,300 תריסר גופיות.
4. 1,100 תריסר תחתוני סליפס.
5. 800 תריסר תחתוני נשים.

את ההצעות למכרז הנ"ל יש להגיש על טופסי הצעה (הכוללים תנאים) שאפשר לקבלם במשרדי הסוכנות, תל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר 436, החל מיום א' 28.5.72 החל משעה 08.00 ועד — 12.00.

ההצעות חייבות להגיע לתיבת המכרזים שבכתובת הנ"ל לא יאוחר מיום ה' 8.6.72 שעה 12.00.

הסוכנות אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני - נגב

דרושים מועמדים לקורס:

מפעילי כורים

תנאי קבלה: בוגרי תיכון (רצוי מגמה ריאלית) או בי"ס מקצועי 4 שנתי — בעלי כושר בריאות תקין.

משך הלימודים: הלימודים יערכו בקריה למחקר גרעיני נגב במסלול יום וימשכו 6 חודשים.

תנאי לימוד: — בזמן הקורס תשולם ללומדים משכורת.
— המגורים בבאר שבע דימונה או ערד (ההסעה מאורגנת ע"י המפעל)
—תנתן השתתפות בשכר דירה.

הרשמה לבחינות הכניסה: המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים וגליון ציונים של גמר תיכון לת.ד. 9001 ב"ש מדור קבלת עובדים.

אוניברסיטת הנגב

מודיעה

על פתיחת קורס הכנה לבחינות המיון

למדעי הטכנולוגיה

(מסלול מיוחד)

שהתקיימנה בדצמבר 1972

ב־2.7.72, תיפתח מכינה מרוכזת.

הלימודים יתקיימו יום וערב, חמישה ימים בשבוע וימשכו 5 חודשים. המכינה נועדה לבעלי תעודת בגרות ריאלית וביולוגית, וכן לבעלי תעודת גמר מבית ספר תיכוני מקצועי 4 שנתי המקנה זכות כניסה לטכניון.

מקצועות הלימוד	מס' שעות משוער	שכ"ל *
מתמטיקה	275	300.— ל"י
פיסיקה	275	300.— ל"י
אנגלית	50	100.— ל"י
כימיה	50	100.— ל"י

* בנוסף ל—25 ל"י דמי הרשמה. קיימת אפשרות להרשם לקורס אחד בלבד.

ההרשמה: חיילים משוחררים יירשמו באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן־גבירול 10, תל־אביב. אזרחים יפנו בכתב למדור רישום למכינות, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע או אישית לחדר 25, מלון עין גדי (לשעבר). שעות קבלה ימי א'—ה' (בלבד) בשעות 10—13 14—16.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ד"ר אריה [illegible]

„הוגה יהודי מקץ הרנסאנס" לי. רוזנצוייג

הנכנס לכיכר הגדולה של שטח הגיטו היהודי הנודע בוונציה מבחין מייד בשלט שעל בית־המדרש לזכר עבר עריש ה'. קהלה אריה מודינה (ריא"ם). המכונה בפי נכרים ליאון דה מודינה, — שנולד ונפטר בעיר זו בשלהי תקופת הרינסאנס (1648—1571). הריא"ם נודע בתולדות עמנו כרב־דרשן מוכשר הוגה הדיעה, אשר פרד בדעות מוסכמות על תפקיד הרב ומגבלותיו. הוא לא היה „בעל מלאכה אחת". שכן עסק גם במוסיקה — בנגינה ובניצוח על תזמורת. בשירה ובקומפוזיציה — בתרגום, באיצטגנינות ובאלכימיה, ואף במשחק הקלפים — „השחוק" בלשון אותו זמן — לא סלדה נפשו. עם־זאת היה עיקר עיסוקו בתחום הדת והדרוש. יצירותיו המרובות מוכירות את שמו בכינויים שונים. למשל: „ארי נוהם", „שאגת אריה", „זקני יהודה", „בית לחם יהודה" ו„מגבר יהודה". נושאי ספריו העיקריים הם תורת המידות, דרשות בעניני דיומא, ביאור לספר „עין יעקב", פולמוס עם הקראים וביקורת הנצרות. אולם בכמה חיבוריו נדונים גם משחקי־המזל ובעיות אסטרולוגיות, נחקרת הקבלה, נפסקות שאלות־ותשובות בענייני הלכה או מבוארות כתובות למצבות.

אין תימה, איפוא שרבת היקף היא הספרות ההיסטורית הביקורתית הדנה באישיות לגבגנית זו. למן חיבורו של אברהם גייגר, לפני 120 שנה, ועד ימינו. בתוך הספרות העברית החדישה ראויים לאיזכור ספרו על אפרים שמואלי [1] והמהדורה החדשה של מבחר כתבי הריא"ם [2]. כעת מונח לפנינו מחקר מעמיק ומאלף על דרשות הרב בשאלת גלות עמנו וגאולתו, הכלולות בספרו „מגבר יהודה". המחבר ישראל רוזנצויג (1969—1902), שהיה חבר קיבוץ בית־אלפא. חיבר עבודה סמינריונית על נושא זה בהדרכתו של פרופ' ח. ה. בן־ששון באוניברסיטה העברית בירושלים, שזכתה להערכתו הגלויה. עתה, לאחר פטירת המחבר, נתפרסמה עבודה זו בספר [3].

בשנים־עשר פרקיו התמציתיים והברורים של הספר מתגלה קודם־כל כוח הניתוח של רוזנצויג בבואו להסביר לקורא בן־זמננו את עולמו הרוחני של החכם מוונציה, על כל התהפוכות שבו. מחבר המונוגראפיה מצייר לפנינו את הרב המרדן ואת דעותיו המובנות היטב על רקע הופעתו במפגש שתי תקופות — ימי־הביניים ותקופת הרנסאנס. כאשר המדע והמחקר החופשי יצאו למאבק על זכות קיומם. חשיבות הריא"ם היא, לדעת המחבר, בכך, „שאפשר לתפוס שינויים גלויים במערכת הערכים" בימים ההם, אשר בהם „...לא ראו פסול באמונות אוקולטיות" (עמ' 14—16). שבצעיין נתפס גם הרב מדי פעם למשחק הקלפים. כאחד מ־26 העיסוקים שלהם הקדיש את שעותיו במרוצת שנות־חייו הארוכות. מחברנו רואה, בדין, את הרקע ההיסטורי הכללי למעשי הרב ולהופעת „מגבר יהודה" בהווי תקופת־המגבר, המתוארת כהלכה בספרו, ואת הרקע היהודי הוא מבין גם מתוך הסתכלות חדה ביחסים הבלתי־יציבים שבין יהודים ואנוסים ורבנים (עמ' 37—40).

1. אפרים שמואלי: בין אמונה וכפירה. יהודה אריה מודינא ואוריאל אקוסטא — פרשה בתולדות האפיקורסות בישראל. „מסדה", תשכ"ב, בעיקר העמ' 9—62.
2. יהודה אריה ממודינא, לקט כתבים. ההדירה וצירפה מבוא והערות פניינה נוה. ספרית „דורות", מוסד ביאליק, תשכ"ח. 288 עמ'.
3. ישראל רוזנצוויג: הוגה יהודי מקץ הרנסאנס. יהודה אריה מודינא וספרו „מגבר יהודה". ספרית פועלים. הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר. מרחביה. תל־אביב. 1972. 152 עמ'.

לדעתו. הודגשה אז בדת הנוצרית „אוניברסאליזציה של הדת" הנטייה לסובלנות דתית. „אפשר למצוא כבבות כאלה גם בהתפתחות הדת היהודית בימים שאנו עוסקים בהם". המחבר מוכיח, כי לריא"ם היה „...מבסס קנאי של הרעיון בדבר בלעדיות בבחירתה של הדת היהודית ולאומיותה הגמורה" (עמ' 43 והערה 18). מעניינת ואף משכנעת היא דעתו. כי ריא"ם הוא טיפוסי לתקופה הזאת, כשם שאפשר לדבר על טיפוסיותן של דמויות ספרותיות בנות הזמן ההוא. כדמותו של ד"ר פאוסטוס. יצירתה ראה בה, לאחר מאות רבות בשנים, את התגלמותו של האדם „בשתי נשמות שוכנות בלבבו" (עמ' 43). בניגוד לחוקרים שקדמו לו, צוהד רוזנצוייג על דעתו. כי „מגבר יהודה" הוא „תרומה מיוחדת במינה להבנת ריא"ם עצמו ולהבנת

תרבות וספרות

הדעות, שהיו מהלכות בזמנו". הוא רואה בצדק בספר אישור לשינוי־ערכין בספרות הדתית בימיו. „בכוונתו בדרשותיו היא להציע מערכה דעות ומידות. שיאפשרה הנשתרת היא לחשוף... את הספקות והערפולים, שהגיעו בימיו לכלל גילוי מחדש ולנסות לייצבם, ליישב הרגשת הנפש. על־ידי מגנה כלשהו המיוסד על ההגיון הביהוד של אמונת הדרוש" (עמ' 47). ריא"ם מדמה את מלאכת הדרשן למלאכת הפסל והוא משתמש באמצעים ריטוריים שונים לפי רוח הזמן, שאין בהם אמנם שיטתיות, אך הם מאפשרים לו לבנות את מערכת דעותיו.

ריא"ם רואה דברים הרבה „כמוטלים בספק, דברים שהם יסודה של המסורת נראים לו כמופרכים, הצריכים ביסוס חדש". דברי חז"ל נבחרים הוא מסביר בכשרון רב בדרשותיו המרובות, כאילו נאמרו בזמנו ויש להבינם על רקע מאורעות אקטואליים (עמ' 55). במיוחד הוא חש את מלוא ההשפלה שב„קיום הגלותי" (עמ' 55—60). ובהקשר זה מסביר המחבר את רעיון הזכרון ההיסטורי, אשר בעיני ריא"ם „הוא כצוה וחובה. הוא זהה אצלו עם העיסוק בהיסטוריה של העם. כי זה המקור להסקת הלקחים לגבי העתיד... עם ישראל הוא עם היסטורי הוא... הזיכרון ההיסטורי יש בו ערך חינוכי לדורות. כטעמם של כל החגים הוא טיפוח הזכרון הזה... ענייין הזכרון ההיסטורי מתעלה אצלו למעלת פילוסופיית ההיסטוריה שלו..." (עמ' 62—63).

מעניינת ביותר היא הערכת חג החנוכה בפי ריא"ם, „שלדעתו הוא מלשון חנוך לנער, כי היה הרגל והרגל לגאולה שלא יהיה אחריה גלות..." (עמ' 64). והוא דורש מהעם, כי „זכור זה יהיה לך בבין־אב שתזכור ולא תחטא ולא תגוצה משום בריה" (עמ' 66 והערה 13).

אשר למעשה האויב הראשון של ישראל לאחר יציאת מצרים, עמלק, „צריך שיחשבו ישראל במעשיהם.. ומעשה זה שקראה אז, כי אז כעמם כילום בארץ לולי ה' צבאות הותיר להם שריד ברחמיו בחסד בוחלט" (שם, הערה 14). ואם יחשבו כהלכה, יתעוררו בני עמנו לעשות לכונן הגאולה. אך היא מותנית בהכרת החטא, ושניים הם התנאים הגורמים לעיכובה: הראשון — התרשה הקשורה בנחמה, שכן „אל יאשיבני שובע לומר, כי הוצאתי מלת נחמו ממשמעה... ולא נוכל להינחם, אם לא נתנחם על פשעינו." והחטא השני — וחסר היכולת להכיר את המציאות

והרצון להמות את הרע (עמ' 93 הערות 42—43). בעיית הגלות בעיני ריא"ם היא, איפוא, בעיה מוסרית וקשר לה עם תורת החטא: „הגלות היא היא החטא הראשי... אף חטאו של כל אחד ואחד..." (עמ' 94). שאננות ישראל מרגיזה את הדרשן: „היא (כנסת ישראל) ישבה בגויים, היא מתיישבת במרגוע ובאמת לא מצאה מנוח". הוא מפתח תורה שלמה על מהות הגלות ורואה אוטופיה של החזון־הגאולה המבוסס, לגבי כל עם ועם, על שלושה דברים הנראים מודרנים למדי, והם: כבודו, איכותו וכושרו לנהוג את המדינה (עמ' 100—101). הגאולה היא הכרחית, כי הגלות היא התמצבות האוכלוסיה היהודית, אבדן חכמת הטבע, המחקר, השלטון המדיני והקרקע. בצדק קובע המחבר בהקשר זה, כי „בדעות אלה ...הוא חורג הרחק מסגרות זמנו" (עמ' 103). נראה לנו, כי הקדים בכך את מרבית האידיאולוגיים הלאומיים והסוציולוגים היהודיים, וריא"ם מוסיף ומזהיר: „אל תהי קינתנו כאנשים מרי נפש אשר יאמרו אבדה תקותנו, נגזרנו לנו, יען בידנו הוא לשוב אל ארץ אבותינו כבראשונה..." אך מובן לנו, כי ריא"ם לא התכוון לצעד מדיני־חילוני, אלא להעלאה „רפואה שלמה בתשובה לכל מכותינו ולכל תחלואינו אשר פשענו ומרינו" (עמ' 107 והערה 40). דעה זו מעוגנת יפה באמונתו הדתית, על אף כל חילופיה ותנודותיה, ולכרות אופיו ומעשיו העלולים להיראות מוזרים בעיני המתבונן בהם ממרחק זמן. אמונה זו מבוססת היטב על תפיסתו את תורת ישראל ומעמד הר סיני. בדרשתו לחג השבועות מביע הרב פליאה על שמו המקובל „מתן תורה", שכן נאמר (אבות א', א') „משה קיבל תורה מסיני, ולא ה' נתן תורה למשה, ופירושו בו להראות צורך המקבל ולא הנותן. למה לא נקראנו יום קיבול (קבלת) תורה? אף מתן תורה יובן מצדנו, כי בו צריכים אנו לתת תורה איש כמתנת ידו, להאציל ממנה על השפל מערכנו בידיעה, לזכור, כי כן עשה עמנו ה' אלוקינו." (עמ' 111 והערה 7). מצויין ביותר הוא ניתוחו של רוזנצוייג בסוגיה זו: „ריא"ם דוחה פה את הניכוק של השתנות התורה... כזומה צורך המקבלים, ולעומת זאת הוא מפרש את השם מתן תורה, שכל איש חייב לתת תורה כמתנת ידו. האם יש פה נטילת זכות מצד היחיד, שפירש את התורה כראות עיניו? יש לנו איפוא לדעה זו של ריא"ם משנותיו האחרונות" (שם).

דעותיו של ריא"ם על היחסים בין אדם למקום עלולות להיראות כביטוי לאפיקורסיות נסתרת, אולם לפי הכרתו של רוזנצוייג „הוא מופיע כשמרן מובהק, מאמין במציאות ה' ואדוק בתורה שבעל־פה, שבכפירה בה החשידוהו חוקרים מרובים. העניינים התיאולוגיים הסתהרים מורכבים ומפותלים מאוד אצל ריא"ם" (עמ' 116). כך מגיע המחבר למסקנה מוסכת כהלכה, כי „המצוות המעשיות לא נראו לו חשובות ביותר." (עמ' 117 והערות 25—26).

לספר מצורפים שני נספחות. בראשון מתגלים אותן רמזים שבדרשות הרב המעידים על יחסו החיובי אל האנוסים ואל הגרים. ייתכן כי שאלה הם רמזים אקטואליים בתקופתו (עמ' 38). ושמא יש בהם משום תשובה על שאלה של אוריאל אקוסטא (ראה, שמואלי, שם, עמ' 62). בנספח השני מנסה המחבר לזהות את מחבר הספר „קול סכל", שלגבי זהותו נחלקו ההיסטוריונים מכבר. לדעתו — ריא"ם הוא המחבר.

*

בפתח הספר מתווה פרופ' בן־ששון קווים לדמותו של המחבר, שהיה „מוכן לקבל על עצמו עול תלמידות, אם כי מעולם לא מרות רב, כדי לגלות את תחילת הספקות הראשונים לדעתו במעבר מימי־הביניים לעת החדשה ואת התרומה הקונסטרוקטיבית שראה בהם ליהדות חופשית, מודרנית, כהבנתו" (עמ' 10). אמת נכון הדבר, מפליאה גישתו המדעית והעניינית של חבר קיבוץ השומר הצעיר בנושאים דתיים מובהקים, האין לתרץ את הסתירה הזאת, אלא בציון העובדה, כי רוזנצוייג עצמו היה הוגה אינדיבידואליסטן החורג מהשיגרה הרעיונית־הקולקטיבית, ולכן ראה ביהודה אריה מודינה אב־טיפוס להוגים הנודדים בוסבכות החברה מבלי לנטוש לחלוטין את המסגרת המסורתית. עמדתו של רוזנצוייג כלפי האיש אשר לו הקדיש את מחקרו היא ביקורתית, והוא אינו נרתע מלהצביע על סתירות בהגות הדרשן (עמ' 96 ועוד), אך הוא מעמידו באור הנכון כפילוסוף ההיסטוריה היהודית והוגה הלאומיות לפני 400 שנה. אולם תיאור פרשת־חייו בשלימותה, ולא רק עד להופעת הספר „מגבר יהודה" בשנת 1602, היה מוסיף נדבכים חשובים נוספים להכרת אישיותו המסובכת והמתמיהה של הריא"ם.

הספר „הוגה יהודי מקץ הרנסאנס" הוא מונוגראפיה מצויינת על אישיות מבריקה, פרי־עטו של הוגה מודרני מקורי, שכל אלה שהכירוהו משבחים את טוהר מידותיו ואת בהירות מחשבתו (ראה, דוד לאור „איש צדיק היה", מסה ומריבה, הוצאת „המנורה", ת"א, תשל"א עמ' 141—144).

דבריו הקצרים של שופט בית־המשפט העליון חיים כהן, לזכרו של המחבר, שהובאו בסיום הספר מרשימים ביותר: „מאבקיו של ישראל רוזנצוייג לא היו רק מאבקים עם אלוהי ישראל. הוא נאבק עם עוד אלוהים אחרים: הוא נאבק עם אלוהים יצירי כפיו שלו ומעשה ידיו להתפאר, עטרת השגיו ושיא פסגת מושגיו, שהאמין בו בכל לבו, שאהבו בכל נימי נפשו, ושהעריצו הערצה אין קץ...".

חיים פסח

למה ויקטוריאנה?

סעודת אבלים

„בריטון היפוי יצאו למסעה האחרון, בצידי הדרך אזונים בחליפות שחורות וציפורן אדומה בדש הסירו מגבעותיהם, וכמה אף הגילו דמעה, וכך, בכתוח ויקטוריאני אמיתי נפרדו מקרון הרכבת בצל מושבי הקטיפה ההדורה — שיזיל לפאר הויקטוריאני, שהולך עד התהיש הגה.

ובכן, הקרון הלך לדרכו, אך בנותי המות של הויקטוריאנים החדרים ובצודרים יותר משמץ בנוסטאלגיה אצל האנגלים. ואמנם, כל מי שביקר בתערוכה „המות, השמים והויקטוריאנים" או קרא את „פוד־

מכתב מלונדון

חן המות של הויקטוריאנים" אינו יכול שלא לחוש כמה רומאנטי היה המוות הויקטוריאני, או להודות כמה צדק ג'. ב. פריסטלי כשטען (ברצינות) כי „המות עמד בברכו הזיים הויקטוריאנים"... הנה, בעתתי הנשים מהמחצית הראשונה של המאה שעברה, במדור שמו מיוצגות הים בציית אישאות, מייעצת הצדרכת בעניני אבלות, וממליצת במקום אחד על „לפחות שנה ותשעה חודשים" כתקופת האבל של אלמנה מהוגנת. האופנה, מצידה, נמהרת להתאים את עצמה, ועד מהרה הרפכת השמלה השחורה מכסות מקובלת לימי אבל ללבוש האופנתי והאלגאנטי ביותר, וכך גם התכשיטים בצבע שחור העשויים מאבן שהרון, שהם אולי היפים בתכשיטים הויקטוריאניים, או מזכוכית שחורה — לדלי האמצעים. בבית־הילדים קוראים סיפורים על כל צורה הבות האפשריות. את חדר־הארונים מקשטות הזמנות מהודרות ללוויות שכבר נערכו, כשהן נתונות במסגרת על הקיר, וצל האוח — פסלוני וד־

סיבה של רוצחים ידועים.

התחרות בפאר הלוויה הגיע לממדים כאלה עד שנדמה כי ניתן היה לקבוע (סופית) את מעמדו החברתי של הויקטוריאני — רק אחר לווייתו. כך, למשל, תוארה לווייתו של הדוכס מוולינגטון על־ידי הצופים (באקולי) כאירוע הגדול של חייו. טיפוסי ביותר למאה הקצבסרית הוא שהמלכה, אשר השאירה הוראות מדוקדקות לגבי לווייתה, דרשה במפגיע שתיערך בלבן, וברוח טובה. ובכן, „עם של נקרופילים הנשלט על־ידי אלמנה"? אולי. אבל גם עם שאינו זונח מסורת. לפני ימים מספר אני קורא על הארוחה השנתית של חברי מועדון להמכון מיוחד. בכל חודש מקציבים החברים כמה פרוטות ממשכורתם כדי שיושקעו ביום־הדין בצרכי לווייתם המפוארת. בארוחה השנתית אכלו הרבה ודנו בדגמים האחרונים של מצבות ובדרישות המונזמות של הקברנים.

על מין...

ובכן כך: האם הויקטוריאנית עדינה מאוד, וקצת מלאנכולית, אורגת, פורטת על פסנתר וקוראה באיזשהו „באינה ורואינה" של אנ־

משמעות גורלית (ואפילו קריטית לפעמים). שאמנם אבדה לדור הנוכחי של „או קאל־קאסה". כי ביום זה, מלבד התבייך, הורשתה הנערה לקבל כרטיס המביע את רגשות אהובה בצורה הברורה ביותר: ציורים של לבבות הצויים, זרי ורדים ותרזוים מרבינים, גם „שטרות" של „בנק האוהבים", שחתום עליהם ארוס. טעם מפוקפק, ואולי עניין של טעם. ובאמת, מה קרה לטעם הטוב?

...ועל טעם

לא לפני זמן רב היה הלונדוני בשעה שהדריך את אורחו ברחובות העיר, מודרו להסיח את דעתו מהדוגמאות הבולטות של הארכיטקטורה הויקטוריאנית כמו „אלברט הול" ותחנת „סט. פאנקראס", ורק בזכות עקשנותם של כמה המעונים (והמשורר המקומי ג'ון באטג'מאן ביניהם) מבנים אלה לא נהרסו מזמן. ופתאום — ציבור רחב המתנגד לתכניות ה„פיתוח" בכיכר פיקאדילי, ואפילו באה בטעמם של הויקטוריאנים. בתוך שנים מעטות הופך ה„קיטש" לאמנות, ואמנות מבוקשת ביותר. הירהרתי בתופעה כשביקרתי בתערוכה „אמנות דקו־

המלכה ויקטוריה והנסיכה לואיז
(מראשוני התצלומים מתוך התערוכה From Today
(Painting Is Dead

גליקנים. הילדים משחקים ב„תיבת נח" או בשעשועים חינוכיים כמו „צדיק ורשע". הבית נקי. המטהתים משיתים, ורגלי השולחנות מכוסות מופת צניעות. והאב? מה על האב? עוסק בעסקיה, שליט יחיד בבית, וקורא סיפורים הנביים לאשה ולילדים ביום ראשון. אבל לאב היתה גם לבזן אחרת. לגוהון של התיאטראות בפלטה, מלודראמות ופארסות. [illegible]

ראסטיות ויקטוריאניות" ב„רויאל אקדמי": כיצד להגיב על גושי הקראמיקה האלה בהזבד־לימון וירוק־רעל? כיצד להתגונן בפני המוצרים המזרים הניאו־יוונים, הניאו־רוקוקו והניאו־גוטיים של הסלון הויקטוריאני, בפני המתקפה הגחורשת הזאת על „הטעם הטוב"? הנה המון פריטי חרסינה, קראמיקה וכסף, פסלונים של בעלי־חיים וציבים בלבוש גבוכים. [illegible] ... ויותר מכולם נראית לי „הולדת הגבלי" הארגירית: נימפה צומחת, מן הים, ידה האחת מכסה על עיניה והשניה פשוטה, וממנה משתלשלות אצות וצמחיים אל הים, כמו מיותר בבל.

למה ויקטוריאנה?

אם כן, למה ויקטוריאנה? מה מאחורי התחיה הויקטוריאנית בלונדון 1972? אמת, ישנם געגועים לתקופה הרומאנטית. אך כמה מעטה היתה הרומאנטיקה בחיים הויקטוריאניים למרבית הויקטוריאנים. עצבם נקל ללמוד מתוך הספר על הבאים מתוך המסמך „הוראות לעובדי במשרד, 1852", האומר:

„1. הבעלים הסכימו לצמצם את שעת העבודה. מעתה תתנהל העבודה רק בין השעות 7 לפנה"צ ו־6 בערב. 2. הבגדים חייבים להיות בעלי צבעון רציני. אין להתלבש בצבעים בהירים. 3. הדיבור אסור בשעת העבודה. 4. מאחר ששעות העבודה קוצצו בצורה קיצונית, מותר לאכול בין השעות 11 ו־11.30 הצהרים, אך בשום פנים אין להדוי מהעבודה. 5. בתמורה לתנאים המעמפ־אשר סיים, הבעלים מצפים למאמץ גדול בעבודה".

או, קטע אחר מספר „הוראות התנהגות למשרתים":

1. „לעולם אל תגיה לקולך להישמע באוזני האדון או בעלת־הבית, אלא במקרים מיוחדים. 2. לעולם אל תדבר עם המשרתים האחרים בנוכחות גברתך, ואם תדבר הברוחי, דבר בקול נמוך ובקיצור נמרץ. 3. עמוד תמיד זקוף כשידיך משולבות לפניך, או מתוחות לצדדיך, כשפניך אליך". וכו' (המובאות מספרו האחרון של ג'. ב. פריסטלי „הוד־

תחב הויקטוריאני").

יש בנוסטאלגיה לימי הגדולה הבריטית: [illegible]

עזרא זוסמן

שני שירים

שאלות ושלהבת

מתוך כבשן הספר
הקול תגאול מספר
על הפאר שהפך לאפר
והאפר שהיה לפאר

אל תשאל בשלהי השלהבת
מי ראשון את האש הצית
שכה בעצמה מאוהבת
שהיתה לעצמה משחית

ומנושת שלהבות כאשת־
אוב או מכשפה מקבצת
על עשבי רעל לוחשת
מקונת דברי הספד

הפאר שפעם היינו
האפר שהיה, שהיינו?
האש שלמנה ושרפנו
ועצמה ברוחה חלפנו —
ולא נדע מי שרף או נשרף?
אני? המלאך? השרף?

שאלות תחת צעדים

חזרה על דברים ישנים:
כבר שאלתי מפי הספר
כבר שאלתי מפי הדשאים
כבר שאלתי מפי השללים
כבר שתיתי מתשובתם
כבר נדרתי מתשובתם
וחוזר על השכל מוכר:
לא לרשע עם הרשעים
ולא לצדיק עם הצדיקים
ואלך על אדמה שכור.
שתיתי בבאר שלמה
אך לא שתיתי סמך
בין עמים לא אזעק
ואוסיף בתבונת האם
ואוסיף בתבונת האחות
על לא רחום רחם
וחוזר כמו מטרף
על מספר מלות אהבה
בעת שפיכת הדמים,
משעמם עליהן לחזור
אך לא אוכל לא לחזור
ספור תם ותם לילדים
אך גם ילדים יודעים
הבלות ובדותא
שבפי הספר
ובפי הדשאים
ושריד המוסר:
לרשע עם הרשעים
לחוב עם חובבים
לשנא עם השונאים.
אך אני שכור בלי סמך
אשמע איך בוכה תחת צעדי
קריותה בין הרי יהודה.

מתוך הספר „עצי תמיד", העומד לצאת לאור ב„ספריית פועלים".

מאיר ויזלטיר

הערה

אני קבור מתחת לתלי תלים
של תולדות חי. שם אני נושם
נשימה קצובה וברה. שם אני נותן
מתנות לכל הבא. שם אני שר
בקול זהב ותם. שם
אני פושט כלחם.

אבל תולדות חי הסובבים
כורכים אותי בתכריכי חותים,
ונושי אדמה וזהב
חוצצים ביני ובין עולם האנשים
ופשטותם הכואבת.

ובאים אנשים כארכיאולוגים תובבים
חופצים בי מעדר ומלקטים קצת חרסים;
ולא מקום בלבם החשר
כי מתחת לתל אני חי מחלט.
וכי החרסים הם רק חרסים,
ואינם מספרים אלא קצת מעשים
לאים מתולדות חי.

ניקוסיה, 3/5/72

אבינועם חיימי

לכסיקון ארכיאולוגי של ארץ־ישראל

רק עתה, עם הופעת „לכסיקון ארכיאולוגי של ארץ־ישראל" [1], נוכל להיווכח מה רב היה החסר שספר זה בא למלאו. שני החיבורים הקרובים לו ביותר באופיים, „אנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ־ישראל" [2] ו„אנציקלופדיה מקראית" [3], לוקים, לגבי המעיין הבלתי־מקצועי, במקצועיות יתירה ובפירוט רב מדי. ה„אנציקלופדיה לחפירות" אינה — כפי שמעיד עליה שמה — אנציקלופדיה ארכיאולוגית (שלא לדבר על לכסיקון ארכיאולוגי פופולארי) והיא כונה רק אתרים, ואינה עוסקת במושגים כלליים יותר, כגון „בית", „חקלאות", „מס", וכד'. „האנציקלופדיה המקראית" מכילה חומר „מיותר" כבחינת זה — היינו, כל הערכים שיש להם זיקה למקרא אך לא לארכיאולוגיה, ומצד שני מצומצמת מדי יריעתה הכרונולוגית: היא מגיעה רק עד לתקופת התלמודית (ואף זאת לגבי ערכים מסוימים בלבד), כשהיקפו של הלכסיקון החדש מגיע עד לכיבוש הערבי בשנת 636. זאת בנוסף לעובדה, שעוד יעברו שנים עד צאת כרכיה האחרונים, וכשהראשונים כבר נתיישנו בלכתם בבחינה הארכיאולוגית.

מכאן שעצם הוצאתו של לכסיקון כזה הוא כמפעל חשוב, וכה גם כשהוא כה מעודכן כמו הכרך שלפנינו.

בהקדמה כתותה העורך, ד"ר אברהם נגב, את העקרונות שהנחוהו: (א) „הספר הוא קודם כל לכסיקון... של ארץ־ישראל, על־כן הוקצה חלק נרחב יותר לאתרים שבהם נערכו חפירות ארכיאולוגיות בתחומיה היא, ובמידה פחותה יותר בארצות הגובלות אתה" (ארצות אלה נדונות ב„אנציקלופדיה המקראית", אך לא ב„אנציקלופדיה לחפירות"). (ב) „הקורא בודאי יבחין בחוסר־איזון בכל הערכים המוקדשים לאתרים בהערכים. כך, למשל, לאתרים כי יצאו להם מוניטין, כמו יריחו, לכיש או מגידו. הוקדש פחות מאשר לאתרים פחות ידועים, אשר נחקרו בעשרות השנים האחרונות". כסיבה לכך מציין ד"ר נגב שחומר על האתרים הידועים אפשר למצוא בספרים כלליים העוסקים בארכיאולוגיה של הארץ; וכדוגמה לאתרים שנחפרו ועד כה יוחד להם מקום מועט מאד, מזכיר הוא את אתרי התרבות הנבטית — תחום התמחותו של ד"ר נגב עצמו; (ג) „אתרים המופיעים ברשומות של שמות מקומות הושמטו כמעט כולם, כאשר ספר זה אינו אנציקלופדיה".

בעיות העי ויריחו

כיון שאינו אנציקלופדיה, אין הספר בא ללבן בעיות שנויות־במחלוקת, כגון כיבוש העי בימי יהושע — עיר שלפי הממצא הארכיאולוגי לא היתה קיימת בזמנו: סוף תקופת־הברונזה המאוחרת. הלכסיקון קובע ש„העברת הסיפור על כיבוש העי לבית אל, מפני שהעדות הארכיאולוגית בעי אינה מתאימה לתאריך כיבוש העי בתקופה הכנענית המאוחרת (העברה זו היא תיאוריה מקובלת, א. ח.) הוא דבר שלא הוכח כראוי" (245). אולם „הכפר מן התקופה הישראלית 1 בא־תל הוא כנראה העי המקראי שכבש יהושע" (שם). הכפר הנזכר כאן הוא הגלית מן הצנים האחרונות ואפשר שהמסקנה שהוסקה כאן מבוי לויד נכונה היא.

אלא שמסקנה זו מחייבת את האיחור של ימי יהושע וכיבוש הארץ בתקופה הכנענית המאוחרת לתקופת הברזל (הישראלית) 1. זאת מבין גם מחבר הערך (אין המחברים תואמים כאן על הערכים): „היישובים שבהם פגשו בני ישראל הכובשים, היו ישובים בני התקופה הישראלית 1, אלא אם נבחן שהסיפור המקראי אין לו אחיזה במציאות" (שם). אולם האחרת הכיבוש כרוכה בשורה שלמה של בעיות היסטוריות וכרונולוגיות, שהערך „עי" מתעלם מהן. בכל־מקום, לכסיקון פופולארי, להבדיל מאנציקלופדיה, רשאי שלא להתחבט בקשיים כאלה.

במידת חלקות פחותה, יש להתיחס לטיפול ב„מגידו" של אורוות שלמה" — שהיא לדעת פרופ' יגאל ידין (שלא השתתף בכתיבת הספר) משל אחד המלכים הגדולים של ממלכת ישראל, ואכן מכילה אורוות, ולדעת פרופ' יוחנן אהרוני (ממשתתפי הלכסיקון) משל שלמה ומכילה מחסנים ולא אורוות. בפתרון שאלה זו תלוי גם שיוך כל השכבות שמתחת ל„מגידו של האורוות", החל בשכבה 6, שלדעה באה במאה ה־11 (אהרוני), או בראשית המאה ה־10 (ידין).

הקטע בערך „מגידו" הדן בכל אלה הוא כעין מזיגה של שתי ההשקפות, מזיגה הנשענת בעיקר על דעת אהרוני, אך מבקשת להתחשב גם בדעת ידין („בימי אחאב [א=4]

נבנו שתי מערכות גדולות של אורוות" 180). מי שאינו מתמצא בכל מכלול הבעיות — ויש להניח שכך הם רוב המשתמשים בלכסיקון — לא יבחין בסתירה, אך לאמיתו של דבר כל אחת משתי ההשקפות היא מקשה אחת ואין אפשרות למזג אותן או חלקים מהן.

פלשתים וגויי־הים

כיון שכבר התחלתי לנגוע בחולשותיו של ספר נאה זה, אזכיר גם את הפתיחה לערך „פלשתים וגויי הים" (261), שאולי מוטב היה להפרידו ל„פלשתים" ול„גויי־הים". „פ' היו שבט, אחד מגויי־הים... הודון, אשר החוקרים סבורים כי היו אחד מגויי־הים האלה, נזכרים בכתבי אל־עמרנה, וכן גם נזכרים באותם מכתבים הלוקו והדנוא". אפשר היה לנסח את הדברים בצורה ברורה יותר, כדי שלא ייעדרו מן הפתיחה שאר גויי־הים הידועים, כגון התיכר, המוזכרים רק בהמשך הדברים, והעיקר: החוקרים אינם „סבורים" שהשרדן היו אחד מגויי־הים; כי עצם המושג „גויי־הים" הוא למעשה מבנה מדעי מודרני, המבוסס על הזכרת עמים שונים (בהקשר מסוים) במקורות קודמים — והשרדן היו אחד מעמים אלה.

אין לדרוש מלכסיקון שיתעכב על המידה שבה מבחין המקרא בין הפלשתים לשאר גויי־הים (כמו במקרה הפ' בבית־שאן וארונות־הקבורה דמויי־האדם שנתגלו שם ובמקומות אחרים); אך לכסיקון המוגדר כארכיאולוגי חייב היה לתת בערך זה, שבו מובא שפע של חומר היסטורי ומקראי, חומר ארכיאולוגי רב יותר מן הארץ עצמה. לחומר זה מוקדשות כשתי פיסקאות, ביחד כשליש הטור, מתוך כשלושה טורי הערך, ובשתי פיסקאות אלה אין זכר לתגליות אשדוד, אף לא בצורת הפניה לערך זה — אחד המקורות העיקריים להכרת התרבות החמרית של הפלשתים. יש כאן רק הערה כללית ביותר: „שרידי התרבות החומרית הפ' נתגלו במפלסי היישוב שמן המאות הי"ב והי"א לפנה"ס באתרים רבים במישור החוף שמדרום לנהר הירקון" (262).

עד כאן הערות על ליקויים בספר, שכאמור אפשר להסבירם במידה רבה בקוצר היריעה של לכסיקון המיועד לציבור לא־מקצועי. לעומת ליקויים אלה, רב כמאד החיוב בספר. בערך „מים, מקורות ואגירה" חיפשתי ואכן מצאתי (186) כי „בראשית התקופה הישראלית למדו לטוח את דפנות הבורות בשכבת טיח שמנעה את חלחול המים. המצאה חשובה זו... אפשרה... את התפשטות ההתיישבות על פני אזורי ההר". „בתי־כנסת" (56—58), ו„כנסיות" (149—151) הם ערכים מאלפים מאוד, ואף ממצים ומקיפים לגבי חיבור מסוג זה. הוא הדין ב„ירושלים" (113—119) — ערך שמודגש בו מאד הצד ההיסטורי, כשליש מכלל היקפו, אך מוקדשים בו רק 16 השורות האחרונות לתקופות שלאחר הורדוס, אף שגבולו הכרונולוגי של הלכסיקון הוא, לפי ההקדמה, הכיבוש הערבי ב־636.

לאחר עיון בלכסיקון, נראה לי שהעורך לא היה צריך להתנצל, כביכול, על „חוסר איזון בגוים בבבות המוקדשות לאתרים בהערכים". יריחו, לכיש ומגידו שאותן מזכיר ד"ר נגב כדוגמאות לערכים „מקופחים", זכו לדעתי לטיפול נאות. לעומת זאת, נכון שאכן ניתן חומר רב יותר משאפשר היה לתת עליהם לפני כמה שנים, על אתרים, אתרים דצבים שנחקרו ו/או נחפרו רק בעבר הקרוב, כגון „בני ברק", „גבע", „עבדות". אמנם, לעתים אפשר היה, לדעתי, לנצל את החומר החדש ניצול טוב יותר משנוצל כאן. למשל, הערך „אשדוד, אזוטוס" (33) יכול היה להיות מקיף יותר, שכן בספר הגדע והגזר רק בשנים האחרונות — עליידי אחד המשתתפים בכתיבת הספר, ד"ר משה דותן — הנצלה עצע על הרכב הוצא, שכאמור לא ניתן בערך „פלשתים".

בסיכום: יש מקום לביקורת פרטים, אך ראוי לשבח את הספר בכללותו (ולא מעט בעל הצלומי הבאים). כל לכסיקון ארכיאולוגי של ארץ־ישראל הינה בבחינת תרומה ראשונה בחשיבות לספרייתו של הקורא העברי המשכיל, ובוודאי שיש משום תרומה כזאת בלכסיקון שלפנינו.

[1] לקסיקון ארכיאולוגי של ארץ ישראל, בעריכת אברהם נגב. בית ההוצאה הירושלמי וספרית מעריב, ירושלים, 1972.
[2] אנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ־ישראל, החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה והוצאת מסדה, ירושלים, תשל"א, 1970.
[3] אנציקלופדיה מקראית, הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים, 1950—1971, עד אות ק'.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת וממוענת.

העורך: אברהם יבין

מעזבונו של דילאן תומאס

מדי כמה שנים מתגלה כרך חדש של כתבים מעזבונו של דילאן תומאס. לפני כשנה הופיעה מהדורה חדשה של „שירים מלוקטים 1934" שהוסיפה ל„קאנון" שהכין תומאס עצמו — כמה שירים חדשים שאיתם גנז המשורר. [illegible]

[illegible] ג'ונסון בשנת 1934.

(טיימס ליטררי סאפלמנט)

מכתב לעורך

„דת ומדע במחשבת הדור"

נכונה קביעתו של פרופ' מ. זילברג („תרבות וספרות", 5.5.72) כי בתחילת המאה שלנו, ובמיוחד בעשורים הראשונים, חלה תנופה חריפה בעבודת מרבית המדענים לעבר הגישה המכנית. אך זו היתה, לעניות דעתי, התפתחות טבעית וצפויה. עלה הצורך לשבץ את שלל התיאוריה, שנבנתה במאה הקודמת ובתחילת המאה הנוכחית, על־ידי אנשים כאיינשטיין, פלנק, הייזנברג ואחרים, באבני מילואים, כדי ליצור בסיס שלם במידת האפשר. עבודת שיבוץ מדעית כזאת של „שלדי" פיסיקלי — יסודות רעיוניים הנוהגים אמת הגדרה לחוקי הטבע ואשר להם רקע או השלכה פילוסופית — טבעה שהיא טכנית בעיקרה. אכן, רבות יותר אותן אבני־מילואים מאשר שלדי־היסוד, שעליהן נבנה המבנה כולו.

כן ראוי לציין, שאף כי חלה אתנחתא יחסית בדחף להתעמקות בבעיות־היסוד הנ"ל של תואר הטבע, הרי לא חדלו כמה מלומדים, כמו הייזנברג ובהם להשקיע מחשבה ועבודה בתחום זה. ביחוד בשנים האחרונות עדים אנו לנסיון מחודש, עתיד ידוע, לחקור בטיב ה„שלדי" ובסוד יציבותו, שהדבר בא לביטוי, למשל, בנסיונות ההחייאה של תורת המתהגנים התבויים — תורה, שרבים קיוו כי תיתן הסבר לתופעות טבע, במקביל לתורת הקוואנטים, אך ללא אותם מושגים מיסטיים לפי אמות־המידה המקובלות עלינו עתה. אך נסיונות אלה נתגלו כנסיונות־נפל ההוראה הזאת נסתרה לחלוטין לאחרונה — ולכך השלכות פילוסופיות לא־מבוטלות העתידות להשפיע על התפיסה הדתית בתקופתנו.

נוכחנו לדעת כי ההתעניינות בבעיות הפילוסופיות הכרוכות בתיאור חוקי הטבע עשויה להביא את המעוניין למסקנות מסויימות בדבר קטנותם האינסופית של האדם ופעלו ביחס למרחבי היקום, והדבר הכוח העצום שבגנה כל אותו מבנה אדיר של היקום. לכך מיתוספת הרגשת חוסר־האונים של בן־האדם לבנות מדע הנותן תיאור מדויק וחד־משמעי, ולא מקורב ומיסטי־למחצה, לתופעות הטבע. עם זאת עולה ספק במחשבת המתעמק, שמקורו בחינוך למחשבה דתית של בן־תקופתנו — בין אם חונך ברוח דת כלשהי ובין אם לא; בין אם הוא מאמין או רק יודע חיצונית ולוגית (ללא החושה האמונה הפנימית) על אמונת זולתו. הלוא הוא הספק, האם אינגו ממעיר את ערכו ובעצמתו של כוח אדיר זה בהדביקנו לו אמות־מידה אנושיות לוקאליות? כלומר, האם הכוח הקובע חוקי טבע כה מופלאים (ובלתי־נתפסים), היוצר ומכלה ללא הרף, המעביר צורה אנרגיה אחת למשנה — האם כוח זה יש לו עניין בכך, אם בן־תמותה זעיר ביחס לממדי תבל, המתקיים פרק־זמן זעיר ביחס למימדי הזמן העצומים, שומר או אינו שומר על מערכת־חוקים מסויימת באורח־חייו? האם הוא שומר על הכשרות ועל השבת, או הולך לכנסיה בימי ראשון או עולה לרגל למכה כמצוות הנביא? כאן, בנקודה זו, צץ ועולה הספק: לא לגבי הימצאותו של כוח־עליון, אלא לגבי אמות־המידות האנושיות הלוקאליות שקדמונינו ואנו הצמדנו לו.

מבלי לזלזל בתרבות שנוצרה מסביב למושג כוח עליון בתקופות קדמונות, אפשר לומר כי יש יסוד מבוסס לעבודה הרוחות בזמננו שמגות אותו כוח שונה מכל שהצטיירה במחשבתם של קדמונינו, לפי אבחנה המדע היודע [illegible]

[illegible]

ר. ליברמן

אוכספורד, אנגליה

„בקו ישר"

ביתן האמנים, תל־אביב

ינים בתבחים כבהיקים וצבעי־ ה־ייבים בקדבים את פני הצופה הנה עליה ומגמגה ־זו. אשר ־ שהיא ביוצגת סגנון משותף. בבחינת ביטוי לאסתטיקה חד־ ־שהבשילה בשנות השישים, אם זהריבה נגרעו בראשית הכאה. ־ של הביבור התעשייתי פרי ה־ ה. הכלובים העקי בהצוניותו הה־ ־ מהגבגים ומהספוס האנורגי. ־ של הקו הישר, שרק מכבש או ־בינה יכולים לתרוך כמוהו ללא ית היד ופקפוקה: בוקו של מש־ צבעוני נקי, שהושג בהתזה או ־קה צבע ובשריפתו בתנור, וה־ ־ביות של קו היציור המיכני. ה־ ־ בסרים נע מוצרים והים אל ־ הזופרבארקס — כל אלה מה־ ־ ביודי אסמיתי ואתגר אמנותי ל־ ־ם רבים היום, כפי שבעבר גרון ־מיונם פניו חרושי הקמטים של ־ן זקן או צבים בהורשה. האם ־ר התעשייתי הוא המושא של נות? או שמא התפיסה האסט־ של המצבבים התעשייתיים הת־ ־ת בסטודיו של הצייר? ודאי ש־ ־ה פעלת־גומלין המפרה את ה־ ־ האמנותי וההעשייתי כאחד. להבין את האסטיתיקה יישרת־ והוויות של הבאהאוז ללא ה־ ־יה האמנותית של ציירי ה„דה־ ־", כמונדריאן ואן־דוסברג, ה־ ־ום, שקדמו להם. הדיו של הצ־ ־מבינים אל שולחן המעצב. ־ו של המוצר התעשייתי מחרים ־זמודיו של הצייר. כי היה מא־ לפני 15 שנה, שיהיפי הפוליא־ ־ האיטלקיים חריפי הצבע יתאמו בסביבה הביתית, המורגלת מדו־ לטונים החמים והרכים של העץ טיח? ומאידך גיסא, שאותו סו־ צבעים בלתי „ציורי" ישלוט ב־ זיה הגלריות? ואולי ההישגים צובים האמנותיים המרגשים ביו־

תר הושגו באקראי, או בהבזק, במג־צרים הנדסיים מובהקים כטילים, מכוניות, מטוסים וברשת הסבוכה של צנורות, דודים וארובות במפעלי ה־תעשיה. כל אלה משמשים כחומר־גלם אמנותי וכמטרה להתמודדותו של האמן, המצייר היום את הפלאקאט כפי שקודמו צייר את הטבע.

לרוב משתתפי התערוכה התחושה אסתטית זו היא כבר בבחינת מובן מאליו, הם הדוברים בשפות אמנותיות שונות שנגזרו ממנה. מיוצגת כאן קשת רחבה ובלתי־אחידה על גישות ורמות־איכות שונות. פסח אול־מר, צביה מולד ויהודית

יהושע אלירז: ציור

צח החזרים ללא תרומה אישית של חלק מרכיביו האמנותיים של ה־„אופ" בנוסחאות המזכירות את עבו־דותיהם של ואזארלי ובריג'יט ריילי.

ראובן ברמן, דניאל פר־לסט, מיכאל ארגוב, רות כהן, ברוך שנבר ואליבה, שואפים בעבודותיהם למיניאליזא־ציה ולעימות נוקשה וחריף של מספר מרכיבים מצומצם, בנוסח המקורב ל־„האורד־אדג'". יחסי־הגומלין בין צו־רה מצוירת מרכזית ובין מסגרת התג־כה בהוויות שונות הם אצל כמה מהם המוטיב העיקרי בציור. יהושע אלירז וקלמן תק מנטרלים את הצבע ומציבים בים כהים בגוני אפור בנוסח מופשט גיאומטרי מוכר. יוצאת־דופן ומעניינת עבודתו של ידיד רובין. הוא מותח רשת נוקשה של פסים על גבי משטח מצו־יר ורגיש בהומוריותו ובצבעוניותו. אלכסנדר בוגן מיצג בעבו־דה גדולה, הנראית כאולצה מאד ב־נסיונה להיות גיאומטרית ונקיית מבע, ואילו ג'ון בייל מוצג ב־עבודה קטנה החורגת מאופיו של אנ־סמבל זה. יעקב וכסלר מוסיף לעבודתו הפעם אלמנטים מצוירים רכים ברקע. מרגלית מגור מציגה שני היתוכי ליגולאום קטנים.

תחום הפיסול התמלא רב־גוני ו־עשיר יותר. בולטת שורת משולשי המתכת חריפי הצבע של אפרים פלג, המבקשים ביטוי אמנותי „את־כי" ומתרגש. פסלו הגדול של פר־די פביאן, המורכב משלש קר־בות שקופות של אלומיניום והתלו־יות זו בתוך זו, הוא פיתוח מעניין של מוטיב המעסיקו מזה זמן. אלי־שע וולוצקי בנה פסל גדול נקי צורה וצבע, העשוי משני חלקים תואמים החודרים אחד למשנהו. פנחס עשת משתתף בשני תב־ליטים צבעוניים, העשויים מבד מתוח על מסגרת רבת זיזים. תבליטו הג־דול הדקורטיבי של בצלאל שץ נע בין נטיה לגיאומטריות רבת מר־כיבים ובין עידון קשטני וכרוכי.

שבעה ציירים ערביים

„צוותא", תל־אביב

די ־יזכה אמן צעיר בארץ לבני־ ולעזרתו של המימסד הייבת והי להיראות כמסורת רעיון פו־ י, אי כמבטאת דברה של קבוצה יהית מסויימת. החברה שלנו ומנ־ ה, כשרי הממשלה וראשי־הערים לאהרון המנהלים והמורים ב־ יהספר, אינה רואה את האמנות זרה לעצמה וכבעלת זכות־קיום זקוד הבהתי עצמאי, אלא כבק־ להפכה ל„אמצעי חינוכי", או ל־ , שניתן לנצלו למטרות שונות. כולד מכל אותן תיגבאות רבות־ מה, שערוכת החברה הממוסדת וראלית לציירים לא בשל ציורי־ אלא בשל היותם עולי ברית־ ־עצוב, ערבים, נכי־צה"ל או ילדי־ בכולה. לא שמענו שהמימסד יתן ע אי־פעם על אמן כלשהו, אם בעבודתו כדי להרום להאדרת וחב ופעלם של פטרוניו. לכן, נר־ , לי בתערוכה זו טעם לפגם. כי מה זוהף בין שבעת המשתתפים מלבד ותם, מבחינה אתנית, ערבים? אין צוא כאן לא רמה אחידה ולא יסת־פעלם אמנותית משותפת. שום קול איכותי וסגנוני לא היה יכול שיבב ביחד, ואפילו מאמץ כן וה בציוריהם ביטוי לאורח־חיים ורה־תרבות מסויימת תכשל. כאי־ כאבבת לעצמה „צוותא — לתר־ מהקדמות קנה־מידה בוטי שכ־ הדבר אפשרי רק משום שתע־ ; זו משרתת מטרות מדיניות ית וכציגה את כארגניה כמסורה של התרבות הערבית. כדי להד־ ולכצות את כל הרוח הצפוי הפ־ את פתיחת התערוכה לאירוע ט־ממלכתי בשיתוף ראש עירית אביב וראש עירית חברון ובליווי פזיון רב־משתתפים. „מתקדם" ־ היה ליצור הזדמנויות תצוגה אחד מהמשתתפים ולאפשר את ולבותו בחיי האמנות בארץ ללא שת כוצאו, לדאוג לתנאי עבודה זים, לעזרה כספית, להקמת סט־ ו ובתי־ספר.

אידך גיסא, מצדיק אני את ה־ תתפים עצמם. צייר צעיר אינו ־ להרשות לעצמו להיות ברר ד־ חייב, אם ברצונו להציג, לקפוץ כל עגלה ולנצל כל הזדמנות.

התערוכה אורגנה, כאמור, ללא כל שיקול אמנותי ויכולת־הבחנה מיני־מלית. זאת תערוכה מובהקת של „הצדדה־יהודי". המארגנים גם לא הדריכו את המשתתפים הצעירים, שי־יכנעו מלהציג תערוכה רטרוספק־טיבית זוטא ושידאגו לתצוגה הד־סגנונית של כל אחד. גם מראיה של

התערוכה מזור. קשה להבין כיצד הסכימו מנהלי „צוותא" לתכנון כזה של אולמם החדש. האם לא נועד ה־מקום מלכתחילה גם לעריכת תערו־כות? כיצד אפשר לתלות תמונות על קיר קרמיקה דקורטיבי במסדרון צר וארוך, או על בליטות הביטון ה־מפותרות, ללא תאורה מתאימה וב־סביבה ארכיטקטונית כה אקסיבית וברוטאלית, ה„הורגות" כל דבר הצי־צב בחללה?

כבין המשתתפים בולט ואליד אבו שקרה, מגר מכון אבני, כמי שהגיע לישלת ציורית וסגנונית עצמית. הוא משתמש בחומרי־גלם

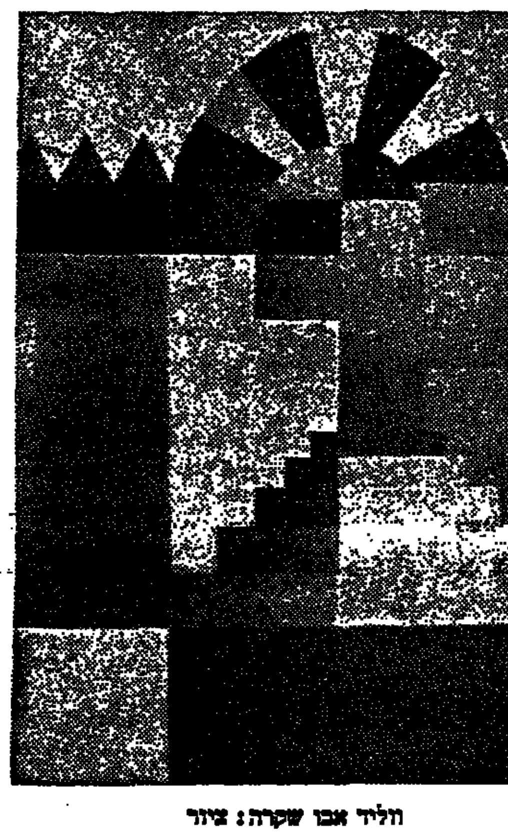

וליד אבו שקרה: ציור

הלקוחים מהאורנמנטיקה ומהצבעו־ניות המזרחית, ובונה מהם ציור מופ־שט גיאומטרי עשוי היטב. בשיר אבו־רביע משתמש גם הוא ב־מרכיבים מסביבתו — משטחים שחורים גדולים והיבים, שעליהם נעים אלמנטים קטנים של פסים צהו־בים וקטעי ריקמה — המזכירים אסוציאטיבית את הלבוש הבדואי. ציוריו מצטיירים בשקט מהור ובתפי־סת חלל אירספית.

שאר המשתתפים הנדרגים מגבול ה־הובבבות. רחב נמרי, שגמרה את הפאקולטה לאמנות בבגדד, מצי־גה ציור צרפתי צר־מאוד במיטב ה־מסורת האירופאית. בסינתזהה בתי־אור הזרי השוק המזרחי נוסים לשי־ברה מתוקתקת. אמילי פאנוס, שלמדה במכון אבני, בצירת הזו מהולי בלומת „ליריקות־ואר צבעונית אירופית. ציורה עדיין הובבני „הרא־שוני". המטב היה אם בשלב זה לא היותה משתתפת בתערוכה. סולי־מאן מנסור נוטה לארט־סו־סאסם מסגנון בנוסח המיניאטורות הפרסיות. מצויה בציוריו נאיביות ו־נטיה לממתקקות. כמספר עבודות ריי־אליסטיות שלו מעידות על יכולת טכנית ניכרת. אדיב כאמל ער־סק בתרגילי רישום חביבים, אשר אין בהם עדיין משום ביטוי ציורי אישי ויוצר. ציוריו של מוחמד אלסלם לוקים בחוסר ידע טכני ובפשטנות סנטימנטלית. עבודותיו נוטות לתיאורים סימבוליים עיגו־תיים בנוסח ציוריו הרגשניים של נער צעיר. נראה לי שהוא זקוק עד־יין ליד מדריכה ומכוונת.

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

ידידי של חצות לז'ורז' דיהמל

„ביצור יפה הרשות בידך לבקש מום, לעולם תמצאהו. אם אתה בעל נשמה נדיבה לא תשים לב לחסרון הזה, שכוח תשכחהו, תבטלהו. אבל אם אתה סלוזין, הנה באחד הימים לא תראה עוד דבר חוץ מן המום הזה, והוא ישחית בעיניך את כל השאר". (עמ' 146).

הקטע הזה מיטיב לאפיין את סלוזין, גיבור סיפורו של ז'ורז' דיהמל „ידידי של חצות" שנכתב בשנות העשרים. לואי סלוזין, בחור כבן שלושים, גר עם אמו בדירת עוני קטנה ברחוב פור־די־פיר בפאריס. הווידוי פותח בתיאור מעשה־כשל של סלוזין, אשר בעטיו פוטר מעבודתו. המעשה מזכיר אחד ממעשיו התמהים של ניקולי סטברוגין, ב„שדים" לדוסטויבסקי. לאחר שתפס סטברוגין לפתע, בקלוב המקומי, בחוטמו של האדון גגנוב ומשכו אחריו על פני האולם כשניים־שלושה צעדים, הוא נקרא אל שר־הפלך הישיש, איבן אוסיפוביץ'. כאשר זה האחרון הוקיעו לשמר מעשיו הפרועים, גוחן סטברוגין אל אזנו של איבן אוסי־פוביץ', כאילו כדי ללחוש לו את התשובה. „הנה באותו רגע התרחש דבר אשר לא יתואר ולא ייתכן בהחלט, ושעם־זאת היה ברור למאוד מבחינה ידועה. הישיש הרגיש פתאום, כי ניקולס (סטברוגין), תחת ללחוש לו סוד רב ענין — תפס פתאום בשיניו את חלקו העליון של אזנו ולחץ אותו יפה־יפה. הזקן החל מרעיד ונשימתו קצרה". („שדים" כרך א', עמ' 52, תרגום ש. הרברג, הוצאת מצפה 1930).

דבר דומה קורה לסלוזין. יום אחד הוא נקרא להביא מחברת חשבונות למר סירורו, בעליו של בית־מסחר גדול למכונות חקלאיות בפאריס, שם עובד סלוזין כלבלר נמוך־דרגה. הוא ניצב סמוך לאוזנו השמאלית של מר סירורו, „אוזן של אדם חב־מג קצת: אוזן גדולה ולה שערות וכתמים עין אודם־כהה" (עמ' 12), ומתעוררת בו תשוקה עזה לגעת באוזן. „הרגשת הצורך הזה של ידי, לנגוע באזנו של מר סירורו, נראתה לי בתחילה כשערוריה נוראה. אבל לאט־לאט הרגשתי כי רוחי הולך ונכבש. משום אלף סיבות, שעלו על דעתי עמומות ומבולבלות, נעשה לי הדבר להכרח לנגוע באזנו של מר סירורו, כדי להוכיח לעצמי, כי אוזן זו אינה עצם מופלא, בלתי־קיים, דמיוני, וכי אין היא אלא שאר של אדם, כמו אזני אני גופי. ופתאום לפתע פשטתי בתוקף את זרועי ושמתי מתוך סקירה מיוחדה את אצבעי על המקום שהכבתי, קצת למעלה מן התנוך, על קצהו האחד של עור הסחוס". (עמ' 14—13).

המעשה ההכים־המוזר מבשר את ראשית ההתפרצות החוצה של השדים, של הדאמונים הכלואים בנפשו של אדם. אמנם דמו־תו של סלוזין היא בינונית בהשוואה עם דמותו של ניקולי סט־ברוגין. סלוזין מפוטר מעבודתו. חוזר אל אמו. הוא מבקר פעמים אחדות בבית ידידו. מחפש עבודה, לשווא. עובד יום אחד בהעתקת כתובות, באולם מצחין עם קבצנים קשיי־יום, החוזר למקלטה של אמו. למן ההתפרצות הראשונה, זו הנגיעה באוזן, אין הוא עושה שום מעשה בעל משמעות ביוזמתו. כל חטאיו, כל הדאמונים ה־מתפרצים בנפשו, מתרחשים במחשבותיו בלבד. שם הוא מעולל מעשים נוראים, מקווה למות אמו, בועל במחשבותיו את אשת ידידו הטוב, היחיד, ושם הוא שוטם עצמו ומלקה ומעניש את עצמו.

המחשבות הן אויביו הגדולים ביותר של סלוזין. הדבר המציק לו ביותר הוא חוסר יכולתו לשלוט במחשבותיו, הגלוות על הפעילות המוסרית, והחולנית, של מחשבתו. „הדבר שיש בו מן המפתיע הלא היה דווקא הנפעלות שבה נתונה מחשבתי. אותי פוקדות, עוברות, מעכות ואונסות המון מחשבות שאני נכנע להן מבלי שעוררתי אותן בשום עניין ואופן שבעולם. האוכל איפוא לאמור שאני חושב? האוכל לייחס לי את היתרון הזה? האם, על־פי האמת, איני אלא עד הסר־אונים, הקרבן? האם, על־פי האמת, איני אלא שדה־קטל איום? לא, באמת, אין אני חושב, אין אני עושה כלום כדי לחשוב. זולתי חושבים בקרבי, דרך בי, לקראתי וכנגדי. זולתי חושבים באין מפריע, על חשבוני, כשם שנוטעים מחנה במדינה נכבשה. יש בלי ספק אנשים חכמים מאוד ומתנהגים מאוד והזוממים לחשוב על איזה עניין הם מבצ־עים את מזימתם; יש אנשים המוכשרים לכוון את ביתם כספינה על פני ים זרוע משברים, אנשים החושבים באמת, זאת אומרת, שהם חושבים מה שהם רוצים. אשריהם! אשר לי, על־פי רוב, הריני ערוץ של נחל: אני מרגיש בהתגלגל הזרם הרועש; אני מכיל אותו, ולא יותר. ולא עוד, שים נא לב למלים! לא תמיד אני מכיל אותו, את הזרם הזה: פעמים יש שהוא שוטף ועובר על גדותיו". (עמ' 84/5)

באמבראואה על אמיתו הידועה של דקרט אשר לומר כי ההוכחה לקיומו של סלוזין היא: „חושבים בי, משמע אני קיים". הנפעלות של המחשבה, המקמקמה והתפרצויותיה הרג־שניות — הן גם סוד מבנתו המיוחד של דיהמל בספר. נפשו של סלוזין היא באמת מדינה שנכבשה על־ידי מחנות זרים. המחנות הללו הם הדאמונים שבנפשו והמראות שבחוץ. „פאריס גדולה, אבל בתוך פאריס יש לי הכפר שלי", אומר סלוזין, „כמו כמעט כל האנשים איני מוכשר אלא למולדת קטנה" (עמ' 158). מולדת קטנה זו היא מסלולו היומי, הרחובות שאותם הוא מכיר, הגשרים שאותם הוא מכיר, הגשרים שאותם הוא אוהב. ביחוד הוא אוהב את רחוב מוספר, אותו הוא ממשיל ל„עורק של מזון הנוהר אל המקום השמן ביותר של העיר, יורד מבטן לדרום, דרך תבל סמור, שופע, מלא שאון" (עמ' 43). כשם שאין הוא שולט במחשבותיו, כך המראות אשר בחוץ שולטים בו, והוא חי באינטנסיביות ממלאת את טעמיה, ריחותיה ומראיה של „מול־דתו הקטנה" — סימטת מגוריו, הפרוזדור הטחוב של ביתו, גרם־המעלות, המטבח, חדרו, רהיטי ביתו. הנה תיאור אופייני:

„גמרתי לאכול את סעודתי מתוך דממולות ברהיטים, בכ־לים, בכירה ובכל אותם החפצים שהם עדים לקיומי ושותפי להמון רעיונות כמוסים... אף אחד מכל החפצים המעוטים האלה, אף אחד מהרהיטים לא רצה הפעם להיעשות שותפי לעבירתי. כולם הביטו בי מתוך חוצפה. הרגשתי, כי עם מלת־הקטטה הראשונה יתנפלו הם כולם לצד אמי, כולם כנגדי" (עמ' 33).

גם החפצים פולשים אל־תוך נפשו, ממש כמחשבותיו, והוא אינו מצליח למשול בהם, לגרש את הרגשת הזרות שהוא חש למראה המהומה המתחוללת בתוך נפשו פנימה. מחוז הוא כבית שאורחים זרים פולשים לתוכו בלי־רשות ובעל־הבית אינו אדון ל־ביתו. וסוד קסמו של הסיפור נעוץ בכך שכל הדראמה הקשה, המכאיבה, של אדם ההולך ומתנכר לעצמו — מתרחשת בסוד הרהוריו המתפראים של אדם אחד, וכמעט ללא כל פעילות חיצו־נית. גם ה„בגידה", השוברת לבסוף את רוחו של סלוזין ומביאה אותו לברוח מבית אמו אל רחובות פאריס, מתרחשת בדמיונו בלבד. הוא מתאהב, אהבה שאינה יוצאת מגדר מחשבותיו, במר־גריטה, תופרת העוזרת לאמו בפרנסתה. בביקור בבית ידידו הוא רואה לרגע את הצל העמום והעבות אשר לבית־השחי של אשתו ושבריר של רגע, לפני החלון המואר, את דמותה כמעט עירומה בתוך לבושה המתנפנף. פעולת שני הרשמים הללו כה עזה עליו שהוא מרגיש בעצמו מיד „מעשה של גסות מאוימת, מין מעשה־אונס, קצף, השתוללות. שמלות קרועות. תחתונים ותחרים־יופי" (עמ' 160). אהבתו למרגריטה פוקעת כבועת־סבון, הרגשת חטאו גורמת לו לברוח מבית ידידו, מבית אמו, לשוטט בפאריס ללא מטרה, ללא מחסה. שקט, אבל אומלל מאוד.

ז'ורז' דיהמל: ידידי של חצות. סיפור. תרגם מצרפתית א. ל. יעקובוביץ'. ספרית „ריכוך", הוצאת „מסדה" תל־אביב בסיוע מוסד ביאליק. סיון תש"א, יוני 1941. 171 עמ'. מחיר כל ספר 70 מא"י.

אמנון ברזל

משחקי פיסול

מוזיאון ישראל, ירושלים

הרעיון: הצבת אלמנטים פיסוליים עליזים, מתנוססים, צבעוניים, הני־תנים חוקים פיסיקליים של תנועה, הנודה, שיווי־משקל, הצטיים במר־מרים נושאי אפקטים של אור, ברק, שקיפות ובעלי משטחות מישושיה. הזמנת אובייקטים אלה אצל אמנים בזמינו של המוזיאון. ביקום התע־רוכה באגף הנוער (ויתבנה המוזיאון) — תוך הדגשת התתפות הצופים בהפעלת הפסלים, וכבאן: משחקי פי־סול.

משך התערוכה: כשישה חדשים. (ארגון: איריקה טאן).

המטרה המקוצרה: ביטול היחס צופה־יצירה, על־ידי הפעלת היצירה בידי הצופה, והפיכו מרגע זה לשו־תף פעיל של האמן. קירוב הנוער למעשה־האמנות, על־ידי התתשותו הפיסית תוך ניצול חושים נוספים, מלבד הראיה. הקירוב הפיסי (הפע־לת האנרגיה של הצופה על האובייקט — מחזירה אליו את תגובת הפסל. והחיבור, דו־שיח) יוביל לקירבה נפ־שית, ובקירבה זו רוצים כל מארגני הדור, משום סיבות המפורשות מאל כאות כתבי־עת וספרי חינוך.

התוצאה: התערוכה שנפתחה ביום שלישי נסגרה ביום חמישי בערב, משום שהמוצגים נהרסו, נרמסו, נוש־תתו ונבזזו. הנוער, הוריו וכל חובבי האמנות של ירושלים נהרו בה־

דוד שנהב: כדור בזירה (פרספקס)

מונים לתערוכה זו („בואו ושחקו" אמרו לו דרך אמצעי התקשורת), האנרגיה שהם הפעילו על משחקי הפיסול יכלה היתה להזיז את מגדלי המגורים החדישים הסובבים על נוף העיר.

כדורי גירוסטה על מוטות קפיציים יצרו „כדורה" כדורים עברו המבק־רים לאולם התצוגה. הכדורים רוסקו בתרגיל „ראש אל ראש", ולפתות ילד אחד נחבל בראשו, שגבהו תואם את גובה כדורי הגירוסטה מן הרצפה, באובייקט זה של ישראל הדני.

חצי ספירה מוצבת בסיבוב אסי על רקע מראה קעורה — עבודתו של עמי שביט — נופצה. תיבה מצוידת של כרים בתי־יוסף, נפלה שדודה לרגלי המשחקים בפיסול, וכדור פרספקס ש־קף ובו כדורים ומראה, שהכין דוד שנהב, הוצא מתוך הזירה המתגב־רת והמבודדת, לצורך משחקי־כדור של רצפת האולם.

רשימת הנזקים כוללת את עשרות המוצגים; ההרס הביא לסגירת התע־רוכה ולהתסכל קשה אצל המארגנים, הצופים לחדש את התערוכה, הד־פעם עם שלטי אזהרה „לא לגעת", ואולי עם גדרות ממוקשים. במידה שייאסר על הצופים להפעיל את ה־מוצגים תתבטל משמעותה של התע־רוכה ויהיה זה כשלונם הראשון של המארגנים, כי תולדת תערוכת מש־חקי־הפסל שנסגרה, אין בה כל כש־לון, לא לאנשי המוזיאון, ובוודאי שאין בכך כל גנאי כלפי קהל הצופים הפעילים. המוצגים הצליחו לבטל את הפער בין היצירה לצופה, וגידוי הפ־עולת האנרגיה הוכיח את כשרונם של המציגים, למעלה מן התכנון.

נתצר כאן „האפבינגי" שבו, כידוע, כל התגרים מהכלים (ומנהל אחד המו־זיאונים באירופה הציע לשמור חפצים אלה, כדי שהדורות הבאים יוכלו לגעת בחומר של אמנות זו).

צוות המוזיאון צריך היה להיות מוכן להריסת המוצגים בידי הקהל, ולו רק לאור פרשת תערוכת רדברים מורים ב„סייס גלריי" שבלונדון, בש־נה שעברה. תערוכה זו כללה חבלים הוורדים מן התקרה, כדורים, מיטש־חים של שקי־חול, בימות קפיציות ובדומה, והקהל התבקש להשתמש במתקנים אלה. התערוכה נסגרה ח־מישה ימים בלבד לאחר פתיחתה עם יבול של מספר פצועים. בהודעת מנהל הגלריה נאמר ש„הקהל, אמנם, נקרא להשתתף; אך האנשים השתו־ללו עד זוב דם" (Bloody mad). הגבלת השתתפות הקהל במשחקי ה־פיסול — כמוה כסגירת התערוכה. אם הנהלת המוזיאון החליטה, שסוג זה של אמנות ראוי וצריך לתפוס מקום במוזיאון — עליה לחזק את המוצ־גים, לפתוח את השערים ולקרוא ל־קהל: "enrechissez vous!" (התעשרו נא).

מלומד יהודי על השליח פאולוס

בעוד ישו זוכה לראייות חדשות והערכות חדשות בתיאולוגיה הנוצ־רית המודרנית, יש לשליח פאולוס „עתונות רעה" בדורות האחרונים. כמה תיאולוגים נוצרים חשובים ראו בו אדם שבסיבוכיו הנפשיים גרם לסיבוך תורתו הפשוטה והשווה־לכל־נפש של ישו. אלה מבין הנוצרים שאינם נקיים מאבק, או יותר מאבק, של אנטישמיות — והם כידוע רבים עד מאד — נוטים לראות בפאולוס דמות „יהודית" מדי, במובן תפיסתם המודרנית את „הדמות היהודית".

ספרו של מלומד יהודי צעיר, ריי־צ'ארד רובנשטיין, „אחי פאולוס", הוא על־כן מעניין שבעתיים, גם על רקע היחס הנוצרי המודרני לפאולוס וגם על רקע יהדותו של המחבר. אף שרובנשטיין הוסמך לרבנות הוא השתחרר בהדרגה מכבלי האורתו־דוכסיה והיום הוא מגדיר את עצמו כ„יהודי אתיאיסטי". גם היהודים שטמו את פאולוס מאז ומעולם, הם ראו בו — בפירוש־לשעבר שכמר־תו — אחראי לכל הזרם האנטי־יהודי בתיאולוגיה הנוצרית. רובנ־שטיין סוקר את תולדות היחס ש־פאולוס זכה לו מכל הכיוונים — ומגיע לנסיון אישי להסביר דמות מסובכת זו.

ספרו הוא מעין „פסיכו־הרמנוי־טיקה" — פרשנות גלגוליו הנפשיים של פאולוס. הוא נזקק לפסיכואנלי־זה ותולה בהערתו של פרויד בדבר היותו של פאולוס „רדוף על־ידי אירועי עבר אפלים, העומדים כל הזמן על סף התודעה שלו". להג־דרתו הסימפטטית את פאולוס שואל רובנשטיין ביטוי של גרשם שלום — הוא מכנה אותו „מיסטיקן יהודי מ־הסכני", שלא יכול היה להישאר ב־גבולות עולם היהדות האורתודוכ־סית. רובנשטיין כותב „לאנשים אח־דים יש מבנה נפשי שאינו מאפשר להם למצוא סיפוק ביהדות המסור־תית. אין הם גרועים או טובים יותר מן היהודים המסורתיים. פאולוס הוא אחד מהם".

בעוד ספר כ„ישו" של דוד פלוסר מהווה „אחי פאולוס" תעודה השו־בה של יחס יהודי מודרני אל אבות הנצרות.

(„ניו־יורק טיימס בוק רביו")

תיקון טעות

בשירו של זרבבל גלעד „תרמוס כחולי" („תרבות וספרות" 18.5.72) נפלה טעות מצערת. להלן הבית הרא־שון בנוסחו הנכון:

מנותק, מגובר, צולל
באפלה כבדולת אמות
אזרגות.
רק ריח דק ושמשי
בקשרני בזה.
פתאום בוקע קולך
בקרבי כברק!
עלעלי הפרחים מהבהבים.
והחשכה מתבהרת:
וכבר אני מבחין
בתנועת העננים הנמשכים
לרום. באור הכוכבים
המקרב.

יורם ברונובסקי

חמישה דפים קצרים

27.4.72

„דבר־מה אותנטי, כשמוצאים דבר־מה אותנטי — זה שווה את כל הכסף. עירן הוסר. הכל חשוד: בשקר, בזיוף, בהעמדת־פנים, בחנופה. הכבות חשודה...

סטאנדאל ביומנו של אגוטיסט: „גיוס השירה מת, נולד גיוס השדשות..."

משפטים למשהו ארוך יותר, שלא התרקם, שנול מבין האצבעות... כמו כל־כך הרבה דברים... רצו להיוולד, באה תחושת אי־הבוצות של כל זה, ביצוה, וגבתי.

היום יום סתום כמה... צמא, מסכן, רומים עצמיים שבדרך־כלל אני מחזיק אותם בדיסטאנס של כבוד מגיחים מדי פעם מפינותיהן של השעות האישיות. בבוקר היותי במין דמויה מלוכלכת־דביקה, בררר... אחרי הצהריים קמתי מזה קצת, להוך תפלות בלי מלח. צ'סו דיקלאמו שום צ'רנישבסקי לא יוכל לענות לי על זה.

הסתיימות גדולה מן החיים האפוטיאזות
של מקרים קטנים, כהים או זוהרים.

כמו שאומרות השורות של ג'ון אשבארי שהרולד ואני תירגמנו פעם.

28.4.72

Why do I hate man, woman or event?

אני שואל את עצמי את שאלתו של ייטס (או שאלת איזו פרסונה שבשירו).

ואני לא מעוניין בשנאה הזאת, שלפעמים גוזלת ממני את השעות שעשויות להיות היפות ביותר. לא מעניין. היא עושה אותי עבד לנושא שנאתי, כמעט כמו שהאהבה עושה אותי לעבד. אבל אני מצדיק את נפשי, מלאת הארס השנאה. אני שונא כאשר זה מגיע ל„איש, אשה או מקרה". אני אוהב כשזה מגיע ולא מגיע.

הנפש (ביאוש ובהכניה אני מקבל לאוצר המושגים שלי את „הנפש" הזאת. מה כוחו של האנתיאיזם שלי למול אלפי שנות „נפש", מה כוחי מול השורות של האודיסאה

כשנשמת־חיים עוזבת את העצמות הלבנות
הנפש מתמלטת להיותה חלום.)

הנפש היא לא כלים שלובים. במאזן השנאה והאהבה — מה גובר בי? פחד לעשות חשבון (נפש) — אבל, השנאה. מה? מישהו עשה לי משהו רע? לא, כמעט שלא. איגני שונא בכלל זה. סוג־השנאה שלי הוא כפי הנראה נדיר מספיק כדי לגרום לבני־אדם שלא יאמינו בו. אני שונא איש, אשה או מקרה הרא־יים לשנאה („מי שמך ?" כמובן לא בא בחשבון בוויכוח שביני לבין עצמי).

9.5.72

שני ספרים הנוגעים לראשית הנצרות שהחלטתי לקרוא בעיון, בלי לפסוח על מלה: ספרו של אדוין האטץ' „השפעת האידיאות היווניות על הנצרות", שמונח אצלי כבר זמן רב ורק עילעלתי בו, קורא פיסקה פה פיסקה שם, וספרו של אדולף דאייסמאן „פאולוס", שקניתי לא מזמן. לספרי־מדע אלה, מסוף המאה התשע־עשרה („פאולוס" הופיע בשנת 1911, ספרו של האטץ' ב־1889) יש כמה עדיפויות בעיני על ספרים חדשים, והמהדורות הבדורים הם בסופו של דבר אילוזוריים בלבד.

מהסיפוריות של „הכתיבה היפה" המליצית, הגאות של אנשי־מדע אלו, בעלי הציטטות האלגאנטיות מהשירה הקלאסית, או משקספיר או מגיתה, כבר הספקנו להיגמל. ההיסטוריונים המו־דרניים לא יצפצו לפתע את גיתה לתיאור מצב־רוחו של השליח פאולוס, בדרך־כלל גם אינם יכולים כי אינם מכירים אותו (אפילו שהם יכולים למנות את כל שינויי הנוסחאות באגרות פאולוס). אבל לאחר שמסתגלים לכתיבה כזאת רואים שהיא בעצם „הנכונה יותר". היסטוריה יכולה להועיל לחיים כשהיא קשורה לחיים. (ההמשך אצל ניצשה „כיצד מועילה ומזיקה ההיסטוריה לחיים" — מסה שלא איבדה דבר מנכונותה). „ההת־יישנות של התיזות" — מה זה בעצם חשוב ומשנה. כמה פעמים שמעתי סטודנטים אומרים בבוז מטומטם „אבל הספר הזה התיישן", מתעלמים בחוסר־תמוד מן האשליה שבכל המדעים הללו.

דאייסמאן מתאר (את „פאולוס" אני קורא ראשון) את הטיול שערך באנאטוליה „בעקבות פאולוס". מפעימים אותי איזכורים של מקומות שבהם הייתי אף אני: אני נזכר בפראות טרסוס, בקסמי קאיסארי, הרי התאורוס (דאייסמאן: „הפסגות הגוש־לגות של התאורוס, העומדות בזוהר נפלא, נשקפות לעבר המישור הים, שפה שומר ערבי שר שיר־ערירה רגשני לקבוצת צעירים העולים על אוניה"). קשה לקרוא ספר מדרני על נושא כזה, שיספק חויה כזאת, ידרבן בצורה כזאת לזכרונות.

11.5.72

אני מוחה צד לא נעים, מאוס אפילו, בכך שלפעמים כה קרובות קורה לי לקשר בדרך של אסוציאציות בין שורות שירים, או מצבי סיפורים המורחקים זה מזה. אני מקלל את הרגל הצעלני שלי לקרוא כה הרבה, הרגל שעתיד עוד כנראה, אם לא להרוס את חיי, כי אז לעוור במלאכת ההרס.

אני מעיין בשירי לנסקי וליד השורה „למאי איני סנגנית? למאי איני סנבית?" אני נזכר בשורה מ„פרוגיליום ואנאריס" „בתי אהיה כמו סנבונית" (שאליום גיצל אותה בטים „ארץ השד־כמוני" וכו' וכו'). אילו אפשר היה לי להפסיק את זה... כמה זה צריך לייגע אחרים, אם זה מייגע כך אותי.

17.5.72

צמאון כזה, תאוותנות חולת, הום גבוה... חוסר־מנוחה איום כזה, חוסר־מנוחה שנמשך ימים ושבועות, לא מנוחה ושנת לי (ארצינו אל כתלי). צריך לעשות משהו עם חוסר־המנוחה הזה, מה אני אעשה עם חוסר־המנוחה הזה, אבנה עליו טירת כסף?

הערב אני יושב כאן, לבד בבית, בבדידות צוננת נעימה — ואני כמו בכבשן. אפילו אמצעי מרגוע כה בדוקים כמו תקליט השירים, הרוסים של בולאט אוקודז'בה, שעל־פי רוב ממיסים את לבי (תיבת הנגינה השארלאטאנית — שרמאנקה שארלאטאנקה — כמה מתוק את שרה) היום — לא־כלום. אבן לוהט. לשרוט משהו, לשרוף משהו... לזרוק, לגרום.

פעם חשבתי כמו אמיליאנוס מונאי, גיבור שירו הגאוני של קאבאפיס:

„במלים, מהבעות ומנימוסים
נשק אעשה לי שדומה לו אין
אז כי אפגוש בבני־אדם נסים
אוכל לשים עליהם זין".

היום כבר כלום, לא הבעות, בקושי נימוסים, מלים לא כנשק אלא — להיפך — כמו פצעים פתוחים. לא כלום,

despondency and madness

והכי גרוע שאינני מפחד מכלום, דספונדנסי אנד מאדנס הם כמו אחים שלי, מעולפים כל־כך שכשיקרבו ויבואו רק אאכיל אותם במיטב המעדנים, ירצו יאכלו לא ירצו לא יאכלו (אבל הם ירצו ויאכלו כי הם אינם יודעים שובע).

אמיליאנוס מונאי גמר בכי־רע:

כך אמיליאנוס מונאי התייהר.
ההכין נשקו והיטיב לשאת?
מכל־מקום, הוא התבלה מהר
בסיקיליה, בן כ"ז מת.

אולי אני לא אענש ככה, שכבר ויתרתי על השריון, על הכול, לא שאני נגד עונשים, אבל כבר לא אוכל לשאת בענש נוסף (או שרק נדמה לי). ואני נזכר באיזו שורה שכתבתי פעם, לפני שנים, במין אינטואיציה כנראה: „מילא החיים וכל קסמם הרע, אבל אני אני מה אעשה ?"

אשכבה (א)

מי שעוסק בעברייני לשון אינו רש־אי לפטור עצמו מלענות על שאלות הקשורות למאורעות בחיינו שאינם משמחים. הצער הוא צער — והדיון הלשוני במקומו עומד.

כנראה סימן לוהאי הוא של סדרי ממלכה, שבעקבות מקרי פטירה מת־

טור הלשון

עוררות בעיות של טקס. ואם יש בעיות של טקס, הרי יש בעיות של לשון. אדם של ימינו הנעמד לבית עולמו אין לגבי בעיות של טקס. ערוכים לו „לויה", יש „קבורה", יש „הספד", אף יש מנהגי „קינה". ול־אחר זמן יש „אזכרה", „הזכרת נשמות". כל אלה הם מונחים מקו־בלים עלינו, ואנו יודעים למה מכוון כל אחד.

לא כן בטקסי ממלכה. באחרונה עדים אנו לחזיונות שלא היינו רגי־לים להם. אין סתם „לויה". אלא: נוטלים את מיטת הנפטר, מביאים אותה למקום מכנס, פעולה, מפעל חיים — מוסדות, אוניברסיטה, משרד ממשלתי, כנסת וכו' — קמים ונוש־אים נאומים. ושוב נוטלים את המיטה וממשיכים — אפשר למקום אחר, אפשר לבית עולם. הרבה סיבות יש — בין שיש כאן אסמכתה ממנהגי ישראל בין שלמדנו ממנהגי העמים. יש שצריך להסתדר איכשהו עם חלק „דתי" מכאן וחלק „חילוני" מכאן. יש שצריך לאפשר לאשה שתאמר את דבריה. וכו'. הקיצור: סדרי החיים נשתנו עלינו, ועם החיפוש למתן צו־רות מכובדות שמתישבות עם מסורת ישראל מתעוררות שאלות של לשון.

שכן, מה שם נקרא כל הטקס הזה? ברור שענין של „טקס קבורה" אינו בא בחשבון — שהרי הוא מיוחד ל־פעולה מסויימת. כיוצא בכך ענין „לויה". איכשהו מתבקש להבחין בין סתם „לויה" לבין אותו טקס נמשך של נאומים. הספדים. תפלות לסוגי־הן. יפה. איני יכול לומר אם יש הכרח לגבש מונח נפרד. עובדה היא, שמינוח כזה מתחיל להתגבש. ועדים אנו לכך, שבאחרונה מרבים להשת־מש בלשון „אשכבה". עורכים „טקס אשכבה" — ולא די בסתם „לויה". ואם יש טקס כזה, הרי ממילא התפ־לות נהפכות אף הן ל„תפלות אשכ־בה". מונחים כאלה שימשו לפחות בשתי הזדמנויות בשבועות האחרו־נים — וכאן מקור לשאלה.

היינו: מה פירוש „אשכבה" ו־כלום זה מונח יאה ומתאים? עד שאתה תמיה על השאלה, מתברר לך שאכן יש כאן תהייה של הרגע ה־ראשון. כאלו כך הדברים: לשון „אשכבה" נראה לרבים מונח היאה לטקסי אבלות של שאינם בני ברית. אוזנינו הסכינו לשמוע על „טקס אש־כבה" הנערך למלכי העמים, וענין „תפלת אשכבה" מתקשר איכשהו ל־ענין אותן תפילות הנאמרות בכנסיות ואשר גדולי המלחינים חיברו להן מוסיקה נהדרת — הוא ענין ה־„רקוויאם". כדרך שבתפילה הקתולית מכונה התפילה בענין „מנוחת עד" שאלה „משכבי הנפטר", כך „אשכ־בה" נהפך לנו למעין תרגום למונח לא־יהודי זה.

אמור מעתה: כך פני הדברים: „אשכבה" הוא מונח שאינו מתאים ל„לויה" יהודית, הוא שאילה מטב־עית של מונח היאה לשאינם בני ברית. ומי שמחיל מונח זה על גדו־לים מישראל ההולכים לעולמם, כ־אלו פוגע פגיעה חמורה.

פירטתי את דרך הטענה כדי להר־אות, עד היכן התפתחו הדברים — ועד שלא ניכנס לניתוח גופו אמור להכחיש את הטענה, לבל ייכשלו בה. טענה זו יסודה בהרגשה נכו־נה של בן־דורנו — ובכך יש להת־חשב. אבל מצד המקורות אין בה כלום. כמובן, הדברים צריכים עיון — ועל כך בהמשך רשימתנו.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קור־אים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות ל־מדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

תמונות

לבנון, שלא נגעו בו התמורות הסגנוניות השונות, ואשר היה הולך ומתעמק בעולמו הרעיוני שלו — יצר לעצמו כעין אי משלו בתוך החיים האמנותיים של ישראל...

השבוע:

• בשמן: לבנון, מרסל ינקו, בונה, וקסלר, מאירוביץ, מוקדי הנדלר

• ליטוגרפיות ותחריטים

PICASSO, PISSARRO, KLEE, NOLDE, MIRO, MAGRITTE, FEININGER

רוז

גלריה לאמנות

סמטת בית השואבה 1

(פינת אלנבי 94)

תל־אביב, טל. 613924

Rooz

ספרית פועלים

ספרים חדשים

בן־עמי שרפשטיין (אוניברסיטת תל־אביב)

תרבות סין

סין, אין איש יכול לשכוח, מוסיפה להיות. יהיו אשר יהיו השינויים המתחוללים, או שעוד יתחוללו, אי־כה הוסיף סין הישנה להיות בעצמותיה של החדשה.

הפרק הראשון, מושלים ובבים, נותן מצע רקע מדיני וסוציולוגי לפרקים הבאים, על אמנים, היסטוריונים, קוסמוגראפים ופילוסופים.

אנדה דגן־הראל.

ימים רבים

ספר ביכורים. שירי נופים פנימיים ובהם אריחה ושלכת, שורשים ועלים נידפים ברוח.

מהדורות חדשות:

משה זרטל

במחיצתו של קורצ'אק

המהדורה השלישית־המחודשת ומורחבת של הספר בביאה לקורא פרקים־פרקים של חייו, הגותו, מפעלו החנוכי ולבטיו של המחנך הסופר הגדול, אשר כמבורתו הפולנית פגה בחלומותיו ובתכניותיו לארץ־ישראל. אך נפל — יחד עם ילדיו — מידי הרוצחים הנאצים.

המחבר מעלה את פרקי הזכרונות מתוך קשר אישי מעמיק למורו ולידידו, שנהרות בלב העם כאחד מקדושי ישראל.

בני מיטיב: הזורעים במדבר

מהדורה מיוחדת לבתי הספר

פ. ג. לורקה: רומנסרו צועני

לאה גולדברג: איה פלוטו

כוש: שמוליקיפוד

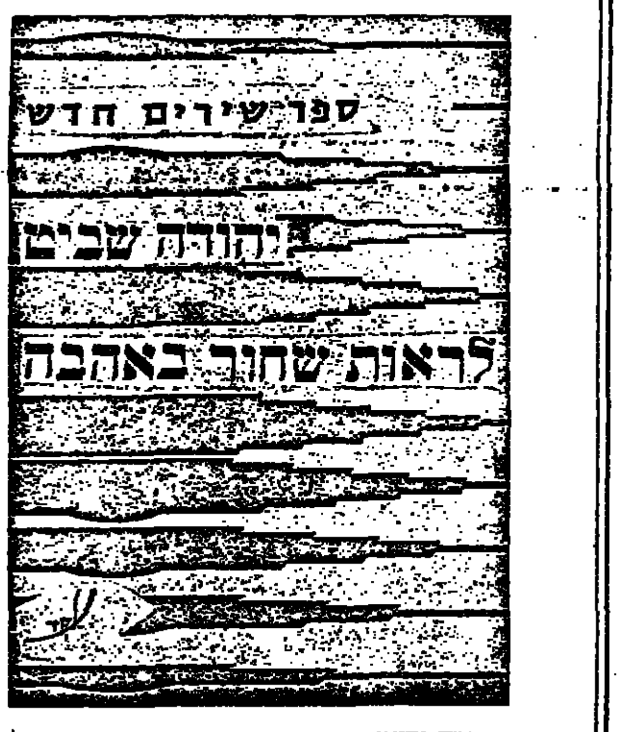

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' סוטין 27, תל־אביב. טל. 246194

הופיע

אהרן מאירוביץ/שירים

מבחר מן השירים שכבר ראו אור וכן שירים חדשים. שלוש פואמות. מכלול נעימות וגי־כיות. שירה לירית שהותמה סוד־שיח האדם עם לבו ועם דורו. 368 עמ'.

אריאנה הרן/ לאורו החיור של הרדיו

מתוך השירים שקובצו בספר: הדברים שאתה מנסה לשכוח — הדברים שאתה משתדל לזכור; באנו אל לב הדברים; אפשר להעצר לרגע קט; אילו אמרתי זאת צרפתית. 32 עמ'.

מהדורה רביעית

זלדה/פנאי

* הכרמל האי־נראה

פרס ברנר תשל"ב. 112 עמ'.

הוצאת „המנורה"

רח' זנגביל 24, תל־אביב, טל. 2130670 (עד שעה 10 בבוקר)

ספרים חדשים:

יעקב רימון (האב): „דמויות מן העבר"

(אנשי עמל. הנקודה היהודית. חבלי גאולה)

תקופת בראשית — חידוש הישות היהודית בארץ. הפיחה רוח מרוממת לא רק במנהיגיהם, אלא גם בהמוני „עמך".

ברא כרעיה דאביה

זכריה רימון (הבן): „בלילה לפני שאני נרדם"

מבחר שירים וסיפורים לילדים ולתלמידי בתי ספר. ציורים צבעוניים ברמה אמנותית; נחמד ומהנה.

ראובן בן־שם: „קומדיה במדבר"

מחזה פאראפסיכולוגי הראשון בעולם.

ירלמוטער: „אן אקטיאר אין אוישוויץ" (יידיש)

„...התיאטראלי" באושוויץ העיז לפתוח חריץ. בעומקי הגיהנום עלי אדמות. לנשימה קצרה — במחבואים העלה רציטציות משלום־עליכם, שלום אש, משה בורודוזון, ה. לייוויק וכו'.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

החמצות של רבי־אמנים

שחמט

בעריכת משה צ'רניאק

גם שחמטאי מעולה עלול להחמיץ תחבולה כדאית. אלא שאין הדבר קורה תכופות והתחבולה שהוחמצה היא ודאי מן הקשות והמסובכות ביותר.

סיום משחק מס' 748

ת. בין־אהוריה, מונים 1967 מקינב

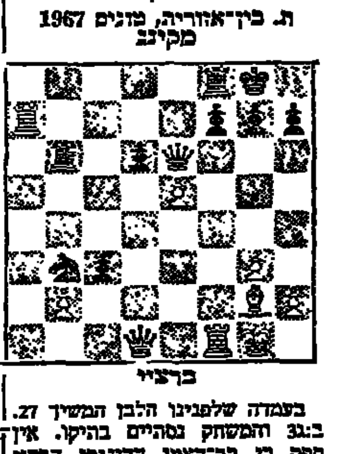

ברצ'י

בעמדה שלפנינו הלבן המשיך 27. ב:ג3 והמשחק נסתיים בתיקו. אין ספק כי רב־האמן ההונגרי הבחין גם באפשרות 27. ר—ל5, אך משראה את התשובה 27... בג3 הסתייג כליל מן האפשרות הזאת.

חבל! אילו המשיך לעיין בה (ולו הזמן שעמד לרשותו היה מאפשר זאת) היה יוצר תחבולה מענינת ה־תובעת מן השחור הגנה מדוייקת ביותר. הרי ניתוח תחבולה זו כפי שנעשה בתום המשחק.

27. ר—ל5!?, בג3; 28. מה—ז3

מה יעשה השחור? כמובן, לא 28... מה:ה5; כי אז 29. מה:ז6+! ומט ב־א8. לשחור שתי אפשרויות.

28... פ—ז4!;

המשך המתבקש: 28... פ—ז2; כאפשר סיום־ראווה: 29. מה:ה7+!!, מה:ז7; (29... צ:ז7!; 30. צ—א8+ כר־פה מס) 30. צ־ז:ה7, ג:רמה+; 31. כ—ה2!! אחרי 31. צ—ו1+, מ—ח8: הלבן אינו משיג מאומה. עתה, לעומת זה, אין לשחור הגנה מפני מט.

29. מה—ה4!, מה—ג8!;

המסע המציל, אחר 29... מה:ה5!; בשל 30. צ־א:ז7!, צ:ז7; 31. ר:ה7+ ר־ג2. מה—א8+. לא מספיק 29... פ—ה7+!; כי אז 30. מ—ו2, ג:רמה; 31. ר:ה6 וזוכה.

30. צ־א:ז7, צ:ז7; 31. ר:ז7+, מ—ח8; 32. ה6, ג:רמה!;

אך 32... מ:ה6; 33. ד:ה6, ג1־מה; 34. ר:ג8, מה:ג8; 35. מה—ה7! עם עדיפות הלבן, אשר מפעיל מיד את הרגלי החופשי שלו.

33. ה7, פ—ה2+!;

עדיפות נשמרת ללבן גם בסיום שנוצר אחר 33... מה:ו1+; 34. מ:ו1, מה—ג1+; 35. מה—ו1, מה:ו1+; 36. מ:ה1.

34. מה:ה2

לא 34. מ—ו2 כי אז 34... מה־ג1—ג5; 35. ר—ז5, מה־ו6—ה8.

34... מה־ג1—ג5+ והמשחק מסתיים בתיקו־נצחי.

בעיה מס' 680

מאת ג. נאדריישווילי, 1971

פרס ראשון

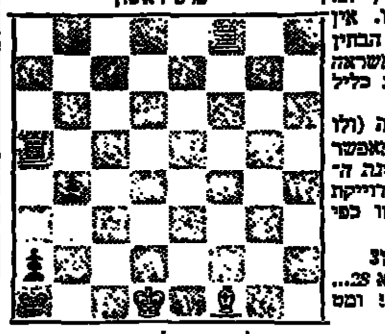

הלבן מתחיל וכופה תיקו

שחמט בישראל

משחקי הליגה

תוצאות הסיבוב השביעי:

ליגה ארצית. קבוצת המכביון הבי־סה את הפ' חיפה ויש לה סיכויים טובים למקום הראשון. פרטי התוצ־אות: מכביון חיפה — הפ' חיפה 5:1, אס"א ת"א — בת"ים 4:2, „פלדי־קליין" — עמק חפר 3:1 (1), „לסקר" ת"א — הפ' ירושלים 2:2 (2), רמת־גן — „הרצליה" חיפה 4:2.

הדירוג, בעוד נותרו 2 סיבובים ב־לבד: מכביון 27½, „פלדקליין" 24½ (1), אס"א 24½, „לסקר" ת"א 22½ (2), עמק חפר 20 (2), רמת־גן 19½, בת"ים, „הרצליה" חיפה 18½, הפ' ירושלים 16½ (2), הפ' חיפה 14 (1).

ליגה א' צפון. הדרה — בית נגלר 4:1 (1), „לסקר" חיפה — מכביון ב' 3½:½, עפולה — חב' החשמל 4:2, גליל עליון — פ"ת 4:2, כפר סבא — ותיקי הפ' חיפה 2:3 (1).

הדירוג: חדרה 25½ (1), „לסקר" חיפה 26½, גליל עליון 22½, עפולה, מכביון ב' 21½, בית נגלר 20½ (1).

ליגה א' דרום. „רובינשטיין" ר"ם — הפ' ראשל"צ 4:2, בית"ר מרכז הנוער א' 3½:½, „לסקר" ב' — חולון א' 1½:2½ (2), אוניברסיטה ב' ת"א משאבי שדה 4:2.

הדירוג: „רובינשטיין" 30, בית"ר ת"א 23, מרכז הנוער א' 21, אוניבר־סיטה ב' ת"א 19½, אס"א ירושלים 17, חולון א' 15 (2).

מד־כושר ל־31 במרס 1972

נודעה הרשימה החדשה של מד־כושר הישראלי. הנה 15 הראשונים ברשימה א': כגן 2462, קריידמן 2460, בליימן 2413, בלשן 2407, אבנר 2406, גלפר 2404, קלדור 2394, צ'רניאק 2384, פרץ 2382, רום 2379, גלר 2373, פרידמן 2360, ספסק 2350, מרש 2344, קליר 2341.

ידיעות בקצרה. בתחרות הסגל האולימפי, שתפתח בנתניה ב־8 ב־יוני, ישתתפו כנראה האמנים הבאים: א. אבנר, ל. בוביס, צ. בלשן, צ. גל־פר, א. כרס, י. ספסק, ש. פרידמן, מ. צ'רניאק, א. קלדור, מ. קליר וכן ד. לוי (סקוטלנד). השתתפותו של מ. פרץ — עדיין בסימן שאלה ● באלי־פות המועדון „לסקר" ת"א נערך הסיבוב העשירי; מלאכי ניצח את פלאם וגלוזמן את כהנא. המשחק סהר — סמילטינר נסתיים בתיקו. מוביל מלאכי עם 8 נקודות. לצ'רני־אק — 5½ (3) ● במסגרת חצי־גמר אליפות ארצית לנוער נסתיימה עוד תחרות אחת (בית „השרון"). ניצחו: ש. גרינברג, י. גרינפלד, א. שליסל־ברג עם 7½ נק' כ"א. אחריהם: ג. גרינברג 7 ● הסיבוב השמיני בליגה יוקדם ל־3 ביוני (במקום 17 ביוני) בגלל תחרויות שח־קים בנתניה ● חוג־שחמט חדש, בית"ר פתח־תקוה, יפעל בהדרכתו של ד. בן־ציון. ב־פתיחת המועדון נערכה תחרות בזק; ניצח י. גרינפלד, שני־בן־ציון.

שחמט בעולם

אליפות איזור אסיאני. בטהרן נערכה התחרות של אליפות האיזור האסיאני, בהשתתפות 10 שחמטאים אלה: כגן, גלר (ישראל), אוישמן, סומורבאטור (מונגוליה), ארוה, חסן (הודו), אמנאם, סואר (טורקיה), שאריף, הארדני (אירן). הישראלי שמעון כגן נמצא בכושר מעולה. הוא ניצח את גלר, את אוישמן, את ארוה את שאריף ואת שני השחמטאים ה־טורקיים, סיים בתיקו עם סומורבאטור ועלה לראש הטבלה עם 6½ נקו־דות מתוך 7 משחקים. אחריו: אוישמן חסן עם 4½, שאריף ואמנאם 3½, ארוה, הארדני 3, סומורבאטור 2½, גלר ואומנאם 2.

ידיעות בקצרה: בחצי־גמר של אליפות העולם לנשים מובילה גפ־רינדשוילי 1:3. היא ניצחה בשני המשחקים הראשונים, והפסידה ב־שלישי, ניצחה ברביעי. במשחק ה־שני שיחק לה המזל: לקושניר היה יתרון ברגלי כאשר נעלם מעיניה איום מט במסע ראשון: כאשר הוד־גם מסע המט סברו צופים רבים כי זו טעות המדפיסים ● בדרום אמ־ריקה נערכו אליפויות במספר אר־צות. בקולומביה ניצח אמן בינ־לאומי ואיק קואליאר; באליפות ו־נצואלה ניצח סאמשס, אמן הונגרי לשעבר; קרלוס סילוה הוא אלו־פה החדש של צ'ילי: סילווה בצא־רי ניצח באליפות אורוגואי ● הר־כבה של התחרות המסורתית של אי.בי.אם. (המתחילה ב־29 במאי) מבשר מאבק שקול ומעניין. בין מש־תתפי התחרות הראשית קורצ'נוי, קרפוב, הובנר, איווקוב, ליובוייביץ, בראון, סאבו ועוד. מתברר עתה כי הישראלי יאיר קריידמן הוזמן להת־חרות המשנית, בה יתמודד בין השאר עם אמנים בינלאומיים: שוש הבניג־גס, זוידמה, קייפרס ואחרים.

„פצצות" תיאורטיות

חלפו הזמנים בהם היה השחמט להתחביב מהנה בלבד. כיום, על מנת להצליח בשחמט, הינך זקוק, מלבד כשרון טבעי, למטען עצום של ידע תיאורטי בפתיחות ובהיסודי בשחק. נפילה במלכודת תיאורטית אורבת למן ראשיתו של המשחק. צעד אחד פזיז... ואתה „בפנים". ויש מלכודות סמויות שלא הוכל לפענח בנקל.

לבן: גולדברג

שחור: קנאיין

בריה"מ, 1970

1. ה4, ד5; 2. ה:ד5, פ—ו6; 3. ד4, פ:ד5; 4. ג4, פ—ב4!?;

אין זה מסע טוב (על אף האיום 5... מה:ד4! הטמון בו) הלבן זוכה בעדיפות אם הוא יודע לפעול בזהי־רות ובדיוק רב. המשך הנכון הוא 5. א3, פ"ב—ג6; 6. ד5, פ—ה5; 7. פ—ב3!

5. מה—א4+, פ"8—ג6; 6. ר"ד3

מסע מפתה זה מביא להפסדו של הלבן. גם כאן עליו להמשיך 6. א3.

6... ב5!;

התקפת־נגד מפתיעה. על 7. ג:ב5 יבוא פ—ד4! והיוזמה עוברת לשחור. עם זאת, היה זה פתרון מסוכן ממה שקרה במשחק.

7. מה:ב5?, פ—ג2+; 8. מ—ד1, ר—ד7!!

עמדה מרתקת. הלבן מפסיד את מלכתו (ולא, יוכה הצריח ב־א1) אך הוא חוזה לקבל בעדה תמורה מספקת.

9. ד:ג6, ר—ו4+!!;

השחור מוותר על לכידת המלכה (תמורת 3 כלים), ממקיד גם את פר־שו האזור וממשיך בהתקפה.

10. מ:ג2, מה—ד1+!; 11. מ—ג3, מה:ג1+; 12. מ—ב3, ר—ד1+; 13. מ—ב4

או 13. מ—א3, ה6+; וזוכה.

13... א5+; 14. מ—ג5, ה5+; 15. מ—ו5, צ—ד8+; הלבן נכנע.

אחרת היה מקבל מט: 16. מ:ה5, ר—ה6+; ועתה 17. מ—ד4, ר—ג5++!; 18. מ—ה4 (18. מ:ג5, מה—ג5×) צ—ד4+; 19. מ—ה5, מה—ד4×, או 17. מ—ו4, ר—ג2+; 18. ר—ד3, מה—ד4×.

ועוד „פצצה" תיאורטית מתחום ה־הגנה הצרפתית.

לבן: בולסלבסקי

שחור: ציטמניאוסקוב

בריה"מ 1956

1. ה4, ה6; 2. ד4, ד5; 3. פ—ג2, ב5; 4. ה:ד5, מה:ד5; 5. פ"ו—ו3, פ—ו6;

יותר מקובל המשך 5... ג:ד4; 6. ר—ג4, מה—ד6!; המביא למשחק שקט ומאוזן.

6. ר—ג4, מה—ג6;

השחור משחק באש עת שהוא מציב את מלכתו באלכסון אחד עם מלכו.

7. א4, א6!?;

מזמין סערה תחבולנית. מי שאינו רוצה בכך יכול להמשיך 7... פ"ב—ד7.

8. ר—ב5!?

כאן יכול הלבן לחמוק מן ה„זכיה במלכה" ולהסתפק ב־8. 0—0. אבל שני הצדדים מבקשים להוכיח את צדקתם.

8... א:ב5; 9. א:ב5, מה:ב5; 10. צ:א8!

אחרי 10. מה:ב5, צ:א1; 11. פ—ב3, צ—א8; יתרונו החומרי של השחור יתן את אותותיו.

10... מה:ב2; 11. מה—ב3, מה:ב3; 12. פ:ב3, פ"ו—ד7; 13. פ—ה5

המשך המתבקש — 13. ר—ו4 כ־אפשר לשחור התבולה נאה זו: 13... ב6!; 14. צ:ב8 (14. ר:ב8?, ר—ב7;) 14... פ:ב8; 15. ר:ב8, ר—ב7; 16. ב—ד2, ג:ד4; עם עדיפות השחור.

13... ב:ד4!;

כל מסע אחר יהיה לטובת הלבן, למשל: 13... ר—ד6; 14. פ:ד7 וב־עקבותיו 15. ד:ג5, או 13... פ—ב6; 14. צ:ב8, ר—ד6; 15. פ—ג4.

14. פ:ד7, כ:ד7; 15. צ:ב8, ר—ד6;

16. צ—א8, צ—ה8;

סיכוייו של השחור טובים יותר. הוא ימשיך ה5 (גם אחרי 17. ו4), מ—ג7 ו־ב6 ואז יופעלו שני רציו בכוח מלא. קשה ללבן ליצור תכנית למימוש יתרונו החומרי הקל.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

24.5.1972

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	62.5		63
אליאנס ב' (ש)	775	+5	780
אלקו 1 (ש)	108		110
אלקו 2.5 (מ)	107	+3	110
אלקטרה 1 (ש)	194.5	+4.5	200
אלקטרה 5 ✱ (ש)	181	+8.5	190
ארגמן (ש)	317		335
ארגמן (מ)	335		350
ארגמן (ר"מ) (מ)	334	+1	350
אתא ב' (ש)	176		177
אתא ג' (ש)	175	+0.5	176.5
אתא משנה (ש)	157.5		160
בית הרכב (מ)	69.5	+1	72
דובק ר"מ (מ)	314	+8	323
קרור 1 (ש)	260		
קרור 10 (ש)	153.5	+1.5	172
כבלים (מ)	161	+1	168
סריג ר"מ (מ)	128.5		132
ספנות (ש)	116	+1	120
כימיקלים (ש)	64.5	+2	66.5
[illegible] (מ)	89.5		94
כולר (ש)	165		169
נחושתן ר"מ (מ)	239.5		
טבע (ש)	764	—1	
טבע (מ)	770	+19	
פניציה ר"מ (מ)	114.5	+2.5	116
מפעלי ניר (ש)	265	+2	268
עסיס ב' (ש)	243.5	+7.5	254
שמן ר"מ (מ)	113.5	+2	119
תעל ב' (ש)	179.5	+6.5	187
עוד (ש)	94		95
בנקים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	190	+1	190
א'ה'ה' (מ)	269.5	—1.5	272
אוצר לתעשיה (מ)	328	+2.5	
אי.די.בי. ר"נ (ש)	193.5	+0.5	194.5
אי.די.בי. ב (ש)	232		
בנק אגוד (ש)	211		
אפותק' (מ)	181.5	—0.5	182
אי' בריט' ר"מ			
דיסקונט א' (ש)	355		
(מ)	173		175
אי' בריט' (מ)	176	+1.5	
בנק לחקלאות ר"מ (ש)	102		101
בנק מזרחי (מ)	130		
פועלים (מ)	245		247
פועלים ר"מ (מ)	261.5	+1.5	262
בנק כרמל (מ)	142	+7	142
לאומי רגיל (ש)	306	+0.5	306
משכ' בנין (מ)	143		
סחר חוץ (מ)	255		
פ' תעשיה 8% (ש)	85.5	+0.5	
פ' משכ' (מ)	190		
משכ' שכ' (מ)	147	+1	149
כלל תעשיות (ש)	127.5	+2	128
מרכנית ב' (ש)	186		188
הסנה (מ)	180	+7	182
ר.ק.מ' — 1. (ש)	190	+10	
ריק'מ' — 10. (מ)	107.5	+0.5	116
ספנות ר"מ (מ)	183.5	+4	184.5
ספנות (מ)	168	+10	164
סהר ג'	159	+10	164
צור (מ)	148.5		
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	148	+7	154.5
אפריקה 1 (ש)	346	+11	
אפריקה 10 (ש)	316	+5	322
הכ' הישוב (ש)	220	+9	232
הכ' הישוב (מ)	224.5	+5.5	243
מטעי הדר (ש)	99	+3	104
ישרס (ש)	139.5	+2.5	142
ג' ובנין (ש)	217		223.5
מהדרין (ש)	162.5	+1.5	164
פרי אור (ש)	171	+3	
אנג' — ישי' (מ)	117.5	+5	118
נאות אביב (ש)	86		90
ריאלקו (ש)	122.5		126
רסקו ר"מ (ש)	100	+1	101
רסקו (ש)	73.5	+3.5	75.5

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	187	+7	187
דלק (ש)	168	+1	176
ירדן (ש)	69.5	+2.5	70
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	83	+4	84
אלרן (מ)	180.5	+4.5	188
פועלים (מ)	202		205
יצוא (מ)	86	+0.5	89.5
פז (מ)	107		110
אמפא א' (ש)	117	+2	121
דיסקונט (מ)	184	+2	190
עין (ש)	202		
יפת ב' (ש)	140		
לאומי (ש)	183.5		188
סחר חוץ (ש)	94	+0.5	98
מזרחי ב' (מ)	109	+1.5	
פריון ב' (ש)	73	+3	74.5
כלל (ש)	121		122
שוק חופשי			
נפטא (ש)	68.5		70
לפידות (ש)	136	+0.5	141
לפידות (מ)	166.5		170
[illegible]			
אי.די.בי. (ש)	206		206
אמישר (ש)	89.5		
7% בנק משכ' לשיכון (ב)	111		113
6.5% כור (ש)	159.5		160
7% צים (מ)	251		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)	69	+2	
8% אוניקו ✱ (מ)	77	+3.5	
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	165.5	—1	
6% פ' תעשיה גג (ש)	99	—0.5	
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	99	—1	
גזית (ש)	63		

אגרות חוב	[illegible]	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	196.5	—0.6
5% אג"ח ים המלח (ב)	106.8	+0.7
6% חשמל הטיבה ב' (ש)	125	
הלפטון קלור כאיר 6.5% אג"ח (ש)	85.9	—1.1
הולליס 5	114.7	
הולליס 6	113.1	—0.9
הולליס 7	115.7	—0.6
הולליס 8	102	—0.3
הולליס 9	103.8	+0.9
הולליס 10	אין מסחר	
הולליס 11	103.3	
הולליס 13	103.4	—0.4
הולליס 14	104.9	+0.1
הולליס 15	102.5	—0.5
הולליס 16	104.3	—0.1
הולליס 17	104.9	—0.2
הולליס 18	104.3	
צמודות למדד		
קרן ורבית		
מלוה בטחון 1967		
סדרה א	169.6	
סדרה ט	170.1	
סדרה יא	169.9	—0.2
מלוה בטחון 1968		
סדרה א	147	—1.1
סדרה ה	145.9	—0.4
סדרה מא	145.4	+0.4
מלוה קליטה 1962		
סדרה א	140.4	+0.2
סדרה ט	135	—0.3
סדרה מא	133.8	
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	149.1	—0.3
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	214.6	
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	194.4	
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	175.9	+0.1
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 1187	145.1	—0.4

מפתח: ר"מ — רגילות מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ב' — מניה ב'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	201.0	191.5	191.5
ארז	113.8	108.5	108.5
איתן	114.97	—	112.16

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

הגנה יעילה

יד השבוע: מחלק דרום. אין פגיעים.

צפון
♠ 8 6 4 2
♡ 10 8 7
◇ 3
♣ 9 6 5 4 2

מערב
♠ Q 9 3
♡ J 9 2
◇ A Q 10 9
♣ Q J 8

מזרח
♠ J 10 7 5
♡ Q 5
◇ 5 4 2
♣ K 10 7 3

דרום
♠ A K
♡ A K 6 4 3
◇ K J 8 7 6
♣ A

ברידג'

בתחרות קבוצות הגיעו צפון־דרום לחוזה סופי של „4 הארט" בשני ה־שולחנות לאחר מהלך הכרזה שי־גרתי. בכל מקרה התחיל מערב את ההגנה עם ה־2 הארט.

בשולחן הראשון זכה הכרוז בל־קיחה הראשונה עם ה־A הארט ב־לכדו את ה־Q הארט של מזרח. ה־כרוז שיחק מיד דיאמונד שנלכד על־ידי ה־10 דיאמונד של מערב. זה חשש להחזר בהארט (על מנת לא להפסיד לקיחה בסידרה זו) וחזר עם ה־Q קלאב. הכרוז זכה בל־קיחה עם ה־A קלאב והתך דיא־מונד מיד עם ה־8 הארט בדומם. הכרוז חזר לידו באמצעות ה־A ספייד והתך דיאמונד שלישי מידו עם ה־10 הארט בדומם. שוב חזר הכרוז באמצעות ה־K ספייד לידו, ומשך גם את ה־K הארט. הכרוז שי־חק דיאמונד רביעי הפסיד לקיחה להגנה על־ידי ה־A דיאמונד של מערב. זה משך לקיחה שלישית של ההגנה עם ה־J הארט, אך יתרת הלקיחות נלכדו על־ידי הכרוז שי־ביצע את החוזה, לאחר שהפסיד לקיחה בהארט ושתי לקיחות בדיא־מונד.

גם בשולחן השני זכה הכרוז ב־לקיחה הראשונה עם ה־A הארט ש־לכד את ה־Q הארט מיד מזרח. ה־כרוז שיחק דיאמונד מידו שנלקח על־ידי ה־10 דיאמונד של מערב. או־לם כאן מערב לא פחד לשחק הארט. הוא המשיך עם ה־J הארט שנלקח על־ידי ה־K הארט ביד הכרוז. זה יכול היה רק להתוך דיאמונד אחד מידו באמצעות ה־10 הארט בדומם. לפיכך נשארו לכרוז שני קלפים מפסידים (נוספים) בדיאמונד. מל־בד זה הגביה ה־9 הארט של מערב ולכד לקיחה נוספת ומכרעת של ההגנה. הכרוז נכשל, איפוא, בביצוע החוזה לאחר שהפסיד שלוש לקי־חות בדיאמונד ולקיחה רביעית ב־הארט.

הקוראים יבחינו, כי מערב הגן ב־צורה יעילה מאד. אילו היה משחק (לאחר הזכיה בלקיחה בדיאמונד) את ה־Q הארט (במקום ה־J הארט) היה מאפשר לכרוז לבצע את החוזה. ה־כרוז היה זוכה בלקיחה עם ה־10 הארט בדומם, ומספיק להתוך דיא־מונד שני מידו עם ה־8 הארט. ה־כרוז היה נאלץ אמנם להפסיד שתי לקיחות נוספות בדיאמונד, אולם הוא היה נמנע מלהפסיד לקיחה בהארט, כאשר ה־K הארט לוכד את ה־J הארט מיד מערב.

אליפות הקיבוצים לזוגות

מחר, יום שבת החל משעה 10 ב־בוקר תתקיים אליפות הקיבוצים ל־זוגות שתערך בהוצאה האזורית ב־צמח, בעמק הירדן. רשאים להתמודד רק שחקנים, שהם חברי קיבוץ מ־תנועה קיבוצית מוכרת.

פרטים נוספים אפשר לקבל במ־נהל התחרות, ברוך כ־הלר, בית־ינאי דאר כפר ויתקין.

מצודת הגמל קיסריה
במרומי המצודה בנמל העתיק בתוך הים
מסעדת דגים וקפה

למכירה
דירות
בנות 4 חדרים
במרכז הרצליה
על יד העיריה בשלבי בניה
לפנות שמרנליב—ליבוביץ
הרצליה, רח' הדר 12
טלפון 250255 — 983174

הסוכך HASSOCHECH
רחוב הרצל 89, תל־אביב
טל. 82 34 73
✱ העשית סוככים
✱ למרפסות ולחנויות
✱ שמשיות לגינה
✱ מבחר גדול של בדים
עבודה מקצועית מעולה

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק פרוק 71/

פירוק חברות

בענין: פקודת החברות. ובענין: „נגב" (תחנת שרות אוטומובילים) בע"מ, מאומת כביר פינת הרצל ובן־צבי ת"א. נמסרת בזה הודעה שבקשת פירוק החברה הנזכרת לעיל ע"י המשפט המחוזי תל־אביב הוגשה ביום 13.6.71 לבית המשפט ה לעיל ע"י ליפסקי יוסף הי"ו חיפה 100 ת"א ע"י ב"כ צפורה צר עו"ד מרח' בן־יהודה 217 וכי נתנה הוראה שבקשת פירוק תתברר בפני בית המשפט ה בדין בתל־אביב—יפו ביום 2 בשעה 8.30 בבוקר. כל נושה משתתף של החברה האמורה ה להמוך במתן צו בענין הבקשה להתנגד לכך, רשאי להופיע ב הבירור, אם בעצמו או באמצ עורך הדין שלו. העתק מן הב הזאת יינתן לכל נושה או מש של החברה הזאת הדורש אותו התחום מטה תמורת התשלום ה בעדו.

צפורה בליצר, ע
רח' בן־יהודה 218
טלפון 445349

הערה: כל הרוצה להופיע ב בירור הבקשה האמורה, חייב ל או לשלוח על ידי הדואר לאיש ההם לעיל הודעה על רצונו ההודעה תציין את השם והמען האיש או, אם זו פירמה את המען של הפירמה, והיא צ להיות חתומה על ידי האיש הפירמה או על ידי עורך הדין או שלה (אם יש להם עורך וצריך למסרה, או — אם היא לחה על ידי הדואר — צריך לש בזמן שתספיק להגיע אל ההר לעיל לא יאוחר משעה אחת הצהרים של יום 4.6.72.

דיזנגוף סנטר

החל מיום א' 28.5.72
מספרי הטלפון החדשים
של משרד המכירות
בגשר מעל דיזנגוף
הם:
28 11 46
28 11 47
28 11 48
28 11 49

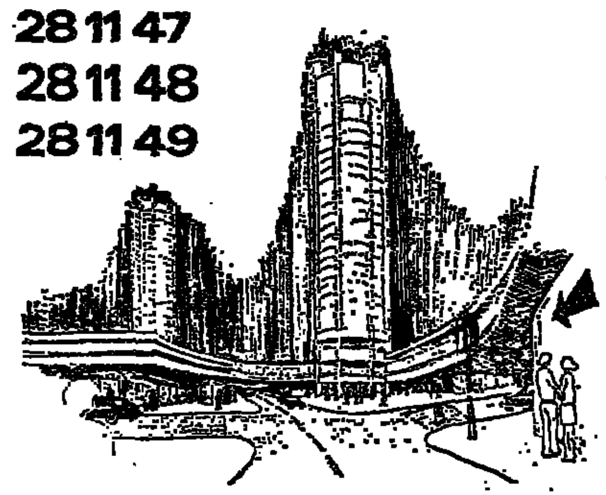

DIZENGOFF CENTRE
המרכז של המרכז

אנקורי
תיכון בוקר לבגרות
רישום תלמידים לכיתות ט', י', י"א, י"ב
מוקדמות ובגרות אקסטרנית
בכל המגמות: הומנית, כימית, ריאלית, ביולוגית
✱ צוות מורים אקדמאי מעולה
✱ קרן סטיפנדיות מיוחדת
✱ שעורי עזר בכל המקצועות
✱ חומר עזר עשיר חינם
✱ כל ספרי הלמוד חינם
✱ אפשרות ללימוד חוזר חינם
✱ עזרי לימוד אורקוליים
כמו כן נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות
כתובתנו החדשה: פרוקין 3, היא פינת בן־יהודה 46
טל. 28 97 24, 28,87 18, 28 23 14

למכירה
מכונית מסחרית סאאב
שנת יצור 1970
נא לפנות טלפונית למועצה אזורית רמת־נגב
טלפון 6864—057

אתא חברה לטכסטיל בע"מ

הודעה
על
אספה כללית שלא מן המנין

של החברה שתתקיים במשרדה הרשום של החברה בקרית אתא, ביום ראשון, 18 ביוני 1972, בשעה 11.00 לפני הצהרים.
סדר היום:
להציע את ההחלטה הבאה כהחלטה מיוחדת:
"א. הון החברה יוגדל מ־23,000,000 ל"י ל־40,000,000 ל"י ע"י יצירת המניות הבאות:
מניות בלתי מוצאות בסכום כולל של 17,000,000 ל"י ערך נקוב, כדלהלן:
288,621 מניות בנות 10.— ל"י כ"א.
14,113,790 מניות בנות 1.— ל"י כ"א.
ב. המנהלים יהיו רשאים בזה להנפיק את המניות הנ"ל רשות בהחלטה זאת לפי ראות עיניהם".
בפקודת מועצת המנהלים
דן יהלום, עו"ד
מזכיר בפועל
קרית אתא, 26 במאי 1972

מוזמנות בזה
הצעות לביצוע יצור 10 מסגרות
עבור שולחנות פיקוח לאולפנים
כל שולחן יכיל 22 יחידות נתיקות, 6 פנלים + 4 פנלים דמי דוגמא של שולחן כזה עם רשימת הדברים שיש לבצע לגבי הדוגמא אפשר לראות במח' הפיתוח של רשות השידור, הקריה, רח' ה' מס' 1 תל־אביב, טל. 266133, 256121
ההצעות צריכות להגיע בדואר רשום אל משרדי רשות השידור לפי הכתובת: מהנדס ראשי, רשות השידור, רח' הלני המלכה 9, ירושלים, עד תאריך 1.6.72, שעה 12 בצהרים.
אין רשות השידור מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מדינת ישראל
משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי
מכרז מס' 3/72
למכירת רכב וקטנועים
מינהל הרכב הממשלתי מכריז בזה על מכירת רכב וקטנועים משומשים מתוצרים וסוגים שונים.
פרטים נוספים וחומר הקשור במכרז, ימסרו למבקשים, במז־כירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31 ביפו, החל מיום 24.5.72 ועד 6.6.72 בין השעות 8.00 עד 13.00.
אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
מינהל הרכב הממשלתי

האוניברסיטה העברית בירושלים
מכרז מכירה מס. מב/3/72
האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה
מכונית פרטית טריומף
1500 שנת יצור 1969
א. בקשר לבדיקת המכונית, יש לפנות לשער בה־שאנן, קרית האוניברסיטה בימים ב', ג', ד' 29, 30 ו־31 במאי 1972 בין השעות 10—11 לפנה"צ. טפסים להגשת הצעות לקניה הכוללים תנאי ההתקשרות בכתב אפשר לקבל במשרד ועדת המכירות, חדר 6, בנין 1/4, שכון האלף (ליד בנין גיאוגרפיה), קרית האוניברסיטה (טלפון 30211/790) בימים א'—ה' בין השעות 10—11 לפנה"צ עד יום ב', כ"ג סיון תשל"ב (5.6.1972).
ב. לכל הצעה יש לצרף המחאה בנקאית ע"ש האוניברסיטה העברית בגובה 5% מסכום ההצעה כערבות לקיום תנאי המכרז.
ג. תאריך גמר ההצעה: כ"ד סיון תשל"ב (6.6.1972) בשעה 10 לפנה"צ.
ד. אין ועדת המכירות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

משרד החנוך והתרבות — המחלקה להשתלמות מורים
מרכז הסתדרות המורים — המח' להשתלמות ותרבות
הועדה המשותפת למפעלי השתלמות מורים וגננות
המחלקה להשתלמות מורים, בתאום עם מערכת הפקוח הכללי והמקצועי, תקיים באמצעות הועדה המשותפת למפעלי השתלמות למורים וגננות —
מערכת השתלמויות למורים ולגננות
בפגרת הקיץ תשל"ב
ההשתלמויות מבוצעות במסגרות ארציות, מחוזיות ואזוריות.
התכנית כוללת:
✱ קורסים לגננות
✱ קורסים למורים כוללים
✱ קורסים למורים מקצועיים
✱ קורסים למורים בחט"ב
✱ קורסים למורים לא־מוסמכים
(הקורסים להסמכת מורים להוראה בחט"ב נמשכים באוניברסיטאות)
השתלמויות אלה נועדו להעמקה במקצועות הלימוד ובדרכי הוראתם, לידיעת פרקים נבחרים במדעי העזר של החינוך ולהכרת המגמות הלימודיות החדשות.
חוברת הכוללת את כל תכניות ההשתלמויות בקיץ תשל"ב תשלח לכל בתי הספר.

בית הספר לרפוי בעסוק
הר הצופים, ירושלים
נותרו עוד
שלושה שבועות
להרשמה
מועמדים בעלי תעודת בגרות
(רצוי לאחר שרות צבאי)
יפנו אל:
מזכירות בית הספר לריפוי בעסוק
הר הצופים, ירושלים. טלפון: 82254, 87530

נשיא אוניברסיטת תל־אביב:

אינני רואה פתרון למשבר הכספי

מאת עדה אושפיז

„המצב קפקאי; אין מה לעשות" ✶ נבלמו תכניות פיתוח אקדמי

...ית שעבר נקבו שלטונות אוניברסיטה תל־אביב צעד חסר תקדים בהשכלה הגבוהה בארץ — החו־ סגירת המוסד כחמת מצוקה ...ית תכבדה. המוסד התל־אביבי צבה בשנים האחרונות בקצב וכל שנה אקדמית גררה גר־ הולכים וגדלים. ועדה כמשל־ התוקמה איפשר לבדיקה מקור עירעון המצטבר בסך כ־100 ל״י המליצה לכסותו מתקציבים ממשלתיים, אך התנהגה זאת ב־ ים באותנים בעתיד. כי ההחל־ החקת המוסד התל־אביבי הוו בצלב בהמהתק הכספי של ה־, שגם במקרים שעודדה פי־ א התקציבה די. בדרות הסגל צלית האוניברסיטה לצוכת: אחרים ועל אי־התחשבה ב־ התיחויים, הכשירה את הקרי־ זחלוטה המצעית על סגירה.

האוניברסיטה התגבשו עמ־ ותרות בקשר למדיניות זו. ו היה רקטור האוניברסיטה שלמה סימונסון, נשיא האו־ סה, פרופ׳ יובל נאמן, נתמכ... יש המועגים, כי נגרר הרקטור והוא כחזיק עתה ב־ ו זו, בדי לא לפגוע באחדות... בראיון ל„הארץ" ניסה להס־ ת חווירה המצב הכספי של ה־ סיטה ומחירו בתחום האקדמי. ו בהתבטת מדיניות של הפ־ אקדמיה בשנים הבאות בני־ קהכו ד״ר גיורגי וויין שגרם בכספרי ההרחבות בכל תחום. גם אם דרכי המאבק של ניברסיטה להגדלת ההקצבה ה־ ית בהקצבה לשנה הבאה אי־ כנעה, לעתים, כבלים הראיון ופ׳ נאמן את לבשה של הבור צעיר והבחנק התקציבי בו זון.

על כמה חמור מצבה הכספי ניברסיטת תל־אביב וכיצד ה־ לכך?

בתנאים הנוכחיים אין כל אפ־ להפעיל את המוסד באורח עיבדנו תקציב שוטף מינימלי 11 מיליון ל״י לאחר שלושה קיצוצים. בעת עריכת ה־ : עדיין לא היינו ערים לתו־ צאות הקשורות בהעלאת שכר ן בחירים ולא כללנו את תק־ המכון הטכנולוגי בחולון. התק־ המקוצץ רחוק מלספק את הדרי־ יסודיות של הפקולטות, שהפ־ בכ־140 מיליון ל״י, אך הוא להפעלת המוסד בתנאי בידול. גם משרד החינוך סומך ידיו הצעת התקציב שלנו. כך אמר תוקי שר החינוך לשר האוצר. : מענות האוניברסיטה על אפ־ ממשלתית וקשיי תקציב אינן ת ובכל זאת היא צמחה במהי־ כיצד?

מבחינה מסויימת יתכן שמד־ כך שהממשלה הקציבה תמיכה 6 מיליון ל״י בלבד. אנו מסוגלים לגייס ממקורות עצמיים כ־14 ל״י וצפוי לנו גרעון של 35 ל״י. שום מוסד אינו מסוגל בתקציב גרעוני כזה. בתנאים ין לנו מוזבים מספיקים אפילו גרעוני. בשנים הקודמות היה צעיר ובמשברים הכספיים הנ־ ביותר לא היה צפוי גרעון בה גדול. אילו נתנה לנו ה־, עד 15 מיליון ל״י. אולי ינו נאלצים לסגור את המוסד מוחמצת הזדמנות לחסל אחת : את האנומליה במצבת ה־ של האוניברסיטה.

הקצבה באיחור

צבה הממשלתית לאוניברסיטה תמיד באיחור של שנה, אך רסיטה התפתחה בקצב מואץ. האקצבות להקמת המוסד הת־ יגור של שנה בגרעון של ה־ מיליוני ל״י בשנים האחרונות ת מיליוני ל״י והמצב יילך בשנים הבאות. אילו קיבלנו את השתתפות הממשלה ה־ ל לנו השנה, היינו יוצרים קטן בלבד. אולם הממשלה ת להכנית את הפיגור בתמי־ ופילו אם נתרגם את הקציב (86 מיליון ל״י) לשפת המ־ צל השנה בהתחשב בהתייקרו־ הצלאות שכר בלבד יסתכם ההכרחי בכ־103 מיליון ל״י 30 מיליון ל״י, שמציפה ה־. אלא שתקציב זה אינו כולל במספר הסטודנטים ופיתוח ל חוגים ומחלקות קיימים. לפיגור בתמיכה הממשלתית

חלק ניכר מהבניה לא כוסה על־ידי תרומות, אלא על־ידי הלוואות בריבית גדלה והלכת. כדי לכסות את הגרעון נטו בתקציב השוטף בסך כ־46 מיליון ל״י, נאלצנו שוב לקחת הלוואות והריבית ניפחה את הגרעון המצטבר, עד שהגיע אשתקד ל־100 מיליון ל״י. הממשלה מעכבת את התשלומים החדשים לכיסוי הגרעון המצטבר, שניצלנו אשתקד לתקציב השוטף ועל־ידי כך כבילה עוד יותר את כושר התמרון שלנו. בכל מקום, בתנאי המצוקה הנוכחית חוזרים צ׳קים של חברת חשמל ושל פועלי הנקיון באוניברסיטה. אני יודע שזה נשמע כגוזמה, אך זהו המצב.

משימות הפיתוח האקדמי

ש: מה הן משימות הפיתוח האקדמי בהצעת התקציב של האוניברסיטה?

ת: הבסיס להצעת התקציב הוא הגידול במספר הסטודנטים. כאשר שנת התקציב איננה חופפת לשנה האקדמית, צריך היה לבנות את התקציב הקודם לפי ממוצע של 13 אלף סטודנטים בשנתיים האחרונות ואת התקציב הנוכחי לפי ממוצע של 14־15 אלף סטודנטים. יש להניח, כי

פרופ׳ יובל נאמן

בשנה הבאה יגדלו פקולטות המדעים עדיין בראשית דרכן, כמו הנדסה, ויחול גידול כללי, בעיקר בתחום הלימודים המתקדמים. במדעי הרוח הוקמו שני מכונים ללימודים מתקדמים בהסטוריה ובמדעי היהדות. חוגים רבים מתחילים רק עתה להנהיג לימודי תואר שני או דוקטור. בית־הספר לעבודה סוציאלית פותח רק השנה לימודים לשנה שלישית ורביעית והפקולטה למדעי החברה נמצאת בתהליך גיבוש של לימודי התואר השני. אנחנו נמצאים במצב של דחיסה גוברת במסגרות הלימודים המתקדמים, כאשר הפליסה עדיין זעומה. פיתוח לימודים מתקדמים הוא תהליך יקר. בנוסף לכך קלטנו — לפי דרישת הממשלה — את המכון הטכנולוגי בחולון והיה צורך לרכוש ציוד בסיסי בכמויות ניכרות, כדי להבטיח הכשרה מוגברת לאלה שהחלו ללמוד בחולון.

ש: האמנם הנך משוכנע שאין אפשרות לחסוך מבחינה ארגונית? האם ההטבות לסגל האקדמי אינן מוגזמות לדעתך?

ת: אמנם יש מקום לייעול נוסף של המסגרת הארגונית, אך הדבר שנפיק מכך לא יפתור את המשבר התקציבי. אשר להטבות למרצים, בעניין זה אנו כבולים להסכם עבודה הקובע, כי משכורות הסגל וההטבות צמודות למתרחש באוניברסיטה העברית בירושלים. מעולם לא חרגנו במתן הטבות מהמקובל באוניברסיטה העברית. הסגל הירושלמי גם אינו טוען שהוא מופלה לעומת הסגל בתל־אביב, אלא לעומת הסגל במכון ויצמן ובטכניון. לעומת זאת הסגל שלנו מאשים את שלטונות האוניברסיטה, שהאינפורמציה על הטבות שהושגו בירושלים מגיעה לידיעתם באיחור של שנה או שנתיים.

עדיפות לסגל שנמצא ביקוש

ש: האם אין האוניברסיטה מציעה, לעתים, הטבות סמויות למשיכת מרצים בהם היא מעוניינת?

ת: אם מדובר בהטבות סמויות בשכר ובתנאי עבודה — התשובה היא לא. אם האיש אינו מסתדר מבחינת דיור, אנו משתדלים לסייע לו, אך בכך אנו מפגרים אחרי אוניברסיטות אחרות. אני מתכנן עתה להקים שיכוני פרופסורים לפתרון מצוקת הדיור לסגל. נמצא תורם באנגליה, וועדת־משנה של הועד ה־ מנהל בראשותו של מר מנא מנהל בנק טפחות כחופשת משקיעים. הרעיון הוא שאנשי סגל שירכשו דיור יתגמו על הסכמים פרטיים עם חברה כמויישת, שתבטיח תנאים נוחים. הוכנו כבר ארבע תכניות אלטרנטיביות, אך חסרים משקיעים. אם תוגשם התכנית, אין ספק שנשמור לעצמנו את הזכות לתת עדיפות לסגל שנמצא ביקוש.

אין באפשרותנו לתת לאנשים בהם אנו מעוניינים תנאי־מחקר נוחים יותר, אך מאחר שאוניברסיטת תל־אביב צעירה, אנו מסוגלים להציע יתר יוזמה. משיכת מרצים על־ידי הבטחת יותר עצמאות בתחומי התמחותם היא לגיטימית. לנר וקוב־ פינו נטשו את ירושלים ועברו אלינו, כי הובטחו להם יוזמות חדשות, אך לא הטבות מפשיות. במחלקות הותיקות הסיכויים להתפתחות קלושים ובעל שחור צעיר יחפש לו מקום חדש. קשה לי לתאר שחוקר רציני יעזוב מוסד בגלל פיתויים חומריים.

ש: האם האוניברסיטה מטילה סייגים על פיתוחה נוכח המצוקה התקציבית, האם קיימת מדיניות מוגדרת של עדיפויות?

ת: היסוד של פיתוח האוניברסיטה נעשה בשני מישורים. — כאשר מצד אחד המועצה להשכלה גבוהה מוסמכת את הפיתוח בהתאם לצורכי המדינה, ומצד אחר יש לנו מדיניות פנימית של עדיפויות אקדמיות. באחרונה נשאלנו על־ידי המועצה להשכלה גבוהה מה אנו מתכננים בתחום הפקולטות לאמנויות ותקשורת, רפואת שיניים ורוקחות, שחבר הנאמנים אישר את הקמתן. הגשנו היקף המסבירים והיבוהם של חוגים אלה למדינה ומפרטים תקציבים הדרכי מימון אפשריים. מסתבר כי גם ירושלים הגישה בקשה להקים פקולטה לתקשורת וישנם דיונים על הקמת בתי־ספר לרפואת שיניים בירושלים ובבאר־שבע.

התכנון הארצי הוא חיוני ואנו נישמע להחלטת המועצה, תהיה אשר תהיה. לדעתי ראשית העצה לאמור פתיחת פקולטה חדשות בסיבות תקציביות, גם אם האוניברסיטה מרכינה את המיבתם האקדמית, בתנאי שאין הבדוב ביחידה־משנה קטנה של פקולטה אבכם יש בכך פגיעת־מה בהיקה האקדמית, אך זה מחיר סביר להיכון ארצי של השכלה הגבוהה.

העמקת הקיים

ש: מהי המדיניות האקדמית הפנימית של האוניברסיטה?

ת: השנה בלמנו פיתוח בתחומים רבים והדגש הוא על העמקת הקיים. ראשית הקפאנו תכניות להקמת גופים חדשים לסיום התחל בהגשמתם ורק בשלב שני נבלמו הבניה להקמת בניינים ללימודים מתקדמים. היוזה זו הכרעה קשה להחליט, למשל, על הקפאת התכניות להעתלמודיה ברפואת שיניים, למרות השלמת בנייתה של הפקולטה לרפואה. מבחינה בטיחות המרפאה בבוד בוה, אבל בעניין זה הולמתי להתאמור. זה היה המשורה שאנו נאלצים להסכים להם.

הבניה תקפאי בכל בקרה ספרים החל בכבא וכהן עם סגל אקדמי לא־יש בבניה חדשה. את הפקולטה הכורחתת לאמנויות אני מתכנן להקים בצורה הדרגתית ובאפשרים מינימליים. ועדה אוניברסיטאית לד־ כות את התכניות כל הפקולטה לאדריכלות, אך ברור כי אין מתיחסה לשנה הקרובה. כמעט כל הפקולטות הגישו בקשות לבבנים ר־ גבלבה. אני הרוב שאחליט לבלום גם את התכנית למכון לבלשנות ולספרות. התכנית להקים בית־ספר לרפואה ועיירית, שאכרה על־ידי הועדה המרכזית, נדחקה לפי שנה לקרן זווית.

לדעתי בתחום לימודי היסוד אין הרבה נרצאים הדורשים פיתוח ועלינו לחזק פקולטות וחוגים, שאינם ברמה אקדמית מתאימה, בגלל הלי־ שת הלימודים המתקדמים והמחקר.

ש: כיצד אתה רואה את סיומו של המשבר הנוכחי?

ת: אינני יודע. אילו היינו מפעל העשייה, היינו מפטרים עובדים. אילו היינו אוניברסיטה אמריקאית, היינו מפסיקים שליש מהסגל האקדמי המינהלי. אילו היינו מקבלים מהממשלה את הסכומים המגיעים לנו לפי דו״ח ועדת פלד, היינו מסוגלים להתחיל לעשות מחדש גי־ שנה, בתנאי שיגבר התיוקך היה באשר כדיביות זו. המצב עתה הוא קפקאי. אין מה לעשות. אי אפשר לגייס הלוואה לכיסוי 35 מיליון ל״י הפער בין הצרכים לבין מה שאנו מקבלים הולך וגדל. בשנה החיבת ביר בחוסרת הבעיה, אך מבטיח להלק כספים כבעבר. כל התקציב כמכות את התקציב הבא והאפליה כלנו מיצנהה. אינני רואה באופק כל פתרון, לפי עצה, ואני מקווה שהפתרון שיימצא לא יהיה מתן אפשרות ליצירת גרעונות חדשים.

ש: האין לדעתך פגם בכך שהנהלת האוניברסיטה מנהלת כלפי חוץ מדיניות של אי סגירת המוסד, אך למעשה אינה משלמת משכורות וכופה על הסגל להשביתו?

ת: אני מהמעטב בעניין זה: גם בסגל רווחות שתי עמדות. הסגל בהפקידים אחראים (דיקנים וראשי מחלקות) גורס שיש לעשות כל מאמץ לסיום שנת הלימודים, אם אני יש צריך ללמד ללא משכורות. אולם רוב הסגל איננו חושב כך. אם נסגור את המוסד יהיה זה צעד דרסטי, שיש בו מקום הפגנה. אני מעוניין להימנע מתרפה זו.

ש: כיצד כניבים אנשי סגל זר צבם בהנהלת האוניברסיטה משא ומתן לקראת שנת הלימודים הבאה על הכרזות השבתת המוסד?

ת: יש לנו קשיים בעניין זה ואנו מתחילים להציג זאת בפניהם כמצב ומבין. אנו זהירים בכל הקשור ליחסים עם קרנות בחו״ל, מוסדות מחקר וגורמי חוץ אחרים ועושים כל מאמץ, שאמינותנו לא תיפגע.

מדריך קצר ליריד

אין מציאות בתצוגות „אדם ומעונו"

מאת אלעזר לוין

מי שמחפש ביריד „אדם ומעונו", שנפתח ביום ג׳ בתל־אביב, חידושים מפליגים בתרבות הדיור, או שמחפש הוא מוצרי צריכה במחירי „מציאה" מוטב שיישב בביתו. היריד בגני התערוכה בתל־אביב ממוסחר לכל ארכו — תופעה שאינה פסולה. אולם המבקש לבקר ביריד ראוי שיזכור כי אין בו הרבה יותר מריכוז מש־

ריהוט מודרני במבנן מקורי בתצוגת אדם ומעונו

רדי מכירות של מאות חברות ישראליות וזרות בענפים שונים.

המוצגים יקרים, קרוב לוודאי, לביתן 26, בו מוצג מבחר תוצרת־הארץ. ניתן למצוא בו מבחר גדול של מוצרים כמו טלוויזיה, מכונות כביסה, תפירה, סריגה וכהיכה, תנורי בישול ואפיה, פטפונים, מקררים, כלי פיירקס, מתקנים שונים למטבח, מנורות מוצרי פירזול ועוד. חידושים לא מצאתי גם בביתן גדול זה.

יש בביתן כמה מוצרים, שהקשר שלהם לאדם ומעונו רופף למדי, כמו סדרות של אנציקלופדיות או קופסות מלח מים המלח. ספק אם אפשר לרכוש כאן משהו בהנחה של ממש. למשל, חברה אחת, מציעה „שי של 300 לירות לכל הרוכש מכונת כביסה בתקופת היריד". לכאורה, סכום ניכר. אולם בדיקה מגלה, כי ההנחה כ־10% בלבד — הנחה כזו אפשר להשיג כיום אצל סוחרים רבים בעיר, ביחוד אם משלמים במזומן. חברה אחרת נותנת הנחה של 15% על פירזול בסגנון עתיק, אולם תוקפה של ההנחה יפה עד סוף יוני, כלומר שלושה שבועות לאחר סגירת היריד (10 ביוני). מציגים אחרים אמרו לי בבירור: כאן אין הנחות!

בביתן מרכזי שני הוא 22, המנימר להציג חידושים בתעשיית הבנית. גם כאן, לא מצאתי חידושים רבים. רוב הביתן תפוס על ידי תצוגות של מוו חברות־בנות שלה, חרות, כמה יבואנים וחברה ליצור תריסים. גם כאן, כמו בביתן 22 אפשר לרכוש מוצרי צריכה מקומיים, על ידי מתן הזמנות לנציגי החברות היושבים במקום. (כהורים של מציגים מחו״ל יכולים לרכוש רק קניינים, באמצעות מריט ישיר עם המציגים). אולם בביתנים 22 ו־26 אינם יותר מאשר ריכוז מספר ניכר של חנויות יצרנים ויבואנים ישראליים.

מחירים מפולפלים לתוצרת חוץ

אין צורך ללכת ליריד כדי לראות את התצוגות של שני הביתנים; אפשר להסתפק ב„דפי זהב" ולסייר שעה בעיר, ומוצאים את כל המבוקש. יתרונו של היריד בריכוז כל התצוגות תחת גג אחד. חסרונו בכך שצריך לנסוע למרחק כדי להגיע לחנויות אלו, להיזחק בין אלפים. אין אפשרות לקנות כלי ולקחתו במקום, ולכל היותר ניתן להזמין מוצר מסוים. היריד טוב רק לקניינים, המבקשים לקבל סוכנויות של חברות־חוץ המציגות בביתנים הלאומיים.

לא מצאתי חידושים בביתן 26, פרט ליוצאים מן הכלל. למשל, חברת תרות, מציגה בבקום מה שהיא מכנה „שיטה מהפכנית להסקה ביתית" ה־ חוסכת לדבריה זמן וכח־אדם. יבואן אחר מציג לבני זכוכית וכיורים מיובאים מארצות אירופה. המחירים מדהימים: כיור לאמבטיה, מתוצרת גרמנית, עולה אלף לירות — לא כולל אביזרים נוספים או התקנה. בביתן זה אפשר למצוא גם פינה מרהיבת עין — חדרי אמבטיה, בעיצוב נאה, תוצרת יצרן צרפתי, המשווקים בארץ באמצעות סוכנו.

הנאה רבה יותר יש בביתנים לאומיים, בהם מציגים יצרני חוץ מכ־25 ארצות. (בסך הכל יש ביריד 508 מציגים זרים, מתוך 941 חברות המשתתפות בו). הביתן היפה בכולם הוא האיטלקי. חברות איטלקיות מציגות לציבור אריחי קיר בעיצובים נאים, פינות אוכל מרהיבות, צעלות הנו מדרגיות ועוד. גם הביתן האוסטרי יפה. יש בו תצוגה גדולה של שולחנות סלונים, מסרטות ומקרנות של החברה הידועה אאומיג, ועוד.

הרומנים מציגים בביתן גדול ובו מבחר נאה של מוצרי מזון, כלי נגינה, כלי בית, בגדי חורף והרי־ טינה. אחת מהפתעות היריד היא תצוגה — ראשונה בארץ — של רהיטים בעיצוב קליל וצעיר מתוצרת ברזיל, תוצרת החברה הברזילית לאיטליה. גם בביתן הגרמני הבריטי תצוגה מעניינת של עשרות חברות. הביתן הארגנטיני, התמולתי ומשעמם.

ביקשתי למצוא ביריד את החידושים המובטחים בתעשיית הבניה — והתאכזבתי. שוב אפשר למצוא כאן אותם בתי אמבט תוצרת חברות ישראליות, הידועים לכל מבקר.

חברה יוזמת מציגה בתי אמבט אך לא ברור מה יתרונם על הבתים תוצרת הארץ. חברה אחרת מציגה שיטה של יצרן צרפתי ליציקת קירות מבטון באתר הבניה. גם זה אינו חידוש, כי החברה כבר פועלת בארץ זמן ניכר, ואף הקימה בית גדול בשטח הבנית ל.

עלי להזהיר את הקוראים מפני הבאזר, בו מציגים 30 יצרנים בשטח פתוח: נסיון העבר מלמד כי אין למצוא במקום כזה „מציאות". בכמה ביתנים אמנם תלויות כרזות המבטיחות „מחירים מיוחדים", אולם אין לקונה כל אפשרות לבדוק מה שיעור ההנחה. מוכרים אחרים כלל אינם מציעים הנחות. כל הסיכויים הם שהקונים יתפתו ויקנו במקום מוצרים שלא היה בדעתם לקנות (וזו בעצם מטרת הבזאר). כדאי ללכת לבאזר רק כדי לקנות רשימה מוגדרת של מוצרים.

ללא כסאות

השנה נעשה נסיון לשפר את טיב השירותים. במקום הותקנו טלפונים ציבוריים רבים ולרשות הקהל שני מסעדות ותשעה מזנונים (לעומת 7 אשתקד), מהם שניים ניידים. המחירים עממיים ומבוקרים על ידי הנהלת היריד, ובכל מזנון שילוט ברור של המחירים. לעומת זה תמוה, שכמעט בכל שטח היריד אין מקום לשבת ולנפוש — חוץ מאשר במסעדות או ליד פינות הכיבודים. סיור של שעתיים ביריד, לרוב עם ילדים, מפרך. עוד לא מאוחר לתבוע מהנהלת היריד להציב כמה מאות כסאות וספסלים בכל פינותיו, לנוחות הציבור.

תקציב היריד 1.8 מיליון ל״י. הוא מכוסה על ידי מכירת כרטיסים והשכרת שטחים. ביריד 14 אלף מ״ר ברוטו, שהם כ־7000 מ״ר נטו, בביתנים מכוסים, ועוד כ־4000 מ״ר בשטחים פתוחים. שכר ביתן של 9 מ״ר הוא 1470 ל״י, ועוד 147 ל״י לכל מטר רבוע נוסף. השטחים הפתוחים מושכרים בכ־50 ל״י למ״ר. מדינות מקבלות הנחה. ההכנסה מהשכרת השטחים היא מעל מליון לירות. מחיר הכרטיס 3 לירות, עם הנחה של 20% לילדים או לקבוצות מאורגנות. מצפים ל־400 עד 500 אלף מבקרים, כך שההכנסה מכרטיסים תהיה מיליון לירות ויותר. בסך הכל ברור שיהיה עודף הכנסות על ההוצאות.

שאלתי את סגן מנהל היריד, המזרח, מר מיכאל הסר, מדוע אין מוזילים את מחיר הכרטיס, אם יש עודף הכנסות. אשתקד היה מחיר הכניסה 2.50 לירות, כך שהמחיר השנה יקר ב־20%. מר הוסר ענה, כי היה הכרח להעלות את המחירים, כי שכר העבודה עלה בהרבה בשנה האחרונה (האמנם אושר הדבר על ידי האיגוד המקצועי הנוגע בדבר?...) והיריד מעסיק בימים אלו 350 עובדים ארעיים. הוא הסכים עמי כי יהיה עודף הכנסות, והסביר כי העודף יועבר לחברת יריד המזרח, למימון חלקי של תקציב האחזקה השנתי השוטף שלה, שהוא כבמיליון לירות.

לא עמדתי על סידורי התחבורה ליריד, אולם מן הנסיון ידוע כי עיקר הלחץ והדוחק נוצרים במוצאי שבת ובשעות המאוחרות של הערב. בשעות אלו, ספק אם יהיה די מקום במגרש החניה הגדול בן 3000 מקומות, שהוכשר ליד יריד המזרח. כדאי להציע לציבור, לבוא ליריד בשעה 5—6 בערב, לא במוצאי שבת.

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע״י המוען סניף הדאר הראשי
ברח׳ אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

לכבוד
הארץ
מח׳ ההכנה והמנויים
ת. ד. 233
תל־אביב — 61000

26.5.72

שם פרטי ______ שם משפחה ______
הכתובת ______ טלפון מס׳ ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

☐ עובדי מדינה — יה״ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מת״ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

מה קורה בבית ברל (א)

מלים רמות למעשים קטנים

ידלין שואף לחסל את השממון הרוחני במפלגת העבודה

מאת יהודה קטנן

כשאהרון ידלין — המועמד העיקרי לתפקיד מזכיר מפלגת העבודה — מצפים לא רק שיוביל מפלגת שלטון עייפה לנצחון בבחירות הכלליות הממשמשות ובאות; תולים בו גם תקוות שלא יכלו לתלות בקודמו בתפקיד — בהפגת השיממון הרוחני האוכל במפלגה שבעה זו כבר שנים אחדות. סכנית האילו לו תעסיבות עניב.

כאשר מינתה אותו לשכת מפלגה בסוף 1971 ליו״ר הנהלת בית ברל בצופית לא שיער איש, כי תוך חודשים אחדים ייבחר למזכ״ל. עתה — ערב עלייתו לעמדה הנכרת — יש בידו הבית־אב לחידוש החיים הרוחניים ובשליטתו הכלי למימושה. צירוף נסיבות מוצלח זה מספר את סיכוייו של ידלין לצאת מן המבחן הצפוי לו ביתרשם של בהיגים במידתם של ברל כצנלסון ומשה שרת.

מבכר חינוכי של התנועה

קשה להעלות על הדעת שהאנשים החזקים במפלגה המפקידים את המזכירות בידי ידלין אינם מודעים לכך שהם סוללים את הדרך לאיש שעל פי הכנותיו וכישוריו אינו גייס קולות מובהק, אלא איש רוח ומוסר. „איני איש כרפקים, אך אני יודע את אשר אני רוצה" — כך אמר לי אהרון ידלין לפני ימים אחדים, בבית ברל לפחות, צריכים אנשים לקבל דברים אלה כרמז תקופי השלוה אליהם.

ברל כצנלסון הגה את הרעיון; משה שרת וקבוצת עוזרים נאמנים הגשימו אותו. בועידה הרביעית של מפא״י ב־1938 הניח ברל את היסוד הרעיוני, וכך אמר בין השאר: „חפצתי להביא הצעת מפעל שאני נושא את נפשי אליו זה מכבר... מה אנו עושים לחינוך המשמרת הצעירה של התנועה? מנין יימצאו לנו הכוחות הרעיוניים וההשכלתיים הנדרשים לעבודת הבנין הצפויה שלנו? האין התנועה שלנו אוכלת את הקרן? האם דאגנו לכנס את מיטב הכוחות החלוצים שבדור הזה ולמסור להם את המפתחות? זה מכבר צריכה היתה תנועתנו לחשוב את הדרכה ולא לסמוך על הנס... עלינו להקים מוסד חינוכי של התנועה. מוסד של קבע, במקום קבוע, עם מורים קבועים... מוסד כזה, המלקט את תלמידיו מכל קצווי התנועה והמביא אותם במגע רוחני קרוב עם אנשי מדע ומחשבה, יש לראותו גם מבחינת תורת המחיצות. תשובה הפגישה בין חבר לחבר... בין מגמות רעיוניות שונות".

ברל לא רצה להדביק למוסד תו מחייב ולפיכך נמנע מלכנותו קולגי, סמינר או אוניברסיטה־פועלים. ובהמשך אמר דברים שצריכים היו להיאמר היום, לוא נמצא איש כברל שיגידם: „עם כל גדולי הרוח שקמו לנו ועם כל הישגינו המפוקים, הגבויים, התרבותיים — הרי אנו נוהילים יום יום בחוסר התאמה שבין התפקידים הגדולים ובין יכולתנו, בין הערובליבות המסובבות ובין ידיעתינו... היום אנו בעולם אשר כבר לבד להקור שאלות סבכיות בבעיותה משוכללות בבכשירים מחזיקים. היש לנו כיבהו בדומה לכך בשאלות חיינו, בעיוני משק, ביחסים סוציאליים, בעניני ההתיישבות, שיכון, קואופרציה, תנועה מקצועית, בפעולה התרבותית, בחנוך עם, בארגון המגינים? היצרנו לנו תנאים מוקדמים לשהב לדיון עניינו? עדיין אנו עובדים במכשירים הפרימיטיביים ביותר".

כצנלסון הבהיר שאינו רוצה במוסד שיוציא מתוכו משמרת לבית ההנהגה. הוא לא רצה בבית ספר לייצור עסקנים. התנועה עצמה תלד את המשמרת השנית, אמר.

לבטים בבחירת מקום

מלחמת־העולם השניה דחתה את המעצה אך לא הסיחה את הרצה. מותו של ברל כצנלסון באוגוסט 1944 חיזק את הרצון להגשים את זכרו בהקמת בית המדרש שהציע. דברי ההספד של דוד בן גוריון לזכרו של ברל מבהירים עד כמה עצומה היתה השפעתו של ברל על דורו. „המהלך הידיד והחבר המסור, אציל הנפש, המהלך בפשטות עם גדול וקטן, היודע לאהוב ולריב, לריב ולחונן, להבין לסלוח וגם לזעום ולקנא קנאות אמת". כך — בדימויים השאולים מהתורה ומשלוש־עשרה מידות הרחמים לאלוהים — התבטא בן גוריון הכהלה בדברו על ברל.

במלאות שנתיים למותו של ברל הונחה אבן הפינה למוסד הקרוי על שמו. קדמו לכך לבטים הן בקשר ליעוד המוסד הן בענין מיקומו. במפא״י שאלו ההיה המוסד מפלגתי או הסתדרותי ומצאו פשרה סימבולית במונח תנועה. ההחלטה ברוח מפא״י כאוגוסט 1944 מדברת על הקמת בית־מדרש קבוע למדריכי נוער ולפעילי התנועה.

האתרים שהוצעו היו בין השאר גבעת הרצה בעמק יזרעאל, גוש בדרך לירושלים, מעלה החמישה, הרלון, כפר ויתקין וקלמניה. הבחירה נפלה בסופו של דבר על קלמניה, בגלל היתרונות הפיסיים של המקום. היה שם שטח של אלף דונם כריאר־ בה קרקעית להתפשטות.

מלים גדולות

הוות קלמניה נפלה כמשכן למוסד ומרבב צופית הסכוך נדרש לסייע בהקצאה שטח קרקע גדול שהיה ברשותו. אבן הפינה לספריה — בכור מבני בית המדרש — הונחה באוגוסט 1946 על גבעה ליד כפר סבא, בין צופית לקיבוץ רמת הכובש. את משא היסוד נשא בפאתוס המיוחד לו זלמן רובשוב (שזר). הוא דיבר על שבעה השערים דרכם תצעד חכמת ישראל. במגילת היסוד נאמר שבית המדרש ע״ש ברל „יהיה מרכז לתורה בשביל בנינו ובנותינו הבוגרים, תקווה עתידה של האומה, אלה אשר עמנו פה היום ואלה אשר יעלו ויבואו באולים מכל ארצות פזורינו, ולהנחילם תרבות ישראל ולהחדירם רוח ערכיה; לנטוע בליבם את חזון כיסב האדם לחיי צדק וחופש, שלום ואחוה, לאמנם לשליחותם החלוצית, להכשירם להיות ראויים לשאת בסודות הארץ והביצועיה להתפוצותינו בעולם, להכינם לדרכי קיבוץ גלויותינו והכשת בנין עצמאותנו על אדני עבודה וצדק ולהדריך מחנכי דור חדש לקראת יעודו הגדול — היות מקימי לחרור ישראל במולדת. חברי מפלגת פועלי א״י, אשר האיש ששמו ינו בבית הזה היה מראשי דבריה, יסדו את הבית הזה וזה יציבו דלתותיו, והבאים אחרינו ישקדו כי לא יסוף אור תורה ודעת ממנו לעולם".

מלים גדולות, מטרות נשגבות, כוונות טובות. ומעשים?

המעשים התחילו לאחר מלחמת העצמאות. בהיקפם ובחשיבותם פיגרו הרבה באחורי המטרות המוצהרות וגם מאחורי התכנים שסורטטו בתכנית האב. היו ניגודי גישות. היו שגרסו, כי בית המדרש צריך לעסוק בעיקר בהכשרה מעשית ומקצועית של פעילים. הגישה השנית גרסה, כי לא יעסוק בית המדרש בהכשרת עסקנים שמקצועם בכך. היתה התנגדות תקיפה להכשרת בעלי דיפלומות וקריירסיסטים מפלגתיים. הפתרון הינו פשרה, סינתזה בין המגמה הפראגמאטית ובין ההומאניסטית. לאחר שוך הקרבות מינתה מזכירות מפא״י את ברוך אזניה כמנהל הסמינרים לנוער ומינתה הנהלה לבית המדרש. היו בה חיים בן אשר, אברהם אהרה, דוד ברש, קדיש לוז, זאב גולדברג, שלום וורם וב״ש דינור. חנוך סורדקה היה האיש בהנהלה שלא נטש את בית ברל עד יום מותו. הוא גם הטביע על בית ברל חותם אישי. חבר־הנהלה מקורי נוסף, אהרון ידלין ליוה את בית ברל שנים רבות ועתה חזר לשם כשכוחו רב עמו והציפיות ממנו גדולות.

האופרה מחכה למשיח

עד 1 בינואר תצטרך לפנות את משכנה

מאת יהודית וינקלר

הויכוח המתנהל בין האופרה הישראלית לעירית תל־אביב ברציפות בזה כ־25 שנה בטונים גבוהים מקמש גם כיום, בשנת חצי היובל של המוסד האמנותי, מבוא לכל שיחה עם הנהלת האופרה על פעולות המוסד ותכניותיו לעתיד.

על נייר המכתבים של האופרה ומודעותיה מתנוססת הכותרת „האופרה הישראלית" בעברית ו„האופרה הלאומית הישראלית" — באנגלית. בתארים אלה אין כדי לבטא את כל האכזבה ביחס למעמדה. האופרה התל־אביבית, השוכנת בבנין מרופט של קולנוע קסם לשעבר על שפת ימה של העיר, באחד מאזוריה הפחות מכובדים יחסית של תל־אביב, לא נהנית ממעמד מוסד נתמך במלוא מובן המלה על־ידי העיריה והממשלה, כמקובל לגבי מרבית בתי האופרה בעולם.

מתקיימים בנס

מתוך 2.5 מיליון ל״י הקציב לשנת 71/72 השתתפה הממשלה ב־1 מיליון ל״י, עירית תל־אביב הצניקה 25 אלף ל״י, הגרעון הסתכם ב־225 אלף ל״י. היתרה — הכנסות ממופעים ותורמים. מר שמחה אבן זהר, בעלה של מייסדת האופרה הגב׳ אדיס דה פיליפ, המשמשת מאז היווסד המוסד כמנהלת אמנותית בלעדית, בלא טענות כרימון נגד העיריה, נגד הממשלה. הוא מתריע נגד מה שמכונה בפיו באיזן סוף האדיאציות „קיפוח משווע, התעלמות, צרות עין, קנאה חוסר הבנה לתרומה החלוצית של הגב׳ דה פיליפ".

„יש הנולדים בכותונת של משי" — קובל מר אבן זהר כשמבטו מכוון לעבר מוסדות אמנות אחרים בעיר כתזמורת הפילהרמונית, הבימה, התיאטרון הקאמרי ואחרים. לדעתו, ועל סמך נסיון של בתי אופרה אחרים בעולם, (הגיה רבתה אשר היה, הוצאותיה של אופרה גבוהות פי ארבעה מהוצאות תיאטרון (תפאורות גדולות, תלבושות, תזמורת) ואין מנוס מתמיכה מירבית של רשויות עירוניות ו/או ממלכתיות בתקציב האחזקה. אליבא דאבן זהר חלק ניכר מהקהל הפוטנציאלי של אוהבי אופרות בישראל מדיר רגליו ממשכן רעוע בשל צורתו העלובה, התנאים הקשים והסביבה הבלתי סימפטית בו הוא שוכן.

הבנין הועמד לרשות האופרה בשנת 1958 על־ידי הממשלה באורח „זמני" ואולם מאז ועד היום הוצגו שם 43 אופרות, אופרטות ומחזות מוסיקליים, 52 בלטים ובסך הכל 3500 הצגות, בלי שהפול הכרעה עקרונית ביחס לקביעת משכן קבוע למוסד. הבעיה נעשתה בוערת בעקבות החלטתם של מינהל מקרקעי ישראל ועירית תל־אביב למכור את בנין קולנוע קסם לשעבר למשקיעים גרמניים קפיצקי־גרונה, תוך התחייבות לפנות את האופרה „עד ליום השלמת המלון, להנחת דעתו של ראש עירית תל־אביב—יפו, אך לא לפני 1.1.1676". עם פינוי האופרה הישראלית יימסר הבנין האמור כשהוא ריק מכל אדם וחפץ לצורך הריסתו".

שמאי ממשלתי העריך את שווי השטח ב־931.500 ל״י. התמורה מתחלקת בחלקים שוים בין מינהל מקרקעי ישראל לעירית תל־אביב. מסכום זה תיעשה העברה בספרים מחשבון העיריה לזכות המינהל בסך 400 אלף לירות, על חשבון הכספים המגיעים למינהל בעד שטח שוק הכרמל החדש. הוסכם מפורשות בין הצדדים, כי מינהל מקרקעי ישראל אינו נושא באחריות כלשהי לפינוי האופרה מהנכס. עם זאת התחייב המינהל לייעד 80% מהסכום שקיבל מהמשקיעים הגרמניים לתשלום פיצויי פינוי של האופרה מהבנין. העיריה מצידה התחייבה להפקיד סכום של 400 אלף לירות לא יאוחר מ־1.1.1976 לאותה מטרה.

מה אומרת העיריה

לאן תועבר האופרה? לשאלת ע אין תשובה בפי אנשי הנהלת האופרה, אף לא בפי מר אליהו שפייזר, האחראי בעירית תל־אביב על נושא תרבות ואמנות. יתירה מזאת, מר שפייזר קובע, כי אין לעיריה שום התחייבות כלפי האופרה ואין הוא בדעה שתפקידה לאמץ אותה כמות שהיא, ליטול אחריות לעתידה ולראות עצמה פטרונית למוסד במתכונתו הנוכחית. לדעתו יש לשלב אופרה עם התזמורת הקאמרית של גרי ברטיני, לצמצם את עונת ההופעות לשלושה־ארבעה חדשים בשנה (האופרה הישראלית מקיימת הופעות ברציפות במשך מרבית השנה) ולערוך בדק־בית כללי באשר למבנה האופרה ותיהולה. נוסף לכך מדגיש מר שפייזר, כי את ההכרעות העקרוניות הללו חייבת לקבל הממשלה, לאחר בדיקה יסודית מצד ועדה ממשלתית־עירונית, בה קולה של הממשלה יהיה המכריע.

האופרה — כך מבטיח ומאיים מר אבן זהר, לא תצא ממשכנה הנוכחי, כל עוד לא יימצא עבורה משכן אחר, מתאים.

בעבר הועלו הצעות שונות להעברת האופרה: לבנין הסינרמה (אבן זהר: „התרומה של המיליונר ריקליס בוטלה על ידו בשל מצב השפל בבורסה האמריקאית"); לבנין הבימה או להיכל התרבות (אבן זהר: „הפילהרמונית נלחמת בנו מלחמת חורמה, יש להם השפעה גדולה בעיריה ובממשלה, אנחנו איננו לקקנים"). למרות כל אלה יש הבטחה מהירים אלמוני להעניק לאופרה 4.7 מיליון לירות למימון הקמתו של בנין חדש.

האופרה מחזיקה ב־3 דונם וחבבה ברחוב מנדלשטם, המשמש לתפירת תלבושות, הכנת תפאורות ואחסנתם. שיחרור גם זה עשוי להגדיל את הסכום הבסיסי לבנין אופרה חדש. „אנחנו זקוקים לקרקע, למגרש עירוני. המקום המתאים לכך הוא בשטח החדש במנשיה או אולי באיזה מקום בצפון העיר" — גורס מר אבן זהר.

בקיטרוג הארוך שלו הוא מזכיר, כי לפני 20 שנה הקצו לאופרה חלקת קרקע ברחוב לאונרדו דה וינצ׳י. „לא יצא מזה כלום".

הוא קובל על יבוא מופעים אופראיים על־ידי התזמורת הפילהרמונית. ויוצא חוצץ נגד המעמד המיוחס שניתן להבימה.

לכותבת שורות אלה זכורה התקופה כשאמני האופרה שילמו בחנויות המכולת בכרטיסי־כניסה למופעים. גם כיום המצב קשה, קיים פיגור של 3—4 חודשים בתשלום משכורות. עובדי המוסד אינם נהנים מתנאים סוציאליים. המשכורות המשולמות לאמנים ישראליים ואורחים מגוחכות: נגן בתזמורת האופרה משתכר 950 לירות ברוטו, סולנים ישראליים וזרים משתכרים 1000 לירות לחודש.

תחזוקה גרועה

חדרי ההלבשה והשירותים בבנין האופרה קטנים, דחוסים לעייפה ומוכאים למראה. בנוסף לקשיים התקציביים הידועים, נראה כי האחזקה השוטפת הפיזית של הבנין אינה מהטובות — בתי שימוש דולפים, ללא סבון, נייר ומגבות.

העיריה ומינהל מקרקעי ישראל השקיעו בשנים האחרונות עשרות אלפי לירות בעבודות שיפוץ והתקנת מיזוג אויר בבנין. התפאורות, התלבושות ואביזרי הבמה האחרים דחוסים במעברים צרים ובבוכים כאחורי במת המופעים, ורק עתה מכשירים חדר נאה יותר לסולנים.

באולם אין מזנון, התאורה הבימתית מיושנת, החזות החיצונית של הבנין מדכאה.

אחת הטענות החוזרות נגד האופרה הוא שליטתה הבלעדית של הגב׳ דה פיליפ בניהול, בימוי, בחירת צוות. בעלה מר אבן זהר קובע, כי „יהיה זה היום המאושר ביותר בחייה של דה פיליפ כאשר לא תצטרך לעסוק בעבודות פרך זו".

לשאלתי מדוע אין מזמינים במאי מבחוץ השיב, כי הם יקרים מאד ואינם מסוגלים לעמוד בתנאי העבודה הקשים באופרה.

התפאורות המשמשות כיום לאופרה „אאידה" נבנו לפני 7 שנים, לספר מסביליה נבנו ב־1949, לכרמן נבנו ב־1950.

„הבאנו לפני שנים את הבמאי השוויצרי ביזיל סטפן כדי לביים את דון פסקואלה, הוא לא הצליח לחיים את ההצגה" — אומר אבן זהר להצדקת של דה פיליפ. ומוסיף: „העיריה הממשלה או אחת מהן יכולים לקבל את האופרה לידם תוך 24 שעות אם רצונם בכך".

בורחים מאחריות

נראה, כי אין לעיריה ואין לממשלת ישראל לפי שעה ענין בהכנסת האופרה תחת כנפיהן. הממשלה מעדיפה להעריש לקופה האופרה מליון לירות בשנה, בלי ליטול על עצמה אחריות נוספת, ואילו העיריה מתחמקת מדרישות האופרה ומצפה מהממשלה לצעוד צעד ראשון לקראת עריכת בדק־בית. „כל יוזמה מתפרשת כנטילת אחריות" — אומר אליהו שפייזר. הנהלת האופרה רואה עצמה כמוסד ציבורי מוכר, בזכות רשימה ארוכה של חברי כנסת, עסקנים ואישי ציבור הנמנים על רשימת חברי המועצה הציבורית של האופרה, בראשות השופט צבי ברנזון.

במציאות היום־יומית האופרה אין לכך משמעות של ממש. הגיעה השעה להבחין מחדש את מעמדה של האופרה תוך העלאת רציונה לגבי אפשרויות פיתוחה הרחבה, בטרם יחלוף הזמן ולפתע תיעבר ההצגה מבמת קולנוע קסם למדרכה שבחזיתו, כשבתפקיד ראשי ישחקו שוטרים, פקחי עיריה והנהלת האופרה באריה מאולתרת „לא נזוז מפה".

במפעלי תעשיה,
במשרדים, באולמות,
בחנויות, בוילות ובדירות
ציוד קריר אוריגינלי
תכנון מעולה
התקנה מקצועית
מלאי ציוד וחלקי חילוף
שרות 24 שעות ביממה
תל־אביב,
טל. 623795
דרך פתח־תקוה 14,
טל. 611866

אויר הרים צלול... בביתך

אוירם בע״מ

THE FIRST NAME IN
Carrier
AIR CONDITIONING

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו׳ 75 אגורות לשורה

דור כימיקלים בע"מ

מפעל המתנול

דרושים

אחראי משמרות
הכישורים הדרושים: מהנדסי מכונות או הנדסאי כימיה או בוגר בי"ס מקצועי. ידיעת אנגלית טכנית הכרחית.

מפעילי חדר בקרה
בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות. רצוי בוגרי בי"ס מקצועי עם 2—3 שנים נסיון בתעשיה.

מפעילים למתקני ייצור
בעלי השכלה של 8 שנים לפחות. משוחררי צה"ל, עם גישה טכנית מעשית.

מסגרים מכונאים
עם נסיון תעשייתי של כ־5 שנים.

חשמלאים
בעלי נסיון מעשי בתעשיה הכימית.

מכשירנים תעשייתיים
עם נסיון של 3 שנים בתעשיה הכימית.

נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.
— סודיות מובטחת —

לחברת שרות ארצית למוצרי חשמל ביתיים

דרוש
מתאם טכני

התפקיד כולל:
* הכוונה מקצועית ברמה בכיר
* פיקוח מקצועי ותאום באספקת חלפים
* יכולת פיקוח על צוות שכירים גדול

הדרישות:
מהנדס/טכנאי בכיר בחשמל, מכונות או קירור
בעל נסיון של 5—10 שנות עבודה
התפקיד כרוך בנסיעה בכל חלקי הארץ
(רשיון נהיגה הכרחי)

על המועמדים לפנות בכתב־יד בלבד ולציין קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון, ת.ד. 1334 תל־אביב.
סודיות מובטחת

למפעל מודרני בסביבות חדרה

דרושים:

● **מכונאי אחזקה** — בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים בשרותי מתקנים תעשייתיים.

● **שרטט מכונות** — בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים בשרטוט מתקנים. רצוי נסיון בשרטוטי צנרת.

● **נהג** — רצוי בעל רשיון נהיגה על אוטובוס. יועדפו נהגים תושבי האזור.

* מועמדים מתאימים יפנו תוך פירוט נסיון השכלה ותולדות חיים לת.ד. 339 חדרה וציינו המשרה המבוקשת.

מובטחת הסעה למפעל ובחזרה. סודיות מובטחת

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.

משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	681.— ל"י	885.— ל"י
נשוי + 1	720.— ל"י	924.— ל"י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של —.100 ל"י.
לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● **תזכה להטבות הבאות: —**
1. נסיעות ללא תשלום בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ"ח), מס עירוני ורכישת כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פניתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מלואים אל:
1. **בתל־אביב** — לשכת הגיוס, הקריה רח׳ ה׳ מס׳ 8, בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות ובימים שני ורביעי גם בשעות 4.00 עד 7.00 בערב.
2. **בבאר־שבע** — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן") בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.
3. **בירושלים** — בבית אגרון, רח׳ הלל 37, קומה ד׳, בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות.

צעיר + רכב
אחרי שרות צבאי, בעל כושר ארגון וידע טכני ואלקטרוני
מעוניין בעבודה
איזור באר־שבע והסביבה
טל. 03-746747

דרוש
ארכיטקט

פנים או בנין
פרויקטים מעניינים
תנאים טובים
משרד דוד מאין
טל. 732076

בי"ס תיכון חקלאי איזורי וויצו עפולה

דרוש
רכז
ענף המספוא וגידולי תעשיה

דיור במקום מובטח
תנאים טובים לאדם המתאים
לפנות למזכירות ביה"ס בשעות לפנה"צ

לחברת אמפא בע"מ

דרוש/ה
מפעיל/ה למכונת הנה"ח

עם נסיון של שנתיים לפחות
רצוי של EXACTA CONTINENTAL

המעונינים יפנו למשרד הראשי דרך פתח תקוה 16, ת"א, לגבי ארבל.

מימי הנגב

ארגון מים של מושבי עובדים בנגב
אגודה חקלאית שיתופית בע"מ
בית תנועת המושבים — ת.ד. 2067
באר־שבע

דרושים

1) מנהל חשבונות ראשי
* נסיון וידע בעיבוד נתונים ממוכן
* יכולת לבנות מערכת חשבונאית
* כושר ארגון וביצוע

למועמד המתאים — מובטחת עבודה מענינת ותנאים טובים.

2) עוזר/ת מנהל חשבונות
* נסיון של 3 שנים לפחות
* סוג ב׳ בהנהלת חשבונות

לפנות לת.ד. 2067 באר שבע בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.

מוסד מדעי

מחפש
● **מהנדס חומרים בכיר**
רצוי נסיון בפקוח ייצור ו/או תקינה ו/או עבודות פתוח.
מקום העבודה באזור חיפה.

● המעונינים יפנו לת. ד. 9757 חיפה (עבור 17) ויציינו קורות חיים, השכלה, נסיון ומס׳ טלפון להתקשרות.
סודיות מובטחת!

למוסד מחקר ופיתוח בסביבות חיפה

דרוש
מתמטיקאי שימושי
פיסיקאי עיוני

לעבודה במחקר בשטחים פיסיקה חישובית ועיונית
● המעונינים יפנו לת. ד. 9757 חיפה (עבור 3) בצירוף קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי.

ליחידה במוסד למחקר ופיתוח

דרוש
טכנאי והנדסאי אלקטרוניקה

לעבודה בציוד ספרתי מתקדם ומגוון

הכשורים:
בוגר בי"ס טכני, לאחר שירות צבאי, רצוי בנושאי מכ"ם, ידיעת השפה האנגלית לצורך קריאת חומר טכני.

● פניה בצירוף תולדות חיים יש לשלוח לת.ד. 7057 עבור ש. ו.

למפעל באזור חדרה

דרוש:
מהנדס כימאי

הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה הכימית.
קיימת אפשרות של הסעה מחיפה ומתל־אביב

● על המעונינים לפנות לת.ד. 339, חדרה
סודיות מובטחת

לצה"ל
דרושים
העובדים הבאים:
לעבודה באזור ראשון לציון

א. כרסמים	ד. נגרים
ב. מחסנאים	ה. מסגרים
ג. פועלי תעשיה	ו. רתכים

● המעונינים יפנו בכתב לד. צ. 3036

לחברה מסחרית גדולה

דרוש עוזר
למנהל חשבונות ראשי

עם נסיון בהכנת מאזנים.
שפות: אנגלית ועברית על בוריין.
לפנות תוך ציון קורות חיים אל ת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 244.

למוסד למחקר באזור תל־אביב

דרושה מזכירה
לנהול משרד

כשורים:
● נסיון בנהול משרד
● הדפסה במכונת כתיבה עברית, רצוי גם אנגלית
● נסח מכתבים ופקוח על תיקיה. תועדף בעלת נסיון כפקידה ראשית בצה"ל
● יום עבודה רצוף
● נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 7057, תל־אביב, עבור א. ד.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

רכז אירוח — במח׳ הסברה ויחסי ציבור

מכרז מס׳ 124/72

תיאור התפקיד
עזרה למטפלת על עניני תיירות; ארגון אירועי האוניברסיטה כולל טכסים, קבלות פנים, הרצאות אורח וכו׳; קשר עם בתי־דפוס, מורי האוניברסיטה ואישים אחרים. התכותבות באנגלית ובעברית.

דרישות התפקיד
ידיעת השפות עברית ואנגלית (ידיעה מושלמת בע"פ ובכתב). השכלה תיכונית, רצוי גבוהה; נסיון 3—4 שנים בעבודה משרדית, רצוי בשטח יחסי־ציבור; כתיבה במכונת בעברית ובאנגלית (הכרחית). הופעה נאה.

הערה
העבודה כרוכה בשעות רבות אחה"צ והערב. הדרגה בהתאם לכישורי המועמד.

טכנאי אלקטרוניקה בכיר במכון רקח לפיסיקה — חצי משרה

מכרז מס׳ 88/72
תיאור התפקיד
בניה ופיתוח של מכשירי מדידה למחקר בפיסיקה הגרעין. החזקה של ציוד מעבדה משוכלל.

דרישות התפקיד:
ידיעת השפה העברית; בי"ס מקצועי ארבע־שנתי; נסיון של שנתיים לפחות במקצוע; רצוי נסיון בפרוזות מיכשור בתחומי הבקרה — אנלוגי וספרתי, מדידות מדויקות, אחזקה מיכשור מעבדה.
הדרגה בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד תאריך 5/6/72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס׳ " (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

בריינקס ישראל/ בע"מ
BRINK'S ISRAEL/LIMITED

לסניפנו בחיפה
דרוש
מנהל

בעל הכישורים הבאים:
● בעל ידע מקצועי של מספר כנים בניהול מבצעי וארגוני של כ־6 משאיות ו־25 נהגים.
● בעל נסיון וידע בסדרי בהפעלה אנשי משמר ושמירה.
● בעל ידע בטיפול מכני בכלי רכב.
● בגיל 30 — 40.
● בעל רשיון נהיגה למשאית מעל 4 טון.

עדיפות תינתן לקצין צה"ל או עובר משטרה בגמלאות.

המעונינים יתקשרו טלפונית לקביעת ראיון לטלפון 53787, תל־אביב, בין השעות 8.00 — 15.00.

דרוש
מהנדס מכונות
לתפקיד מהנדס אחזקה

רצוי ותק של שנתיים לפחות

נא לפנות בכתב־יד לחברת נתיבי נפט ת.ד. 20072, תל־אביב
סודיות מובטחת

הילטון תל־אביב
דרושים:

1) **טלפונאיות —**
ידיעת אנגלית ועברית הכרחית.
מועמדות עד גיל 45 באות בחשבון.

2) **טבחים**

3) **עוזר קונדיטור**
העבודה במשמרות.

לפנות למחי המנגנון בין השעות 14.00—16.00

למשרד הנדסי

דרוש:
מהנדס מכונות בכיר

לעבודות תכנון ופקוח על בצוע של מתקנים ורשתות עזר למפעלי תעשיה.

נדרש נסיון מוכח בתכנון.

תנאי עבודה — בהתאם לכשוריו של המועמד.

● בקשות בצירוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 ת"א עבור ד. א.

מוסד ציבורי חשוב בירושלים

מחפש
(גנז) ארכיבר מקצועי
לניהול הארכיב שלו

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מושלמת והשכלה מקצועית; השכלה גבוהה רצויה; נסיון מקיף בניהול ארכיב, בקיאות בשיטות המקצועיות המעולות; כושר לנהל מגע עם מוסדות ואנשים; כושר ונסיון בניהול צוות עובדים, בפיקוח עליהם והדרכתם; כושר ניסוח בכתב והבעה בע"פ; ידיעה מושלמת של השפות עברית ואנגלית; ידיעת שפות נוספות — יתרון.
הדרגה: לפי הכישורים. לפנות לת.ד. 7055, ירושלים, עד 1 ביוני 1972.
סודיות מובטחת

מפעל לרכב צבאי בחיפה

• מסגר
• נשק

אתה דרוש לנו

למפעל מבוסס ובטוח
לעבודה קבועה
השכר בהתאם לרמתך המקצועית

נציגנו יקבלך לשיחה אישית: בבית המלח בחיפה, רח׳ י. ל. פרץ 6, בימים שני ורביעי, בין השעות: 4.00—6.00 אחה"צ

משוחררי צה"ל

בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמות:
* **מכונות**
* **מתכת**
* **שרטוט מכונות**
* **חשמל**

בעלי נסיון מקצועי משרותם הצבאי והמעונינים בעבודה במפעל בעל מתקנים טכנולוגים חדישים יפנו ל:

קריה למחקר גרעיני נגב

למתקבלים מובטח:
— תנאי שכר טובים
— התפתחות מקצועית
— עזרה בדיור

● המתובת לפניה: הקריה למחקר גרעיני נגב מדור קבלת עובדים ת.ד. 9001 באר שבע
סודיות מובטחת!!!

למפעל כימי

דרוש מחסנאי

עם נסיון בניהול מחסן כימי
של שלוש שנים לפחות

נא לפנות טלפון 3—95281 — 055
סודיות מובטחת

לבי"ס תיכון בוקר למינה
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

דרוש
מנהל/סגן

למועמד המתאים תנאים טובים.
נא לפנות לת.ד. 283 גבעתיים, בצ... פרטים מלאים בכתב.
סודיות מובטחת

ד. סולמן בע"מ
יועצים לניהול וייצור
ת.ד. 276 קריאון — טל. 755815

מחפשים
עבור אחד מהלקוחות שלנו — בענף המתכת באיזור אשדוד — אשקלון

טכנאי ייצור

לעבודה בטכניקות מתקדמות עם אתג... מקצועי
הזדמנות לקידום אישי מהיר — לטכנאים המ... כיום בדרוג ג׳—ב׳ בדרוג הטכנאים.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף תול... חיים — או להתקשר טלפונית עד שעה ...
סודיות מובטחת

לאיזור פיתוח בדרום האר...

דרוש
טכנאי ייצור

רצוי בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון בתכ... ופיתוח.

למועמד המתאים מובטחים תנאים ודיור בבי... בציון פרטים אישיים נא לפנות בכתב לת... 8150, ת"א.

מוסדות חנוך ותרבות באשקלון בע"מ
מועצת המנהלים

דרושים מורים

לביה"ס התיכון המקיף הדתי ע"ש רוגוזין, ל... שנה"ל תשל"ג במקצועות כלקמן:

עברית (לשון וספרות)	הנהלת חשבונות
תלמוד	מסגרות
תנ"ך	שרטוט
אנגלית	פריזה
מתמטיקה	תפירה
פיסיקה	ציור
כימיה	

מורים בעלי השכלה אקדמאית ופדגוגית יפנו בכ... כולל פרטים על השכלתם ונסיונם בהוראה א... ביה"ס התיכון המקיף הדתי ע"ש רוגוזין
טל. 051—5777

לחברה גדולה בענף הרכב

דרוש
מחסנאי
לחלקי חילוף

עדיפות תינתן למשוחררי חיל חימוש

נא להתקשר בין השעות 8.00 עד 10.30 ובין 15.30 עד 16.30
לטלפון 39871, ת"א

למפעל תעשיתי גדול
בשטח האלקטרו־מכני
בסביבות תל־אביב

דרושים

1. **חשמלאים מעולים**
בעלי נסיון בהרכבה הווט לעבודה במחלקת לוחות חשמל.

2. **מסגרים, רתכים**
בוגרי בתי־ספר מקצועיים במגמת מסגרות כללית לעבודות הרכבת לוחות חשמל.

3. **חרט מעולה**
למחלקת כלים בעל נסיון בבצוע בהרטות של 3—5 שנים.

4. **מפעיל**
למכונת כפוף פח, למחלקת פחות.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, תוך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית לת.ד. 2644 ר"ג.

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול - 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

צעיר דינמי

...ין רב שנתי בשיווק והפצה + חנות
...רכז הכרמל עם טלפון בעל מכונית
מסחרית + במחוזות
מעוניין בהצעות רציניות בלבד
לפנות „אלל" טלפון 23287, בערב 538063 או ת. ד. 44519 למס. 10 חיפה.

למוסד להשכלה
דרושה
פקידה כתבנית

שעות העבודה מ־8—3

לפנות טלפונית 247296 ת"א

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנוית של:
רכז תכנית דו־שנתית בביה"ס לתלמידים מחו"ל

מכרז מס' 107/72

...ור התפקיד — ריכוז מינהלי של התכנית: תכנון ...ה על פעולות הכנה והדרכה לתלמידי התכנית; ...ו מערכת הייעוץ האקדמי לתלמידי התכנית; ריכוז ...מי של הוראה אקסטרהונית, קשר עם תכניות ...ית בארץ ובחו"ל.
...ות התפקיד — ידיעת השפה העברית, אנגלית ...ה אירופית נוספת; תואר שני לפחות במדעי הרוח ...חברה, רצוי בוגר האוניברסיטה העברית; נסיון ...בניהול פעולה אקדמית וחברתית בארץ ובחו"ל ...תלמידים ישראלים ותלמידים מחו"ל.
...ה — המועמד יבחן בעיקר עפ"י נסיונו ואישיותו ...גויים.
...גה — ב—א בדירוג מח"ש.
...המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד ...יך 5.6.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית ...יברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה ...מד לבשרה מס' 107/72".

תדיראן

למחלקת היבוא דרושים

1. פקיד תביעות מכס — התמצאות בכל תהליכי ייבוא ושחרור, בקיאות בסוגי מכס, מס קניה, ידיעת השפה האנגלית.
2. אחראי על ביקורת מסמכי יבוא — הכרת סחר בינלאומי, התמצאות בתובלה בינלאומית, בקיאות בסוגי מכס, מס קניה, ידיעת השפה האנגלית. כשר ארגון וניהול צוות עובדים.
3. פקיד לביקורת מסמכי ייבוא — — התמצאות בסוגי מכס, מס קניה וסחר בינלאומי, ידיעת תנ"ש. ידיעת השפה האנגלית.
4. פקידת במעקב יבוא מנוסה — השכלה תיכונית, ידיעת השפה האנגלית. נסיון קודם בעבודות יבוא.
5. פקיד לשליחויות וקשרי חוץ — שליחויות אל מחוץ למשרד ועבודות משרד כלליות. 10 שנים ליכוה, בעל רשיון נהיגה לקטנוע.

נא לכתוב אל מח' כח־אדם ת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. נא לציין את מספר המשרה.
סודיות מובטחת

מפעל תעשייתי גדול למזון
דרוש
סוכן מכירות
באר־שבע והאזור
בעל רכב מסחרי

...נים בעלי נסיון הופעה, יפנו בכתב ...ין קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 4684 תל אביב, עבור מספר 150.

— סודיות מובטחת —

למלון שארם א־שייך
דרושים
פקיד קבלה
טבח
מלצר

...דים בעלי נסיון מתבקשים לפנות לת.ד. 14240 תל־אביב, עבור מר יהלום

וולקן בע"מ
...יפה 31000, ת.ד. 624, טל: 721304

* חשמלאי אחזקה
בעלי רשיון מוסמך
* מסגרי אחזקה
* פועלים
לבית יציקה לפלדה
* פועלים
בעלי נסיון בייצור מוצרי פיברגלס

...ועמדים מתבקשים לפנות למחלקת ...מגבת במפעל בכל יום בין השעות 08.00—14.00.

לחנות אפנת נשים במרכז העיר
דרושה מוכרת
תנאים טובים — למתאימה
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 2306 עבור „מוכרת"

NCR
דרושים לנו
בירושלים ובחיפה
מתכנתים
מדריכים
לשיטות המיכון

הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית
— ידיעה בשפה האנגלית
— כושר ניתוח
— ידיעה במיכון רצויה
— יוזמה
— גיל 30 — 20

האנשים המתאימים יוכשרו המשרה מקבייה על ידנו. העבודה קבועה לטווח ארוך.

נא לפנות בכתב־יד תוך ציון קורות חיים ל־י. א. מיטוך ובניו בע"מ, בת"א, ת.ד. 1089 משרה מס' 11 — 4.

— סודיות מובטחת —

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף לנוער והנח"ל
מחלקת הגדנ"ע
אגף הנוער והנח"ל משרד הבטחון

מודיע על משרות פנויות למדריכים בפיקוד הגדנ"ע

בשנת הלימודים תשל"ג

כישורים נדרשים:
א. קצינים וסמלים משוחררים משרות סדיר.
ב. בעלי נסיון בהדרכה.
ג. עדיפות לבעלי נסיון בהדרכה במסגרות הגדנ"ע.

מקומות הפעילות המוצעים:
1. מועדוני קליטה
אזור צפון
א) מועדון קליטה כפר גלעדי — (משרה חלקית).
ב) מועדון קליטה קרית נצרת — (משרה חלקית).
ג) מועדון קליטה עפולה — (משרה חלקית).
ד) מועדון קליטה בית־שאן — (משרה חלקית).
ה) מועדון קליטה עמק הירדן (צמח) (משרה חלקית).
אזור מרכז
א) מועדון קליטה חדרה — (משרה חלקית).
ב) מועדון קליטה כפר סבא — (משרה חלקית).
ג) מועדון קליטה נתניה — (משרה חלקית).
אזור הדרום
א) מועדון קליטה דימונה — (משרה חלקית).
ב) מועדון קליטה נתיבות — (משרה חלקית).
ג) מועדון קליטה אשדוד — (משרה מלאה).
ד) מועדון קליטה ירושלים — (משרה חלקית).
ה) מועדון קליטה ראשון־לציון — (משרה חלקית).
הערה: העבודה במועדוני הקליטה היא בכל יום החל משעה 13.30.

2. בתי ספר ומוסדות על־יסודיים
אזור הצפון
א) בתי ספר חקלאיים „כפר גלים" ו„שפיה" — (משרה מלאה).
ב) בתי ספר חקלאיים „חוות השומר" ו„הודיות" — (משרה מלאה) (מדריך דתי).
ג) בתי ספר חקלאיים „נהלל" ו„כפר יהושע" — (משרה חלקית).
ד) בתי ספר חקלאיים „יד נתן" ו„גליל מערבי" — (משרה חלקית).
אזור המרכז
א) בתי ספר חקלאיים „בן שמן" ו„גננות ושתלנות" פ"ת — (משרה חלקית).
ב) מוסד „עליה" פ"ת — (משרה חלקית, מדריך דתי).
ג) בית ספר חקלאי „מקוה ישראל" מדור דתי וכללי — (משרה מלאה, מדריך דתי).
ד) בית ספר חקלאי ע"ש „רופין" — (משרה מלאה).
ה) בית ספר ימי „מבואות ים" — (משרה מלאה).
ו) בית ספר חקלאי „עירון" חדרה ומוסד „יולאנה" ע"י חדרה — (משרה חלקית).
ז) בית ספר לחניכים „עמל" ת"א — (משרה מלאה).
ח) בית ספר לחניכים „תורה ומלאכה" ת"א — (משרה חלקית, מדריך דתי).
ט) בית ספר לחניכים במוסד „נעורים" ע"י נתניה — (משרה מלאה).
אזור הדרום
א) בית ספר „לחניכים באר־שבע" — (משרה מלאה).
ב) בית ספר חקלאי „אשל הנשיא" — (משרה חלקית).
ג) בית ספר „אבן העזר" — (משרה חלקית).
ד) בית ספר חקלאי „כפר סילבר" — (משרה חלקית).
ה) בית ספר חקלאי „כנות" ותיכון „ימי אשדוד" — (משרה חלקית).
ו) מוסד „יהנה ז'בוטינסקי" — (משרה מלאה).
ז) „הוות הנוער הציוני" ירושלים — (משרה חלקית).

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונתונים, ויציינו את המשרה הרצויה להם.
נא לציין מספר אישי ודרגה צבאית. המועמדים המתאימים יוזמנו לראיון בפני ועדת קבלה באגף הנוער והנח"ל מח' גדנ"ע.
כל המשרות החלקיות הינם מוצעי משרה ומעלה. על הפניות להגיע לאגף הנוער והנח"ל מח' גדנ"ע הקריה רח' ב' מס. 17, ת"א לא יאוחר משבעה ימים מיום פרסום המכרז.

דרושים
למשרד אדריכל מ. צציק
ארכיטקטים/יות, טכנאים/יות, שרטטים/יות מנוסים
נא להתקשר בין השעות 8.00—13.00; 16.00—18.00, טלפון: 283982

למפעל ידע־גרף בע"מ
דרושים
* מדפיס משי
* מתלמד או מתקדם אחרי צבא להדפסת משי
* נערים מתלמדים

לפנות: ידע־גרף בע"מ בן־אביגדור 10 ת"א טלפון 34502

תדיראן
דרושים
מסגרים
לתפקידים לא שיגרתיים ובעלי ענין

נא לכתוב אל מח' כח־אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

ל־ ראנד RAND

דרושים:
1. טכנאי מכונות כביסה
עם רשיון נהיגה ונסיון של שנתיים לפחות.
רצוי בעל רכב.
2. איש מכירות
לאזור הצפון
עם רשיון נהיגה, נסיון במכירת מוצרי צריכה ביתיים בחנויות.
רצוי בעל רכב.
*
נא לפנות עם קורות חיים בכתב ל„ראנד" רח' שלום עליכם 5 פינת רח' בן־יהודה ביום ב' 29.5.72 בשעות 19.00 — 16.00.

החברה למרכזים קהילתיים בירושלים בע"מ
דרושים
למרכז הקהילתי ע"ש פליס לאנן
ו־ קרית היובל
למרכז הקהילתי ע"ש גרוס ברוממה.

1. מנהלי תכניות
2. רכזי אגפים:
* אגף ילדים
* אגף נוער
* אגף מבוגרים
3. רכזי ספורט
4. מדריכים חברתיים
5. מדריכים במקצועות: האמנות, האומנות וספורט.

על המועמדים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים אל החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ, שד' הרצל 82 בית הכרם ירושלים, עבור „רכזים".

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
דרושים
* מהנדס מכונות
לתפקיד של ראש מחלקת תכנון כלים. הכישורים הנדרשים: — נסיון רב בעבודה בשטח תכנון הכלים, כושר מנהיגות ויכולת ארגונית
* מהנדסי מכונות
בעלי נסיון בייצור מכשירים אלקטרוניים
* מהנדסי תעשיה / ייצור
לתכנון ופיקוח על פרוייקטים בפיתוח הנדסי בהיקף גדול תוך שמוש בטכניקות מתקדמות
* טכנאי ייצור
לעבודות תכנון וייצור
* טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בנושאי רכש של קומפוננטות
הכישורים הנדרשים: — בוגר בי"ס מקצועי, שליטה בשפות עברית ואנגלית. רצוי בעל נסיון קודם בנושאי רכש
* פחחים מעולים
בעלי נסיון בעבודות פח לתעשיה האלקטרונית או בעלי הכשרה כטכנאי פח־מטוסים
* רתך
* מסגרים מכניים
* שרברב

על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

לדפוס אופסט
דרושים
* חותך נייר
* מכין לוחות Plate Maker
* בחור — אחרי צבא לפוטו־ליט

לפנות ל„גרפיקה אומנים" בע"מ התעשיה 9 — פינת המסגר 51, טל. 30932 ת"א

למפעלי ניר חדרה
דרושים
מתכנתים
ליחידת המחשב
בעלי נסיון של שנתיים ומעלה

מועמדים יפנו אל מנהל ארגון ושיטות ת.ד. 20181 ת"א טלפון 280251 ת"א.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
משרות פנויות של אקדמאים ועובדי מינהל במשרד המסחר והתעשיה

מס' המכרז
314 מנהל המדור לתכנון אזורי, הלשכה הראשית (תכנון), ירושלים — דרגה ג—ב של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
315 כלכלן בכיר, מדור סחר ממשלתי, ירושלים דרגה ג של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח
316 מנהל מדור תכנון כלל לטווח ארוך, הלשכה הראשית, ירושלים — דרגה ג—ב של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח
317 ממונה על בחינת תביעות, חטיבת טכסטיל ועור (קרן הכותנה), תל־אביב — דרגה עד אחיד.
1308/71 (חוזר) מהנדס (ציוד אלקטרוני וחשמלי), חטיבת מתכת וחשמל, כל הארץ — דרגה ב במהנדסים.
647/71 (חוזר) כלכלן בחטיבת תעשיות קלות, ירושלים — דרגה ג של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

● פרטים נוספים והגשת בקשות בנציבות שירות המדינה, ירושלים, הקריה, או באחת מלשכותיה המחוזיות, תל־אביב, הקריה, רחוב ה' מס. 5, חיפה, בית הממשלה, באר־שבע, לשכת הנגב, משרד הפנים, דרך הנשיאים.
המועד האחרון להגשת בקשות: ביום השלישי — 6.6.72.

דרוש:
טכנאי אלקטרוניקה

בעל נסיון מגוון (במערכות מכ"ם או בקרת אש)
המעוניין להתקדם בשטח חדש ובציוד (STATE OF THE ART)
דרושה שליטה בעברית (אנגלית רצויה)
נוכל להציע משרה בעלת אתגר הדורשת עצמאות ויוזמה.

נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 827 גבעתיים

קרית נוער ירושלים
מכללה טכנולוגית תורנית
ב"ה
לבית־הספר להנדסאים ולטכנאים
דרושים
א. מהנדס אלקטרוניקה
לתפקידי הוראה ותכנון
ב. הנדסאי אלקטרוניקה
לתפקידי הדרכה, הוראה ותכנון

על המעוניינים לפנות טלפונית בשעות העבודה או בכתב למנהל מח' האלקטרוניקה.

רחוב הרב פרנק, בית וגן, ירושלים • ת"ד 16075 • טלפון 02-521212

תדיראן
דרושים

1. טכנאי ייצור — מדידת זמנים, חשובי תמחיר שרטוט טכני. טכנאי ייצור בשלבי לימוד או טכנאי ייצור שסיים את לימודיו. יכול להיות בלי נסיון מעשי. ידע בשרטוט הכרחי.
2. טכנאי אלקטרוניקה — פיתוח מעגלים ובנית מתקני מדידה, בדיקת בצועים חשמליים. בעל השכלה טכנית פורמלית כגון: בי"ס מקצועי או בי"ס להנדסאים. רצוי נסיון מעשי. ידיעה בנושא טרנזיסטורים בעבודה אנלוגית הדיגיטלית.
3. טכנאי מעבדת מזגנים ומקררים — תיקון מזגני אויר ביתיים ותיקון מקררים חשמליים ביתיים. בוגר בי"ס מקצועי מגמה קירור, אחרי שרות צבאי.
4. טכנאי שרות חוץ מזגני אויר — תיקון מזגני אויר בבתי הלקוחות. טכנאי קירור בעל נסיון של לפחות 3 שנים בתיקוני מזגני אויר. רצוי בוגר בי"ס לקירור ו/או קורס קירור של משרד העבודה.
5. מבקר איכות — בקורת תוך כדי תהליך הייצור, ריכוז נתונים, כיול מכשור. ידע באלקטרוניקה ומכניקה עדינה. רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
6. מזכירה — בוגרת קורסים לכתבנות בעברית ובאנגלית. לאחר שרות צבאי, שליטה בסיסית באנגלית ובעברית. נסיון בעבודות מזכירות וכתבנות במשך שנתיים.
7. מזכירת מח' תכנון — לניהול עצמאי של מזכירות המחלקה כולל הדפסות וחישובי עזר שונים. דרוש נסיון כמזכירה עצמאית של 3—2 שנים לפחות וכן השכלה תיכונית, רצוי בבגרות ריאלית. כמו כן דרוש ידע בכתבנות עברית (רצוי גם באנגלית).
8. מזכירה — השכלה תיכונית, נסיון בעבודות פקידותיות, כולל הדפסה בעברית.

נא לכתוב אל מח' כח־אדם ת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. נא לציין את מספר המשרה.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
עוזר למנהל עבודה
רצוי בעל רקע מכני.
לפנות לת.ד. 1509 חיפה

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש
פקיד עזר להנהלת חשבונות
בעל סוג ג' לפחות
לפנות לת.ד. 1509 חיפה

לבי"ס אורט בעפולה
דרושים
* מדריך למסגרות מכנית
* מורה־מדריך לחשמל
* מורה להיסטוריה (משרה חלקית)

נא לפנות לביה"ס, עפולה, רח' הצפצפות 1, טלפון 22262—065

דרוש(ה)
נער(ה)
לעבודות שליחות.
נא לפנות: רפאל בע"מ, רחוב הכרמל 12, ת"א טל. 51953.

משרד אדריכל
מחפש
אדריכל/ית
הנדסאי/ת
שרטט/ת
מעולה
להתקשר: 449803

מנהל מכירות צעיר דינמי בעל נסיון רב במגע עם לקוחות — מתמצא
מעוניין בהצעות רציניות
לפנות ת.ד. 29483 ת"א

לסנטוריום „כרמלית"
חיפה, רח' רות 27 טל. 81787
דרושות: אחות מעשית דוברת אידיש ועוברת נקיון

דרוש
עוזר
לחותך/כורך,
לפנות לאמנים מאוחדים בע"מ רח' אלנבי 111 ת"א בשעות העבודה.

דרושה
כתבנית עברית
לפנות לחברת נתיבי אילון בע"מ בבנין מגדל־שלום קומה 23, ת"א

עבודה למבוגרים
בעלי כספים עם רווחים ובטחונות מלאים
לשיחה אישית לפנות: טלפון 614113
(אלנבי 134 קומה ב' חדר 7).

לקלט אפיקים
דרושים:
מכונאי אחזקה למחרטה ולמסגרות
טל. 067־50451

900.- ל"י
לצעירות בחורות ונשים
תוכלי להרויח בחודש לאחר הכשרה בזמנך הפנוי במקצוע חדש ומתפתח (גיל והשכלה לא קובעים).
ת.ד. 6288 ת"א עבור מס' 77.

מכון המפה הישראלי
דרושה
פקידה — כתבנית
בשפות עברית—אנגלית
שעות העבודה 15—8
להתקשר בטלפון 419055 או ת.ד. 17081 ת"א

דרושה
פקידה מתחילה
עם ידיעה בהנהלת חשבונות
להתקשר בימים ב' ד' משעה 16.00—18.00 טלפון: 268363.

למפעלי ניר בחדרה
דרושים
1) טכנאי ייצור
בעלי נסיון של שנתיים המעוניינים לעבוד בהקמת מערך ...
2) אלקטרונאים
הנדסאי חשמל
למבצע פרוייקט מעניין
3) הנדסאי כימיה
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב למנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה

בית הוצאה כתר בע"מ
מעוניין ללמד
כתבנים/יות
באנגלית ובעברית
מקצוע מעניין
שעות העבודה: 20.30 — 14.00
המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם, טלפון 521201, או בכתב לת.ד. 7145 ירושלים.

לחברת „סרוודינמיקס"
נציגים בלעדיים של
מוצרי „סינגר"
דרוש
מכונאי למכונות תפירה
הכישורים הדרושים:
1. בוגר בית ספר מקצועי ארבע־שנתי במכונאות
2. לאחר שרות צבאי
3. עדיפות תנתן לבעלי רשיונות נהיגה לקטנוע או מכונית.
מקום העבודה תל־אביב, לקביעת מועד לראיון נא לפנות לטל. 266278 תל־אביב

דרושה
מזכירה כתבנית
הכישורים הדרושים:
* ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית.
* הדפסה מעולה בשתי השפות.
* נסיון קודם של 3 שנים בעבודות משרדיות.
המשרה מס' 153
על המעוניינות לפנות בכתב, בציון קורות חיים הנסיון קודם למחלקת הכוננות, ת.ד. 26, רחובות — וציון מס' המשרה.

למפעל גדול למוצרי מזון באיזור תל־אביב
דרושה
לבורנטית
בעלת נסיון של שנתיים לפחות, רצוי גם בבקטריולוגיה.
נא לפנות בציון קורות־חיים מלאים, נסיון קודם, הדרישות שכר, לת.ד. 2438 תל־אביב, „עבור לבורנטית".

למכון התקנים הישראלי
דרוש:
טכנאי
בענף ההידרוליקה
למחקר בנושא חסכון במים
המוכר יועסק לפי חוזה מיוחד
● בירור פרטים: נא לפנות למכון התקנים הישראלי משרד כח־אדם, רח' האוניברסיטה 42, רמת־אביב, תל־אביב. טלפון 418151. בשעות העבודה 7.30 עד 14.30.

● מנהל מכירות
בעל נסיון וקשרים עם אדריכלים מהנדסים וקבלני בנין.
רצוי רקע טכני וידיעת אנגלית.
● עוזרת למנהל חשבונות ראשי
בעלת נסיון למשרה מלאה
● כתבנית/מרכזנית
למשרה מלאה.
דרושים למפעל תעשייתי ותיק
בסביבות תל־אביב.
נא לפנות: טל. 84121/2—03
בכתב: ת.ד. 2905 תל־אביב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול - 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

למפעל תעשייתי מודרני בדרום הארץ
דרוש
מנהל ייצור ועבודה ראשי
רצוי מהנדס או טכנאי
למועמד המתאים דיור ותנאים נוחים
לפנות בכתב בפרוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 36400 ת"א, עבור „מפעל בדרום"

לבית החולים האורטופדי לילדים אליין בירושלים
דרושה
אחות מוסמכת
לתפקיד אחות ראשית
מפקחת בית החולים
למשרה מלאה.
מועמדות יפנו בכתב למנהל הרפואי, אליין, ת.ד. 9117 ירושלים.

צינורות
חברה משותפת לתעשיות בע"מ
ת.ד. 62, רמלה 72100
טלפון 965855
דרוש
מהנדס מכונות
בעל נסיון
בעבודות תכנון כללי וציוד
לעבוד מתכת
נא לפנות טלפונית בשעות העבודה.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
משרות פנויות של אקדמאים, מהנדסים וטכנאים במשרד התקשורת

מס' המשרה
- 318 עורך פרסומים, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
- *319 עורך תכניות פרט, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
- 320 עוזר ראשי למהנדס מדור תדרים ורישוי, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
- *321 מרכז צוותי תכנון בשטח הכיתוג, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ב—א מהנדסים.
- *322 מהנדס בכיר קונסטרוקציות, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים.
- *323 מהנדס בכיר קשר רדיו בינלאומי, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים.
- *324 מהנדס בכיר תמסורת־נושאים, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים, או ב—א הנדסאים וטכנאים.
- *325—*326 מהנדס בכיר מתקנים מכניים (2 משרות), שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
- *327 מהנדס בכיר התקנה ואחזקת קשר רדיו, שירותי הנדסה תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
- 328 מהנדס בכיר בחינת ציוד כבלים, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
- *329—*330 מהנדס בכיר מתקני כח (2 משרות), שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
- *331—*332 מהנדס מתמחה (2 משרות) בשירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג מהנדסים.
- *333 מהנדס א' מידות מערכות קשר רדיו, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד־ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *334 מהנדס א' פיקוח מערכות קשר רדיו, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *335 מהנדס א' תמסורת־נושאים, שירותי הנדסה — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *336 מהנדס א' מעבדה, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *337 מהנדס א' תמסורת־כבלים (תכנון ופיתוח), שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *338 מהנדס א' מתקני כח, שירות הנדסה, תל־אביב — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
- *339 טכנאי אחראי רישוי, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג הנדסאים וטכנאים.
- *340 מזכיר ראשי לחינוך כח־אדם מקצועי, שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה יב—יג אחיד.
- *341—*342 טכנאי פיתוח (2 משרות), שירותי הנדסה, תל־אביב — דרגה ג—ב הנדסאים וטכנאים.

*) במשרות האלו מועסקים עובדים בחוזה ארעי, אין לעובדים כל זכות על המשרה. בקשות אלו הן בלתי צמיתות והעובדים יועסקו עפ"י חוזה מיוחד.

● טפסים נוספים הגשת בקשות בנציבות שירות המדינה, ירושלים, הקריה או באחת מלשכותיה המחוזיות, תל־אביב, הקריה, רח' מס' 5, חיפה, בית הממשלה, באר־שבע, לשכת הנגב, משרד הפנים, דרך הנשיאים.
המועד האחרון להגשת בקשות: ביום בסיון תשל"ב — 6.6.72.

יצירות דניאל אשטר, אופנת ילדים
מונטיפיורי 43
דרושים
מתפרות. תופרות מנוסות

לתזמורת הפילהרמונית הישראלית
דרושה
מזכירה עצמאית
שליטה בשפות עברית ואנגלית על בוריין הכרחית
גיל: 30—40
תועדפנה בעלות נסיון קודם
נא לפנות בכתב אל התזמורת הפילהרמונית הישראלית, ת"א, ת"ד 11292 עבור „מזכירה".

דרושה מזכירה
התמצאות טכנית
הדפסה בעברית — אנגלית רצויה.
שפות עברית — אנגלית רצויה.
לפנות: אלומאיר בע"מ
מוצרי אלומיניום לבנין
ראשל"צ טל. 5—948894

תדיראן
למפעל למוצרי צריכה אלקטרוניים
דרושים
1. מנהל בקרת איכות/אמינות — בוגר ב"ס גבוה טכני במגמה אלקטרונית (תאר B.S.C.) נסיון מעשי בתעשיה אלקטרונית של 3 שנים לפחות.
2. מחסנאי — השכלה תיכונית או מקצועית, ניהול מחסנים, רצוי בשטח האלקטרוניקה. ידיעה מינימלית באנגלית. כשר בטוי והנהגה.
3. מסגר — מסגרות דגמים, בנית דגמים התקנים במסגריה. בוגר ב"ס מקצועי, נסיון של שנתיים.

נא לפנות טלפונית החל מיום א' 28.5.72 טל: 851107 לקביעת פגישה.
סודיות מובטחת.
תדיראן תדיראן

למוסד מחקר
דרושים:
א) מהנדס ייצור בכיר
עם 5 שנות נסיון לפחות.
ב) שני מהנדסי ייצור
עם שנתיים נסיון לפחות.
לעבודה במחקר אינטרדיסציפלינרי מעניין.
הכישורים: השכלה גבוהה בהנדסת ייצור, מערכות או חקר ביצועים.
העבודה תתבצע באיזור תל־אביב.
לפנות בכתב לת.ד. 7458 ירושלים בצירוף קורות חיים והמלצות, טלפון: 02—233461.
סודיות מובטחת

למפעל מתכת בת-א
דרושים עובדים לא מקצועיים
מסגרים מתחילים וצעירים
יפנו ל„רפאל". רח' הכרמל 12 ת"א

דרושה בחורה
להנהלת חשבונות
לעבודה במכונת מיכון אוליבטי 1502
בעלה נסיון, תנאים טובים למועמדת המתאימה
לפנות ביח"ר „וימסן", טל. 844166

איש פרסום ויחסי ציבור
צעיר ובעל נסיון של 15 שנים בשטחי התקשורת (עתונות, פרסום, יחסי ציבור וקידום מכירות)
בחברות גדולות, מוסדות ומפעלים,
מעונין להחליף מקום עבודתו
הצעות לתפקיד בכיר מתאים נא להפנות לת.ד. 33072

למפעל מתכת גדול בת"א
דרוש
בלבלן צעיר
ו/או בוגר מינהל עסקים צעיר
או סטודנט בקורס 3—4
נא לפנות לת.ד. 29256 ת"א.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
שנוי בדרישות המשרה של מכרז מס. 62־63 רוקח במשרד הבריאות — דרגה ו' רוקחים.
דרישות המשרה: רשיון ישראלי לעסוק ברוקחות, ללא נסיון קודם.
המועד האחרון להגשת בקשות הוארך עד ביום בסיון תשל"ב — 6.6.72.

למפעל תעשייתי גדול בירושלים
דרושים:
1) מסגרים כלליים
2) מסגרי אחזקה
3) פועלי ייצור

למועמדים המתאימים יינתנו תנאים טובים
לפנות ת.ד. 3531 או טלפון 521102 ירושלים
סודיות מובטחת.

לחברה קבלנית לעבודות בנין בירושלים
דרוש
מחשב כמויות
או טכנאי בנין מתחיל
למשרה מלאה או חלקית
נא לפנות: טל. 02־226886 עד 2.30 אחה"צ. בערב טל. 02־523759 ירושלים

בית ספר תיכון עיוני — צפת
(מוכר ובפיקוחו של משרד החינוך והתרבות)
דרושים מורים
למקצועות:
1. אנגלית (בכתות הגבוהות, הכנה לבגרות).
2. מתמטיקה, פיזיקה
3. ביולוגיה
4. כימיה

תינתן עזרה בדיור.
לפנות ת.ד. 163 צפת.

COUNTRY CLUB HOTEL
מלון קאונטרי קלוב
ל„מלון קאונטרי קלוב" בתל־אביב,
העומד להיפתח בקרוב, דרושים
* פקיד קבלה ראשי
* מנהלת משק
* מנהל חשבונות
* פקיד קבלה
* פקיד הזמנות
* NIGHT AUDITOR
* איש החזקה
* מזכירה
* מרכזנית
* חדרניות
* BELLBOYS

מועמדים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות אל ת.ד. 21077, ת"א או לטלפן למספר (03)418181, בשעות 9—11 לפנה"צ לקביעת ראיון.
סודיות מובטחת

מפעל לרכב צבאי בחיפה
• מכונאי רכב
• חשמלאי רכב
אתה דרוש לנו
למפעל מבוסס ובטוח
לעבודה קבועה
השכר בהתאם לרמתך המקצועית
● נציגנו יקבלך לשיחה אישית: בבית המלח בחיפה, רחוב י. ל. פרץ 6, בימים: שני ורביעי בין השעות: 04.00 — 06.00 אחה"צ

דרוש מהנדס בנין
בעל נסיון של לפחות 4 שנים בבצוע פרויקטים,
תנאים טובים ואפשרויות קידום למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 246.
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי למזון בסביבות פתח־תקוה
דרוש
פקיד אחזקה
*
לפנות בכתב עם פרוט מלא של תולדות חיים והנסיון קודם לת.ד. 193 פ"ת.

פרקו ישראל בע"מ
למפעלה בהרצליה דרושים:
* חרטים
בעלי 3—4 שנות נסיון בעבודות מדוייקות.
* מסגרי כלים
בעלי 3—2 שנות נסיון
בפרטים נא לפנות ישירות למפעל בהרצליה ב', רחוב משכית, טלפון 930150 או בכתב לת.ד. 416 הרצליה.
● תנאי שכר ועבודה מעולים
● סודיות מובטחת

מהנדס חשמל
בוגר טכניון חיפה
רצוי בעל נסיון 2—5 שנים במערכות חשמל תעשייתיות.
עדיפות לבעלי ידע בהנעה חשמלית במערכות דיגיטליות ו/או אלקטרוניקה תעשייתית.
מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מעניינת ביותר ותנאי עבודה טובים.
נא לפנות למחלקת המנגנון, ת.ד. 1371 חיפה.
סודיות מובטחת

מנהל חשבונות
סוג ד' בעל נסיון מ־2—5 שנים
רצוי עם נסיון בתשלומי שכר ו/או תמחיר
מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מעניינת ביותר ותנאי עבודה טובים.
נא לפנות למחלקת המנגנון, ת.ד. 1371 חיפה.
סודיות מובטחת

דרושה פקידה
למחלקת השבונות
(רצוי עם נסיון)
ליום עבודה רצוף
שמראום שיווק בע"מ
רח' תוצרת הארץ 13, ת"א (ליד גיבורי ישראל 118).

דרושים
* מסגרים
לבנית קונסטרוקציות
* עובדי רום
למתאימים תנאים טובים.
לפנות: בניני ס.ל.מ. חברה לבנין ופיתוח בע"מ, רח' הנקין 62 חולון טלפון 847262.

למפעל תעשיתי בראשון-לציון
דרוש מסגר
בוגר בית־ספר מקצועי,
לאחר שרות צבאי
להתקשר טל. 948416 או ת.ד. 94 ראשון־לציון

לאמפא בת"א דרושים:
פקידי מכירה
ליום עבודה מפוצל
התכונות הנדרשות:
הופעה מסודרת. שפות לועזיות נוסף לעברית. נסיון במו"מ עם לקוחות.
על המעונינים לפנות למשרד הראשי, דרך פתח־תקוה 16, ת"א, לגבי ארבל.

לחברה הדרומית לשיווק בע"מ
דרושה
מזכירה
בעלת הכישורים הבאים:
שליטה בשפות אנגלית — עברית כולל הדפסה, בעלת ידע קודם בעבודות מזכירות
המועמדות תפנינה בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון עבודה קודם לחברה הדרומית לשיווק בע"מ, רחוב לבנדה 10, תל־אביב

לרגל פתיחה
תחת הנהלה חדשה
דרושים למלון ולידור
בהרצליה חוף־ים
1. חדרניות
2. מלצרים
3. פקידי קבלה
4. מנהל חשבונות

משרה חלקית
עדיפות לבוגרי „תדמור"
נא לפנות בטלפון — 938921

עירית תל־אביב יפו אגף החינוך
ההסתדרות הכללית של העובדים באי"י המחלקה לחינוך מקצועי — רשת „עמל"
לבית־הספר התיכון המקצועי המקיף „עמל" ע"ש ליידי דייוויס תל־אביב
דרושים
✱ מהנדס להוראת מקצועות החשמל
✱ מהנדס לריכוז ולהוראת מקצועות האלקטרוניקה
על המועמדים לפנות בכתב להנהלת בית הספר, רח' בני־אפרים 226 תל־אביב. טל. 776160.

ל„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ
דרוש לאיזור תל-אביב
הנדסאי מכונות
הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר להנדסאות, נסיון בעבודות צנרת ומשאבות ומערכות פניאומטיות של לפחות 3 שנים.
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
בעל רשיון נהיגה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1831 תל־אביב 61000 או בטלפון 59421 שלוחה 39 לקביעת ראיון.

לחברה ארצית
למשרדה בתל־אביב
דרושה
פקידה-מזכירה
אחראית, בעלת נסיון בעבודה ובהדפסה עברית,
אחרי שרות צבאי.
לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים, נסיון קודם, המלצות ומשכורת מבוקשת לת.ד. 1465 ת"א.

שימי לב!
באם יש לך השכלה תיכונית באם את מוכנה לתקופת הכשרה של שנה בזמנך הפנוי.
תוכלי להרויח יותר
מ־ 1,500.— ל"י לחודש
בענף חדיש ומתפתח ולהגיע למעמד מקצועי מקביל לאקדמאית.
לקבלת פרטים נא למלא ולשלוח לת.ד. 28125 ת"א לסמ' 55
שם: ____
כתובת: ____
השכלה: ____
גיל: ____

למפעל מתכת בתל-אביב
דרושים חרטים ופועלי מתכת
מכל הסוגים
לפנות טלפון 32964 בשעות 8.30—16.00

דרושה פקידה
ליום עבודה מפוצל
עם ידע בעבודות משרדיות + קבלת קהל
רצויה ידיעת הדפסה בכתבנות.
בדבר פרטים לפנות בכתב ל„טכניקור", רח' יפו 70, ירושלים

דרושה
מפעילת נשיונאל 32
עם נסיון של שנה לפחות
לפנות טלפונית 58144 תל־אביב, לצבי.

למפעל מתקדם
דרוש
מחסנאי ראשי
לניהול מחסני חומרים וכלים לקביעת שיטות איחסון וניהול לפריטים הדורשים הקפדה.
תנאי עבודה ושכר מעולים.
פניות בכתב־יד לת.ד. 16516 תל־אביב עבור „מחסנאי ראשי".
— סודיות מובטחת —

למלון "מוריה" ירושלים
רח' קרן היסוד 39, טל. 232232
דרושות
1. אחראית מחסן כביסה (משק בית) (בעלת נסיון וידיעה באנגלית)
2. חדרניות (מועמדות חסרות נסיון תה שרנה לתפקיד)

המועמדות המתאימות תפגנה ישירות לכוח־אדם במלון (הכניסה דרך רח' מאפו) כל יום בין השעות 9.00—16.00.

למשרד מהנדסים בסביבת תל-אביב
דרושים:
1. מהנדס בנין
2. הנדסאי או טכנאי

נא לפנות בשעות העבודה טל. 785260, 5832
תנאים טובים סודיות מובטחת

דרושות דחוף:
1) נקבניות I.B.M.
בעלות נסיון שנה לפחות
(אפשרי בקבלנות או לפי שעות)
2. מועמדות (נשים ובנות) ללמוד נקבנות I.B.M.
המתאימות, לאחר גמר הקורס, תועסקנה בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.
לפנות לש.ר.ג.ל., הנביאים 28 חיפה, טל 1628.

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה כתבנית
בשפות עברית ואנגלית (גרמנית רצויה)
בעלת ידיעות בנהול משרד ונוהלי יבוא
(קיימת אפשרות לעבודה חלקית)
לפנות בפירוט מלא לת.ד. 4868 חיפה, עבור מספר 120.
תנאים טובים — סודיות מובטחת

לעדין ש. נויפלד בע"מ
ביח"ר למריקה, תל־אביב, רח' לבנדה 30
דרושים
1) פקידה מזכירה השולטת בשפה האנגלית
2) סורגים למכונות עגולות
3) תופרות למכונות: אוברלוק 2 מחטים, 3 מחטים
4) נער/ה שליח
5. פקידה טלפונאית

לחברת שיכון ציבורית ארצית גדולה
דרוש
מודד כמויות
(Quantity Surveyor)
הכישורים הדרושים:
● השכלה ודיפלומה של מהנדס בנין.
● נסיון של 5 שנים לפחות בעבודות הנדסה אזרחית, וכן נסיון בהכנת כמויות, בבדיקת חשבונות וניתוח מחירי עלות.
● כושר פיקוח על צוות עובדים.
● כושר משא ומתן עם קבלנים.
● ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית רצויה.

הדרגה המוצעת היא: 3 — א מהנדסים.
המועמדים יגישו את הצעותיהם בכתב יד ברור למחלקה לכח אדם של החברה, לפי ת.ד. 2045 תל־אביב, עד התאריך 31.5.72

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401 המחיר: יום חול 55 אגורות למלה / יום ו׳ 75 אגורות למלה

לחברת בניה בחולון
דרוש
מנהל עבודה מעלה לשלד
(רצוי גם לגבר)
להקמת בנינים רבי־קומות
לפנות: בימים א, ב, ד, ה בין השעות 7—4 אחה"צ
טל׳ 858848
או בכתב לת.ד. 521 חולון
עבור „מנהל עבודה"

דרוש
מודד - מנהל עבודה
לעבודה באיזור אשדוד

לפנות: טלפון 03—913278
או 055—25980

להברת „אלרום" בע"מ
דרוש מכונאי מטוסים
בעל רשיון גוף ומנוע
לניהול תחנת אחזקה בבאר־שבע.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא להתקשר בכתב למשרדנו:
רח׳ הרצל 97 באר־שבע.

לחברת יבוא ובימ"ס גדול בענף האספקה הטכנית
דרוש
פקיד עצמאי
בעל נסיון במסחר ויבוא, זריז בכתבנות עברית אנגלית (רצוי גם גרמנית). תנאים טובים. שעות העבודה 07.30—15.30. סודיות מובטחת.
הצעות בכתב בציון הנסיון ת.ד. 325 ת"א.

למפעל תעשייתי
דרוש
פקיד יבוא-יצוא מנוסה
עם ידיעות בתמחיר.
ידיעת השפה העברית והאנגלית הכרחית.

מעונינים יפנו במכתב־יד תוך ציון תולדות חיים לת.ד. 1469 ת"א, עבור „יבוא־יצוא"

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
דרוש
פקיד טכני
כישורים: ידע טכני במכונאות, רצוי גם בחשמלאות. התמצאות בקטלוגים של חלקי חילוף לרכב. ידיעת השפות עברית ואנגלית.

המעונינים יפנו אישית למשרדנו בת"א רח׳ המסגר 43, אגף כח אדם, בימים א, ב, בין השעות 08.30—12.30.

למרכז לטלוויזיה לימודית
דרוש

— 501 —
עוזר בכיר למנהל מחלקת חשבונות
סוג ג׳ בהנה"ח
בעל נסיון בהנה"ח
דרגת המשרה: י"ב—י"ד אחיד.

— 502 —
עוזר בכיר לכח־אדם
בעל השכלה תיכונית מושלמת
ידיעת שפות
נסיון בארגון, מהול מזכירות
וטפול שוטף בעובדים
דרגת המשרה: י"ב—י"ג אחיד

— 503 —
גרפיקאי-צבע
בעל השכלה תיכונית
נסיון בצביעת תפאורה ובנית מודלים
דרגת המשרה: ז׳—ה׳ עתונאים

על המעונינים לפנות בכתב למרכז לטלוויזיה לימודית, רחוב קלאוזנר 14, רמת־אביב, תל־אביב עם פרוט השכלה, נסיון וציון מס׳ המשרה.

אמירי, טל. 265381

סכנאי מומחה למכונות סריגה שטוחות (אוניברסל)
מתקבל בקרוב
הצעות נא לפנות לפי הכתובת ת.ד. 33414 תל־אביב.

למפעלי תובלה בע"מ
דרושים נהגים לסמיטריילר
מועמדים עד גיל 27, בעלי סוג בריאות גבוה, המוכנים לגור בדימונה או באילת מוזמנים לראיון — ליום ג׳ 30.5.72 בין השעות 8.00 — 12.00 במשרדי המפעל באזור התעשיה בבאר־שבע טלפון 057—4961.

לשרותי הנדסה בישראל בע"מ
דרוש
עובד כאחראי למכון העתקות אור
עד גיל 35
העבודה כרוכה בהכנת חשבונות המכון ובפיקוח על צוות עובדות.

המעונינים בעלי נסיון בנושא זהה או דומה יפנו לשם קביעת מועד לראיון לטל. 39821 ת"א.

לשרשרת חנויות בענף הלבשת גברים
דרוש
מעצב חלונות ראווה
רק בעל מקצוע מדרגה ראשונה בא בחשבון. למועמד המתאים מובטחים תנאים מצויינים.

נא לפנות לת.ד. 1736, תל־אביב, עבור מס׳ 25

דרוש לחברה חקלאית גדולה בעלת סניף באירן
צעיר ורווק להדרכה ופתוח חומרי הדברה
לעבודה מעניינת של שנתיים ומעלה באירן
ידיעת השפה הפרסית — הכרחית. ידיעת אנגלית — יתרון.
מועמדים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון אל ת.ד. 20026 ת"א עבור „איראן".
— סודיות מובטחת —

דרוש
דפס אופסט
למכונת סולנה
טלפון 32825

חיים ירושלמי (ירושלים) בע"מ
דרוש
זבן מוכר
בחנותנו בירושלים
לפנות רח׳ יפו 47 ירושלים

למשרד להנהלת חשבונות
דרושות כתבניות
למכונת אור—X
אפשרי גם משרה חלקית
טלפון 611875

דרוש
פועל למחסן
להרכבות והובלות רהיטים
לפנות ל„רהיטי הזורע" רח׳ גרוזנברג 47 תל־אביב בין השעות 7 — 6 בערב.

הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
מזכירה כתבנית דו־לשונית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם בעבודות מזכירות.
מס׳ המשרה: תנ.ב./139.
מועמדות מתאימות הענות לדרישות הפניה בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 2.6.72 בציון מס׳ המשרה.

תדיראן
למפעל המולטות והמצברים
דרוש הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בפיתוח מדידה ובדיקות סופיות של מערכות הספק
נדרש בי"ס להנדסאים או טכנאים בעל נסיון קודם בנוהל במעבדות אחזקה של ציוד אלקטרוני, ידיעת השפה האנגלית, כושר ארגון צוות עובדים
נא לפנות טלפונית החל מיום א׳ 28.5.72 טל. 950051 לקביעת פגישה

מוזיאון ישראל, ירושלים
מכרז כא/17 (72)
דרושים שומרים
למשמר המוזיאון
יוצאי צה"ל, משטרה, או משמר הגבול, או בעלי נסיון בתפקידי אבטחה ושמירה.
הדרגה ח—י; תוספת מיוחדת לעבודה בלילה ובמשמרות.
מועמדות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת המינהל, מוזיאון ישראל, ירושלים.

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
היהודה הבריטית
דרושים שליחים
לאנגליה, דרום-אפריקה ואוסטרליה
לתפקידים שונים בקהילות,
בנציגויות המחלקה לטיפול בסטודנטים וכד׳.

הכישורים הדרושים.
1. שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
2. השכלה גבוהה — לפחות ב. א.
3. אחרי שירות צבאי.
4. נסיון בעבודה עם נוער וסטודנטים.
5. התמצאות בהוי יהודי ישראלי וידע במסורת יהודית.
6. רצויה ידיעה בשירה, ריקודי־עם ומלאכת־יד.

על המעונינים לפנות בכתב לת. ד. 92 ירושלים, כדי לקבל שאלונים.

לחברת
יב.מ.
דרושות
נקבניות מנוסות
לעבודה במשרדנו בחיפה
העבודה הינה חלקית ובשעות אחה"צ למתאימות יוענקו תנאי שכר טובים. מועמדות מתבקשות לפנות בכתב ל־י.ב.מ. ישראל בע"מ, מחלקת כח אדם, ת.ד. 20210 ת"א עבור „נקבניות"

א.א.י.ל. ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה
עובד מתכת
אתה דרוש לנו
* מסגר מכני מעולה
לעבודות פח ויחוד מכשירים אלקטרוניים
* מסגר כללי מעולה
* כרסם מעולה
* מסגרים כלליים
* מסגרים - חניכים

תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתב או טלפונית 782141, או 787131 אל מחלקת כח־אדם (בציון המשרה המבוקשת) רח׳ מבצע קדש 48, בני־ברק
סודיות מובטחת!

קבוצת שלד
דרושה
באשדוד
לבנין תעשיתי
קריגל קבלנים בע"מ
רח׳ רוגוזין 6 טל. 055—25121

לחברת שווק מוצרי חשמל
דרושים
אנשי מכירות
למוצר ביתי חדש
באם הנך עקשן ובעל יכולת מכירה מקומך עמנו
רווחים גבוהים בשעות עבודה נוחות
פנה לקביעת ראיון בצרוף פרטים אישיים לת.ד. 2044 פתח־תקוה

למלון 5 כוכבים בירושלים
דרושים
1. פקידי קבלה והזמנות, בעלי נסיון קודם.
2. סגניות למנהלת משק, בעלות נסיון קודם.
3. מסגר אחזקה מנוסה.

בפרטים: נא לפנות בכתב לת.ד. 2494, ירושלים בציון נסיון קודם.

עבור לקוחותינו
חברה גדולה להפצת רכב
אנו מחפשים
איש מכירות בכיר
אנו מצפים ממנו רבות ובין היתר:
— נסיון קודם במכירות — רצוי בענף הרכב
— כושר הבעה בכתב ובע"פ ויכולת אירגונית
— השכלה מיקצועית בתחום הרכב — רצויה, השכלה גבוהה — יתרון
— שליטה בשפות עברית ואנגלית הכרחית

לאיש שיתאים לתפקיד אנו מציעים:
* מקום עבודה בתל־אביב
* שכר ותנאים טובים אשר יקבעו בהתאם לנתוני המועמד.

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד בציון קורות חיים וממליצים אל ת. ד. 23048 תל־אביב, עבור מנהל רכב.
— סודיות מוחלטת מובטחת —

עירית ירושלים
עירית ירושלים מכריזה בזה על משרות פנויות של:
1. הממונה על השומה בגזברות העיריה (מכרז מס׳ 68/72) הדרגה: ב׳ (בית) בדירוג המשפטנים או דירוג אקדמאי מתאים
2. מנהל בי"ס תיכון עירוני מקצועי ב׳ „לפידות" במחלקה לחינוך (מכרז מס׳ 74/72) הדרגה: דירוג עובדי ההוראה בהתאם לכשירויות המועמד (בי"ס מקצועי דתי)
3. עוזר לממונה על יחידת המנגנון בלשכת נהל משרות (מכרז מס׳ 64/72) הדרגה: ט׳—ט״ז (טית וו — טית זין) של הדירוג האחיד
4. עורך תכניות במחלקה לתרבות (מכרז מס׳ 72/72) הדרגה: יד׳ (יוד דלת) של הדירוג האחיד או דרגה מקבילה בדירוג אחר בהתאם לכשירויות המועמד
5. פקיד ביטוחים בגזברות העיריה (מכרז מס׳ 69/72) הדרגה: יב׳—יג׳ (יוד בית — יוד גימל) של הדירוג האחיד
6. עוזר טכני במחלקה לשרותי בריאות הצבור (מכרז מס׳ 75/72) הדרגה: דרגה בדירוג הטכנאים בהתאם לכשירויות המועמד או דרגה יב׳—יג׳ (יוד בית — יוד גימל) של הדירוג האחיד
7. פקיד כח אדם בהוראה ואחראי על כרטסת תלמידים במחלקה לחינוך (מכרז מס׳ 58/72) הדרגה: י׳—יא׳ (יוד — יוד אלף) של הדירוג האחיד
8. מהנדסים לפקוח על הבניה במחלקת מהנדס העיר הדרגה: ג׳ — ב׳ (גימל — בית) בדירוג המהנדסים

פרטים נוספים אודות המשרה והמרכז טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה.
בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום רביעי כה׳ בסיון תשל"ב (7.6.1972).

המנהל הכללי

ירושלים, יא׳ בסיון תשל"ב 24 במאי 1972

למוסד ציבורי

דרושים דוברי רוסית
(גברים)
● אקדמאים, ממהנדסים המוכנים לסיים את לימודיהם או בעלי השכלה תיכונית מלאה. המקצים חיוב בוגרי הארץ.
● לעבודה במשרה מלאה בערים ת"א, חיפה ובאר־שבע.

מעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 17021 מס׳ 3 ת"א בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים

סודיות מובטחת

שירות התעסוקה
מדינת ישראל
לשכת העבודה לאזור תל-אביב

דרושים
פקידות ופקידים
עם נסיון בפקידות, רצוי כתבנות לעבודה במוסדות בנקאיים
* לחצאי משרות בשעות אחה"צ או לפנה"צ
* למשרות מלאות
* למשרות מפוצלות
● בדבר פרטים נא לפנות למר שומרוני חדר 27, בין השעות 13.00—15.00

דרושות
מוכרות
לעבודה זמנית מעניינת
אפשרות של עבודה ממושכת
למתאימות.
דרישות התפקיד: 10 שנות לימוד
● בדבר פרטים נא לפנות למר שכטר, חדר 38, בין השעות 13.00—15.00

לשכת העבודה תל־אביב, רח׳ יבנה 12, ת"א

למפעל מתכת בהרצליה
דרושים
* **מסגר רתך מעולה**
* **מבלטן עם נסיון לתפקיד אחראי**
לפנות 981387 ובערב 983409

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
לחברה לשרותי חשבונאות
נא לפנות לת.ד. 255 ירושלים
סודיות מובטחת

למפעל בסביבות רמת-גן
דרושים:
* מסגרים
* רתכים
* מסגרים מכניים
* משחזן
מועמדים בעלי הכשרה מתאימה מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים והנסיון המקצועי ל־ת"ד 90 ר"ג עבור „רדי".

דיסקו בע"מ
חיפה ת.ד. 975 טל. 721381
דרוש
אדם מהיימן
בגיל 25—35
לתפקיד קניין
(רצוי עם נסיון) — ובעל רשיון נהיגה
תנאים טובים מובטחים לאדם מתאים
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 975 חיפה ולציין: עבור קניין

סהר תעשיות מתכת בע"מ
דרושים באיזור תל-אביב:
פועלי יציקה
של פליז (יציקת לחץ וקוקילות)
עבודה במשמרות, תנאים סוציאליים מלאים, קביעות בעבודה לאיזור התעשיה של חולון (חמת):
1. מדפיסה באנגלית עברית
אפשרי משרה חלקית.
2. מפעילה מכונה להנה"חש אוליבטי
עם נסיון של שנה לפחות.

המעונינים יפנו לרמי"ה כח אדם, ת.ד. 1944 תל־אביב.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 238521, 238401
המחיר: יום חול־ 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

לבית-מלאכה הקשור בעולם האופנה
דרושה
נערה בגיל 16 - 17
לעבודה מעניינת
להתקשר טלפונית 59887 בשעות 15 — 8

דרושות
מתפרות מעולות
לתפירת חולצות ושמלות
תנאים טובים למתפרות המתאימות
לפנות ת.ד. 874 תל־אביב

חברת יצוא גדולה
מחפשת
כתבנית - קצרנית לאנגלית
השולטת היטב בעברית
שעות עבודה: מ־8.30 עד 16.00
מקום עבודה: תל־אביב
נא לפנות בכתב לקביעת ראיון:
ת.ד. 16129

דרושה
מזכירה
לחברה אמריקאית
בתל־אביב
הכשורים הדרושים:
1. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין
2. שליטה במכונת כתיבה בשתי השפות הנ"ל
3. נסיון רב בעבודת מזכירות
4. מוסר עבודה גבוה
5. קפדנות יתרון
התנאים המוצעים:
1. שעות עבודה מ־8 עד 4
2. שכר התחלתי —.950 ל"י
3. תנאים סוציאליים מובחרים
4. אוירת נעימה
נא לפנות בכתב־יד אל ת.ד. 6245, ת"א, בציון קורות חיים, נסיון בעבודה ומספר טלפון.
רק מכתבים העונים על דרישות הנדרשות יענו.

י. ציגלר-מ. שרון בע"מ
דרושים
מנהלי עבודה מעולים
בעלי נסיון
לבצוע עבודות חשמל
תנאי תשלום טובים בהתאם הכישורים
בפרטים נא לפנות אישית למשרדנו תל־אביב רחוב צילסון 4 טלפון 447241/3, יום יום בין השעות 8—1, 6—4 פרט ליום ג' אחה"צ.

למוסד בטחוני
דרושות עובדות
למשרה חלקית ל־4 או 5 שעות עבודה
אפשרות התחלת עבודה ב־0800 או ב־1300 לפי רצון העובדת.
השכר ל־5 שעות עבודה 320 ל"י נטו.
מועמדות השולטות היטב בשפה העברית מתבקשות לפנות לת.ד. 17224 ת"א בצרוף פרטים אישיים
סודיות מובטחת

לעבודות פתוח ובניה במערכות אלקטרוניות מתוחכמות
דרושים:
1. מהנדסי אלקטרוניקה.
2. טכנאי אלקטרוניקה.
3. מהנדסי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ"ל.
4. טכנאי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ"ל.
● לפנות לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 11): בלווית קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי, וכן מס' טלפון להתקשרות.

למפעל מתכת באזור דרושים:
רתכים ומסגרים
בעלי נסיון, בתנאים טובים
לפנות טלפון: 852922 — 852117
בין השעות 16 — 8

למוסד ממלכתי בתל-אביב
דרושה
מזכירה למנהל היחידה
בדרגה י"א—י"ב אחיד
העבודה עד שעה 1700 עם תמורה עבור שעות נוספות.
לפנות לת.ד. 33190 ת"א, בציון נסיון קודם

לחברת יצוא גדולה בתל־אביב
דרושה
מזכירה
כישורים דרושים:
ידיעת השפות גרמנית אנגלית על בורין
כולל הדפסה וידיעה טובה בעברית
בדבר פרטים
נא להתקשר 614114, 621132, ת"א

למפעלי ניר בחדרה
דרוש/ה
הנדסאי/ת כימיה
לעבודת מחקר במחלקת מים
נא לפנות אל מנהל המנגנון
ת. ד. 142 חדרה.

צעיר מארה"ב בעל תואר אקדמאי לנסיון בשיווק וקידום מכירות מעונין במשרה מתאימה
בהצעות רציניות
ת. ד. 36392 ת"א

דרושה
כתבנית מעולה
לעבודה פעמיים בשבוע מ־16.00 עד 1.00 אחר־חצות
לפנות: „יום־יום" יצחק שדה 34, קומה ג', תל־אביב.

דרוש
מדפיס אופסט
ג גליון
לפנות בציון פרטים מלאים ת"א ת.ד. 21107
סודיות מלאה מובטחת

למשרד הנהלת השכונות
דרוש/ה פקיד/ה
הבקיא/ה גם בהנהלת בנקים
(אפשר גם פנסיונר)
5 שעות עבודה
לפנות ת. ד. 4526 חיפה

דרושה
מזכירה-כתבנית מנוסה
למשרה מלאה
לפנות עם ציון נסיון קודם ודרישות שכר ל־ ת. ד. 1194, ת"א.

דרוש
מסגר מעולה
למפעל לייצור מכוחים באזור התעשיה קרית־ביאליק
תנאים טובים למתאים
טל. 711121, חיפה

דרוש/ה
מנהל/ת מתפרה
לחברת „מצקין" ת"א
לפנות לטלפון
825592 למר בוק.

דרוש חזן
לבית כנסת מודרני
בדרום אמריקה
בעל קול בריטון
ארם צעיר והשכלה מוסיקלית
נא לפנות מיד ת"א
טלפון 229236

דרושה
פקידה כתבנית
בשפות עברית, אנגלית או צרפתית
בתנאים נוחים
נא לפנות לחברת „קולאספדו" בע"מ
בנין מגדל שלום
קומה 22, טל. 54397

מודעה במדור
בלוח הכפול

לבית הספר התיכון
ע"ש מיי בויאר בירושלים
דרוש לשנת הלימודים תשל"ג
מורה לפיזיקה
(משרה מלאה או חלקית)
מועמדים ומועמדות מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 16028 ירושלים, או בטלפון 527026 או 532696 ירושלים.

כור מתכת בע"מ
למפעל מרכבים פתח-תקוה
דרוש
מנהל חשבונות וקופאי; סוג ד'
לפנות: מנהל כח־אדם, טל. 913044 או ת.ד. 825 ת"א.

למנהל חברות בת"א
דרוש מזכיר אישי
הכישורים הדרושים:
* צעיר דתי
* נסיון בארגון ויחסי צבור
* בעל כושר הבעה בכתב ובע"פ
* נסיון רב בניסוח מכתבים
* הדפסה על מכונה
תנאים מצוינים — לאדם המתאים
נא לפנות בכתב יד לפרסום „אמירי" כבר מלכי ישראל 8 ת"א למס' 660

למכון ישראלי למחקר וטיוע אורבני
רח' ביאליק 95, רמת־גן.
דרושים:
1) **שרטט/ת** לחצי משרה
2) **כלכלן** בעל תואר M.A.
נא לפנות בכתב

דרוש מנהל עבודה
קבוצות שלד בנין
דרושות ל־3 בנינים בחולון
+ 2 בנינים ברמלה
לפנות פינקלשטיין ושות', שליט 9, תל־אביב, טלפונים 245188, 230003 6—8 בערב
(פרט ליום ג')

לחנות גדולה
דרוש בירושלים
מנהל מכירות רהיטים
מועמדים תושבי ירושלים בעלי נסיון יפנו בכתב לת. ד. 32157 ת"א עבור מס' 535 ויפרטו הגיל, והשכלה הנסיון.

דרושה מזכירה
בעלת נסיון עם ידע בהדפסה
ובניסות מכתבים
853543 2—4 בין

דרושה
פקידה מתחילה
למרכזיה ושליחויות
יום עבודה מפוצל
המעונינות מתבקשות לפנות בשעות אחה"צ למשרד „עמי" רח' נחמני 14, תל־אביב.

למוסד ממלכתי צבורי
דרושות
עובדות ארכיון וכרטסת
הכישורים הדרושים:
מסיימות צה"ל, בעלות השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.
שעות העבודה:
0800—1600 במשך השבוע.
0800—1300 ביום ו'.
מקום העבודה בת"א
● נא לפנות בכתב לת.ד. 17224 ת"א, בצרוף פרטים אישיים מלאים.
סודיות מובטחת

יבנה תעשית בניינים בע"מ
דרושים
מנהלי עבודה
לניהול אתרי בניה
הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות בביצוע עבודות שלד וגמר.
מקום מגורים: אזור המרכז.
לפנות בכתב עם פרוט השכלה, נסיון וקורות חיים, לתב' יבנה, ביאליק 47, ר"ג.

אתגר

אם את/ה בעל/ת הכישורים הבאים:
1. התמצאות בנושאי ניהול, ארגון וכושר מו"מ
2. ידע בשטח ההדפסה, שכפול, קביעת מדיניות מחירים
3. רקע אקדמאי
4. ידיעת השפה האנגלית
5. כושר יצירה והצעת רעיונות חדשניים
התפקיד:
1. ארגון וניהול של מפעל השכפול וחנות הספרים
2. ניהול צוות עובדים
3. ניהול מו"מ עם מו"לים, ספקים בארץ ובחו"ל
המועמדים יפנו בכתב ל„ועדת מכרזים", אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת חיפה ויפרטו קורות חיים, נסיון קודם, המלצות, הצעת שכר.
הצעות תתקבלנה עד יום א' 4.6.72 ב־12.00. המכרז יתקיים ביום ג', 6.6.72 במשרדי האגודה ב־17.00.
הערה: רצויה בעלת רכב.
אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה
סודיות מובטחת.

תעשיות אלקטרוניות
פרוטארום
ת.ד. 1929, חיפה
דרוש כלכלן צעיר
בוגר אוניברסיטה להכנת, ניתוח פרויקטים וחישובי כדאיות.
נסיון קודם רצוי.
יועדף בוגר מינהל עסקים.
ידיעת עברית ואנגלית חיונית.
המעונינים יפנו בכתב יד.
— סודיות מובטחת —

באזור ירושלים
דרושים להברה ידועה בשטח הפיננסים
אנשי מכירות
SALESMEN
מעל גיל 25, ובעלי השכלה תיכונית לפחות.
למתקבלים תינתן הכשרה מקצועית בשיטה המתקדמת ביותר בשטח זה.
נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת. ד. 26222 ת"א, מח' המכירות.

דרושים
מסגרים, רתכים
למסגרות בנין
בתנאים טובים
למסגרים מעולים תנאים מיוחדים.
לפנות לסופר—מרים בע"מ אזור התעשיה יהוד טל. 752547, 755464.

למפעלנו
בכפר סבא
דרושים
1. **פקיד משלוחים**
הכרחי נסיון קודם של שלש שנים.
2. **חרט מעולה**
נא לפנות למנהל המנגנון בכתב או טלפונית 925621 אזור התעשיה כפר סבא.

התאחדות הסטודנטים בישראל
מכרז
נתפנתה משרה בעלת ענין ועתיד, הדורשת בקיאות הכושר, קשרים עם איגודי סטודנטים בחו"ל והכנת פרויקטים רבי חשיבות
מזכיר חוץ
הכשורים הנחוצים:
1. ידיעה מושלמת של השפה האנגלית והעברית (ידיעת שפות נוספות — יתרון).
2. התמצאות בעניני סטודנטים בארץ ובעולם.
3. כושר לנהל מו"מ עם מוסדות צבור.
4. בעל רכב.
הערה: בעל נסיון בעבודה מנהלית יועדף.
טפסי הרשמה אפשר לקבל תמורת —.5 ל"י במשרדי ההתאחדות, רח' ריינס 3, קרית משה, ירושלים, טל. 524124 או 528525.
המכרז יתקיים ביום ה', 8.6.72 במשרדי ההתאחדות החל משעה 10.00 בבוקר.

להברה ידועה
דרוש
רואה חשבון או יועץ מס
בירושלים
לתפקיד בכיר ומעניין
לפנות לטל. 236785(04) או ת.ד. 4100 תל־אביב עבור מס' 2082

דרוש
פקיד קבלת אורחים
ביד קנדי בירושלים
דרישות המשרה: ידיעה טובה של השפה העברית וידיעת שפות לועזיות אחרות על בוריין: אנגלית, צרפתית ו/או ספרדית, גרמנית.
על המעונינים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים עד לתאריך 5 ביוני 1972 אל אגף האדמיניסטרציה, הקרן הקיימת לישראל, ת"ד 283, ירושלים ולציין על המעטפה „מכרז לפקיד קבלת אורחים ביד קנדי".

הנדסאי — טכנאי
בעל רקע טכני בתעופה, או באלקטרוניקה, או במכניקה, או נסיון מעשי בתחומים אלה.
אצלנו תמצא מקומך במשרה הדורשת עצמאות ויוזמה.
הצטרף אלינו והתמחה בשטח חדש, בנושאים ופרוייקטים מעניינים ומגוונים.
התקדם בתחומים החדשים של הטכנולוגיה המתפתחת.
● נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 827 גבעתיים.

הוועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
לפתוח ואחזקת מיכשור מדעי למחקר
על המעונינים לפנות בכתב אל: הועדה לאנרגיה אטומית, נחל־שורק, דאר יבנה, ולצרף פרוט קורות. או להתקשר לטל. מס. 952075—03 (פנימי 289).

להברת שיכון ציבורית ארצית גדולה
דרוש
מהנדס אתרי פיקוח
מקום העבודה הוא בתל־אביב אולם מילוי התפקיד כרוך בנסיעות לכל חלקי הארץ.
הכישורים הדרושים:
● השכלה הנדסית של מהנדס בנין רשום ורשוי, עם נסיון של 5 שנים לפחות.
● נסיון תאום ופיקוח עבודות בנין.
● נסיון בבדיקת חשבונות של עבודות בנין.
● נסיון במשא ומתן עם קבלנים לגבות וקביעת מחירים חריגים.
● כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפה העברית.
הדרגה המוצעת היא: א—א+ מדירוג המהנדסים.
* מועמדים יגישו את הצעותיהם בכתב יד ביחד למחלקה לכח־אדם של החברה, לפי ת. ד. 7045 תל־אביב עד 31.5.72

ימירומית
מפעלי מתכת אשקלון בע"מ
דרושים
סוכנים
להפצת מוצרי המפעל
1. באזור נצרת
2. באזור נתניה
3. בתל־אביב רבתי
על המועמדים להיות בעלי רכב,
רצוי נסיון טכני קודם.
המעונינים מתבקשים לכתוב בפרוט הנסיון הקודם ל„מירומית", מונטיפיורי 44, תל אביב טל: 611481.

לעבודה מעניינת במפעל
מתכת חדיש
באיזור תל-אביב
דרושים
טכנאי ייצור
רצוי בוגר בית־ספר מקצועי ובעל נסיון בעיבוד שבבי
מכשירן
לעבודה בהרכבות מכניות מדויקות
לפנות בכתב ת. ד. 36 יהוד

למשרד אדריכל דרושים
שרטטים, טכנאים והנדסאים
נא לפנות לטלפון 244940 ת"א

דרוש
● **עורך טכני**
● הכישורים הדרושים:
1. בוגר בי"ס תיכון (עדיף בעל תואר ראשון במדעי הרוח או הטבע)
2. בקי בשפות עברית ואנגלית
3. רצוי נסיון לפחות של שנה
למועמד המתאים מובטחת עבודה עם יוזמה ועצמאות בנושאים טכנולוגיים חדשים ומעניינים ומגוונים.
תנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת. ד. 42 רמת גן

אינטרשאפ
ציוד הנדסי בע"מ
דרושה מזכירה
אנגלית, עברית למנהל הכללי
לפנות בכתב יד לת. ד. 16372 ת"א.

דרוש
עוזר למנהל חשבונות
כישורים: שנתיים נסיון.
לפנות עופר חברה לרכב בע"מ,
רח' הסדנה 6 גבעת הרצל תל־אביב,
למר אברהם פרג, בין השעות 5—9.

לבי"ס אורט רמת-גן
ע"ש קרינצקי
רחוב אריה בן־אליעזר
רמת עמידר, רמת־גן
טלפון: 747478
דרוש ארכיטקט
למשרה מלאה להוראת מקצועות מכניים בבי"ס לנגרות בנושא העץ
המעוניינים יפנו למנהל ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל

דרוש
רכז אספקה
בעל נסיון בציוד חשמל וטכני.
הכישורים הדרושים:
א) בוגר תיכון רצוי מקצועי במגמת חשמל.
ב) נסיון של שנתיים בקניות או אפסנאות טכנית.
ג) רצוי בעל רכב.
לפנות:
כצנשטיין, אדלר ושות' בע"מ
תל אביב דרך פתח־תקוה 37
טלפון 623769, 613402.

דרוש
חותך ניר
לפנות:
דפוס א. ירום בע"מ
דרך פ"ת 128 ת"א
טל. 252590, 268640

לבית הדפוס
ניב
רח' היסוד 1 תל־אביב
דרוש
מסגר מכני
בוגר בי"ס מקצועי
יוצא צבא
לעבודה בסביבות ת"א
להתקשר טלפון 834380
תל־אביב.

דרוש
● **גזבר/מזכיר**
לעבודה חלקית
בשעות ערב בת"א
שעות עבודה
17.30—20.00
לפנות ת.ד. 28125 ת"א
(עבור עבודה בבי"ס ערב)

דרושים:
סטודנטים לגרפיקה או גרפיקאים מתחילים
בעל האריך
לעבודה חלקית
בשעות הפנאי
לפנות ת. ד. 36239 ת"א
(למספר 10)

ספורט הארץ

בעריכת יואל ארזי

לקראת סוף המירוץ

מכבי ת"א נגד הפועל חיפה ✱ בית"ר י-ם בפתח־תקוה ✱ בני־יהודה וחדרה בחוץ

מאת סופר ספורט „הארץ"

לכאורה, לא יוכרע מחר שום דבר באורח סופי במחזור ה־26 של הליגה הלאומית לכדורגל. אבל לא מן הנמנע, שתוצאות כמה משחקים יבהירו כללית אחדות מן התעלומות, המוסיפות להטריד קבוצות ואוהדים רבים.

ארבע נקודות היתרון של מכבי תל־אביב בצמרת, הבטיח הגביע ש־מגלים באדרתה חלוציו, יהדבקו את הסוגן הפיקרי לכתר במשחק הבי־כי (ב־4) בבלומפילד, נגד הפועל חיפה. למכבי „הכבש ישן" עם ידי־בו הצפוני, שניצח אותו 0:1 במיפגש האחרון בקרית־חיים, אלא שמאז נש־תנו יחסי הכחות ומכבי טוב לא גר־בה. עתה בפרידות שבע נקודות בין שתי הקבוצות, ובעוד שהחיפאים נ־סגו למקום הרביעי אחרי שני הפס־דים רצופים, מצוי מכבי בתנופה ש־קשה לבלום אותה. גם המענק הגבוה, הקורץ לשחקני הקבוצה הוא אבר־בית, הוא אתגר לא מבוטל.

פגז הבירה?

ביתי"ר ירושלים, הקבוצה היחידה שעודה מנסה להדביק את מכבי תל־אביב, תתמודד כתר בפתח־תקוה עם הפועל המקומי. גם לירושלמים זכ־רונות לא נעימים מהמיפגש הקודם, בו נהלו את הפסדם האחרון בליגה בידי יריביהם הפתח־תקואים. אם יפסידו טוב, עשוי להוצר פער של שש נקודות בצמרת, וארבעה מח־זורים לפני סיום העונה יהיה זה כנראה סוף המירוץ. ביתי"ר יאבק לפ־חות לתיקו, כדי להשאר תיאורטית בתמונה.

לתוצאות המשחק המוקדם בפתח־תקוה תהיה השלכה ישירה גם על דירוג התחתית, ואם אמנם ימשיך ביתי"ר תל־אביב בתנופה המאפיינת אותו בשבועות האחרונים, יגבר גם על הפועל באר־שבע ויתרחק צעד נוסף מאיזור הסכנה. נראה כי גם הפועל תל־אביב עם כוכבו של פיי־גנבוים יגלה מחר יתר שאפתנות — אם לא להיחלץ מהמקום ה־14, לפ־חות „להתבסס" בו בטוחה בטוח מי־ריביו להתחתית. אלא שמול הפועל תל־אביב תתייצב קבוצה מאוששת, מכבי יפו, שעלתה למקום הששי אחרי סידרת הצלחות מרשימה.

חדרה במצוקה

לבני־יהודה, שכבר השלימו עם ירידתם לליגה א', אין סיכוי ממשי להפתיע בקטמון את הפועל ירוש־לים. אבל קשה לא פחות מצבו של הפועל חדרה, שעדיין מקווה להנצל, אך סובל מכבת פציעות בלתי פוסקת ומהיעדר שחקני מפתח. מסיבה זו קשה להאמין, כי חדרה תשיג אפילו נקודה אחת במשחק החוץ שלה נגד מכבי חיפה, כוהול משחק בשלווה ובעילות כאן ניצל סופית מירידה.

הכח רמת־גן חוזר מחר לגבעתיים, כדי לארח את שמשון תל־אביב, ב־תקוה לנצח ולהוסיף להוות גורם במאבק על המקום השני בדירוג ה־סופי.

המשחק בכפר סבא בין הפועל ה־מקומי למכבי נתניה איבד כל ערך כפשי לגבי הדירוג. כפר סבא ניצ־חה במפגש 2:3 בסיבוב הקודם ב־נתניה, ולא תהיה זו הפתעה אם תנ־צח שוב, כי לאלוף אשתקד לא ישנה הדבר הרבה בלאו הכי.

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי ת"א	25	18—73	37
2.	ביתי"ר ירושלים	25	12—29	33
3.	הכח ר"ג	25	24—34	31
4.	הפועל חיפה	25	16—31	30
5.	מכבי נתניה	25	24—34	28
6.	מכבי יפו	24	17—21	26
7.	הפועל ירושלים	25	22—25	26
8.	באר שבע	24	26—22	23
9.	שמשון ת"א	25	26—21	23
10.	מכבי חיפה	24	25—20	23
11.	הפועל כפ"ס	25	25—20	23
12.	הפועל פ"ת	24	25—20	22
13.	ביתי"ר ת"א	25	24—17	21
14.	הפועל ת"א	25	30—22	21
15.	הפועל חדרה	25	24—11	17
16.	בני יהודה	25	38—12	12

בובי מור יבוא ביוני

להופעת אורח במכבי ת"א נגד טוטנהאם

מאת סופר ספורט „הארץ"

אטרקציה צפויה לחובבי הכדורגל בישראל, כאשר בובי מור, קפטן ה־נבחרת האנגלית בכדורגל, יופיע כ־אורח במדי מכבי תל־אביב במשחק הידידותי נגד טוטנהאם ב־7 ביוני.

הקפטן האנגלי המפורסם הביע נכונותו לתגבר את קבוצת מכבי תל־אביב. מור יגיע לישראל בראשית יו־ני ויערוך עם קבוצת מכבי תל־אביב אימון לפני הופעת הראווה שלו.

קבוצת טוטנהאם עומדת להגיע ל־ישראל ב־2 ביוני. היא תתמודד עם מכבי תל־אביב (שיחוזק עצמו גם בקפטן הלאומי מרדכי שפיגלר) ב־7 ביוני, לאור זרקורים, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

בשלב זה לא ברור אם הקבוצה הלונדונית המפורסמת תקיים משחק נוסף בישראל.

כדורסלני אוסטריה הערב נגד גבת-יגור

סגנית אלופת אוסטריה בכדורסל, קבוצת מניירי־וולס, תקיים בסוף ה־שבוע שני משחקים נוספים בישראל. היא תתמודד הערב ביגור עם הפו־על גבת־יגור, ואילו במוצאי שבת תשחק בנען נגד הפועל גבעת־ברנר־נען.

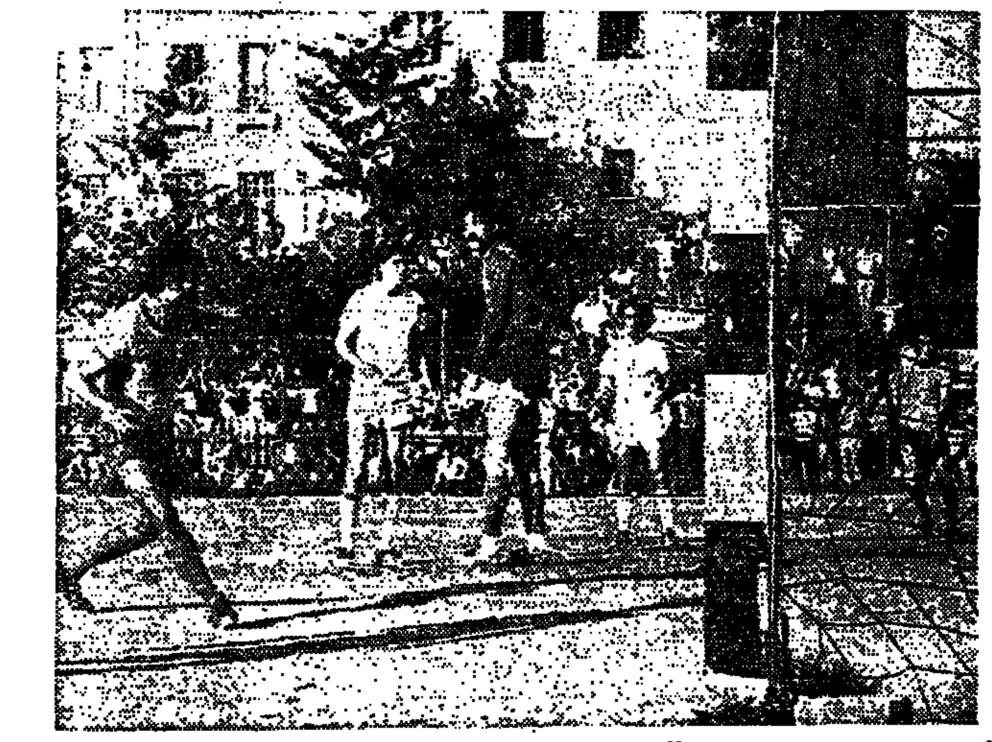

כך שלח יוסף אמינוף מביתי"ר ירושלים את הכדור השני לרשת יאיר נופובסקי (במרכז) מהפועל באר־שבע במשחק הליגה בו ניצחו הביתי"רים בשבת 0:3 בבירה. (צילום: רחמים ישראלי)

לסקוטלנד דרוש תיקו

מחר נגד אנגליה — כדי לזכות באליפות בריטניה בכדורגל

גלאזגו, 25 (עיר). רק 20 אלף צו־פים חזו באיצטדיון המפדן־פארק ב־גלאזגו, בנצחונה של נבחרת הכדו־רגל הסקוטית על נבחרת וולס 0:1.

שער הנצחון הובקע בדקה ה־72 מרגלי הקיצוני הימני של לידס, פיטר לורימר.

בנבחרת הסקוטית שותפו שניים מ־שחקני קבוצת מנצ'סטר־יונייטד, הרץ באקאן והמקשר דניס לאו.

בעקבות נצחונה זה מועמדת סקוטלנד לזכות באליפות איי בריטניה, כשהיא זקוקה בשבת רק לתיקו מול אנגליה כדי להב־טיח זכייתה.

המשחק עם אנגליה, שהוא ה־89 במספר, יהיה באיצטדיון המפדן־פארק, בו אירחה סקוטלנד העונה את כל משחקיה באליפות זו.

ב־88 המשחקים הקודמים בין אנ־גליה לסקוטלנד, מאז 1872 בגלאזגו, ניצחו הסקוטים ב־35 מול 31 נצחו־נות של האנגלים. 22 מיפגשים נס־תיימו ללא הכרעה.

לסקוטלנד עתה ארבע נקודות מ־שני משחקים, לפני אנגליה וצפון אירלנד 2 כ"א.

ביום ג' חוללו האירים הפתעה מר־עישה בוומבלי, בנצחם את האנ־גלים 0:1. בשבת יתארחו בקרדיף ל־מיפגש עם וולס.

גביע אירופה לריינג'רס

ניצחה בגמר 2:3 את דינמו מוסקבה ✱ הרוסים עירערו נגד התפרעות אלימה

ברצלונה, 25 (עיר). קבוצת ה־כדורגל ריינג'רס גלאזגו, זכתה כאן לראשונה בתולדותיה בגביע אירופה למחזיקות גביע, בנצחה במשחק ה־גמר את דינאמו מוסקבה 2:3 (0:2).

ריינג'רס הצליחה להוליך 0:3 מ־שעריהם של וילי ג'ונסטון (2) ו־קולין סטין, בטרם צימצם [illegible] אבטוריקוב ל־3:1.

היתה זו הופעתה השלישית ש־ריינג'רס הופיעה בגמר זה, אך ב־שתי הפעמים הקודמות נוצחה ע"י פיורנטינה ובידי מינכן.

25 אלף אוהדי ריינג'רס שבאו ל־כאן במיוחד, השתוללו כשמחה עם הינתן שריקת הסיום.

ב־31 בחודש יהיה ברוטרדאם מש־חק הגמר היקר מכולם — גביע אירופה לאלופות, עליו יאבקו מח־זיקת הגביע, אייאקס אמסטרדם ו־אינטרנציונלה מילאנו.

הסובייטים מוחים

מועדון הכדורגל הסובייטי דינאמו מוסקבה, הגיש מחאה רשמית להת־אחדות הכדורגל האירופית, על הת־נהגותם הפראית של אוהדי ריינג'רס במשחק. „75 אחוז מהם היו שי־כורים והציקו לכדורגלנינו. שחששו לחייהם", הצהיר מנהל הקבוצה קונ־סטנטין בשקוב.

ספרד — אורוגוואי 0:2

מאדריד, 25 (עיר). נבחרת ה־כדורגל של ספרד ניצחה כאן את נבחרת אורוגוואי 0:2 במשחק ידי־דותי. השערים הובקעו ע"י רובן ואלדאז, יליד ארגנטינה, בדקה ה־8 וחוזה גראטה (78).

אליפות בקרב-רב

אליפות ישראל בקרב רב וקרב שלושה לאצנים ומרוצי שליחים, תהיה היום ומחר במכון וינגייט. תחי־לת התחרויות היום בשעה 5 אחר־הצהריים והמשכן מחר מהשעה שש.

תחרויות בהתעמלות

שתי תחרויות באליפות ישראל ב־התעמלות, לבנות דרגה ג' בקרב 8, יהיו מחר. באולם הפועל בנס־ציונה תהיה תחרות לאזור המרכז ואילו באולם הפועל חיפה תחרות לאזור הצפון. תחילת התחרויות בשעה 10 לפני הצהריים.

קליעה ברמת-גן

שתי תחרויות קליעה יהיו השבת במטווח ברמת־גן תהיה תחרות ברו־בה אוויר 60 כדור שכיבה ו־40×3. במטווח במכמורת תהיה תחרות בלוג־רים ונוער מגן חיים כרם ז"ל ברובה אוויר 20×3. תחילת התחרויות משעה 9 לפני הצהריים.

אליפות הפועל בשיוט

אליפות הפועל בשיוט בסירות מד־גמים 420, הולנדי מעופף, פין, קרול לוויתנית תהיה מחר בשעה 9.30 ל־פני־הצהריים מול חוף שדות־ים.

אליפות הפועל בשחיה

אליפות הפועל בשחיה לבוגרים תהיה מחר משעה 3 אחר הצהריים בבריכת השחיה של קיבוץ גניגר.

אליפות בסיוף

אליפות ישראל דרגה א' ברומח לבודדות, וכן אליפות ישראל דרגה א' בדקר לבודדים, תהיה מחר באולם הפועל פתח־תקוה. תחילת התחרויות בשעה 10 לפני־הצהריים.

קרית־אונו תנסה להכשיל את חולון כדי להנצל

משחקי בית נוחים למרמורק ושעריים בליגה א'

צמרת ליגה א' — דרום

1.	הפועל חולון	26	16—52	40
2.	הפועל מרמורק	26	21—56	39
3.	מכבי שעריים	26	25—48	38
4.	הפועל יהוד	26	27—24	28

מאת סופר ספורט „הארץ"

המאבק המרתק על כרטיס העליה לליגה הלאומית, הנטוש מאז 26 מח־זורים בליגה א' (דרום), יימשך גם השבת בכל עזו. לשלושת המוליכים — הפועל חולון, הפועל מרמורק, מ־כבי שעריים — סיכויים תיאורטיים סבירים לזכות בבכורה.

שתי הקבוצות הרחובותיות — מר־מורק ושעריים — יהנו מחר ממשח־קים ביתיים, הגם שאינם קלים ואין לזלזל בהם, בצפיה מתוחה למעקב במשחק. הפועל חולון יוצא להת־מודד בקרית־אונו, המדורג 14 ולוחם על מקומו בליגה, תוך נסיון להינצל מירידה בארבעת המחזורים שנותרו.

הפועל מרמורק יארח במגרשו את מכבי רמת־עמידר, המדורג 5, שאי־בד כל סיכוי וכנראה לא יהווה לו מכשול. מכבי שעריים, המדורג 3, יארח את הפועל בת־ים (11), שלפחות מבחינה תיאורטית אינו מסוגל ל־הפתיע את אורחיו העדיפים, אך אין לשכוח שהמכבים משעריים אינם י־ציבים ועלולים למעוד דווקא מול ל־משוכה הנראית בלתי מסובכת.

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל בית־שמש — הפועל בת־ים, הפועל לוד — הפועל אשדוד, הפועל אילת — ביתי"ר רמלה, הפועל באר־יעקב — הפועל ראשון־לציון, הפועל אש־קלון — הפועל יהוד.

נתניה תנסה להיחלץ

במחוז הצפון יתרכז המאבק לבי־חה מאיזור הירידה, כאשר נתניה, המדורג 15, יעשה מאמץ עליון לגבור במגרשו על הפועל מגדל־העמק (מ־דורג 5), בתקוה להתחמק מן הי־רידה.

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל נחליאל — מכבי הרצליה, הפועל מ־חנה־יהודה — הפועל עכו, הפועל טבריה — ביתי"ר נתניה, הפועל קר־ית־שמונה — הפועל קרית־חיים, ה־פועל טירת־הכרמל — הפועל רמת־גן, מכבי פתח־תקוה — הפועל [illegible], הפועל נהריה — הפועל הר־צליה.

עסק מסודר של פלסטיק וגומי
במקום מרכזי בחיפה
למכירה
ת.ד. 4627, מס' 103

ביום רביעי, 31 במאי 1972, בשעה 8.30 בערב
במסגרת מבצע של אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל — סניף ירושלים
לשיפור רמת תרבות הדיור בדירת השיכון
ירצה אדר' רפאל בלומנפלד
על הנושא
"עיצוב דירת השיכון"
הקהל מוזמן

רשות השידור
מזכירה למחזיקים במקלטי רדיו וטלויזיה
כי רק החודש עוד אפשר לשלם את האגרות לשנת 1972 עם תוספת קנס בשעור של 20% בלבד. החל ביום 1.6.72 יעלה שיעור הקנס ל־40%.
מי שהחלו להחזיק במקלטים החודש, חייבים בתשלום עם תחילת ההחזקה במקלט.
מי שלא ישלמו את האגרה תוך חודשיים מיום שהחל להחזיק במקלט, יחויבו בתשלום קנס בשיעור של 20% משיעור האגרה.

מפעלי דפוס פלאי בע"מ
דרושים:
1. צלם אופסט מנוסה
2. מונטז'ר מנוסה
3. סדר־יד מעמד — ידע בניקוד
בתשובה נא לפנות: מפעלי דפוס פלאי אלוף שדה 11, גבעתיים, טלפון 740811

דרוש נהג לרכב פרטי
המתגורר בתל־אביב
למשרה מלאה
טל. 065—22981

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

משרד התקשורת
מתבקשים מועמדים
בעלי דיור מתאים
לניהול סוכנות דואר
במקומות הבאים:
רמת גן - רמת השקמה
חולון - וקרית שרת
בני ברק - פרדס כץ
(מועמד ללא דיור)
המעוניינים יוכלו לקבל פרטים אצל מנהל מחוזי לשרותי דואר מרכז רח' החרש 8 ת"א, ט. 32221.

דרושים עובדי הדברה
בעלי נסיון בהדברת מזיקים
(עדיפות לבעלי תעודות היתר של משרד הבריאות) ולהתברואנים
✱
מועמדים בעלי רשיון נהיגה ובעלי כלי רכב, יפנו בכתב עם ציון פרטים אישיים ונסיון לת.ד. 28141 תל־אביב

למשרד מהנדס בנין
דרושים:
1) מהנדס בנין בעל נסיון של שנתיים לפחות
2) משרטט/ת עם נסיון
לפנות טלפון 221480

דרושה
קופאית
אחראית
עם המלצות.
לפנות
בוטיק במבולה,
דיזנגוף 159 טל. 221145 בין השעות 6—7 בערב.

דרושה מטפלת
לבת 3½ + משק בית
שעות העבודה 6.30—17.00
אפשרות עם לינה
תנאים טובים
טל. 52010
בין 8.00 — 13.00

דרושה
מזכירה מנוסה
למנהל
עברית — צרפתית
וידיעה טובה באנגלית
ת.ד. 4853, ת"א

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד'
בעל נסיון במלונאות
לפנות: תל־אביב
טלפון 56166

דרוש
פקיד מחסנאי
למחלקת היבוא
לפנות „המארה"
רח' יפו ת"א 11, ת"א
טלפון 56452/3

לעובדי אדמה בגן־השומרון
דרושים
עובד למכירת אפרוחים
ולולן למשק האימון
[illegible]
לפנות בכתב: עובדי אדמה בגן־השומרון דאר כרכור.

למוסד ציבורי
דרושים
✱ **חוקר ביצועים**
עצמאי ובעל נסיון, לעריכת עבודות מחקר ולייעוץ מחקרים בנושאי חקר ביצועים. יועדף בוגר הנדסת תעשיה וניהול ובעל תואר שני בחקר ביצועים ו/או בעל ידע נרחב בשיטות מחקר.
✱ **סוציולוג / סטטיסטיקאי**
עצמאי ובעל נסיון בביצוע מחקרים בנושאי סוציולוגיה תעשייתית. יועדף בעל ידע נרחב בשיטות מחקר.
לפנות. ת.ד. 33—220, תל־אביב עבור 38

המועצה המקומית מבשרת ציון
דואר מעוז־ציון, טל. 527940
דרושים
מרכזים ומדריכים לקייטנות
דרושים מרכזים ומדריכים להפעלת קייטנות לתנו יום וכן בתנאי פנימיה לתלמידי בתי הספר היסודיים שבתחום שיפוטה של המועצה.
ההכשרות הדרושות למרכזים: מורים בעלי ותק ונסיון.
ההכשרות הדרושות למדריכים: בוגרי כיתה י"א ומעלה בעלי נסיון בעבודת נוער.
תקופת הקייטנות בחודש יולי 1972.
המעוניינים מתבקשים למלא שאלון במשרדי המו־עצה המקומית במעוז־ציון או להתקשר באמצעות הטלפון לקבלת שאלון.
מלכיאל ברזאני
סגן ראש המועצה

טריומף אינטרנשיונל
Triumph INTERNATIONAL
למפעלנו בירושלים דרושות:
1. **מזכירה למחי שיווק**
השכלה תיכונית, שליטה טובה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה. ידיעת גרמנית—יתרון
2. **פקידת כח־אדם**
השכלה תיכונית, הדפסה בעברית.
מועמדות המסוגלות לעבוד באופן עצמאי ומחפשות אתגר בתפקיד, מתבקשות לפנות בכתב לטריומף", ת.ד. 10146 ירושלים, או טלפונית: 39632; 61255.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

להדברה באזור הקישון — חיפה
דרושים
1. מנהל חשבונות סוג ג'—ד'
2. פקידה
נא לטלפן למנהל החשבונות 04־640986

דרוש טכנאי
או מנהל עבודה בכיר
לעבודות גמר
לפרויקט גדול
מחוץ לעיר
לפנות: 6־257175 ת"א

בלאופונקט
רחוב אלנבי 91, תל־אביב
טלפון 624905
דרוש
אדם בעל גישה טכנית
עם רשיון נהיגה — לעזרה בעסק ושרותי בית.
נא לפנות במקום.

להפצה של תכשירי ניקוי, הדברה וכו' בחנויות מכולת — צבעים — כלי בית וכדומה
דרושים סוכנים
בכל חלקי הארץ
מועמדים המעוניינים והם בעלי רכב מסחרי ונסיון בהפצה ומכירה, יפנו לטלפון 35517 תל־אביב בין השעות 14.00—17.00

דרושות:
1. **פקידה להנהלת חשבונות**
עם נסיון
2. **פקידה מתחילה להנהלת חשבונות**
נא לפנות: ביח"ר „פרדיין"
דרך פתח־תקוה 156 תל־אביב.

חברה ליבוא מכוניות
מחפשת
פקידה NATIONAL
בעלת נסיון
וידע בהנהלת חשבונות
נא לפנות עם קורות חיים לת. ד. 522 ת"א.

המועצה המקומית רעננה
המחלקות לחינוך ולנוער
דרושים מועמדים להדרכה בקייטנות בקיץ תשל"ב ברעננה
✱ **מרכזי קייטנות**
✱ **מדריכים**
מועמדים באים בחשבון: מורים, גננות, מטפלות והתלמידים של בית מדרש למורים וגננות, סטודנטים, תלמידי בתי ספר תיכוניים החל מכיתות י"א.
על המועמדים לפנות לבית הנוער המרכזי ברחוב אחוזה פינת רחוב אוסטרלנה, בימים א'—ה' בין השעות 7—5 אחה"צ עד ליום 8.6.72

למפעל תעשייתי
באזור התעשיה עכו
דרושים
✱ מנהל חשבונות
עצמאי להתפקיד מעניין ואחראי.
הכישורים הדרושים:
1. מנהל חשבונות מדופלם.
2. בעל נסיון של 5 שנים בניהול חשבונות במפעל תעשייתי.
3. ידיעה בעריכת מאזנים ודו"חות כספיים שונים.
✱ עוזר מחסנאי
בעל נסיון קודם בעבודת מחסנאות במפעל תעשייתי [illegible]
✱ לפנות עם פירוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 1423 חיפה.

תשלובת טקסטיל בתל־אביב
דרושים
1) **פקידה**
אחראית ביצוא,
רצוי נסיון ביצוא טקסטיל
2) **כתבניות**
עברית,
ידיעה באנגלית — יתרון
לפנות ת. ד. 658 תל־אביב

למשרד תכנון כבישים
דרוש/ה משרטט/ת
בעל נסיון. למשר... אה.
נא לפנות: טלפון 245691 ת"א.

למפעל בהקף ארצי
דרוש
מהנדס ייצור
תחומי העבודה: שכר עידוד, תיכנון פונקציונלי ופרויקטים מיוחדים.
מקום העבודה: ירושלים או תל־אביב
התפקיד כרוך בנסיעות בכל רח־בי הארץ.
דרגת המשרה ב—ג מהנדסים, כל ההטבות המקובלות, קיימת אפשרות להשתלמות.
● הצעות יש לשלוח לת. ד. 1308 ירושלים.

דרושות עובדות
למרכזת הטלפונים הבינלאומית "18" בת"א
הכישורים הדרושים: ✱ השכלה תיכונית
✱ שליטה בעברית ואנגלית
משמרת עבודה מלאה היא בת 7 שעות כולל 2 הפסקות של חצי שעה כל אחת (גם בשבתות וחגים).
יאושרו שעות עבודה גמישות
וגם משרות חלקיות
מועמדות פוטנציאליות: ✱ סטודנטיות
✱ חיילות משוחררות
✱ עקרות בית

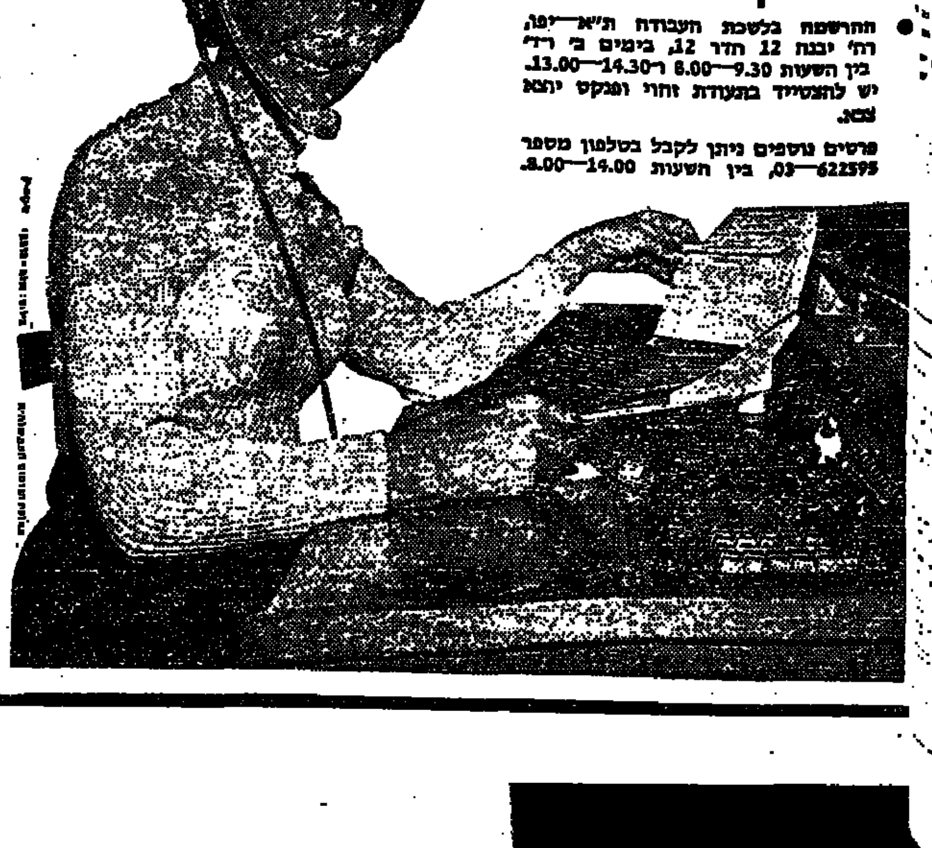

תשולם משכורת
כבר בתקופת ההדרכה
● ההרשמה בלשכת העבודה ת"א־יפו, רח' יבנה 12 חדר 12, בימים ב' ו־ד' בין השעות 8.00—9.30 ו־13.00—14.30. יש להצטייד בתעודת זהות ופנקס יחוא צבא.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון מספר 03—622595, בין השעות 8.00—14.00.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

ועדה ויתקון אישרה שכר טרחה גבוה לפרקליטים שהו־פיעו בפניה

(מן העתונות)

הוא כבר לא מופיע במשפטים — הוא נעשה עשיר בוועדות חקירה!!

ראיתי שמעתי

הצנזורה כמכשיר הפצה

כל עיתון משתדל להעביר את האינפורמציה שלו לקוראיו במהירות האפשרית. אך לעתים נראה שידיעות ומאמרים מגיעים אל ציבור נבחר ומצומצם של קוראים במהירות רבה מזאת שמעוניין בה אף העיתון. מכשיר ההפצה הזריז המאפשר זאת לא פעם היא הצנזורה הצבאית.

לאחרונה היו כמה פניות מצד גורמים בכירים שונים למערכת „הארץ" בקשר לחומר שנועד לפרסום ואשר נמצא אותו זמן עדיין בטיפולה של הצנזורה. ברור היה לחלוטין כי במקרים אלה הובא החומר על־ידי הצנזורה לידיעתם של האנשים הנוגעים לעניין.

ידי הצנזורה מלאות עבודה, מלאות יותר מדי עבודה. הצנזורה מקפידה להדגיש כי היא פועלת במסגרת שיקוליה ונוהל הקבע המחייב אותה, אולי תשאיר איפוא את מלאכת ההפצה לעתונים עצמם.

"דוגמה" ליחסי ציבור

צלצלתי בימים אלה לאוצר וביקשתי את דובר מיפעל הכנ־סות המדינה (הוא גם הממונה על יחסי ציבור). בחדרו של הדובר ענה גבר חסר סבלנות שאמר לי כי הדובר איננו במשרד. ביקשתי את עוזרו ונעניתי כי גם הוא איננו. ביקשתי את המז־כירה, גם היא לא היתה ואז שאלתי לתומי הכיצד אין באמצע היום איש בלישכת הדובר, שצוותו מונה שתי מזכירות ועוזר. הגבר שעימו שוחחתי אמר לי: „איננו צריכים לשמוע כמוך הטפות מוסר" וטרק את הטלפון.

אכן יחסי ציבור למופת של מנגנון המיסים באוצר.

הכל בגלל קופסה קטנה

כרים עוזר כותב לי: שבעה תיירים שנסעו באוטובוס בדרך שכם—קלקיליה נפצעו קל מקופסת סרדינים ריקה שחדרה בעד החלון.

התברר כי בעת שאוטובוס אחר עקף את האוטובוס שבו נסעו התיירים, השליך אחד הנוסעים באוטובוס העוקף קופסת סרדינים שזה עתה אכל את כל תוכנה לתיאבון, דרך החלון. הקופסה עשתה את דרכה כבליסה מעופפת אל תוך האוטובוס הנעקף ופצעה שבעה התיירים. הפצועים הועברו לבית החולים, קיבלו טיפול רפואי והמשיכו בטיולם.

היום לפני...

26.5.67: מיניסטריון ההגנה של ארה"ב מוסר כי מטוס של הצי האמריקאי חדר כנראה בטעות לשמי סין בעת הקיפת מטרות בצפון וייטנאם.

26.5.1946: קלמנט גוטוואלד מתמנה לראש ממשלת צ'כוס־לובקיה בעקבות נצחון הקומוניסטים בבחירות.

26.5.1865: שרידי הקונפדרציה נכנעים ומסתיימת מלחמת האזרחים בארצות־הברית.

26.5.1521: מארטין לותר מוחרם רשמית לפי האדיקט של וורמס בשל תורתו הדתית.

רו"ן

מכתבים למערכת הארץ

מצבם של מורי האוניברסיטאות

בתגובה על מאמרו של מר עוזי בנזימן „צביעות באוניברסיטאות" („הארץ", 21.5), ברצוני להעיר:

הדרגה הנמוכה ביותר בסגל ההוראה האקדמי באוניברסיטאות אינה מרצה כי אם אסיסטנט מן המניין, מעליה באה דרגת מדריך, ואילו דרגת מרצה היא השלישית במניין. לפיכך, שכר מורי האוניברסיטאות אינו מתחיל ב־1,400 ל"י ברוטו ב־ערך אלא ב־950 ל"י ברוטו בערך. יתר על כן, שיעור האסיסטנטים וה־מדריכים בכלל המורים האקדמאים באוניברסיטה העברית הוא כ־30% (381 מתוך 1,201), ואילו חלקם ב־הוראה אף עולה על זה. לאור הנ־תונים האלה איננו סבורים שהעלמת קיומם של מורים אלה תורמת להב־הרת הסוגיה של שכר מורי־האוני־ברסיטאות.

מורים היוצאים לשנת שבתון אינם מקבלים בהכרח שכר ממוסד אחר בחו"ל הקולט אותם. במקרים רבים מאוד מקדישים מורים אלה את כל זמנם למחקר מבלי להיות קשורים במוסד אחר ובלי שכר נוסף. נכון שבמדעים ניסויים אין אפשרויות ר־בות למחקר בלי התקשרות עם מוסד אקדמי כלשהו, ואז ניתן מענק מחו־קר. אולם במדעי־הרוח אין החוקר זקוק למעבדות ולפיכך לרוב אין הוא מתקשר עם מוסד מדעי. הכללתו של מר בנזימן היא מגזמת מאוד.

מר בנזימן לא התחשב בעובדה ש־מורי האוניברסיטאות עד דרגת מר־צה בכיר אינם נהנים מקביעות במ־קום עבודתם ומהביטחון הכלכלי הכ־רוך בכך. לבד מרופאי בתי־החולים בדרג הנמוך הבינוני, אנו קבוצת העובדים היחידה (לפי מה שידוע לנו) בלי קביעות. אנו סבורים שבכ־לל העדר קביעות מגיע לנו פיצוי בצורת שכר גבוה יותר משכרנו הנ־וכחי.

ד"ר יהושע פורת
ועדת אירגון המרצים, המדריכים והאסיסטנטים באוניברסיטה העברית

על הלגיטימיות של התחבולה

אורשה להעיר כמה הערות בקשר למאמרו של מר זאב שיף „אבוי למנצחים" („הארץ" 16.5).

התחבולה לשיחרור מטוס סבנה שעליה עטו כל אויבי ישראל ה־רואים בה פעולה של היהודי הער־מומי, היא כשלעצמה אחד האמצעים הבדוקים הישנים־נושנים, של ה־משטרות בכל העולם לגילוי פשעים ולהכשלתם.

במישור המשפטי זכתה התחבולה לגושפנקה של לגיטימיות הן מצד בתי־המשפט הן מצד חכמי המשפט. אם כי טרם התגבשה עמדה אחידה של שני הגורמים האלה באשר ל־קבילות ראיות שהושגו בדרך תח־בולה. מבלי להכנס לפרטים, אציין שלפי האסכולה האנגלית אין לפסול הוכחות בשל השגתן בערמה. (270—262, 1967, Cross, on evidenge, 3rd edit.) הוא הדין בקנדה ובאיר־לנד הצפונית. בתי־משפט בסקוטלנד מסתייגים מהכשרת הוכחות שהושגו בערמה.

בית־המשפט העליון שלנו הלך בדרכי הפסיקה האנגלית. בארה"ב קיימות גישות מנוגדות בנידון, ב־יבשת אירופה קבע בראש וראשו־נה האינטרס הציבורי והוא לגלות את העבריינים ולהביאם לפלילים. יש לציין שהמתנגדים להכשרת ראי־ות שהושגו באמצעות תחבולות מב־ססים את עמדתם ראשית כל על שי־קולים יוריקיים, על פירוש החוק השומר על זכויות הנאשם.

המקטרגים מתעלמים מהעובדה ש־חוטפי מטוס סבנה הערימו על שו־מרי החוק בשדה התעופה בבריסל והודות לתחבולה הצליחו להכניס כלי נשק וחומר נפץ לתוך המטוס. צביעות המקטרגים היא ברורה: תחבולת החוטפים — כשרה, סיכול מזימתם באמצעות תחבולה — פסו־לה. מבלי לחפש בכל מקרה את ה־מניע האנטישמי, אין ספק שאצל ה־מבקרים פועל בצורה זו או אחרת הנימוק של „היהודי הערמומי" ולא רגש של צדק ומוסר.

קיים הסכם בין־לאומי המגדיר חטיפת מטוסים כעבירה פלילית, אם כי לא כל המדינות הצטרפו אליו. ה־איסטניסים בוודאי אינם פוצים פה כאשר המשטרה בארצותיהם מגלה פשעים בערמה, אבל לישראל „אסור" לסכל עבירה של חטיפת מטוס.

לא קשה לתאר את תגובות המקט־רגים במקרה שהחוטפים היו מפו־צצים את המטוס על כל נוסעיו: זעם נגד ישראל על עקשנותה ה־פושעת, הערצה ותהילה לגבורת שו־דדי האויר. נוח להם לראות את ה־יהודי בדמות יצור ערמומי, אבל אינם מסוגלים להשלים עם תדמית היהודי הגיבור.

בנימין מוסקביץ'
תל־אביב

השגות על פיתוח מודיעין

ביומן הכלכלי „לפתח את מודיעין" („הארץ" 15.5) כלולים כמה טיעונים שיש לחלוק עליהם. לדוגמה:

„רזרבה קרקעית גדולה זו המצויה קרוב לת"א עשויה לפתור חלק ניכר מהבעיה במחיר מינימלי למשק הא־רץ"; האם יש להתיר ולעודד את המשך גידולו של גוש דן שעה שב־עולם כולו נלחמים בגידולם הממאיר של איזורים מטרופוליטניים עם כל תופעות הלוואי השליליות מבחינה חברתית ואקולוגית שהן תוצאה של גידול־יתר? והאם מדוע כותב המ־אמר להעריך את ההוצאות התשתית הכרוכות בהגדלה מתוכננת של גוש דן טרם פסק וקבע שהנו „בחיר מי־נימלי למשק הארץ"? והרי כבר עתה סתומות מערכות התחבורה וה־ביוב של גוש דן בעוד שבחלק ניכר מערי הפיתוח קיימת תשתית לא מנו־צלת.

פיתוח מודיעין „יעזור לשמור על חלק מקרקעות החקלאים, ובמיוחד הפרדסים, העומדות בפני עשייתן ל־קרקע לבניה". וכי יש שמץ של ספק שבעלי אדמות חקלאיות בתחומי גוש דן ימשיכו ללחוץ ולפעול למען הפי־כתן לקרקעות לבניה גם אם מודיעין תוקם?

„קשה להבין את השרים שנכנעו ללחצים לא להפעיל את התכנית", האם זו כניעה ללחצים או עמידה על אחד מעקרונות היסוד של מדי־נת ישראל מראשיתה — פיזור ה־אוכלוסיה? ומדוע מתעלם כותב ה־מאמר מהעובדה ששתים מהסיבות העיקריות שהביאו לתכנונה של מו־דיעין בזמנו (מניעת פיתוח אזור ל־בצפון ת"א וסתימת פירצה ביטחו־נית בגבול המזרחי של המדינה) אי־נן קיימות עוד כיום והאם גם את עובדת קיומו של מסלול הנחיתה מ־על לשטח מודיעין אפשר לראות כ־כניעה ללחץ או שמא מבכר הכותב להתעלם מהשפעת מסלול זה על ה־שטח המיועד?

מה שהמאמר מבליע ומטשטש זו העובדה שאחד הגורמים האינטרסנ־טיים בהקמת מודיעין — אם לא העי־קרי שבהם — הוא חוג הקבלנים ו־חברות הבניה הגדולות (ראה הי־דיעה „רסקו תבנה במודיעין בחצי מיליארד לירות" — „הארץ" 18.1).

אפשר רק להסכים עם הסיפא של המאמר שאם נעשים עתה נסיונות להחיות את התכנית באחד חלקי הנ־יש להתנגד לנסיונות אלו — כ־תוך הכרה בנזק שביצוע הבנית מו־דיעין יגרום לפיתוח המאוזן יותר בין אזורי־הפיתוח הדלילים כדי ל־בין אזור המטרופולין הדחוס מדי.

שמואל הורוביץ
ארכיטקט ומתכנן ערים
הרצליה

יבוא פרות מגרמניה

הידיעה של מר יהודה אריאל „אלף פרות יובאו מגרמניה על־ידי הסוכ־נות לברות התנגדות מגדלי הבקר" („הארץ" 10.5) מצריכה תגובה:

בישיבה של הוועדה ליבוא בעלי חיים שהתכנסה ב־20.4.72 במשרד החקלאות בהשתתפות בא־כוח הת־אחדות מגדלי הבקר מר אורי יסבת, מזכיר תנועת המושבים מר א. גומ־קין וסמנכ"ל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית מר נחום גנץ, הוחלט, לאור העובדה שמשק החלב בארץ אינו יכול לספק את הצרכים של ההתיישבות החדשה:

● לא להתנגד ליבוא חד פעמי של 1000 עגלות ● להטיל על ועדה מקצועית לקבוע את התנאים המקצו־עיים של היבוא ● לחייב את ה־סוכנות להמשיך התקשרויות החוזים עם התאחדות מגדלי בקר לרכישת עגלות ופרות ● לבדוק את האפ־שרות להסרת הגבלות על שחיטת פ־רות ועגלות קטנות.

יצוין כי נציג התאחדות מגדלי ה־בקר בישראל מר דורי היה שותף פעיל בקביעת התנאים המקצועיים ליבוא 1000 ראשי הבקר מגרמניה.

אסתר שור
דוברת המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית

יהודה אריאל משיב: המכתב אינו סותר את אשר נאמר בכתבה והת־אחדות מגדלי בקר בישראל סבורה גם עתה שאפשר היה למנוע את יבוא המבכירות ולספק להתיישבות הצעירה בקר־מעולה יותר מגידול מ־קומי. לכן גם היה צורך להחליט „שלא להתנגד ליבוא".

לאחר קבלת ההחלטה השתתפו נצי־גי מגדלי הבקר בקביעת התנאים לי־בוא הבקר, מאחר ועליו להגן על האינטרסים של המשקים מגדלי הב־קר שהגם חברים או עתידים להיות חברים בהתאחדות מגדלי בקר.

הכניסה לשיכון בבלי

המצב שתואר בקטע „פקקים בכני־סה לשיכון בבלי" במדור ראיתי שמעתי („הארץ" 26.4) הובא לדיון בוועדה הטכנית להנדסה ובטיחות סי־רר במקום. לדעת הוועדה אין צורך באיסור הפניה שמאלה משיכון בבלי לרחוב ההדר בגלל עומס של חצי שעה בבוקר.

בהתאם לתקנות, אסור לסגור צו־מת. הרכב שנעצר בגלל הרמזור חייב להשאיר את הצומת פתוח, מה גם שהרחוב המקביל נמצא במרחק של יותר מ־300 מטר מרחוב ההדר.

אינג' ש. קדיזבסקי
מנהל מחלקה ההנדסה
של עיריית תל־אביב

הטור השמיני

בשאלון מפקד האוכלוסים 1972 (שאלון מוקדם מס' 1) אומר:

האם את(ה): יהודי, מוסלמי, נוצרי — (ציין העדה), דרוזי, אחר — (ציין כגון: שומרוני, בהאי וכו'). וכל אחד מיושבי המדינה נדרש לזהות את עצמו במסגרת זו.

*

זהו נסיון מכוון:
א) להדגיש הבדלה בין אזרחי המדינה ולפצלם על פי הדת והעדה;
ב) לכפות על כל אדם ואדם השתייכות דתית ועדתית.

*

כל המתנגד עקרונית להבדלה בין אזרחים על פי הדת והעדה

כל הרואה בכפיית השתייכות דתית ועדתית על הציבור פלישה גסה לרשות־היחיד ופגיעה גסה בחופש־המצפון והחופש־הפרט —

יפסול את המפקד הדתי והעדתי הזה וינעל את דלתי ביתו ופיו בפני הפוקדים.

או, לכל הפחות — יפסול את הסעיף הזה, וימחוק אותו מן השאלון.

הכנענים
ת. ד. 22194 תל־אביב 61220

אוניברסיטת חיפה

הציבור מוזמן להרצאת אורח (בשפה הגרמנית)

של פרופ' כריסטיאן מאיר
מאוניברסיטת קלן
על הנושא:

תולדות האדם או היסטוריה אנושית - ניסוי של היסטוריה חדשה

ההרצאה תתקיים באוניברסיטה, ביום ד', י"ח בסיון, 31 במאי, בשעה 19.30, בחדר 324.
ולא בשעה 8.30 כפי שפורסם

בית הפקיד

בית ספר לפקידות של הסתדרות הפקידים חיפה

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג ללימודים על תיכוניים

מנהל ציבורי
מנהל עסקים
סמינר למנהלי חשבונות מדופלמים
מזכירות רפואיות
קורס דפלומה בבנקאות
מראיינות
ארגון משרדי ונהולו

פרטים והרשמה במזכירות בית הספר רחוב מאיר 44 טלפון 524103 כל יום בין השעות 1930—0800.

שדר גל בע"מ
טלפון: 411483
ת. ד. 36485 תל־אביב

מייצרים ומתקינים
תרני־אלחוט
מגדלים
וכל מיני קונסטרוקציות

מבצעים באחריות שיפוצים וצביעת מתקנים קיימים

בירושלים באיזור שקט (רחביה או טלביה)
דרושה לרכישה דירה
בת 5—4 חדרים בקומה א' או ב'
נא לפנות ת. ד. 16266 תל־אביב.

למפעלים ותעשיות מתכת
אנו חותכים בגליוטינה
* פחי אלחלד (נירוסטה) באורך עד 3 מטר ובעובי עד 13 מ"מ
* פחי ברזל באורך עד 3 מטר ובעובי עד 16 מ"מ
ומכופפים
* פחי אל־חלד (נירוסטה) באורך עד 4 מטר ובעובי עד 13 מ"מ
* פחי ברזל באורך עד 4 מטר ובעובי עד 16 מ"מ.
שרות מהיר • עבודה מדוייקת
מטנאור בע"מ
ירושלים, אזור התעשיה גבעת שאול ב'
טלפונים: (02)523384, (03)527132

לצליל מושלם
האזן למערכות Stereo Hi Fi של

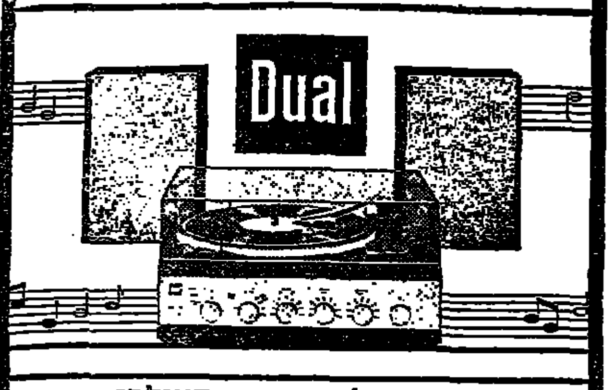

השם בעל המוניטין העולמי
פטיפונים, מערכות, מגבירי קול, רמקולים, טיונרים וטייפים
מתקבלות גם הזמנות לעולים חדשים ומשוחררי מס
רק להזמנות עם אשורינו. אחריות מלאה של ביוחד
מפיצים בלעדיים לישראל: א. יעקבס בע"מ
רח' לינקולן 10 ת"א טלפון 612009

בקרו באולם התצוגה שלנו בתערוכה „אדם ומעונו" ביריד המזרח ביתן מס' 29

במיוחד ליוצאים בשליחות

זוג צעיר, ללא ילדים (עם המלצות הדרושות), מעוניין לקבל תחת השגחתו דירה מרוהטת (או וילה) + טלפון, בתל־אביב וסביבתה.

לפנות בשעות הערב לטלפון 773354—03; 984266—03.

המפלגה הליברלית

פעולות

הנהלה

היום יום ששי 26.5, בשעה 8.45 בבקר, ישיבת הנהלת ה־מפלגה, בבית המפלגה, קומה ד' באולם „מירנבורג".

מרחב תל־אביב—יפו

היום, יום ששי 26.5 בשעה 8.30 בערב, במועדון „זבולון", רח' אוסישקין, תתקיים מסיבת צעירים. ירצה: עו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המר־חב. הפותח: רוני פלדמן.

ועדת התקנון

היום, יום ששי 26.5, בשעה 11.00 לפנה"צ ישיבת ועדת התקנון, בבית המפלגה, קומה א'.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון 28.5, בשעה 7.00 בערב, פגישת נציגי אזור ה־צפון (אזורים 3,2,1) בהשתת־פות מר יוליוס סלפטר — יו"ר ועדת הארגון הסגנים: ראובן ויסלה ו־נחום קולמן, בבית ה־מפלגה הליברלית בת"א, רח' אבן־גבירול 68, קומה ה', ב־אולם הישיבות. הפותח: מר מאיר הורמן — מזכ"ל ה־מרחב.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון 28.5, בשעה 5.30 אחה"צ, פגישת ועדי בתים מ־יד־אליהו, אזור האיצטדיון, ב־השתתפות מר מנחם סבידור — ראש סיעת גח"ל, מר יצחק דויטש — יו"ר סניף יד־אליהו, בבית המפלגה בת"א, אבן־ג־בירול 68, אולם הישיבות קו־מה ה'.

עולי רוסיה / מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון 28.5, בשעה 7.30 בערב, בבית ציוני־אמריקה ב־ת"א, רח' דניאל פריש 1, תת־קיים פגישת עולים מברית־המועצות, בהשתתפות מר של־מה מוריאל — הקונסול הכללי של ליבריה בישראל, מר מר־דכי דיין — חבר ההנהלה ה־ארצית, ד"ר יצחק צייטלין — יו"ר החוג ומר ברנרד ברזינ־סקי — רכז עולי ברית־המוע־צות.

עתלית

ביום ראשון 28.5, בשעה 7.30 בערב, בבית החקלאי בעתלית, יתקיים ערב הסברה, בהשתת־פות מר ידידיה בארי — חבר הנהלת המפלגה. הפותח: מר פסח גרופר.

כפר סבא

ביום ראשון 28.5 בשעה 8.00 בערב, פגישת פעילים בכפר־סבא, בהשתתפות מר זאב גרנות.

רעננה

ביום ראשון 28.5, בשעה 7.30 בערב, פגישת פעילים בהש־תתפות מר רפאל הצבי.

רמת־גן / ארגון נשים

ביום ראשון 28.5, בשעה 5.00 אחה"צ, מפגש של חברי מוע־דון הקשישים, לקראת התערו־כה. בשעה 8.00 בערב, מפגש חניכי למען בית־הספר, במוע־דון, רח' ביאליק 42.
נמשכת ההרשמה לטיול. המ־עוניינות מתבקשות להרשם בכל יום פרט ליום ששי ב־משרד הארגון מ־12—9, רח' ביאליק 42, חדר מס' 5.

ועדת תכנון פעולות — ליד מועצת ההסברה

ביום ראשון 28.5, בשעה 8.15 בערב, תתכנס ועדת תכנון ה־פעולות, בבית המפלגה, רח' אבן־גבירול 68, קומה ד' חדר מס' 403.

חוג דוברי אנגלית / מרחב תל־אביב—יפו

ביום שני 29.5, בשעה 8.00 ב־ערב, פגישה בהשתתפות עו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המרחב ומר יעקב מ. אלקוב בבית המפלגה, רח' אבן־גבי־רול 68, קומה ד', חדר מס' 403.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום שני 29.5, בשעה 5.00 אחה"צ, מתכנסת החטיבה ה־ליברלית בעירית תל־אביב—יפו לישיבה בבית המפלגה רח' אבן־גבירול 68, קומה: (במתנון).
הסיעה מתכנסת בשעה 8.00 בערב באותו מקום.

ראש־העין

ביום שלישי 30.5, בשעה 7.30 בערב, בראש־העין, ב־מועדון המפלגה, מחנה א' מס' 4, יתקיים ערב הסברה בהש־תתפות מר דוד שיפמן — יו"ר המועצה הכלכלית. הפותח: מר שלום רדמי.

מרכז / ארגון נשים

ביום שלישי 30.5, ייערך טיול לבקעת הירדן. על המטיילים מפתח תקוה להיות בשעה 6.00 בדיוק בבית האבר, רח' גורדון 7. המטיילים מתל־אביב עליהם להיות בשעה 6.30 בבוקר ליד בית־המפלגה רח' אבן־גבירול 68.

חיפה / ארגון נשים

ביום שלישי 30.5, יערך טיול לבקעת הירדן, היציאה בשעה 6.40 בבקר, ממרכז הכרמל ו־בשעה 7.00 מרח' הנביאים 32.

כנס אזורי סניפי הדרום

ביום רביעי 31.5, בשעה 7.30 בערב, ייערך כנס אזורי לסני־פי הדרום, במלון „אשקלון" באשקלון, בהשתתפות: ח"כ ד"ר אלימלך רימלט, ח"כ גד־עון פת, מר נתנאל מסלוי, מר שמואל רכטמן, מר אברהם בלסבלג ומר רפאל הצבי.

הסברה בכתב — ליד מועצת ההסברה

ביום רביעי 31.5, בשעה 6.30 בערב, בבית המפלגה קומה ד' חדר מס' 403, מתכנסת הועדה להסברה בכתב.

הסברה בעל־פה — ליד מועצת ההסברה

ביום רביעי 31.5, בשעה 7.30 בערב, מתכנסת הועדה להסב־רה בע"פ, בבית המפלגה קו־מה ד' חדר מס' 403.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום חמישי 1.6, בשעה 7.30 בערב, ישיבה משותפת של ה־מועצה המוניציפלית של ה־מרחב וחברינו במועצת העי־ריה ת"א—יפו, בבית המפלגה, רח' אבן־גבירול 68, קומה ה'. דברי־פתיחה: אליעזר כהנקה — יו"ר הועדה המוניציפלית.

ועדה לבעיות עיוניות — ליד מועצת ההסברה

ביום חמישי 1.6, בשעה 7.00 בערב, מתכנסת הועדה לבעיות עיוניות, בבית המפלגה קומה ד' חדר מס' 403.

ועדת ההסברה לעולים — ליד מועצת ההסברה

ביום חמישי 1.6, בשעה 8.15 בערב, ישיבת ועדת ההסברה לעולים, בבית המפלגה בת"א, קומה ד' חדר מס' 403.

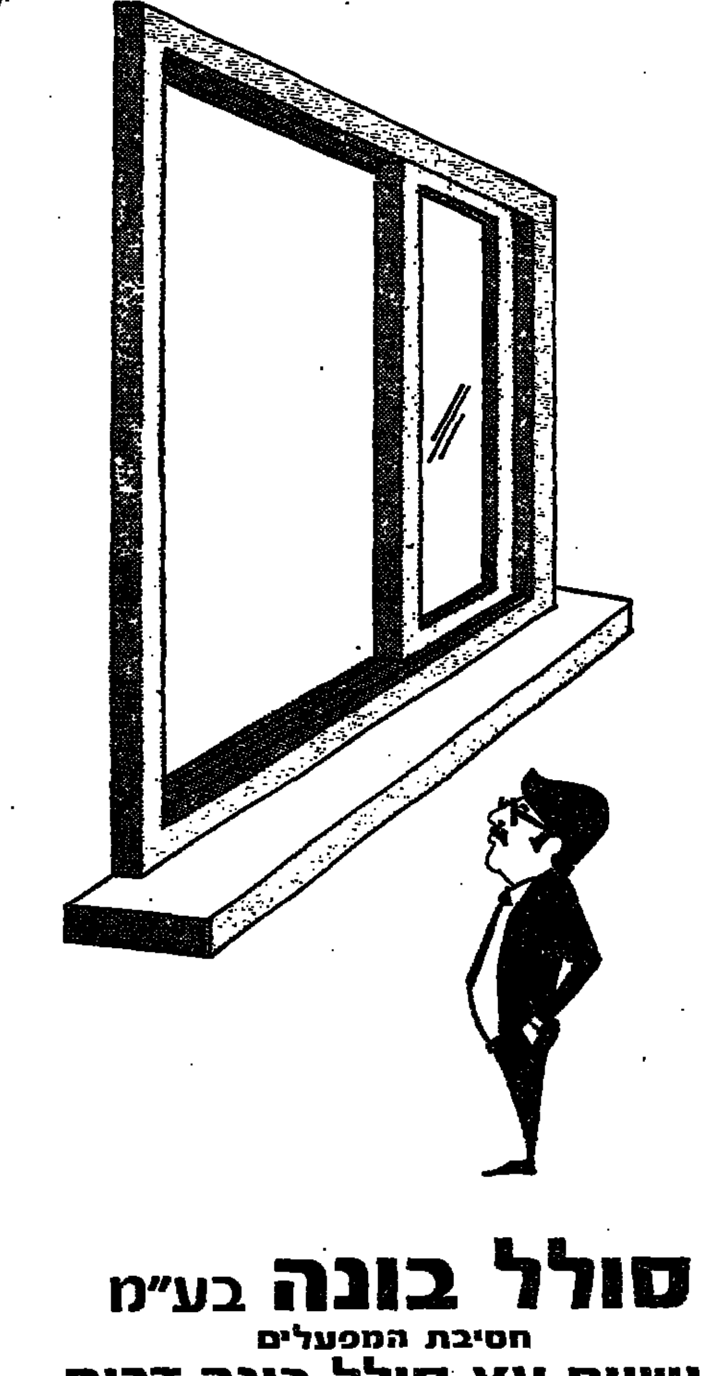

נגרות מודולרית
הפתרון הרב תכליתי לענף נגרות הבנין

נגרות מודולרית מהווה פתרון רב תכליתי לכל העוסקים בבניה ותאפשר להמשיך בבניה ללא עכובים תוך שימוש בפריטי נגרות בעלי טיב מעולה, דיוק מירבי, הניתנים לרכישה מידית והרכבה נוחה ומהירה.

לאדריכל
שחרור מעריכת תוכניות פריטי נגרות למבנים, ע"י ציון מספר קטלוגי.

לקבלן
יאפשר לבנות מקומות המיועדים לחלונות ולדלתות, במידות סטנדרטיות, תוך בטחון מוחלט כי פריטי "הנגרות המודולרית" יתאימו למקומם.

לנגר
יאפשר בצוע מהיר יותר, ע"י שימוש בפריטי נגרות מודו־לרית, אותם יוכל לרכוש בכל עת במחירים סבירים.

סולל בונה בע"מ
חטיבת המפעלים
תעשיות עץ סולל־בונה דרום
ראשון לציון, אזור התעשיה ת.ד. 14 טל. 948210-19

הפעם עשתה זאת אתא

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

הודעתה של חברת אתא על חלוקת בונוס מיוחד בשעור 20% הפיגוה אתמול את הבורסה וגרמה לעליות חדות בשערי המניות וליצירת אוירת גיאות ממשית בשוק המניות.

התופעה מוכרת בכל בורסה, וגם בישראל אירע הדבר פעמים רבות בעבר: מניה מסויימת הופכת בין לילה למובילה ומסביבה הוהבה על השוק כולו. בסוף השנה שעברה היתה זו חברת אלקטרה: בין הרגע שהונפקה ובמשך חדשים אחדים זכתה מניה זו לביקושים ניכרים, שערה עלה מ־125 ל־260 והמניה צבה את השוק כלפי מעלה.

אתמול היתה זו חברת אתא. בהודעה לבורסה נמסר כי החברה תחלק דיבידנד בשעור 10% לשנת 1971 ובונוס בשעור דומה מתוך הרווחים השוטפים. בכך התמידה החברה על המדיניות שלה בשנים האחרונות וגבתה התמורה של בעלי מניותיה. אלא שהפעם הפתיעה את אנשי הבורסה בהודעה כי מתוך ההון יחולק בונוס מיוחד בשעור 20%.

ההודעה הספיקה כדי ליצור מיד אוירת גיאות בכל השוק ואכן השערים טיפסו במהירות מעלה כלפי מעלה. הנה הדוגמאות הבולטות:

✱ הכשרת הישוב — עליה של 24 נק׳ ל־243, המחזור 125,000 ל״י ע״נ.

✱ חלפנות, לכמ״ג — עליה 9 נק׳ ל־116, המחזור 185,000 ל״י ע״נ.

✱ אלקטרה, בכנ״ה 5 ל״י — עליה 17.5 נק׳ ל־190, המחזור 10,000 ל״י ע״נ.

✱ קרור בנית 10 ל״י — עליה 20 נק׳ ל־172, המחזור 30,000 ל״י ע״נ.

לבעד האמת יש להוסיף כי השוק היה בשל לקבלה הודעה מסוג זה שמסרה חברת אתא. הידיעות הטובות בשבועים הביאו את המחירים לרמה שנראתה כבוחנה אופטית — בלומר כבחינת המרחק בין השיא שהגיעו אליו לפני כשנה שבועות, בגמוכה לבדי. יתרה מזו, כסף רב שיצא בין השוק הבתוך ל״רבג המחר״ איש״ לכם היהוד בעילותו השוטפה. קשה להסביר כהוא אירע הדבר דווקא בימים האחרונים. בין אנשי הבורסה רווחה הסברה כי הפרוטרים המאוזנים כהם השתכנו כי היהבים הארגפלציוניים לא נבלמו לפי שנה, שכבגד רבים כי ההגבלות שפעלו עד כה בבשק הישראלי נבשרכה. רבים הסיקו כבך שבתקופה של אינפלציה צדיך להפנות את הכספים להשקעות בבטוח, בגלל התכונות הבכונות של המעילות בבורסה, כגון היותה השקעה נזילה (קך להפכה למזומנים יותר מאשר נכסי דלא ניידא) וכו׳.

סברה זו קיבלה חיזוק מן העובדה כי היקפי המחזורים פתח בהדרגה כאשר השערים ירדו והולך גדלים כאשר הכבירה החלו שוב לעלות, כפי שנראה הטבלה הבאה על היקף המחזורים היומיים:

יום	בבורסה מיליוני ל״י	מחוץ לבורסה מאות אלפי ל״י
א׳	2.4	830
ב׳	1.5	545
ג׳	1.1	500
ד׳	2.0	600
ה׳	2.4	

בשוק אגרות החוב נמשכת השביתה הפעילה הערה, במיוחד בעקף צמודי המדד. מסתמנת נטיה ברורה להקדים במכירת המילוות העומדים בקרוב לפדיון.

מדד שערי מניות בבורסה התל־אביבית
100 — 31.3.67

	24.5.72	25.5.72
מדד כללי	220.36	226.52
כספים וביטוח	179.98	179.58
בקרקעין	220.31	230.07
תעשיה ומסחר	312.01	322.28
חברות להשקעה	186.70	193.27
חברות נפט	196.81	201.34

הוחל בשיווק פז סופר 100 שמן מנועים ברמה הגבוהה ביותר

במקביל לחברות הבין־לאומיות הגדולות, החלה הבית פז לשווק בסוף השבוע ב־132 התנועיה שמן מנועים חדש לכלי רכב — פז סופר 100.

פז היא החברה הראשונה בישראל המייצרת המשווקת שמן מנועים זה, בעל הרמה הגבוהה ביותר כיום בעולם ובישראל. פז סופר 100 עונה לתקן אס־אי של מכון הנפט האמריקאי, שהינו כיום התקן המתמיד ביותר בעולם לשמני מנוע.

פז סופר 100, עונה לדריקות של גדולי היצרנים של כלי־רכב בעולם ובראשם פורד ג׳נרל מוטורס, בריטיש ליילנד ועוד.

עם התחלה השיווק, ביקר בישראל בשבוע שעבר מר י. קריסון, מראשי מכון הנפט הבריטי האחד המומחים הנודעים בעולם בענף ייצור שמני מנוע.

ועדה לטיפול בבחירות המזכיר הכללי למפלגת העבודה, נבחרה אתמול בישיבת לשכת המפלגה בתל־אביב. כאחר שלמשרה זו מועמד יחיד — סגן שר החינוך והתרבות מר אהרון ידלין, מניחים כי דיוני הוועדה יהיו פורמליים וקצרים. מועד הבחירות של המזכיר הכללי עדיין לא נקבע אך מניחים כי הן ייערכו כבר בסוף השבוע הבא.

שני טלפונים ציבוריים הותקנו באזור תכנית ל׳

מאת סופרת „הארץ״ בתל־אביב

שני טלפונים ציבוריים הותקנו אתמול לראשונה בשכונת המגורים בתכנית ל׳, האחד במרכז המסחרי, האחר על כיכרה ברחוב בזלא.

משרד התקשורת הודיע לפני ימים אחדים, כי עד סוף חודש מאי יותקן לפחות טלפון ציבורי אחד על פי דרישת תושבי המקום וכי תוך הדיונים התהיל התקנת מכשירי טלפון בבתי המשתכנים. בדצ כי אתכל כאשר באו טכנאי הדאר להתקין את הטלפון כדבם חדש במבנה המסחר פלסטי, התגודדו כמה דיירים, בהם כאלה שטענו כי הם מייצגים את הועד, והביעו התנגדות להתקנת את הטלפון במקום שטכנאי הדאר יעדו לה. אחר דין הדברים בין הטכנאים לבין המגעבים בתצבה בסוף ההתקנה במקום המיועד. מנהלת כמרד התקשורת הביעה אמש הקוה ומשאלה כי תושבי המקום ישמרו לטובתם על האי הטלפון הציבורי מפני הבלות השחתה.

משה שמש התפטר באילת כרי יעקב פוכס, הולים אתמול להתפטר מתפקידו. התפטרות זו באה בשל ריב הסמכויות לבני ניהול המדרה.

המפיק ארתור כהן (שהוא גם סופר „הארץ״ בשוויץ) הגיע לארץ וקבר ה„אוסקר״ שזכה בהוליווד סרטו „הגן של פינצי קונטיני״

באה „מנצ׳סטר יונייטד״; עדיין מקווים: בסט יבוא

מאת אבי ולנמין, סופר ספורט „הארץ״

קבוצת הכדורגל המפוארת מבריטניה, מנצ׳סטר יונייטד, הגיעה אתמול לישראל ותקיים כאן משחק ידידותי ביום ג׳ הבא נגד קבוצה מהורכב משחקני הפועל ומכבי תל־אביב.

ארבעה מכדורגלני המועדון, שלושה מהם — דניס לאו, כרסין באקאן וסמי מקילרוי — משתתפים במשחקי אליפות בריטניה אמורים להגיע לישראל ביום א׳, ויצטרפו ל־15 חבריהם שהגיעו אתמול. מנהל המועדון, פראנק אופארל, מצפה עדיין גם לג׳ורג׳ באסט, שהודיע כי הוא פורש מהכדורגל.

בהקשר זה אמר לי אתמול אופארל, כי לא היה לו שום קשר עם השחקן המבלה חופשה בספרד. „אנחנו עדיין מקווים כי באסט יגיע לישראל ביום א׳. רק אם לא יגיע נחליט כיצד לפעול ואז גם נפרסם הודעה בהקשר לכך״, אמר.

מנהל המועדון הבריטי, שדורג השנה במקום השמיני בליגה אולם לא הפסיק להרשים בזכות הישגיו בעבר, אמר כי למרות שכתום הליגה עבר והכדורגלנים נמצאים בחופשה הפגין קבוצת מנצ׳סטר יונייטד משחק טוב ביום ג׳.

מחר יצאו האורחים לירושלים וביום שבת בבוקר יקיימו את האימון הראשון באזור תל־אביב. גם ביום א׳ יקיימו אימון קל וביום ב׳ יתאמנו באיצטדיון בלומפילד לאור זרקורים.

הכדורגלנים המפורסמים של המועדון ביניהם הותיק בובי צ׳ארלטון היקר בשחקני בריטניה איאן סטרימור, מתכוונים להנות מהשמש בישראל לחוף ימה של הרצליה. הם ביקשו להגינע מפגישות רשמיות כדי לאפשר לשחקנים להנות כזמן חופשי ככל היותר.

בשבת יהיו אורחי איצטדיון בלומפילד ביפו, כאשר יחזו במשחק ליגה ישראלי.

הרוג ו־5 פצועים בתאונה

(ע). — איש אחד נהרג, ו־5 נפצעו קל, בתאונת דרכים שאירעה ביום ד׳ בערב בק״מ ה־41 בכביש באר שבע־עזה.

טנדר נהוג בידי עלי סלים אבו עבאיד, כשבם קדיראת אלסאנע, ירד לשוליים הימניים של הכביש, וכשניסה לעלות שוב, איבד הנהג את השליטה על ההגה והתהפך לתוך הצלה. נוסע בשם עודיסת עודי בן־נאיף, בן 26, מכפר באקה גריג במקום. הנהג ועוד ארבעה נוסעים נפצעו קל.

20 מיליון ל״י נתנה חברת סקים כהנחות ללקוחותיה בשנה האחרונה — מסר מנכ״ל השק״ם אל״ם (מיל.) חנן גיאור, לשר הפנים ד״ר יוסף בורג שסייר במתקני החברה.

(ע). יותר מ־50 אחוז מכלל הרכיבים של המטוסים המיוצרים בישראל הם על טהרת תוצרת התעשיה המקומית — גילה אתמול אחר הצהרים שר המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, בהרצאה שנשא במלון דן כרמל בחיפה במסגרת שבוע היצוא. השר הטעים שהשגי התעשיה הישראלית ב־15 השנים האחרונות מרשימים ביותר, ואת בהתחשב בעובדה שבשנת 1957 ההכנסה התפוקה התעשייתית בפחות מ־3 מיליארד לירות, בעוד שב־1971 הגיעה ל־17 מיליארד לירות.

תנועת מטוסים בלוד
יום ו׳

נוחתים:
אל־על (454) ב־01.35 מרומא; פ.ו.א.י (748) ב־04.05 מארה״ב, המזרח הרחוק; איירפראנס (193) ב־04.20 מטוקיו, בנגקוק, בומביי, טהראן; סי.פי.איי. (204) ב־11.30 ממונטריאול, רומא; אל־על (200) ב־11.45 מניו־יורק; אל־על (862) ב־12.30 מאיסטנבול; אליטאליה (738) ב־13.15 מרומא; פ.ו.א.י. (740) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט; אל־על (252) ב־13.35 מניו־יורק, פריס; פ.ו.א.י (858) ב־13.40 מניו־יורק; סוויסאייר (302) ב־13.50 מניקוסיה; אל־על (16) ב־14.50 מניו־יורק, לונדון; אל־על (164) ב־15.00 מניירובי, אדיס אבבה; פ.ו.א.י. (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; אל־על (462) ב־15.50 מציריך; אל־על (364) ב־16.10 מניקוסיה; אל־על (464) ב־16.30 מרומא, אתונה; פ.ו.א.י. (840) ב־16.30 מניו־יורק, רומא, אתונה; איירפראנס (194) ב־16.40 מפאריס; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; בי.או.איי. (482) ב־19.15 מלונדון; איירפראנס (138) ב־21.10 מפאריס, אתונה; סוויסאייר (336) ב־23.35 מז׳נבה.

ממריאים:
אל־על (163) ב־02.00 לאדיס אבבה, ניירובי; איירפראנס (193) ב־05.35 לפאריס; פ.ו.א.י. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; פ.ו.א.י. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק; אל־על (461) ב־07.10 לציריך; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; פ.ו.א.י. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; אל־על (861) ב־07.50 לאיסטנבול; אל־על (463) ב־08.00 לרומא; אולימפיק (802) ב־08.30 לאתונה; איירפראנס (139) ב־08.40 לאתונה, פאריס; אל־על (251) ב־09.00 לאתונה, פאריס, ניו־יורק; בי.או.איי. (483) ב־09.25 ללונדון; אל־על (465) ב־09.30 לאמסטרדם, לונדון; פ.ו.א.י. (801) ב־09.30 לאתונה, פאריס, ניו־יורק; סי.פי.איי. (205) ב־12.45 לרומא, מונטריאול; אל־על (363) ב־13.00 לניקוסיה; אליטאליה (739) ב־14.00 לרומא; סייפרייר (308) ב־14.30 לניקוסיה; אל־על (467) ב־14.45 למינכן; פ.ו.א.י. (742) ב־16.40 להמזרח הרחוק, ארה״ב; סוויסאייר (337) ב־17.50 לז׳נבה, ציריך; איירפראנס (194) ב־18.00 למזרח הרחוק.

שבת

נוחתים:
פ.ו.א.י. (748) ב־04.05 מארה״ב, המזרח הרחוק; אליטאליה (738) ב־09.00 מטהראן; אליטאליה (738) ב־09.00 מטהראן; פ.ו.א.י. (740) ב־13.15 מרומא; לופטהאנזה (684) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט; ב־15.30 מפרנקפורט, מינכן; פ.ו.א.י. (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; פ.ו.א.י. (840) ב־16.30 מניו־יורק, רומא, אתונה; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; פ.ו.א.י. (806) ב־17.10 מניו־יורק, פאריס, אתונה; בי.או.איי.סי. (322) ב־17.35 מלונדון; אל־על (476) ב־19.00 מלונדון; בי.או.איי. (482) ב־19.15 מלונדון; אל־על (478) ב־19.20 מפאריס; אל־על (450) ב־19.45 מפרנקפורט; אל־על (472) ב־20.20 מציריך, ז׳נבה; אל־על (470) ב־20.25 מפאריס, מינכן, רומא; אל־על (474) ב־21.30 מאמסטרדם; איירפראנס (132) ב־21.40 מפאריס, רומא; אוסטריאן (711) ב־22.15 מוינה.

ממריאים:
פ.ו.א.י. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; פ.ו.א.י. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; פ.ו.א.י. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; איירפראנס (139) ב־08.40 לאתונה, פאריס; פ.ו.א.י. (831) ב־09.20 לאתונה, ניו יורק; בי.או.איי. (483) ב־09.25 ללונדון; בי.או.איי.סי. (321) ב־09.45 ללונדון; אליטליה (739) ב־14.00 לרומא; לופטהאנזה (687) ב־16.20 למינכן, פרנקפורט; פ.ו.א.י. (742) ב־16.40 להמזרח הרחוק, ארה״ב; בי.או.איי.סי. (823) ב־18.20 לטהראן.

לשכת עורכי הדין:

לא נתבקשנו לחוות דעה בעניין שכר הטירחה לעוה״ד

מביעה צער על דברי בן־אהרון

בקשר לשכר הטרחה שנפסק על־ידי ועדת החקירה בענין נתיבי נפט לעורכי־הדין שהופיעו בפניה, והסערה הציבורית שהתעוררה עקב זה, מודיע בזה הועד המרכזי של לשכת עורכי־הדין כדלקמן:

לשכת עורכי־הדין לא נתבקשה ו־ממילא לא חוותה את דעתה בענין שכר הטרחה בכלל, ובענין שכר־הטרחה המשתלם מקופת המדינה בפרט, וזאת אף־על־פי שהלשכה מוסמכת לחוות דעתה בשאלת גובה שכר־הטרחה מכח סעיף 89 לחוק לשכת עורכי־הדין, תשכ״א — 1971.

אילו לשכת עורכי־הדין היתה מתבקשת לחוות דעתה בענין גובה שכר־הטרחה לעורכי־הדין שהופיעו בפני ועדת החקירה הנ״ל, הרי ללא ספק היתה בודקת את הענין לגופו ומחווה את דעתה.

עם זאת מציינת הלשכה בצער כי לא היה כל מקום לדברי מזכ״ל ההסתדרות מר י. בן־אהרון, שצוטטו בעתון „מעריב״, מיום 24.5.72, בהקשר עם שכר־הטרחה שנפסק לעורכי־הדין שהופיעו לפני ועדת חקירה זאת, שכאילו „לשכת עורכי־הדין שהיא גוף אינטרסנטי קובעת בעצמה בלבד את נורמות השכר של חבריה״.

קיים אמנם תעריף מינימלי, אשר לשכת עורכי־הדין פירסמה בזמנו מכח סמכותה לפי חוק לשכת עורכי־הדין, באישור שר המשפטים שהוא הרשות המאשרת לפי חוק לשכת עורכי־הדין, אולם אין בין תעריף מינימלי זה לבין הסכומים שפסקה ועדת החקירה שום קשר.

הקצף שיצא מלפני מר בן־אהרון על לשכת עורכי־הדין בקטע המצוטט אם אמנם צוטטו הדברים נכונה, מבוסס על חוסר ידיעה של הנושא ה־עובדות, ואין אלא להצטער על כך, שמר בן־אהרון נטל חרות לעצמו לחוות דעה בענין, שאין לו כל ידיעה מוסמכת בו.

נדחתה תכנית להתקין רכבל סביב חומות העיר העתיקה

מאת סופר „הארץ״ בירושלים

תכניתם של משקיעים ישראליים להתקין רכבל סביב חומות העיר העתיקה בירושלים מהר הזיתים להר ציון ומשם להר הצופים נדחתה אתמול על־ידי ועדת המשנה לעניני תכנון ובנין של עיריית ירושלים.

הצגת בכורה של המחזה „בגדיים אדומות״ למחזאי כריסטיאן אנדרסן בשפה הערבית תיערך הערב באולם תיאטרון „החאן״ הירושלמי בחסותו של ראש העירייה מר טדי קולק. המחזה, בבימויו ובהפקתו של אריה אליאס, יוצג על־ידי קבוצה נבחרת של שחקנים ערביים ממזרח ירושלים אשר קיימו את פעילותם האמנותית בשיתוף עם קרן ירושלים, עיריית ירושלים והחאן הירושלמי.

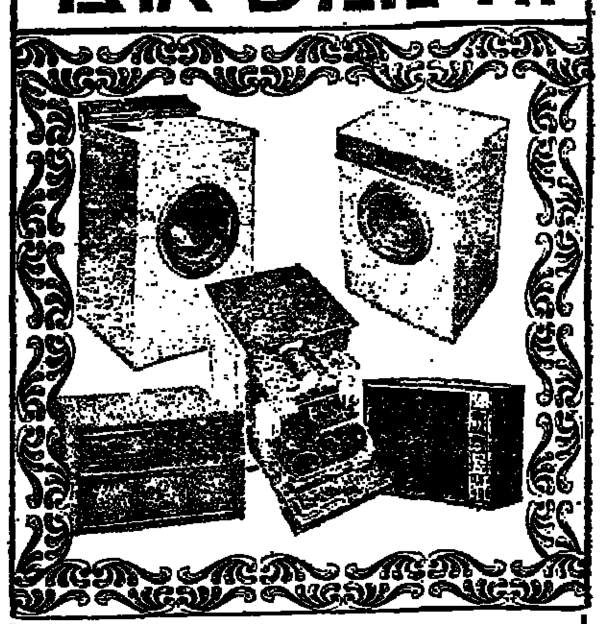

PHILCO

זה ממש אוצר

✱ מכונות כביסה ✱ טלוויזיות ✱ מכונות יבוש
✱ מדיחי כלים ✱ מזגני אויר תוצרת ארה״ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעשיה בני־ברק, רח׳ הסוללים 9, טל: 860134

לימור — בועדת הכלכלה של הכנסת:

הממשלה תעבור ליבוא בשר באריזה מקורית - כדי להוזילו

את סופר הכלכלי של „הארץ״

במשרד המסחר והתעשיה החל ביזוק בשר קפוא כפורק ללא צביון, בשיטת האריזה המבוקרת, הדיוה שהובאו עד כה נמכרו ללא השיוש. המשרד מתכוון לעבור בהדרגה ליבוא בשר באריזה מבוקרת במחירים קבועים המודפסים על הקופסה בבסרה להוזיל את מחיר הבשר לצרכן לעצמם רווחי המתווך המובר — הודיע אתמול מר בנימין יכור, מנהל אגף יבוא מזון במשרד המסחר והתעשיה, בישיבת ועדת המשנה של ועדת הכלכלה של הכנסת, שדנה בנושאי הבשר.

בתחילת הישיבה, שבה השתתפו כ הבוכנה על הכובסיריה במשרד אוצר בר ישראל ארקין המבוקה על כחירים ד״ר משה מבלבאום, וקרא כאבה של סופר „הארץ״ באל לביב (24.5.72) בענין יבוא הבר באריזה בבוקרת המחירים בופקים שגובים כיום עבורו. מר ויכור העיד בעקבות כך כי החלות כיצרון ליבא בשר באריזה מבורות בא הלא רק בגלל מה שכותבים עיתונאים מסויימים, וכאן העיר וביראש הועדה ח״כ עוזי פיינר כי הכוונה לעתונאי מסויים.

מר לימור אמר לועדה, כי בחודש הקרוב יגיעו כ־8000 טונות בשר יהיה לממשלה מלאי בשר בהתאם להמלצות ועדת הכלכלה מלפני שנה. גם מלאי הפסמים התהלים משביע רצון. הוא אמר כי נפח הקירור יוגדל כדי לאחסן יותר בשר בארץ.

מר ארקין אמר כי הוחלט להקציב עוד שני מיליון לירות לעידוד גידול בקר ברמת הגולן. ד״ר מנדלבאום אמר כי משרדו יעודד הגדלת הכשחטות לעופות. כיום רק 25 אלף טונות מכלל 100 אלף טונות עופות נשחטים במשחטות מודרניות, והכוונה היא להגיע לשחיטה של 65 אלף טונות במשחטות. משרדו רוצה גם לעודד יצוא כוצרי עוף לארה״ב וכדי לעשות זאת, על המשחטות לעמוד בביקורת שרותי הבריאות של ארה״ב, ולכן ההשקעה במשחטות רבה (משחטה בתפוקה של 6000 טונות לשנה עולה 5 מיליון ל״י). הוא אמר כי הממשלה תעניק מעמד של בעבל מוכר למשחטות שיוצאו את מחיריהן.

ועדת המשנה תסיים את דיוניה בעוד שבועיים ותגיש את המלצותיה לועדת הכלכלה.

משרד התחבורה ישתתף בביצוע פרויקטים תחבורתיים גדולים בהיקף של עשרות מיליוני לירי — מסר אתמול ראש עיריית רמת־גן ד״ר ישראל פלד. על השותפות האמורה סוכם בפגישה שנערכה בין ד״ר פלד לבין סגן שר התחבורה מר גד יעקובי. במסגרת פרויקטים אלה תשוקם ככר עלית שתיהפך לדו או תלת מיפלסית, כן ישוקם צומת הרחובות ביאליק—ז׳בוטינסקי (ליד קולנוע רמה). הרחוב מבצע (בשיתוף עם עירית גבעתיים ובני־ברק).

סלע-חברה לביטוח בע״מ אומרת: תכניתנו-תכנית הביטוח שלך!

כמעט הכל אפשר לבטח (ואולי כדאי לבטח) השאלה היא רק איך ואצל מי.
כאשר ״סלע״ חברה לביטוח בע״מ, אומרת: תכניתכם היא תכניתנו, היא מתכוונת ממש לכך.
״סלע״ ידועה בטיפולה המסור בלקוחותיה ובעיקר במה שקשור לישוב מהיר וללא בעיות של תביעות.
זה המבחן הממשי של כל חברת ביטוח ו״סלע״ עומדת בכבוד במבחן,-נשמח לשמוע על התכנית שלך.

סלע
לך על ביטוח - בטח ב״סלע״
חברה לבטוח בע״מ

אנא התקשר עמנו לטלפון 51381, הכתובת: תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6. סניפים: ירושלים, טל. 227351, חיפה, טל. 535201, נתניה, טל. 23889.

סע על בטוח

עם ביטוח נוסעים של הסנה

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע״מ
הראשונה בישראל
בגודלה, בהיקפה, בחיוניותה ובתקניותה

הודעה לציבור על העברת משרדי רשות ההשקעות ומרכז ההשקעות

ביום שני ה־29.5.72 יועברו היחידות המרכזיות של רשות ההשקעות ומרכז ההשקעות בה״א לרח׳ פיק מס׳ 6 קרית משה, ירושלים. מס׳ הטלפון החדש בירושלים הוא:

522261

עקב ההעברה לא תהיה קבלת קהל בימים 28.5.72 עד 30.5.72.

מבקשים את סליחת הציבור על הפרעות ומניעות העלולות לחול בעקבות ההעברה.

יחידה מצומצמת של המשרדים הנ״ל תמשיך לפעול במיקומה הנוכחי במגדל שלום בת״א.

אוניברסיטת תל-אביב

ארגון הסגל האקדמאי ועד העובדים

מודיעים

ביום ראשון, 28.5.72, בשעה 13.00, תתקיים

אסיפה דחופה

באולם בר שירה ע״י בנין נפתלי.
באסיפה ימסרו פרטים על קוי הפעולה שינקטו.
נא לדייק!

חברה גדולה
מעונינת לקנות או לשכור

משרדים

בשטח של 700 ממ״ר
בתחומי העיר תל־אביב

בהצעות עם פרטים מדוייקים כולל מחיר יש לפנות לת.ד. 729 ת״א. עבור „משרדים״.

אגד

שיפורים לנוסעים בקו 400 לירושלים

החל מיום א׳ 28.5.72 יופעל לוח זמנים כדלקמן:

בימים א — ה מבני־ברק: 6.30 — 7.30 — 8.00 — 9.00 — 10.00 — 13.00 — 15.00 — 18.00

בימים א — ה מירושלים: 8.30 — 9.30 — 10.00 — 11.00 — 12.00 — 15.00 — 17.00 — 20.00

בימי ששי וערבי חג:

מבני־ברק: 6.30 — 7.30 — 10.00 — 12.00 — 13.00

מירושלים: 8.30 — 9.30 — 12.00 — 14.00 — 15.00

במוצאי שבתות וחגים:

מבני־ברק: 20.00

מירושלים: 22.00

הנהלת „אגד״ הנהלת „דן״

תיקון טעות

במהדעת המרכז הישראלי לעיצוב המוצר בשיתוף המרכז לפיתוח לתעשיה הזעירה

תוצאת תחרות עיצוב ריהוט לחדר שינה

ברשימת שמות חבר השופטים הושמט השם של:
האדריכל לזר חזקיה.

לחברנו

אליעזר עשירי ורעייתו

מיטב הברכות והאיחולים
לנשואי הבן

עובדי דפוס „הארץ״

דינה ותום בריי — סרפרנציסקו
סוניה ויוחנן פורמן — תל־אביב

מודיעים בשמחה על הולדת הבן/הנכד

ש״ג׳ - אח לטלי,

ב־19 במאי, 1972

לידידינו

הגב׳ מאשה ומר מנחם ירון

שפע ברכות לבביות
וברכת מזל־טוב להולדת

נכדכם
הבכור

אמקור בע״מ

ליו״ר מועצת יד־ושם

ח״כ גדעון האוזנר ורעיתו

זר ברכות

להולדת הנכדה

שולחים

יד־ושם, רשות הזכרון לשואה ולגבורה
המועצה, ההנהלה וציבור העובדים

לאינגי

יוסף אבן ורעיתו

להולדת הנכדה
בת
ליעל ולדני
שלוחה ברכת מזל־טוב

החופר (ישראל) בע״מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

3 ילדים נפצעו בהתפוצצות של פגז תאורה

(ע). בהתפוצצות פגז תאורה נפצעו ביום ד' בערב שלושה ילדים מאור יהודה, ליד פתח־תקוה.

המקרה אירע סמוך לשעה 6.30 בערב, ברחוב אסירי ציון 13 באור יהודה, שם שיחקו במרפסת ביתם שלושת האחים מצליח (12), ניסים (9), ושלמה (4), למשפחת הלאווי בפגז תאורה שמצאו. תוך כדי משחק החלו להכות בפטיש בפגז אשר התפוצץ ופצע את שלושת הילדים. הם הועברו לבית החולים תל השומר ולאחר שקיבלו טיפול רפואי שוחררו לביתם.

קונצרט בקאמפוס

(ע). התזמורת הפילהרמונית הישראלית ערכה אור ליום ו' קונצרט בסיסמת בהר את תכניתך בקמפוס הטכניון בחיפה, על מדרגות הספריה המרכזית.

לקונצרט, בניצוחו של שלום רונלי־ריקליס האזינו קרוב ל־3000 סטודנטים. הכניסה היתה חופשית.

הקונצרט היה חלק ממבצע תודעת בקמפוס אותו יזם המנהל המוסיקלי של הפילהרמונית, מר זובין מהטה.

באי הקונצרט קיבלו כרטיסים עם רשימה של 15 יצירות ששלוש מהן נבחרו על־ידי הסטודנטים באמצעות המחשב.

פימן בצאתו: ההפגנות העכירו מסע הצליינות

(ע). הפטריארך פימאן, ראש הכנסיה הרוסית, סיים אתמול ביקור־צליינות בישראל ויצא עם בני פמליתו במטוס אילושין 18 שהועמד לרשותו על ידי חב' התעופה הסובייטית אירופלוט.

הפטריארך הביע בהודעתו, לפני צאתו, את מורת־רוחו על כי נערכו הפגנות בקרבת מקום משכנה של המשלחת הדתית מבריה"מ „עד כדי העכרת עליתי לרגל ומסע הצליינות שלי לארץ הקודש".

אנשי פמליתו של הפטריארך ב־לווית הפטריארך בנדיקטוס הראשון מירושלים הגיעו לנמל התעופה עם פמליה גדולה של אנשי כמורה מן הכנסיה האורתודוכסית היוונית.

בחדר האישים החשובים בלוד קרא הפטריארך פימאן הודעה ברוסית אשר תורגמה ליוונית ולאחר מכן לאנגלית ובה נאמר:

„ב־8 הימים האחרונים ערכנו מסע צליינות בארץ הקודש ואת לאחר שבחרתי לפטריארך של הכנסיה ה־אורתודוכסית הרוסית. ביקרנו ב־מקומות הקדושים ובכנסיות הרוסיות. הקשרים עם הכנסיות הנוצריות מב־ביעים על אחוה אקומנית ומחזקים את קשרי הידידות ואת תפילותינו בארץ הקודש. התפללנו לאלוהים שישלים שלום בעולם ואחוה בין העמים. אנו מביעים תודה לכל אלה שגילו ענין בביקורנו כאן ובעלייתנו לרגל".

את השאלות שהוצגו לפימאן היס־בה הפטריארך לעתונות, המכהן כסגן המנהל של יחסי חוץ של הכנסיה הרוסית. איש כמורה זה הסביר, כי היה זה ביקור ביזנטין שבמהלכו היו לפטריארך ולבני פמליתו שיחות ידי־דותיות ובפגישות השונות היו גם דיונים על ענייני הרכוש הכנסייתי הרוסי בארץ.

הפטריארך פימאן, שמדבריו ניתן ל־הסיק, שהתרשם לטובה מביקורו כאן אמר, כי שום בקשה רשמית איננו נושא איתו מכאן.

אולם כאשר נערכה קבלת פנים למשלחתו „באו כמה אנשים שצעקו ומסרו משהו לידי קציני המשטרה. אך אינני יודע בדיוק מה רצו ממני. מאז בואי לנמל לוד, הצהרתי, שביקורי כאן הוא ביקור צליינות בלבד ועליה לרגל למקומות הקדושים. ההפגנה שנערכה ליד הכנסיה הרוסית היתה הפגנה פוליטית והדבר העכיר את מסע הצליינות שלי. ההפגנה לא היתה במקומה ולא היה מקום לקיימה במהלך ביקור הצליינות שלי בארץ הקודש".

נעצר חשוד בפריצה שבה נרצח השוטר שמואל ווייצמן

(ע). תושב שכונת שפירא, בן 24, נעצר כחשוד בהשתתפות ברצח רב השוטר שמואל וייצמן ז"ל.

המשטרה חושדת, כי זה הפורץ השני שהשתתף עם החשוד ברצח, חיים ביסים, בפריצה לבית מרינוב ברחוב הכאספים 8 בתל־אביב. בעקבות התפנית בחקירה, ישוחרר כנראה החשוד מאיר אולאי ללא ערבות.

החשוד נעצר בביתו בשכונת שפירא בתל־אביב. נודע כי הוא הובא למכון הפתולוגי באבו כביר שם בדקו רופא וגילה בראשו סימני מהלומות.

כזכור נאבק הפורץ השני עם שב־ניו של מר מרינוב לאחר שנמלט לדירתם ותוך כך נחבל בגופו — אך הצליח להמלט.

תאורו של החשוד עונה על התאור שבידי המשטרה האשר נמסר על־ידי אותם דיירים.

אתמול בערב נערך מסדר זהוי לחשוד זה במטה מחוז תל־אביב ר־השתתפו בו הנדים שנאבקו עם הפורץ השני.

כזכור, נעצר תחילה באותו החשד מאיר אולאי מרמלה וזאת בעקבות הודעתו של החשוד ברצח, חיים ביסים. ביסים המשיך וטען, כי שותפו למעשה הפשע היה אולאי. חרף העובדה שאולאי לא זוהה ב־מסדר זהוי, לא נמצאו בגופו סימני ההתכתשות ואף מכונת האמת קבעה, כי אמת בפיו — נעצר האיש לחקירה.

החוקרים סבורים עתה, כי ביסים הוליך אותם שולל במסרו את שמו של אולאי, כנראה מתוך מגמה לקום בו, מסיבה שטרם הובררה, ובד בבד לאפשר לשותפו האמיתי לטשטש את עקבותיו.

שני שלישים ממשפחות עולים מרובות ילדים נזקקו לשירות סוציאלי של הסוכנות

מאת מתי גולן סופר „הארץ"

66 אחוז מכלל משפחות העולים, בנות שש נפשות ויותר, היו בשנת 1971 בטיפול האגף לשירותים סוציאליים של מחלקת העליה והקליטה בסוכנות היהודית — מתברר מסקר מעקב שבעשה אודות קליטתן של משפחות מרובות ילדים שעלו לישראל בחודשים אפריל־יולי 1971. הסקר נערך על־ידי ראש אגף לשרותים סוציאליים בסוכנות גב' חנה אבי־דור.

מתוך סקר מתברר שרק 3.7 אחוזים מכלל המשפחות שנסקרו הועברו לטיפול שירותי הסעד, כיוון שאין מפרנס במשפחותיהן ואף אין סיכוי לשינוי בשלוש השנים הקרובות. שאר המשפחות נענו היטב לטיפול ולסיוע הכלכלי המשלים של האגף לשירותים סוציאליים ותוך מספר חודשים יוכלו להסתדר בכוחות עצמן.

רוב הילדים של 98 המשפחות שנזקקו לטיפול, פרט לילדים בגיל־תיים של שלוש משפחות, נקלטו היטב בבתי־הספר והתגברו על הקשיים הראשונים של שפה ותרות חברתית. כל המשפחות הזקוקות לטיפול אותרו על־ידי העובדים הסוציאליים של האגף תוך ששה שבועות מיום עלייתן לארץ.

שביתת מוניות במזרח ירושלים

(ע). — במזרח ירושלים התקיימה ביום ה' שביתה של כ־120 בעלי מוניות, בטענה שאין להם תחנות מסודרות ובמקומות החניה שלהם חונות מכוניות פרטיות באין המרוד האוסר זאת. השביתה התקיימה בשער שכם, שער הפרחים והתחנה המרכזית במזרח העיר.

מהעיריה נמסר כי ועדת התחבורה העירונית תתכנס כנראה ביום ו' כדי לדון בתביעת בעלי המוניות.

10 נפצעו בקטטה בשוק ב"ש

(ע). קטטת המונים פרצה אתמול לפני הצהרים בשוק הבדואי בבאר שבע בין שתי חמולות בדואיות ובה נפצעו 10 אנשים.

חמשה מהפצועים נזקקו לאשפוז בביה"ח והמשטרה עצרה לחקירה 15 מתנצים.

הקטטה פרצה בעקבות תקרית שהיתה בין שני נהגים בשל יהודית מקצועית. השנים — אחד מפלג אל עזיר והשני מפלג זברגה — נפגשו במקרה לפני כמה ימים ובהזדמנות זו אמר האחד לחברו כי הוא נהג גרוע. השני ירק בפניו של הפוגע בכבודו המקצועי, ומאחר שירקה מהווה עלבון חמור מאד בקרב הבדואים החליטו בני החמולה שלו להפרע מהחמולה השניה בהזדמנות הראשונה. הזדמנות זו באה כאשר נפגשו בשוק הבדואי בבאר שבע, וכאן התפתחה קטטה המונית בהשתתפות עשרות אנשים.

הניצים השתמשו בפגיונות, במקלות ובאבנים. המשטרה הגיעה למקום הפרידה בין שני המחנות.

האונ. העברית נגד הקמת מלון „היאט"

מאת סופר „הארץ"

הנהלת האוניברסיטה העברית פרסמה אתמול הודעה שבה היא מביעה התנגדות להקמת מלון היאט למרגלות הר הצופים ומסבירה. עם זאת, את הסכמתה להפריש קרקע מתחום קמפוס האוניברסיטה על הר הצופים להקמת המלון.

בהודעתה, כתגובה על הכרזות שר התיירות משה קול, שהזכיר כי האוניברסיטה נאותה לוותר על חלקת קרקע לשם הקמת מלון, נאמר כי נכונות עקרונית זו אין פירושה השלמה עם כל מבנה מלון האמור לקום על ההר. האוניברסיטה סבורה כי כללים אסתטיים המחייבים שיחולו עליה בעיצוב דמותו של הקמפוס החדש על הר הצופים חייבים לחול גם על המלון המיועד לקום בחלקה עליה ויתרה.

ל"ע: יש לזרז הסכמי שכר בענף המתכת

יש ליזום ללא שהות משא־ומתן למען חתימת הסכמי־שכר החדשים בענף המתכת ולזרז ככל־האפשר את סיומו. יש לחתור לבסס את הסכם השכר הארצי בענף המתכת על החלטות מרכז הסתדרות פועלי המתכת מה־ב במארס השנה — החליטה המזכירות הארצית של עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה של תנועת העבודה הליברלית (ל"ע) בישיבתה אור ליום ה' בתל־אביב.

כן נאמר בהחלטה כי, מזכירות הארצית של פועלי המתכת של ל"ע סבורה שהמשא ומתן חייב להתנהל ראשית כל בין המוסדות הארציים של הסתדרות פועלי המתכת לבין נציגי התאחדות התעשיינים ורק אחר כך יש להעביר ההסכם הארצי לתחומי האגודות המקומיות.

זיידל: החלטת המערך להעלות מסים עירוניים — בעלת השלכות חמורות

„החלטת מוסדות המערך בדבר העלאת המסים העירוניים יהיו השלכות חמורות מאד על המצב הרגוע יחסית השורר עתה ביחסי העבודה" — אמר אתמול מר הלל זיידל, יו"ר הועדה המרכזית של תנועת העבודה הליברלית (ל"ע).

כאשר ניתן שכר מיוחד לעובדי דין בסך מאות אלפי לירות מקופת המדינה, לא יפלא כי יש צורך לגבות למהרת את הכספים לכך מציבור העובדים, שנדרש בו בזמן להתאפק בדרישותיו להוספת שכר", ציין מר זיידל.

„מוסדות המערך הרסו עם קבלת החלטה בדבר העלאת המסים העירוניים, את משולש הציבות שבין השכר, המחירים והמסים. התוצאה הישירה בכך עלולה להיות ערעור מוחלט של יחסי העבודה ופריצה בלתי מרוסנת של שביתות" — הדגיש.

ח"כ יוסף תמיר: לקול יש נמוקים מוזרים להקמת מלון היאט

נסיונו של שר התיירות להצדיק את הקמת מלון היאט על הר הצופים בנימוק שעיסקת רכישת הקרקע אושרה על־ידי האוניברסיטה הוא דבר מוזר ביותר, קבע ח"כ י. תמיר, יו"ר ועדת הכנסת לאיכות הסביבה, בדברו אתמול באסיפת הסברה של המפלגה הליברלית.

מר תמיר תקף את משרד התיירות על כי בלהט העשיה והפתוח המהירים הוא זונח את התכנון הכלכלי והסביבתי. „למשרד התיירות אין תכנית־אב לפיתוח, לא לגבי ירושלים ולא במסגרת כלל ארצית" — קבע מר תמיר.

תיקון

דובר אל־על א. שרמן, בהתיחסו לידיעה („הארץ", 24.5) על טיסת אל־על לניו־יורק שעוכבה בלוד ובלונדון — מבהיר: הנוסע שהביע רצונו לרדת ממטוס הג'אמבו לא היה ערבי ישראלי כפי שנמסר על־ידי עתו"ם, אלא יהודי אמריקאי בשם י. גורדון. המטוס עוכב בלוד שעה ד־מעה, לצורך פריקת המזוודות וחמישים דקות בלונדון לצורך איתור נוסע אחר, ולא כפי שנמסר בטעות כאילו עוכב המטוס ארבע שעות בשני נמלי התעופה.

אבן פינה לעיירה בדואית שניה בנגב

(ע). בטכס רב משתתפים הונחה אתמול בצהרים אבן פינה ל־40 הבתים הראשונים של העיירה הבדואית השניה בארץ. העיירה הבדואית הראשונה היא תל־שבע. העיירה החדשה נבנית בשטח השבט אל הוזייל, מזרחית לקיבוץ שובל.

הטכס נערך במעמד היועץ לענייני ערבים לראש הממשלה, מר ש. טולידאנו, נציגי משרדי ממשלה אחרים ונציגי ההסתדרות, נציגי צה"ל והמשטרה, המועצה האזורית בני שמעון, משלחות הקיבוצים שבסביבה, ראש עיריית באר־שבע, שייכים ונכבדים בדואים, וקרואים רבים.

מר עקיבא פיינשטיין, הממונה על ענייני השיכון למיעוטים במשרד השיכון, אמר כי נעשות הכנות להגדיל את מספר יחידות הדיור ל־100.

המרכז האזורי יוקם בעיירה, אשר תאוכלס בשלב ראשון על ידי פלג אל עובדה, של שבט אל הוזייל, יכלול 4 חנויות, גן ילדים, מרפאות, מועדון נוער, בית קפה ושתי מרפאות. כן יוקם מסגד. הבתים נבנים על ידי קבלן מחברון, שזכה במכרז.

שוחררה ספינה מצרית שחדרה למימי ישראל

(ע). הספינה המצרית, שנעצרה ביום ד' לאחר שחדרה למימי החופים של ישראל — שוחררה אתמול אחה"צ על־ידי משטרת מרחב חיפה.

הספינה פאנר סכנדריה (מגדלור אלכסנדריה), הנניפה דגל מצרי, חדרה למימי ישראל כאשר היתה בדרכה מפמגוסטה שבקפריסין לנמל ביירות שבלבנון. היתה זו הפעם השניה תוך חודש שספינה זו נכנסה למימי ישראל. היא נעצרה על ידי סיור של חיל הים במימי החופים של ישראל בצפון הארץ והובאה למימי מפרץ חיפה עם מטענה וששת אנשי צוותה. אנשי הצוות ובראשם רב החובל, מוחמד עבדול עזיז באדבם, כבן 40, שוחררו לפני כחודש ממעצר דומה בישראל, לאחר מקרה קודם של חדירת ספינתם למימינו. רב החובל בדק הכלם כן הועבר שתוך חודש ימים נעצרה ספינתו פעמיים בישראל בשל ניווט כושל. הוא טען כי מצפן האניה אינו פועל כהלכה ובשל כך שטה ספינתו שלא בנתיב הישר שהועיד לה.

שאילתא על ההטבות לזנבר

ח"כ אורי אבנרי (העולם הזה) הגיש שאילתא לשר האוצר בעקבות הפרסומים הבירורים על המענקים והתגמולים שניתנו לנגיד בנק ישראל מר משה זנבר, ח"כ אבנרי שואל כמה שנים עבד מר זנבר בבנק לפיתוח התעשיה, מה היתה משכורתו שם, האילו הטבות אחרות מכל סוג שהוא ניתנו למר זנבר נוסף למשכורתו בשעת עבודתו ואחריה?

ח"כ ש. ארליך: הממשלה אשמה בגרימת אינפלציה

„ראש הממשלה ושר־האוצר העדיפו אינטרסים מפלגתיים ומקצועיים צרים על פני אינטרסים ממלכתיים משקיים, כשכפו על התעשיינים בענף השימורים להסכים להעלאות הבטחות חריגה רצינית בהסכם המסגרת. בכך פתחו פתח להתדרדרות כללית ביחסי העבודה בתעשיה ובמשק כולו" — קבע יו"ר הנהלת המפלגה הליברלית וחבר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ שמחה ארליך, בהופעתו אמש במפגש החודשי של מועדון דור ההמשך, שליד התאחדות התעשיינים בתל־אביב.

מר ארליך האשים את הממשלה בבזבוז כספים שלא לצורך ובגרימת האינפלציה.

סלינה אלפנדרי בקונצרט משודר

קונצרט של זמרת הסופרן סלינה אלפנדרי ישודר במוצאי־שבת (27.5) בשעה 21.35 בגל א' של קול ישראל. התוכניה כוללת שירים איטלקיים, ספרדיים ואמריקאיים. מלווה בפסנתר רחל אנבבך אוליבר.

סטודיו ...

הקיץ עם סנדלי הרשת האיטלקיים מתוצרת המזרח הרחוק

להשיג בחנויות המובחרות
היבואן: יוסף טוינה בע"מ
רח' ברזילי 5 תל־אביב
טל' 611615

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה למדעי המחשב | המדור ללימודי חוץ

מודיעים על:

סמינר קיץ בין לאומי במחשבים

בנושא:

תאוריה של שיטות חישוב
THEORY OF COMPUTATIONAL METHODS

ההרצאות תנתנה בשפה האנגלית ע"י מרצים מהארץ ומחו"ל

הסמינר יערך בקרית הטכניון בחיפה מיום ב' 10 יולי עד יום ד' 19 יולי 1972.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למדור ללימודי חוץ חיפה, ת"ד 4959, טל. 661151, 667818.

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל
סניף ירושלים

מקיימת דיון ביום שני, 29 במאי, בשעה 8.30 בערב

בנושא:

ויסות הבניה הציבורית והשלכותיה

בהשתתפות:

מר ארנון גפני — הממונה על התקציבים — משרד האוצר
מר יוסף שרון — מנכ"ל משרד השכון
אינג' הלל פפרמן
אדר' ישראל לויט
אינג' צבי קנטרובסקי

קהל המהנדסים והאדריכלים מוזמן

במלאות שנה לפטירתו של הנדבן ומבוני ת"א

אנג'ל ח. קרסו ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט"ו סיון תשל"ב, 28.5.72 בשעה 17.30 „באהל פילוסוף", בית שאלתיאל, רח' לווינסקי 82, ת"א.

עליה לקברו ביום ראשון בשעה 09.15. תחבורה לבית העלמין בקרית שאול מבית הכנסת „אליהו הנביא", בשעה 08.30.

משפחות: קרסו, רקנאטי, ספורטה
וועד אגודת בית אבות רקנאטי

יקירנו אהובנו

אריה מריאן

איננו

ההלויה תצא היום בשעה 1.30 אחה"צ מביה"ח תל־השומר, לבית העלמין החדש ברמת־השרון, (כביש גהה).

המשפחה המתאבלת
נא להמנע מביקורי תנחומים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

חנה ארגוב (מרגובסקי) ז"ל

לבית קוטלר

הלויה תצא היום, יום שישי י"ג סיון 26.5 בשעה 10.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה לבית העלמין בחולון

המשפחה האבלה
נא להמנע מבקורי תנחומים

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו הבלתי נשכח

אליהו נובק ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
ביום ראשון, ט"ו בסיון תשל"ב, 28.5.1972, בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
תחבורה מיוחדת תעמוד לרשות הבאים מבית המנוח ברח' סמילנסקי 13, בשעה 3.15 אחה"צ.

אשתו: שרה נובק
אחותו: פרומה הפנר
גיסנו ודודנו
המשפחה בארץ ובחו"ל

אנו מודיעים בצער כי

מרדכי (מוריס) וולדמן

משיקאגו, חבר הפארבאנד
נפטר ביום ד', 24 במאי

ההלויה תצא היום, יום ו', 26 במאי, בשעה 10.30 בבוקר מבית המלין, רחוב ויצמן 30, ת"א, אל בית הקברות בהרצליה.

חברים ידידים מתבקשים ללוות את המנוח בדרכו האחרונה. אוטובוס יחכה למלווים ליד בית המלין.

המשפחה

במלאת שנתיים לנפול בננו ואחינו האהוב והבלתי נשכח

סג"מ דניאל דנציגר ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
ביום א', ט"ו בסיון תשל"ב, 28.5.72, בשעה 4.30 אחה"צ בחלקה הצבאית בקרית־שאול.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו היקרה

שינדל גולדשטיין ז"ל

אלמנתו של ג'ק גולדשטיין ז"ל
בת ר' יהושע שטיינברג ז"ל
שנפטרה בשיבה טובה ביוהנסבורג

המשפחות המתאבלות:
גולדשטיין,
שרוג,
מורגנשטרן

הלויה תתקיים בבית העלמין בנחלת־יצחק.
על מועד ההלויה נא להתקשר בערב טלפון 259023.

במלאת שנה לפטירת

מרדכי ברא"ז ז"ל
טוטי

נעלה לקברו ביום ראשון ט"ו בסיון תשל"ב 28.5.72 בשעה 16.00. מתאספים בכניסה לבית העלמין סגולה, פתח־תקוה.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה הפתאומית של עטרת משפחתנו אמנו, סבתנו, אחותנו ודודתנו היקרה

מרת חדוה זבידה ז"ל

בת שלמה אירני ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, י"ג בסיון תשל"ב, 26.5.1972, בשעה 11.00 לפנה"צ מביה"ח רוטשילד, חיפה, לבית העלמין החדש ליד כפר סמיר

אוטובוס כיוה"ר ייצא בשעה 10.30 מרחוב הרצליה 36 חיפה, ליד דירת המנוחה

נא להמנע מביקורי תנחומים
המשפחה המתאבלת

משתתפים בצערו של

רב פקד מאיר הירשג

במות עליו

אמו ז"ל

המגפר בע"מ

טקס גילוי מצבה על קברו של יקירנו

חיים בן יצחק גולדברג ז"ל

האזכרה תתקיים ביום שני ה־29.5.72 בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה המתאבלת

לגבריאל מורל

אתך באבלך
במות רעיתך

מרגלית ז"ל

תכנון המים לישראל בע"מ
ההנהלה והעובדים

לרס"נ מיד זיגפריד

במות

אביך ז"ל

משתתפים בצערך

מפקד החיל ופיקודיו

ליואב עופר

אתך באבלך במות

אמך

חבריך לעבודה במשרד הבטחון

לוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

קבלנים מציעים

● אהים דרוי בונים בחולון דירות פאר בנות 3, 3½ חדרים לפנות: סוקולוב 55.

● "אלטון", חברה לבנין, רמת השקמה בנה 7 בנוי מגדל ...

● בהרצליה ... דירה פאר ...

תורנות בתי מרקחת

● אברמסקי, אלנבי 42, פלי ...
● שבת: פינסקר, ...
● תל־אביב: ...

תורנויות בתי חולים

● היום: דונולו.
● שבת: איכילוב.

הודעות

● למוזיאון ארץ ישראל — ...

דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

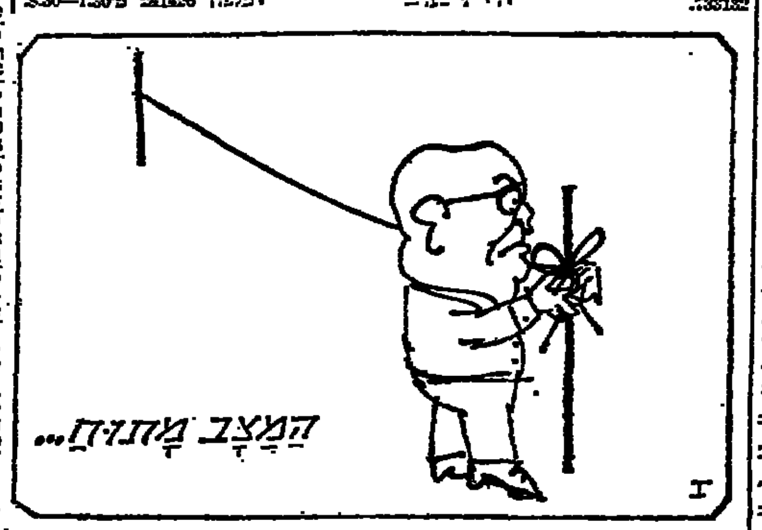

● בברכו רמתהדרון 3 ק"ב 70,600 ...

● למכירה דירה 3 חדרים ...

● בירושלים דירת 2 חדרים למכירה פינוי מיידי ...

● ברמתגן דירת 2½ חדרים ...

● דירה למכירה בת 2½ חדרים ...

2-2½ חדרים

● ברמתגן, 2 ק"ק, יפה, 3 כיווני אוויר, ארונות ...

● בהדרכנות ברמתגן, 2 גדולים + ארונות ...

1-1½ חדרים

● דירת חדר + רוך השקל ...

● לשכון בבלי, דירה יפה ...

● בגבעתיים דירת חדר וחצי והול מואר ...

● למכירה 1½ חדר, 67,000 ...

דירות בשכר חודשי

● להשכרה לנבונים דירת 3 פאר, מרוהטת קומפלט, צפון ת"א, סביבה אקסקלוסיבית. 260717

● דירה 2 חדרים + ...

● דירה 2½ חדרים בבנין ...

● להשכיר דירת קרקע, חדר ...

חדרים מרוהטים

● חדר בתוך דירה להשכיר בסביבת עירית ת"א 266483

● בצפון ת"א, חדר מרוהט גדול, טלפון 345945

● בשכ"ה, ברמתגן, חדר מרוהט ...

● חדר מרוהט בצפון תל אביב ...

דירות מרוהטות

● קוטג' 3 חדרים מרוהט להשכרה ל־10 חודשים בחולון. 530313

● בשכ"ה דירה מרוהטת בת 3 חדרים בצפון תל־אביב ל־חודשים יולי, אוגוסט ...

● בחולון דרושה לזוג מי־ הו"ל 3 מרוהטת קומפלט ל־ שנה ...

● ליד מלון שרתון דירה מרוהטת בת החדר ...

● ברמתגן דירת 2 חדרים מרוהטת יפה + טלפון ב־ 300 ל"י. 223944

● להשכרה מיידית דירת 3 חדרים + פ"א מרוהטת קומפלט לשנה ויותר ... 844290

● דירה 2, מרוהטת מיידי, גורדון 59, ליבטר 247154

● בראשון לציון, דירה 3 חדרים, בנויה מיידית ל"ב 346658

● בהרצליה 3 חדרים, ...

● בבת ים דירה 2½ חדרים ...

● ברמת גן 3½ חדרים ...

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה, יום ו' 75 אגורות לשורה

● להשכיר דירה מרוהטת 5 חדרים וטלפון ע"י כבר דיזנגוף. לפנות לטלפון בי עבודה 612352, 613947 בי בית 658850.

● בהרצליה פיתוח בית 3½ מרוהט + גינה לשנה. ב' בית — 841465.

● 3 חדרים מרוהטת קומפלט + טלפון כאוגוסט לשני חיים. ע"י נורדוי לטלפי פ"ב בערב 338383.

● דירת 2½ חדרים אחרי שיפוץ כללי וצבע (ללא מתווכים) הבילויים 137 ק"ג, רמת גן, טישלר.

● 2½ מרוהטת + טלפון ק"ב וייצמן, שכ"ח 650 — כל היום 448250, 446594 — בבוקר 441082.

● בבני ברק 3 חדרים כרך המים + טלפון + גז + פריג'ידר. טלפון 789171.

● ברמת גן בארלוזורוב 2½ חדרים + רהיטים קומפלט + טלפון 550, 734451.

● דירת 3 חדרים מרוהטת ומבוזת במרכז ת"א מוגרבי ע"י חיים רח' נס ציונה ב' שכ"ה. טלפון 338456.

● 2 חדרים מרוהטים פרי ג'ידר + גז. גבעת רמב"ם רחוב נגבה 5, אלמסי. טיום ראשון ושלישי מ־7—8.

● דירת 2 חדרים מרוהטים + טלפון ליד קולנוע "צפון" 450, 258820, 232305.

● בבתים דירה מרוהטת 2½ חדרים + 3 מרפסות + 3 כווני אויר + טלפון 576349.

● דירה חדשה בת 3 חדרים בראשל"צ להשכרה לשנתיים באוגוסט כנסקי טלפון — 18.00 אחרי 053-25083.

● להשכיר בשכ"ח דירה של 2 חדרים מרוהטים ברח' יבל תל־אביב לפנות טל' 25483.

● 3 חדרים מרוהטים להש־כרה במרכז בתיים עם טלפון הרצליה טלפון 801178 בערב.

● דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט פריג'ידר, גז וטל' פון 50349.

● דירת בת 2½ חדרים מ־רוהטת, פרטים בטל' 789557.

● דירת 1½ מרוהטת קומ־פלט + טלפון בצפון ת"א. 15.00—8.00 מ־52581.

● 4 חדרים מרוהטים יפה בצפון ת"א לשנה/שנתיים + פ"א + טלפון + טלויזיה. סביבה מצויינת ושקטה מר אה פתוח 445551 מ־8.00—7.00 ומ־14.00—21.00.

● 3 חדרים מרוהטים קומ־פלט + טלפון הניה ליים לומס. 326547, ובערב 261808.

● לשנה ויותר 3½ רהוט הדש + מזגנים 231800 + שבת.

● ברמת־אביב 3 חדרים מ־רוהטת + טלפון כניסה מיידית. 764827.

● 8 חדרים, רחוב הרצוג בגבעתיים ק.ב. מעלית, חניה פרטית, טלפון. מכונת כביסה החל מ־15 יוני לשנה/שנתיים 8.00—16.00 832597.

● ברכת השרון להשכיר ל־1—3 שנים 15 כיווני בית 5 חדרים, טלפון ריהוט מלא. טלפון 053-71459.

● הזדמנות! דירת גג 3 חדרים צפון תל אביב, טלפון מזגן, ריהוט מלא מתאים גם למשפחה לשנת כיולי 248040 בערב.

● ברמת אביב 3 מרוהטים בר"כ קומה ל־5 חדרים מ־413474, 419512, 5.7.72.

● ברמה אביב 3 מרוהטים עם טלפון 500 לחודש — 413474, 419512.

● לתיירים דירה מרוהטת להשכיר (למבוגרים בלבד) לחודשים יולי אוגוסט 1000 ל"י לחודש רמת גן טלפון 760422.

● ביהודה המכבי 10%, ת"א 3 חדרים קומה ד' מרוהטת כללית ומלאה. להתקשר מ־9.00 עד 12.00 בבוקר טלפון 832560 נאוה, פרט ליום שבת.

● בחולון 2½ מרוהטת קומ־פלט פ"א כניסה מיידית — 544574.

● בהזדמנות 3 דקורטיביים ומבוגרים, מזמנים כמטים, בהגאל דוד המלך 24 בני ברק גבול ר"ג.

● להשכיר לקייטנים דירת 3 חדרים מרוהטת מיוני, רח' הרב ברלין ירושלים טלפון 941326.

● בגבעתיים מרוהטת 2½ + טלפון מיידית!!! רח' לכיש 9, ע"י הל"ת מ־4.00—6.00 לינגו.

● ברמת אביב דירת 3½ מקסימה עם רהוט יפה טל' פון, כניסה מיידית. 414450.

● דירת 2 חדרים מרוהטת + טלפון ברמת־גן רחוב אר לוזורוב טלפון 734568.

● לכניסה מיידית בצפון ת"א דירה מרוהטת + טל' פון 2 חדרים הול, מרפסות, בשבת 30.

● ברמת גן דירת 5 מפוארת מרוהטת קומפלט + טלפון 160 מ"ר 1100 לחודש — 730216, 832566.

● וילה באופקה להשכרה 5 חדרים מרוהטים. טלפון — השקה. טל' 023-52974.

● להשכרה 2½ חדרים וט' לפון בגבעתיים טלפון — 726452, 438753, 438694.

● להשכרה מיידית, דירת 3 חדרים מרוהטת בבני ברק באר שבע. טלפון 057-39935 בין השעות 7—10 בערב.

● פרטר 2½ מרוהט + טל' פון, ת"א שולמית 6, נולד, בית להתקשר: 229062 מ־18.00—15.00.

● בהרצליה 3 חדרים, בבית ה"ד, סביבה שקטה ופרט. יות, לטלפון 801294.

● מחפש שותפה לדירת 3 בהלבדטי קומה א' — 250.

● 2 חדרים + הול מרוהט + טלפון קולנוע "שבים" טל' 14887.

● 3 חדרים מרוהטים + פ"א ברמת־גן, טלפון 631243 מ־17.00—20.00.

● 2 חדרים ברמת־גן מרוה' טים — 320 טלפון: 234428.

● דירת 1½ מרוהטת + טל' בשרוניה הן גם לתקופה קצרה 412910.

● 2 והול בשכ"ח, רחוב גד' זיטוב 10, קרית שלום, טל' 13.

● להשכיר בתחתונות בבי' בת יפה שלושה חדרים מרוה' טים + פ"א וטלפון להתק' שר 50032.

● בראשון לציון להשכרה 3 חדרים מרוהטת + טלפון או ריקה 041038.

● דירת 2½ חדרים לזוג בגבעתיים. טלפון 26168 אחה"צ.

● 3 חדרים מרוהטת, טלפון, מעלית, הסקה, וכו' לשנה או בחוץ. טל' 023074 או 244213.

ביקוש דירות

● דירתך שווה הרבה יותר אם תשכירה למסרת משר־דים. אל תהסס, צלצל אלינו עוד היום ונשמח להעריך את דירתך בהתאם למחירה הג־בוה ביותר. לקוחותינו בעלי ערבויות מצויינות מחכים לדירתך! אנגלו כנסון. תל אביב, רח' פרישמן 14, טל 242342/3, 249376.

● דרושות דירות בדמ"ב, ב־שכ"ח ולקניה, בתל־אביב ו־בכל הסביבה. "לעס" ת"א, מקוה־ישראל 8, 612525.

● היש לך וילה בת 2 או 3 חדרי שינה על דונם או שני דונם אדמה, באזור טוב בהרצליה פיתוח? לנו יש קונה רציני עבודה: אנגלו־סכסון הרצליה פיתוח, טל. 930251.

● דרושה דירה בת 1—1½ חדר, בסביבות יפו ת"א — נחלת בנימין, ברמי מפתח. לפנות 55263 למסרת קונפ־ציה.

● דרושה בשכ"ח דירת 2 או 2½ מרוהטת + טלפון בצפון ת"א סביבת "כס־מל" ערבויות בנקאיות ללא מתווכים טל 444690 — 621814.

● דירתך שווה הרבה יותר אם תשכירה למסרת משר־דים. אל תהסס, צלצל אלי־נו עוד היום ונשמח להעריך את דירתך בהתאם למחירה הגבוה ביותר. לקוחותינו בעלי ערבויות מצויינות מחכים לדירתך! אנגלו־סכסון, ת"א, רח' פרישמן 14, טל. 242342/3 249376.

● מחפשים דחוף לקנות עבור לקוחותינו דירות בנות 2½ — 2 בת"א והסביבה מר מהירים בכיוון, ויילנר תר הד 320, 03-446294.

● מעוניינים בדירת 2—1½ בדמ"ב בירואליתו והסביבה. טל. 248055.

● דרושה באופן דחוף לקנות חדר: בית גדול של 5—4 חד־רים ברמתחו, סביון או תל־אביב והסביבה טל. 419627 — בלי מתווכים.

● זוג מעוניין לשכור דירה באפריל לאוגוסט 053-25630 או צפון מעון אשקלון הדר 32.

● דרושות דירות/וילות בכל הגדלים בת"א והסביבות לקניה מידית. פנה לנתיותר "יוניטד פלט" 245636.

● דרושות דירות בכל גודל ריקות ומרוהטות עבור תיי־רים לתקופות קצרות וארו־כות עד שנה. פנה לנתיותר "יוניטד פלט" 224732.

משרדים

● להשכרה שטח חדרים גדו־לים לכל תעשיות, למשרדים. רח' נחמני 57 ת"א. טלפון 557553, 562805.

● 2½ + טלפון קומת קר־קע בצפון לטלפון 288171.

● למכירה 5 חדרים ואולם כניסה קומה א' בבנין חדש יוקרתי ברח' מזא"ה מתאים במיוחד לעו"ד או רופא — ת.ד. 39240 ת"א.

● דרוש בשכ"ח או בדמ"ב משרד 7—6 חדרים בצפון (סביבות אבן־גבירול) טל' 615689.

● חברה רצינית מעונינת במשרד בשכ"ח 3 חדרים ל־תקופה ארוכה. לפנות 227032.

● בשכ"ח משרד 4 חדרים (אפשרי כל חדר לחוד) ליד גמנסיה הרצליה טלפון — 17.00 מ־226550.

● בשכ"ח בפרישמן — דיזנ־גוף, משרדים מ־4 עד 20 חדרים. טלפון 248157-8 ב־שעות 14—8.

● למכירת לכבר המדינה מרתף מסחרי, מתאים להצג־נות ומשרדים, בשטח 65—130 מ"ר. לפנות לברשפר, אבן גבירול 100 ת"א, בש־עות: 8—1; 4—7.

● בשכ"ח בתחנה המרכזית בתל אביב משרד מפואר בקו"א 50 מ"ר + ארונות קיר + טלפון, פריג'ידר, אמבטיה ועוד. עם אפשרות לשטח נוסף טלפון 33188.

● אולם 94 מ"ר להשכרה בדמ"ב בת"א, רח' יונה הנ־ביא 42 (פינת אלנבי) ליחי־קנר בשעות 13—9, 19—16. טלפון 58530.

● למכירה אולם 235 מ"ר בגבעתיים. טלפון 785738 — בין השעות 8—5 אחה"צ.

● למכירה אולם 50 מ"ר ב־מרכז מתאים למחסן, בית מלאכה, בתחנה המרכזית ב־תל־אביב. בפרטים לפנות — 35515.

● בשכ"ח אולם 165 מ' — מעלית וכוח ברח' בן־אביב־יור פרטים 261556.

● בשכ"ח אולם תעשייתי — 300—250 מ"ר + בת. הנות החזית + טלפון + מחסן וחצר לחניה, ברח' הנרי"א, בתחנה מרכזית, טל. 930119.

● למכירה אולם 70 מ"ר בעבר פ"א, בדיזנגוף בית חרש מתאים למשרד ועסק לפנות טל 264555, 31281 ת"א.

● בשכ"ח לדיזנגוף — פרי־שמן חנות 170 מ"ר עם אפ־שרות 100 מ"ר נוספים בעל החנות, טל. 248157-8 בש־עות 14—8.

● למכירה חנות 80 ממ"ר 9 מ' חזית ברחוב שמספר 65 פתח־תקוה. לעבודה — 757053.

● להשכרה או למכירה אימליו עם ציוד הויש אר־לת 30 חולון. לפנות טלפון: 850465 מ"ר 19—.

● ברמת השרון חנות בש־כ"ח 22 ממ"ר + גלריה 200 לחודש 780600, פרט לשבת.

● להשכיר בבתיים חנות 25 מ"ר — יכול לשמש גם ל מחסן — למשרד מאחורי מג־דל נהום, טל 267552.

● בשכ"ח חנות מרכזית + 2 חלונות ראווה ברחוב נחלת בנימין מאחורי דואר אלנבי 14.30—16.30, ה—9 223479.

● בשכ"ח חנות ברמת־גן 30 מ"ר מתאים גם למחסן — בשבת 750624.

● ברמ"ב חנות ונלריה במ־קום מרכזי בתל־אביב. טל. 759180.

● ברחובות למכירה חנות כלות וירקות מסודרת. מר נסה מובטחת לשתי משפחות לברור פרטים, טלפון 952826 אחרי השעה 16.00.

● בשכ"ח חנות יפה 30 ממ"ר + טלפון + גלריה 16 ממ"ר ברח' שלמה 128 טלפון 56611.

● מחפש סוכן בעל נסיון למ־כירת הלבשת נשים (קונפ־ציית שמלות וכו') לטלפון — 02-220047.

● מספרה להשכרה בשכ"ח ברמת השרון טל. 53387 ב־שעות 15—8.

● מספרה עם קליינטורה מו בת למכירה מסיבות מחלה כל. 471607 מ־17—7.

● למכירה חנות מרכזית ב־קונפקציה בחולון, 42 כמ"ר. לקוחות קבועים. טל. 840550.

● חנות ברמ"ב במקום מצוין בת"א 28.000 גם 289839 בשבת.

● בהרצליה בדמי מפתח מספרה גדולה בעלת מוניטין והכנסה גבוה 250,000 ל"י פרטים "ירב" רח' נורדאו הרצליה ב'.

● יצרנים וסוחרים! הפנו הצעותיכם לאלפי זוגות הי־עוברים לחינשא. ש.פ.כ. ת.ד 6190 תל־אביב טל' 444050.

● כוכנות אנגלו כסנון. תל אביב רח' פרישמן 14, טל 249376 242342/8 מחפשת ב־מיבנים תעשייתיים בתל־אביב ובסביבותיה להשכרה ולמכי־רה.

● למסירה ברמ"ב חנות — רחוב נדרה 28, תל אביב, מילס בר. מול קופת חולים אלנבי.

● למכירה מסיבות אישיות חנות מבוססת לתמרוקים ד תופרי נקוי, במרכז בתים. 851901 בערב.

● מחפש שותף למכונת ביוב פרנסה טובה טלפון 936180.

● למכירה סלון לתסרוקות במרכז רמת גן טל' 728872 יצחקי.

● למכירה (מסיבות משפח־תיות) עסק—חנות גדולה עם גלריה ומחסן בבית דר מנו — ת"א. לפנות בשעות הבוקר טלפון 56032.

● תוך דירות חנויות ועס־קים טל 824650.

● מסעדת פועלים למכירה בהזדמנות לרגל נסיעה פר נסה בטוחה. טל. 823887.

● לרגל חיסול למכירה כל הכלים למסגרות כללית (לא מוכרים כלים בודדים). טל' 917169 בשעות העבודה.

● למכירה אקספרדוס ומ־כונות הלחמה לשקיות פר ליאתילן בציור או כעבעק 968698.

● ברמ"ב מזנון מבוסס הב־נסה טובה, מרכז מסחרי 57 תל־אביב.

● למכירה בהזדמנות מבטחה לניקוי יבש טל. 781462 מר רם כץ.

● למכירה מיידית חנות "אתא", בלה נורדיה 70 ב־מסג' 33595.

מחסנים

● מחסן בגג 3 חצר גדו־לה להשכרה בסביבות יתחנה המרכזית 443404.

● 4 התיכות רולבגר (רולסס) בגודל 2.50 מ כל אחד ועגלה בגדל 2.25X0.90 — טלפון 08-738244.

● בהזדמנות מחסן ברחוב ה־ירקון ליהתקשר טל' 222507.

בתי מלאכה

● להשכיר בשכ"ח בית מלא־כה פעיל 700 מ"ר ליד תל־אביב עם מכונות משוכללות וחוג לקוחות נבבר לטלפון 614500.

ביקוש עבודה

● בעל חנות גדולה ברחוב ה־ראשי בבאר־שבע + טלפון + מכונות בעל קקרים בסביבת מעוניין בסוכנות כלשהי נא לטלפון 923770.

● רוח קבלני גם בשכ"ל בהשקעה קטנה מ־5,000 ל"י ומעלה תוכל להשתתף ב־מרויטם בית ורווחים. פר־טים: סלמה ת.ד. 2197 ר"ג.

● מתרגם אקדמאי מקבל חר מר לתרגום גרמנית — אנג־לית — עברית תל־אביב 226725.

● ספרית מנוסה לתסרוקות לצבע מעונינת בחצי יום עבודה בבוקר בתל־אביב טל 782643.

● רופאת שיניים מרוסיה מח־פשת עבודה כעוזרת לרופא שיניים או עבודה מתאימה אחרת לפנות ת.ד 505 פ"ת — עבור מסמטולוג.

● בעל פולקסוגן קבינה כפולה מעוניין בכל עבודה משתלמת או עבודה חלקית. להתקשר 743829.

● איש ארגון מעולה, יחסי ציבור, שפות, דינמי, מעוניין בתפקיד בעל אתגר. הצעות רציניות בלבד. בציון היכר המוצע, אל: ת"ד 16535 ת"א.

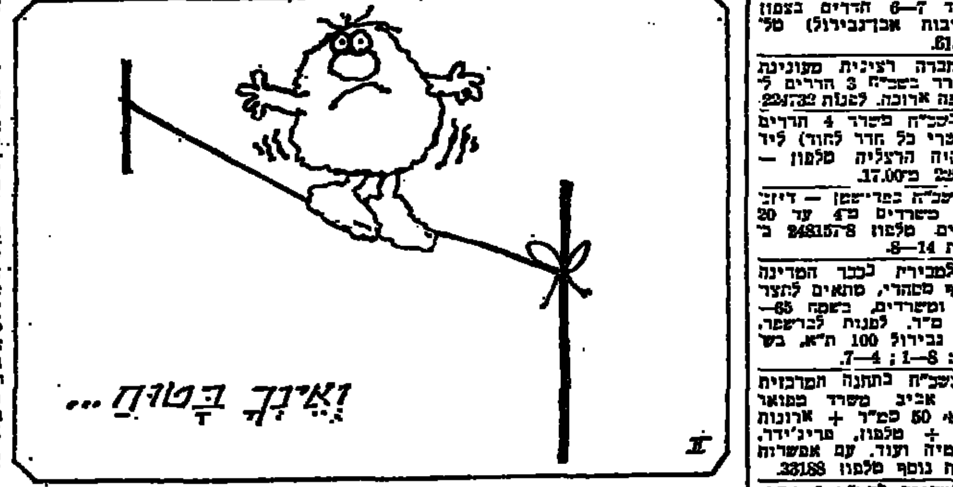

הכשרה לעבודה

● קורסים חדשים נפתחים: פקידות, ומזכירות, ניקוד וב.ב. כתיבה במכונה, הנה־לת חשבונות בהשלומים קט־נים, תעודות ועזרה בעבודה. "טרוסל", היא. אלנבי 140.

הצעות עבודה

● דרושה תופרות מנוסות לעבודת זינגר. אוברלוק, לד להתאימה. לפנות ל"פרידר", ת"א. טל. 826589.

● מתפרה דרושה למשרד אדריכלים לעבודה ב' לתפור שטיחים.

עסקים

● למכירה בהזדמנות אטלין עם ציוד חדש במרכז חולון להתקשר 858051.

חנויות

● ברמת השרון במרכז: — ברחוב סוקולוב 68, למכירה חנות בשלבי בניה.

מגרשים

● מעוניין להחליף מגרש להשקעה בראשל"צ + סוך בנים תמורה מגרש לבנית וילה ברמת השרון.

אולמות

● בשכ"ח אולם בגודל 30 מ"ר במאזן 21 ויצמן — מתאים לכל דבר פרטים ב־מקום.

השקעות ומשכנתאות

● בהזדמנות חדר בסביבות רח' צלנוב ת"א. טלפון —

● ביואיק 1961 „ריבולי מכוניות" חניון אילון — (ע"י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137.

● אס.בי.אי. מבורם מכור רת יפה, 1961, 226731 בשעות 16.00—19.00.

● קאאצ 1968 במצב מצויין, מסם לשנה, 15.500 ל"י. שישי שבה כימי השבוע אחרי 19.00 פו־לר, רח' לסין 16 פינת הרצ"ב חולון.

● סימקה 1000, 1963, ממש לת בהלכה, 118.000 ק"מ. לאחר שיפוצים ומסם.

● דופין 58, במצב מצויין, מסם 2700, אבטר.

● פולקסוואגן 1962/64 „ריבולי מכוניות" חניון אילון (ע"י בית הדר לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137.

● פיאט 1100 1962/63 ל־ אחר אוברול + רדיו. 234684.

● פורד אנגליה 1956 במצב טוב 8.700 ל"י.

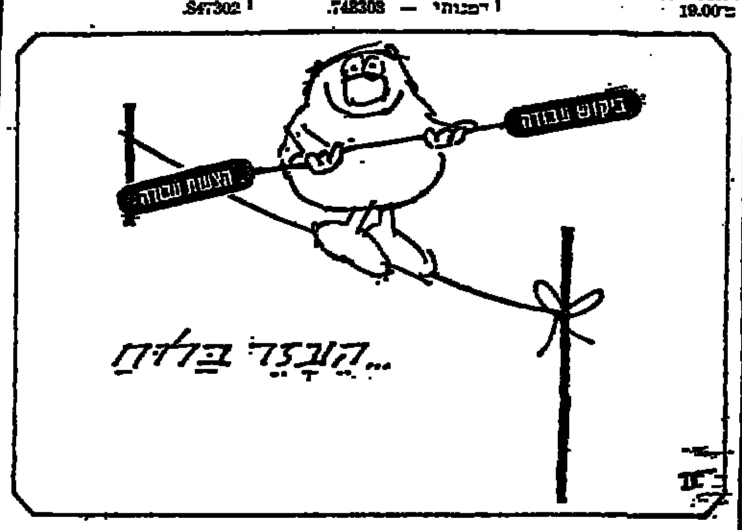

מציעים למכירה

● למכירה ארון 4 דלתות ב־ מצב חדש. טל. 753056.

השכרת רכב

● „באדר" השכרת מכוניות, פרטיות — פיג'ו 404 — רנו — פולקס הכו (תנאים מיוחדים לתקו־פה). „אדר" תחנת רכבת אר לוזורוב תל־אביב טלפון — 235054.

ביקוש רכב

● פולקסוואגן מכל הסוגים.

שרותי רכב

● ב„מפוסך דרום" — ברי־קה לפני הרישוי (מסם) וה בדיקה כוללת כיוון גלגלים ואורות.

אופנועים וקטנועים

● קטנוע 65 במצב מצו־יין, בשעות הערב טלפון — 552877.

מכוניות למכירה

● מאוגוס 23 אב 60, אוטו־ מטי. כל, ביום 829402 ב־ ערב 36624 ת"א.

● אלפא רומיאו ג'וליה 64 במצב מצויין טלפון 932340.

● למכירה שברולט, 60, ב־ מצב נסיעה טוב, מסם ל־10 חודשים, טל. 981861.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

● למכירה מערכת מטבח ארו-נית מעולה במחיר ההזדמנות להתקשר בערב אחרי השעה 7.

● למכירה בהזדמנות מכונה לייבוש שער „רליה" טלפון.

● סיים אריכסונה בעצב מצוין 744250 גם ב-שבת.

ציוד בנין

● למכירה מערבלי בטון מ-כל הסוגים לפנות: „המער-בל" קיבוץ גלויות 116 ת"א.

● קרות היקונים לציוד בנ-ין לפנות „המערבל" 528561.

מזגני אויר

● מזגן אויר 2 כ"ס עם היכום במצב מצוין 950 ל"י לוינסקי 102 ת"א ברוך.

חיות בית

● לבעלי פאוזרים ודוברמ-נים... פרסים, פיתוק בתערוכה השתתפו...

● נורי כלבים בשיטה אלק-טרונית אמריקאית, מומחה מארה"ב.

● להשיג כלבים ההולדי בית יפים באגודת צער בעלי חיים ת"א, כלמה 30, יפו.

● נורי ספר אירי מיוחסים ופיוחסים. פרטים: טלפון 04-532687.

● למכירה נורי בוגל אצל ויהקין כפר אביב טלפון 935/91441.

● העמרה ל„אגודת צער בעלי חיים" דרושה...

● נורי כלבים גזעיים, קניה ומכירה — הגנת החיה ב-ר"ג, ביתאוואזים, פתוח 10—12, 4—6, טל' 785146.

● גורי קוקר-ספניאל, זכרים גזעיים — טל' 727925.

● כופת רכיבה צעירה ר-משובחת + אוכף ואביזרים.

● מיוחדים: לסר... כלבי תוכים...

● גורי רועה גרמני (זאב) תעודות טל' 231286 .289007

● אויליים סגר + הצורות אבא צ'פירו 275461 אחה"צ.

● למכירה גור זאב גזעי (בלי תעודה) טלפון 745716.

● למכירה דגי נוי יפהפיים 10 הודשים. טל' 564687.

● מכירת היכיל גורי כפר איי + כלבים גדולות + זאב. טלפון 759341.

● גורת רועה גרמני גזעי-בהזה עם תעודות האב מיר בא. 624872.

רוצים לקנות

● קונה תיפוליה, פליג'י-דרים, רהיטים, מטלפלים ב-מחירים גבוהים. שויט, טל. 50581.

● קונים דברים משומשים בכל הסוגים: רהיטים, פרי-ג'ידרים, ריהוט משרדי וחש-מולים. 576818.

● קונים מקררים רהיטים ושאר דברי בית, באים ב-מקום. טלפון 523828.

● קונים מקררים משומשים שלמים במחירים גבוהים — 824536.

● מחיר גבוה תקבל עבור הטלוויזיה, מכונת הכביסה ו-פריג'ידר המשומש שלך — 827061.

● „הלוכה", קונה ומוכר רהיטים משומשים ופריג'י-דרים. טלפון 574241.

● קונים כלתה קליפה ובפ-רות! דיון, שדרות רוטשילד 10, תל-אביב.

● קונה כל חפצי בית מכ-כיבים פריג'ידרים, מכונות כביסה, רהיטים וטלוויזיות.

● מקוניינים בעלת מכיבה לתאומים, טלפון 684536.

● דרושה מגרכה לפחינת P.V.C. הצעות נא לפנות לה"ד 420 בני ברק.

● חכמיצים! חנות חדשה ברחוב יפו העתיקה...

● קתיחות ומטבעות וכפרות ארכיאולוגיות מחפשים לק-נות — טל' 821060.

● בית תמים (עם דיירים) בת"א או הסביבה, רוצים לקנות טל' 58668.

● דרושים: מכונות לייצור פלסטיק, קומפרסור גדול — „יעולפלכטי" אזור רח' הכנת 18 טלפון 8214 (בערב).

דיקורים

● למכירה פריג'ידר גרמני בלבה הזיכה בת 3½ הודש בעלת תעודת היוצרים — טלפון 458820.

● הלמדו לרקוד בבית"ם ה-פלגמם „אגל", ת"א, עליה 3.

● הכפר לרקוד המפורסם בעירים ....

● למד לרקוד בבית"ם ה-כעלה באה"ך — לבחורות קורס חגם... ויפכורה.

הלבשה

● בודלים חדשים של בגדי ים לפי מחירים של ביתו הרוצה סובר רכה — הלריו.

● בגדים לא חדשים במצב טוב למכירה להתקשר טלפון 03-833886 בשעות הבוקר מ-9.00 ובשעות הערב.

דודי שמש וחשמל

● „אלודר" הדוד נוזל? צל-צל — 283654 עד 5 אחה"צ, ב-9 עד 9 ב-ערב.

● אריאל, דודי חימום בע"מ ביצוע והרכבה ע"י צוות מומחים בכל חלקי הארץ.

● הוכן אות, הדוד נוזל? — טלפון 822590, או 814929.

● היוצר הדוד נוזל? טלפון 858812, 520678 הרצלה דודים, רח' כלמה 16, ת"א.

● אמבור קרוסי בר לשרד הר בציר והכפר! חיים — 308092, ובית אליד תל-אביב.

כלי נגינה

● בהזדמנות למכירה פסנתר הליפר במצב טלפון 824657 — בין 4—8 טלפה.

● קונים גיטרות משומשות „הליל לבית" אלנבי 10 תל אביב.

● לנקות הרישה הדודים בב-גנים לבנים גיטרה אורגן...

● אצעני הפסנתרים סובים ...

● אקורדיון 120 בסים, אר-גון רב...

● פסנתרים חדשים ומשומ-שים...

● למכירה אורגן בוסטון... ויוצרה בלי...

● למכירה פסנתר אנגלי ב-מצב טוב...

● פסנתרים לקנות מיבחר בזול באר לפלט 244764 או 271435 הרצל.

● למכירה פיטפריקורד אפאי 6+2 רמקולים + אמ-פליפייר...

טלויזיה

● אנטנות לווינסקי 121 אב-כות לכל הסוגים בשיטות...

● היום! היקון ראשון בבי-כוח הטלוויזיה בהנרה „רב-כזי" חינם.

● עקיבא — תיקוני טלוויזי-ה ביתיים באחריות 828412.

● „אבאא" כוכבות כללית ל-יישראל, מכירה בהודעת לתי-קוני טלוויזיה...

● טלוויזיה ישרה היום בה-זמנה לפי הודעה...

● תיקוני אקספרס למכשירי טלוויזיה ואנטנות...

● החבה הטלוויזיה לחוד...

● מחיר גבוה!!! הכבל עבור הטלוויזיה המשומשת.

● „או צבי" תיקוני טלויזיה בזיכרון...

● היכם תיקון טלוויזיה ל... באיזורפרזים...

● „אלקטרו טיב", תיקוני טלוויזיה בכל הסוגים...

טיולים

● סמוחדנויות היוצאות ל-טיול „כנג" לאירופה...

● סטודנטים היוצאים לאר-צות הברית ...

● כנת ומגש עם צעירי העולם בגרמניה, אנגליה וכמר הצד...

ספרים

● למכירה „דה גיז-קמברידג" כורון היסטורי, 12 כרכים במצב חדש. 450 ל"י. טלפון 924157.

מכונות גילוח

● אליאס מכירה והיקונים מכל הסוגים. עליה 19 — 521570.

מכונות תפירה

● השאלה מכירה ותיקונים דיון, שדרות רוטשילד 10 — טלפון 59040.

● מודעה זו שוה 100.— ל"י בזמן קנית מכונת תפי-רה „ברדר" 702/686 בחודשי מאי ויוני בלבד. אצל „מאיר", רבי עקיבא 41 בני-ברק.

מכונות כתיבה

● בירוקמכיקה — מכונות כתיבה השימוש, מכירה תי-קונים והשכרה אלנבי 94 — 612623.

רהיטים

● בהזדמנות מזנון פוליאס-טר גדול, במצב חדש. לטלפון 841557 — בערב.

● „מרסל" — רהיטי מתכת, בן-יהודה 198 תל-אביב, טל' 241306.

● רהיטים אפריקאיים במבחר כלים ומיוחדים...

● רהיטים דניים בהזדמנות...

מכונות כביסה

● למכירה לרגל נסיעה מכו-נת כביסה חצי אוטומטית ב-מצב טוב לפנות טל. 246316.

● מכונות כביסה היוצאות — 1972, גם ב-50 לירות.

● למכירה מכונת כביסה אמקור חצי אוטומטית במצב מצוין. טלפון 716561.

● מכונת כביסה גורמפיק — חצי אוטומטי טל. 060926.

● למכירה בהזדמנות מכונת כביסה חצי אוטומטית במצב מצוין רח' האצל 10 טלפון.

סידות

● גנון לנטיעת כורה „סינ-כול" גליה או כבדירות מוזת אב לבויזל בהזדמנות 411060.

● למכירה כירת גנמי „זר-ויאה" ...

נופש

● כלון גן המלך נהניה טלפ-ון 053-28013...

● כפר הנופש בראש הנקרה ...

הלוואות

● באם אתה זקוק להלוואה קטנה טלפון 622580 ת"א ב-שעות 9—1 4—6.

● לעובדי מדינה הלוואות נחוצות! שרות מהירה — 282019.

● הלוואה מיידית לעובדי מד-ינה, ציבור עד 1000 ל"י — 51907 — 58840.

מקררים

● הנחות גדולות על כל מק-רר אמקור עד 1.6.72 גם על מקררים קירור שרה, די-זנגוף 84 ת"א סוכן מורשה.

● קנית — מכירה — חש-ברת — ביטוח — תיקונים — צביעה (בבית הלקוח).

בתי"ס לנהיגה

● לימוד נהיגה על פיג'ו התאים טובים טלפון 610498.

בולים ומטבעות

● בולים „ריכון" ויצמן 21 גבעתיים, קונה ומוכר בולים מישראל והעולם.

● משלם 65% קולר לבו-לים מישראל עד 1953. ת.ד. 2114, ר"ג.

חקלאות

● מכבה 100 מ"ר ברזל ר-ציגורות למכירה בהזדמנות.

תריסים

● דרושים מכנר למוצרי אלו-מיניום ומרכיב תריסים וקונ-סטרוקציות האגים טובים — לפנות בכתב...

● השוב למרכיבי תריסים. ייצור תריסי פלסטיק למסגרות אלומיניום...

● מקררים לבתורנות בהזמנה — גלקור, ז'בוטינסקי 78, ר"ג.

מי מצא?

● אבד גזג מקסיים אוס-טיות בכורת זהב, בברחוב ...

● אבד אהבול ברכת-גן — ...

שרותים

● „החשמל" — עבודות חש-מל אזר, בה ותיקונים, פתי-רים + כרות בזק...

● ביצוע עבודות אבן גרדות קירלות לקורדיניים ...

צילומים

● ביה"ס ההוראה הציונות — ...

● פלסקס כפומפיק השיה ...

בתי ספר ושיעורים

● יעורים בתמטמיקה בבית התלמיד ע"י מתמטיקאי — טלפון 54680.

● גיטרה — קלרינט — וכו'. בקלושת חודשים תלמד !! ...

● מתמטיקה לתיכון ולבר-רות, ליהודים ולקבוצות — ...

שידוכים

● קרות מיותר של הלוח הכפול לקבלת מודעה בדר אר. שלח/י מודעתך לת.ד. 9192 תלאביב ...

● צעיר נחמד 280/21 מער ...

● „רעיים" משרד שידוכים ...

תנורי חימום

● חברת כלן מציעה תנורי נורלית מנקינג: התקנת הר כום מרכזי בדירות ובבניינים בבניה...

שונות

● גנרטורים (מאספקת חש-מל) להשכרה, לזמן קצר או ארוך בתנאים נוחים טלפון.

● למכירה עגלת תינוק, צבע אדום ורט, במצב טוב...

חוגים

● מועדון ... בשבת ...

הלוח הכפול ירושלים

תורנות רופאים לפי המקומות

ירושלים

● תורנות רופאים בכקרים רחופים מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר טלפון 101 בתחנת מד"א ...

תורניות בתי חולים

● היום: בקור חולים (יל-דים), שערי צדק (פנימית), הדסה (נשים, כירורגית, עיניים).

● שבת: שערי צדק (יל-דים), בקור חולים (נשים), הדסה (פנימית, כירורגית, עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: עזה, עזה 15. ...

● שבת: ...

בתי כנסת

● בהיכלו יוזיון קולק', רח' דוד המלך 12, תפילת שח' רית בשבת ב-10.

● בית הכנסת המרכזי ישו-רון, ירושלים, ...

דירות

● „מכס" מציעה: למכירה דירת 4 חדרים ברח' ה-פלמ"ח, 4 חדרים ברמות אשכול, 3 חדרים בבית מכ-רם, ...

● דירות, חנויות, מגרשים, הנהלת בתים והשקעות „סר מון", רח' המלך ג'ורג' 6, ...

וילות ובתים

● למכירה בית בן 2 קומות מושבה, 3 חדרים בכל קומה בשכונת בית ישראל החדשה...

● למכירה וילה 7 חדרים — טלפון ...

הרצאות וכינוסים

● האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מודיעה על הרצאתו של פרופ' אליה ...

קבלנים מציעים

● חברת „טירת צבי" לבניין בע"מ בונה דירות בנות 4 חדרים ...

● אמקת תכ' לבניין בע"מ ...

● הקבלן רפאלי, מציע דיר-ות 5 חדרים + הסקה, ב-בית ...

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 8, קרקייכת 10, דירה ...

● דירת 3 חדרים, הסקה + ארונות ...

● 4 חדרים (באחור כניסה ...

2-2½ חדרים

● ב„קריית יובל" ...

● 2½ חדרים בקבקה, נקרי ...

1-1½ חדרים

● למכירה דירה 1½ ב...

דירות בשכר חודשי

● דירה יפה, מלוהטת תרר ...

● בתלפיות 2½ 300 ...

חדרים מרוהטים

● במרכז העיר החד ...

דירות בדמי מפתח

● להשכיר חדר במטבח ...

הלוח הכפול חיפה והצפון

אופנועים וקטנועים

● סיקו 11, רוכנס, ביתה ...

● למכירה 1963 במצב טוב ...

● למכירה הונדה 125 חדשה ...

● הסקה מוטוריבכבודו, 1966 ...

● ב.ס.א. פיירביירד 650 ...

● הונדה 125 1970 ...

● הונדה 50 1971 לפני הר... בהזדמנות טל' 532471

● רבים 1964, במצב טוב ...

מציעים למכירה

● בהזדמנות רשמקול סטרי ...

● בפרחז הכרמל מציג ...

● מערכת ארונות קיר ...

● למכירה רהוט סלוני ...

● למכירה בזול, רהיטים ...

● עסקה פרטית במיטב ...

רהיטים

● רהיטים עתיקים למכירה, קרוקיומה 10 ... בלאילה, ביום ראשון ... 18.00—15.00

● חדר שינה אמריקאי ...

● בכרמל מציג מציע ...

● למכירה ארון 4 דלתות ...

● מערכת ריהוט במצב מצוין ...

● ריהוט לסלון חדר שינה ...

מכונות כביסה

● מכונת כביסה אמריקאית, אוטומטית, במצב טוב, 450 ל"י, טל' 67464

● מכונת כביסה "חן" 300 ל"י טל' 527294

כלי־נגינה

● פינת המוסיקה ...

נופש

● מעוניין בדירה ומטבח ... לאונוכם, בסביבת ... 08—225249

שונות

● "מכונולסה" 980823 ...

ריקודים

● למוד לרקוד ...

בתי ספר ושיעורים

● אמריקאית נותנת שעורי עזר באנגלית — בבית הכ... 522004

טלוויזיה

● בהזדמנות טלוויזיות ... 532403

● טלוויזיה אלקטרא עם ... 231946

מקררים

● החלפת מקררים וכו' ...

● מקרר פרידמן 13 ...

שרותים

● ליטוש והברקת רצפות ...

● שרותי מור! ...

צילומים

● כתרתבי ירושלים ...

חיות בית

● גורי פוינטר למכירה ...

מי מצא?

● אבד דרכון ...

שידוכים

● הצעות לכל הגילים ...

● נישה מהודרת ...

תורנות רופאים לפי המקומות

● רופא הודן בער"א טל' 101

תורנות בתי מרקחת

תורניות בתי חולים

דירות

● "דירות" ...

וילות ובתים

קבלנים מציעים

● עוסר הדמן מציעים ...

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

דירות 2—2½ חדרים

דירות בדמי מפתח

חדרים 1—1½

חדרים מרוהטים

דירות בשכר חודשי

ד' מרוהטות

● 2 חדרים קומפלט בבודדור אחה"צ 521665 או 55480

עסקים

● דרושים כספים בערבות ...

משרדים

ביקוש דירות

● משפחה אנגלית מעונינת בדירה מרוהטת ...

הצעות עבודה

אולמות

מגרשים

● בהזדמנות בהדר ב־57,000 ...

חנויות

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

אופנועים וקטנועים

ביקוש רכב

קונים לקנות

רוצים לקנות

שרותי רכב

מכוניות למכירה

● אופל קדט 1962 ...

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

ביקוש דירות

השכרה לעבודה

עסקים

תערוכות

● ...

חוגים

● בהארגנות קבוצה ...

קורס ... הנהיגה

בתי ספר ושיעורים

● מורה אקדמאית נותנת שיעורים בצרפתית ...

בתי"ס לנהיגה

● דרוש מורה לנהיגה לפרטי ...

מקררים

● מקררים, החלפה והשכרת החלוץ 13

● למכירה פריג'ידר ... 722598

שידוכים

● סוציולוג ואיש מהשכים ...

● בבוקשה! חיפאית המעול ...

סירות

● בהזדמנות סירות גומי ...

רהיטים

● קונה רהיטים משומשים ...

הלבשה

● ההזדמנות ההיפוכות לקונות ...

מציעים למכירה

רוצים לקנות

כלי נגינה

שרותים

מכונות כביסה

הלוח הכפול באר־שבע

דירות למכירה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

חנויות

עסקים

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

שרותים

אשדוד

● למכירה וילה ברובע א' ... 055/22040

דירות למכירה

● דירה יפה 3½ ...

הצעות עבודה

● דרושים חיימים לפנות ... 055-22864

ד. בשכר חודשי

● לרגל נסיעה דירה ...

مكذا من الأصل

مكذا من الأمل

אררט
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית אררט
רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

רופאים מזהירים ממחסור בכוח אדם לטיפול בחולים הזקוקים לכליה מלאכותית

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

רופאי כליה בישראל מודאגים מאד מהמצב העלול להתהוות ב־עוד שנה בתחום הטיפול בחולים באי־ספיקת כליות הזקוקים ל־כליה מלאכותית, כאשר יתווספו — בהתאם לתחזיות סטאטיסטיות — עוד 150 נזקקים למכשיר זה והמכונים הקיימים לא יוכלו לתת להם את הטיפול שמטרתו להאריך את חייהם, בגלל המחסור בכוח אדם.

בשיחה אתי אתמול ביקשו פרופ' ג'פרי ברלין (מבית החולים בבאר־שבע), פרופ' דוד אולמן (מ„הדסה" בירושלים), פרופ' יוסף רוזנפלד (מ־בילינסון) וד"ר ברוך הורביץ (משערי צדק בירושלים), להפנות כבר היום את שימת לבה של הממשלה ושל אירגוני הבריאות המרכזיים בישראל לסכנה זאת כדי לנקוט בצעדים ל־מניעתה.

הארבעה דיברו בנימה קודרת על הצפוי לחולים באי־ספיקת כליות אם מוסדות הבריאות לא ייחלצו מיד לתיקון המצב. בעוד שלפני שנה חס־רו כליות מלאכותיות, הרי המסע ש־בערך אז הביא לאספקת המספר ה־דרוש של מכשירים, אולם המחסור המחמיר בכוח האדם עלול לצמצם בצורה מסוכנת פעילות של חלק מ־מכוני הכליה המלאכותית בישראל.

הגורם למחסור בכוח האדם נובע — לדבריהם — בעיקר מאופי ה־עבודה של האחות המפעילה את ה־מכשיר הרואה בכך תפקיד שיגרתי, חסר אתגר, מיגע ויחד עם זה מורט עצבים. הרופאים המטפלים בכליה המלאכותית אינם רואים בעבודתם אפשרויות לפתח נושאים למחקר רפואי וכל עוד לא תוצמד הכליה למחלקה הנפרולוגית בבית־החולים והרופאים והאחיות לא יוכלו למלא תפקידים ברוטאציה מחלקתית, תי־משך נשירת העובדים מענף זה. ה־רופאים רואים גם שיפור שכרם של עובדי הכליה המלאכותית גורם חשוב לשיפור המצב.

בצד עידוד אחיות ורופאים להצ־טרף לצוותות המפעילים מכשיר זה, דרוש — לדעתם — מסע ציבורי רחב, הנהוג כבר משנים בארצות מפותחות, למען רישום כליות כתרו־מה להצלת חולים, עם מות התורם. השתלת כליות הופכת בעולם לניתוח המציל יותר ויותר חולים באי ספיקת כליות.

כן אין להרשות התהוות מצב של אי־ניצול כליות מלאכותיות בגלל מחסור במיבנים מתאימים, מיכשור עבודה וכו'.

השובתים בחיפה יכריזו שביתת רעב ביום א'

ארבע מאות המשפחות משכונת האסבסטונים במעברת קרית חיים, שנציגיהן שובתים כבר שלושה ימים ברחבת עירית חיפה בדרישה להמ־ציא להן פתרונות־דיור — עומדות להכריז ביום א' בבוקר שביתת־רעב, אם עד אז לא יקבלו הבטחות מספקות לפתרון בעייתם.

לפי שעה משתתפים בשביתת ה־שבת ברחבת העיריה רק כ־350 נצי־גים של 400 המשפחות.

אם לא יימצא פתרון עד יום א' מתכוננות כל 400 המשפחות לבוא למקום על נשיהן וטפן כדי לפתוח בשביתת רעב.

נמשכת שביתת הרעב ליד הכותל המערבי; ימשיכו עד יום ב'

(ע) כחמשים עולים חדשים תל־מידי האולפנית לעברית וליהדות של־יד משרד הדתות, הצטרפו אתמול ב־בוקר אל שובתי הרעב יוצאי בריה"מ ברחבת הכותל המערבי בירושלים, שקיימו את היום הרביעי לשביתתם.

הם תובעים כי הנשיא ניכסון יעלה את בעיית יהודות בריה"מ בשיחותיו במוסקבה ויפעל למען התרת עלייתם לישראל. שביתת הרעב תסתיים כתום ביקורו הנוכחי של מר ניקסון בברית המועצות, ביום ב' הבא.

אתמול ביקר אצל שובתי הרעב קהל רב מן הבאים אל הכותל המע־רבי וכן קבוצות של בני נוער, יושבי מרכזי קליטה. בין המבקרים היו גם שופטי בית המשפט העליון וראשי הסתדרות העובדים הכללית. כן ביקרו אצל שובתי הרעב כמה עשרות חב־רות של מזכירות מועצת הפועלות בראשותה של מרת בבה אידלסון.

תשומת לב מיוחדת עורר תושב נתניה ידידיה אהרוני, שעלה במיוחד לירושלים לבקר אצל שובתי הרעב והביא עמו שופר. הוא תקע בשופר כשהשובתים סובבים אותו, בסימן „ותקע בשופר גדול לחרותנו".

י. לנקר — יו"ר הסת' הסטודנטים בבירה

מאת סופר „הארץ"

יגאל לנקר (המערך) נבחר ליו"ר הסתדרות הסטודנטים בירושלים. ל־סגנו וממלא מקומו נבחר יעקב פינק (יבנה) וסגן שלישי הוא חנן בן יהודה (גח"ל). זו לראשונה מזה אר־בע שנים שלהסתדרות הסטודנטים יו"ר אחד. בשנים האחרונות כיהנו במשותף שלושה יושבי ראש. הנב־חרים החדשים נבחרו בישיבת המו־עצה הסתדרות הסטודנטים אור ל־יום אתמול. כל אחד מהשלושה זכה ב־28 קולות מבין 30 חברי המוע־צה. 2 נמנעו.

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו".

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

מציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

SCIENTIFIC AMERICAN
Issue February 1972
★ Experience And The Brain
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה · נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

פינקוס: מסתמנת האטה בקצב העלייה מהמערב

אחת הסיבות: הלכי הרוח בחברה הישראלית

מאת סופר „הארץ" בירושלים

בישיבת המליאה של ההנהלה הציונית אתמול, נמסר כי בכמה מארצות המערב מסתמנת האטה בקצב העלייה.

הדיון בבעיות העליה והקליטה ש־נערך אמש בירושלים, נפתח על־ידי מר אריה פינקוס, יו"ר ההנהלה ו־ראש מחלקת העלייה והקליטה. ב־ניתוח הסיבות לתופעה זו עמד על הלכי הרוח בחברה הישראלית המש־פיעים על מועמדים לעלייה. עם זאת הושמעה התביעה כלפי העולים, ש־יטלו על עצמם אתגרים לאומיים ו־יגלו יוזמה בתחומים שבהם העולים יכולים לתרום מן הידע המקצועי שלהם.

מר פינקוס הטעים כי הירידה ב־מספרי העליה מורגשת בעיקר בצרפת. הסיבות לכך הן מחסור בשיכון ל־משפחות מרובות־ילדים ותעסוקה מתאימה, אך הגורם העיקרי הוא ב־אוירה השוררת עכשו בישראל כלפי העלייה. לעומת זה ניכר גידול ב־מספרי העליה מארצות דרום־אמרי־קה. מארגנטינה עלו 1600 בשנת 1970, 2100 בשנת 1971 והשנה מצ־פים ל־3500 עולים.

בישיבה נמסר על גידול מתמיד בפעולות של תנועת־העליה. כיום מאורגנים 24,000 נפש ב־160 חוגים של תנועת העליה ב־22 ארצות. חברי החוגים הללו מתחייבים לעלות תוך שנתיים. בשנים האחרונות כבר עלו אלפי עולים שהיו חברי התנועה הזאת. נמסר כי בחדשים האחרונים נערכו בארה"ב 93 כינוסי עליה, שב־הם השתתפו אלפי מועמדים.

הדיון שנערך בהנהלה הציונית הוא ראשון לסידרה של בירורים שיערכו בשבועות הקרובים לקראת הישיבה של המוסד לתיאום של הממשלה ו־ההנהלה.

שר הדתות ד"ר זרח ורהפטיג ביקר אתמול אצל שובתי הרעב שליד הכותל המערבי.

הטכניון והאוניברסיטה בחיפה: נעמוד לפני שוקת שבורה

דורשים מהממשה"ח להגדיל השתתפותה במימון

מאת סופר „הארץ" בחיפה

לרשימת המוסדות להשכלה ג־בוהה המקוננים על מצבם הכספי הרעוע נתוספו אתמול הטכניון ו־האוניברסיטה בחיפה, שהודיעו כי יעמדו בפני שוקת שבורה, אם לא תגדיל הממשלה את השתתפותה במימון תקציביהם לשנת 1972/3.

לאיזון תקציבו השוטף של הטכניון ל־1972/3 המסתכם ב־105 מיליון ל"י (מזה הקצבה ממשלתית בסך 62 מיל־יון ל"י) חסרים עוד 20 מיליון ל"י ואלו לתקציב האוניברסיטה בחיפה בסך 38 מיליון ל"י (מזה הקצבה ממ־שלתית בסך 18 מיליון ל"י) חסרים עוד 8.5 מיליון ל"י.

עיקר טענות אתמול של ראשי הטכניון (הנשיא א. גולדברג וה־משנה לעניני מינהל ופיננסים מר י. עמי) היתה כי הטכניון מכשיר כוח אדם מקצועי שהמדינה זקוקה לו מאד לקידום כלכלתה ועל כן חייבת ה־ממשלה להנהיג בו לפנים משורת הדין בבואה לקבוע הקצבותיה למוסדות להשכלה גבוהה.

סגן נשיא אוניברסיטת חיפה מר א. רפאלי טען כי הקפאת התפת־חותה של אוניברסיטת חיפה הצעי־רה, שטרם הצליחה אפילו לבסס תש־תיתה כראוי, עלולה לערער יסודו־תיה. לדבריו חובת הממשלה לדאוג בראש וראשונה למוסדות החדשים מ־אחר שלוותיקים יש נשימה יותר א־רוכה.

גם בטכניון וגם באוניברסיטה איימו בקיצוצים, אם לא תגדיל הממ־שלה הקצבותיה ותבטח קביעת מדי־ניות ממשלתית עקבית בכל הנוגע למוסדות להשכלה גבוהה.

ד"ר ש. ד. קופס — יו"ר המחלקה הפרופסיונלית של ההסתדרות הרפו־אית בישראל, שלח אמש מכתבים דחופים אל המנהל הכללי של משרד הבריאות — פרופ' ב. פזה, ואל ד"ר י. ליפשיץ — יו"ר הועדה הבין־מוסדית להסדר תורנויות לילה ארצי. במכתבים אלה מטיל יו"ר הועדה הפרופסיונלית של הה.ר.י. את האח־ריות להעדר הסדר ארצי של תור־נויות לילה על משרד הבריאות. ה־מצב לדבריו את סיום עבודת ה־ועדה, שנועדה להתוות תכנית ל־הסדר ארצי.

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, ור־עיתו ערכו אתמול קבלת פנים לחב־רות המזכירות הפעילה של מועצת ה־פועלות, ותיקות פעילות וחברות אר־גון „נשים חלוצות".

יצאו מישראל

(ע). — ח"כ יצחק רפאל — „אל־על" לבריסל שם ישתתף בחגיגות ובאירו־עים במלאת 70 שנה לתנועה המזרחי והפועל המזרחי.

אסותא תל־אביב אלישע חיפה
נולדו 5:
גילים ואברהם סריה — בת
נומי ומאיר וים — בן
רוזית ונר שלח — בן
אורה ויאיר לננום — בן
אריאלה ואשר איזנברג — בת

בן אהרון מציע: הקצבה של המדינה לעתונות רעיונית

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

הצעה שהמדינה תבטיח הקצבה לקיום עתונות רעיונית־פוליטית הו־עלתה על ידי מזכיל ההסתדרות, מר י. בן־אהרון, בישיבת לשכת מפל־גת העבודה שנערכה אתמול בתל־אביב.

ההצעה הועלתה במסגרת הדיון שנערך בלשכה על ההצעה לחוקק חוק למימון המפלגות על ידי המד־ינה. הצעה זו זכתה בתמיכתם של כל המשתתפים בדיון פרט למר בן־אהרון, אשר התנגד לה והציע לא לחוקק חוק כזה בקדנציה הנוכ־חית, ובמקום זה הציע לקבל החל־טה שתחייב את הממשלה להבטיח הקצבה לקיום העתונות הרעיונית הפוליטית. יש לציין כי הצעה דו־מה, שהועלתה בשעתו על ידי יש־ראל ישעיהו, זכתה לביקורת צי־בורית שלילית קשה.

מר בן־אהרון הציע גם להנהיג, לקראת הבחירות הבאות להסתדרות, אחוז חסימה של 1%, כנהוג לגבי הבחירות לכנסת.

הדיון לא סוכם והוחלט להמשיכו בישיבה הבאה.

רב מכר עולמי — עכשיו בעברית
נשיא על הכוונת
THE DAY OF THE JACKAL
מאת פרדריק פורסיית
פרשת נסיון התנקשות בחיי הנשיא דה גול שבוצע בידי צלף מעולה שכיר ארגון המחתרת או.אה.אס. שביקש לחסלו משום ש„בגד במולדת" במסרו את אלג'יריה לערבים.
הספר צועד מזה שנה ברשימת רבי המכר בארה"ב.
המחיר — 12.— ל"י.
ספרי שין שין שין

סיורי לימוד
לפעילי הבטיחות במפעלי תעשיה
במסגרת חודש הבטיחות בעבודה
יוני 1972
המוסד לבטיחות ולגיהות

מספר הסיור	יום	תאריך	פירוט במפעלים	מקום ושעת יציאה	מחיר למשתתף
1	שני	5.6.72	א. אמגור בית שמש ב. מנועי בית שמש ג. מפעלי מתכת כפר עציון	מת"א, מגרש היכל התרבות שעה 08.00	25.— ל"י
2	רביעי	7.6.72	א. גבור טכסטיל קרית־שמונה ב. חולה סלילים קרית־שמונה ג. סיור בשמורת דן	א. ת"א, מגרש היכל התרבות, שעה 07.00 ב. חיפה, תחנת הרכבה אגד מרכזית שעה 08.30	מתל־אביב 35.— ל"י מחיפה 30.— ל"י
3	שני	12.6.72	א. טכסטיל באר־שבע ב. מפעלי ים המלח	א. ת"א, מגרש היכל התרבות, שעה 07.00 ב. ב"ש, סניף המוסד בבנין רסקו, שעה 09.00	מתל־אביב 33.— ל"י מבאר־שבע 25 ל"י
4	רביעי	14.6.72	א. נמל אשדוד ב. לבידי אשקלון ג. סיור בעתיקות אשקלון	מת"א, מגרש היכל התרבות שעה 08.00	25.— ל"י
5	שני	19.6.72	א. השלובה עוד? ב. מכתשים באר־שבע ג. סיור בסביבה	א. ת"א, מגרש היכל התרבות, שעה 07.00 ב. ב"ש, סניף המוסד בבנין רסקו, שעה 09.00	מתל־אביב 35.— ל"י מבאר־שבע 25 ל"י
6	רביעי	21.6.72	א. ישאסבסט נהריה ב. צנורות המזרח התיכון ג. סיור בראש הנקרה	א. ת"א, מגרש היכל התרבות, שעה 07.00 ב. חיפה, תחנת הרכבת אגד מרכזית שעה 08.30	מתל־אביב 35.— ל"י מחיפה 25.— ל"י

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות לסניפי המוסד לבטיחות ולגיהות:
תל־אביב, רח' מזא"ה 22, טלפון 624492, ירושלים, חובבי ציון 27, טלפון 26750,
חיפה, דרך העצמאות 60, טלפון 525029, באר־שבע, מרכז מסחרי רסקו טלפון 6389.
ההרשמה תסתיים ביום 30.5.72
תודת המוסד נתונה למפעלים שנתנו יד לבצוע סיורי הלמודים

עם ביקורו של הנשיא ניקסון ברוסיה
הופיע זה עתה
כוכב אדום מעל הים התיכון
מאת מישל סלומון
המחבר מבכירי הפרשנים של צרפת וכתב שבועון „אקספרס" מנתח את ההדירה הסובייטית לים התיכון ואת השלכותיה; באיזו מידה מהווה הצי הסובייטי איום על המזרח התיכון ועל אירופה המערבית, מהן הסכנות הנובעות מכך, ומהו תפקידה של ארה"ב באיזור עם התגברות המעורבות הסובייטית.
240 עמוד. המחיר — 12.— ל"י.
ש הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

מעונינים !!
בהצעות מתאימות לסוכנות(יות) בשטח הרפואי
להפצת תרופות באזור חיפה והצפון
ברשותנו משרד מרווח, רכב צמוד וצוות עובדים בעל ידע וכישורים מתאימים.
הקשרים עם הלקוחות קיימים.
נא לפנות בהצעות לת.ד. 1830 חיפה
— סודיות מובטחת —

מלון פסגה
מלון הגנים בהר כנען
כשר
● כל החדרים עם שרותים צמודים
● גן והורשות אורנים
בחודשים מאי—יוני
5 ימים 200.— ל"י
כולל מסים ושרות
הזמנות ת.ד. 26 צפת
טלפון 067—30104/5

ארגון בתי־ספר לנהיגה
ע"י התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה חיפה
מודיע על
אסיפת חרום
של כל
בי"ס נהיגה בחדרה
שתתקיים ביום שלישי 30.5.72 בשעה 6.30 בערב, בבית האומן, רחוב לבונטין 14, חיפה.
בכנס זה תנתן תשובה לפנייתו של מר וגנר, הממונה על עניני נהגים מטעם ת"א והמרכז (מנהל סניף הרשוי נתניה).
י. ברונזפט
מזכיר כללי
של התא' בעלי מלאכה ותע"ז, חיפה

מפות עתיקות של ארץ ישראל
(רפרודוקציות)
בהוצאת „אוניברסיטס"
בעריכת ד"ר הרמן מאיר ז"ל
מתנה נאה, שנוכל לשלוח לכל ארצות תבל
ע. בראון
בית לספרים
תל־אביב, אלנבי 35 ונחלת בנימין 48
ירושלים, שלומציון המלכה 9

להשכרה מוסך במרכז חיפה
לפנות לטלפון 04—641719
בין השעות 6—4, 1—8

משרד האוצר
שינוי מען - יחידת החשב הכללי
הודעה לציבור על העברת יחידות של מכורד האוצר / החשב הכללי ביום ראשון 28.5.72 יועברו לרח' פיק מס' 6 קרית משה, ירושלים שתי היחידות הבאות:
✶ מחלקת הגימלאות באגף החשב הכללי
✶ מחלקת הביקורת באגף החשב הכללי
ביום ההעברה לא תהיה קבלת קהל
מס' הטלפון החדש הוא: 52 22 61

Reader's Digest
AMERICAN EDITION
Issue April 1972
★ 4 Ways To Keep Your Marriage Young
★ How To Start A Backyard Garden
★ Stress And Your Heart — Latest Findings
★ How The Press Distorts The News — And Why
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה · נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

השבוע לוטו
בהגרלה 22/72
מינימום פרס ראשון
130,000* ל"י
ומצטבר עד
250,000 ל"י
יום שני (ולא כפי שפורסם אתמול) המועד האחרון למסירת טפסי הלוטו
* כפוף לפירעונים

PANTHER
NEW PAPERBACK
Dear Fatherland
By
JOHANNES MARIO SIMMEL
A Savage, Powerful Novel Of Espionage, Treachery And Suspense
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה · נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

הלוח הכפול
מבדים: 5, 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23, 24, 25
הכל בכל בלוח בלוח הכפול

הופיעה:
מדינה וממשל
כרך א', חוברת 3
מאמרים מאת: פרופ' מ. בריצר, מנחם ברעם, ד"ר ברנדה דנס, דן כספי, ד"ר משה שני, מנחם פרידמן, ציונה פלד, אברהם דיסקין וא. ב. לוטווק.
מחיר החוברת — 7.80 ל"י
חתימה לשנה (3 חוברות) 20 ל"י בלבד
בכל חנויות הספרים
הוצאת שקמונה
הפצה ראשית: בית עלים
קרל נטר 3, ת"א
טלפון 623959

Wertvolles Baden
Tun Sie etwas für Ihre Gesundheit, kommen Sie in die Bäderstadt Baden. Das grosse Thermal-schwimmbad ist täglich von 8 bis 20 Uhr geöffnet. Erstklassig geführte Hotels mit allen Kur-einrichtungen und ein initiativ geleiteter Kursaal erwarten Sie. Baden ist wertvoll für Ihre Gesund-heit.
Nähere Auskunft und Prospekte:
Kur- und Verkehrsverein Baden bei Zürich

וילה דו־קומתית
למכירה
בהרצליה פיתוח
סלון נהדר ומרווח עם חדר עבודה צמוד, 3 חדרי שינה + חדר הלבשה, 2 חדרי רחצה, מטבח ובנה מודרני, חדר כביסה, חצר מרוצפת פלוס חדר אחסנה נפרד, הסקה (חשמלית) בריצוף, הקירות מצופים בטפטים, גינה מטופלת ומטופ.
המחיר: 450,000 ל"י.
טל' 932890

שירות חיתולים הביתה
לפנות לבתי־חולים
„אסותא" „אלישע"
תל־אביב 245215
חיפה 81418

TIME
29 May 1972
★ SUMMIT IN MOSCOW
★ DID AMERICA SHOOT WALLACE?
and the latest events from
W. Germany, France, Northern Ireland, Algeria, Spain, Malagasy Republic and Vietnam
available everywhere
BRONFMAN'S AGENCY LTD.

לאבא ולסבא היקר
יוסף קריזלר
ליום הולדתך ה־70
עד מאה ועשרים!
הרבה נחת, בריאות וכל טוב
מאשתך: רחל
שולה, שמואל, רינה, אריה
והנכדים: אילנה, ורד, אורית, וארז

א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ
מציע למכירה:
ברעננה היפה
רובע חדש
עם דשא וגנים
כל דירה - וילה
עם תחילת המכירה
מחירים מוזלים לחודש יוני בלבד
דירות בנות 4 חדרים מ־82,000 ל"י
מעלית ● מים חמים ● מירב השכלולים
דירות בנות 3 חדרים מ־68,000 ל"י
מרווחות ● מים חמים ● מירב השכלולים
המשרד: תל־אביב בן־יהודה 74 — טלפון 236737
שעות המשרד 3—7 אחה"צ